

Республика Татарстан
Зеленодольский муниципальный район

**Глава Новопольского
сельского поселения**

Свободы ул, 39 п.Новопольский, тел/факс:3-59-47
E-mail: Npol.Zel@tatar.ru
narveck@yandex.ru

Татарстан Республикасы
Зеленодол муниципаль районы

**Новополька авыл жирлеге
башкарма комитеты**

Иреклек ур., 39 Новополька п,
тел/факс:3-59-47
E-mail: Npol.Zel@tatar.ru
narvek@yandex.ru

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ
КАРАР**

2019 елның 14 гыйнвары

№ 1

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Новопольское авыл жирлеге «муниципаль берәмлеген төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» Новопольский авыл жирлеге Советы карары проекты буенча ачык тыңлауларны билгеләү турында»

Новопольский авыл жирлегендә яшәүчеләрнең хокукларын үтәү максатларында Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Новопольское авыл жирлеге» муниципаль берәмлеген төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турындагы карар проекты буенча фикер алышуда катнашу өчен гавами тыңлаулар уздыру юлы белән, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 28 статьясы, Яшел Үзән муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы муниципаль районы, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Новопольское авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә гавами тыңлауларны (жәмәгать фикер алышуларын) оештыру һәм үткәрү тәртибе турында нигезләмә

Карар итәм:

1. Минем инициативам буенча Новопольский авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Новопольское авыл жирлеге» муниципаль берәмлеген төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» карары проекты буенча ачык тыңлаулар үткәрүне билгеләп кую (1 нче кушымта).

2. Билгеләү:
 - 2.1. уздыру датасы һәм вакыты - 2019 елның 11 февралә 16.00 сәгатътә;
 - 2.2. үткәрү вакыты 1 көн;
 - 2.3. үткәрү урыны-Новопольский п., Азатлык ур., 39, администрация бинасы;
 - 2.4. әлеге мәсьәлә буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр бирелгән адрес-Новопольский п., Азатлык ур., 39.
3. Гавами тыңлаулар Әзерләү һәм үткәрү буенча оештыру комитеты составын расларга (2 нче кушымта).
4. Оештыру комитетына муниципаль берәмлектә гавами тыңлауларны (жәмәгать фикер алышуларын) оештыру һәм үткәрү тәртибе турындагы Нигезләмә нигезендә ачык тыңлауларны оештыру һәм үткәрү Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының» Новопольское авыл жирлеге " (2018 елның 15 ноябрәндәге 207 номерлы Новопольский Советы карары белән расланган).
5. 2019 елның 18 гыйнварына кадәр әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында урнаштырырга (<http://pravo.tatarstan.ru>), Зеленодол муниципаль районы сайты Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) мәгълүмат-телекоммуникация челтәрәндә «Интернет», шулай ук Новопольский авыл жирлегенәң информацион стендларында түбәндәге адреслар буенча: Новопольский поселогы, Азатлык урамы, 39 йорт, үрнәк мәгълүмат щиты кибете янында, үзәк урамы, 53а, Новопольский бистәсе, Ирек урамы, 24, Грузинский мәгълүмат щиты поселогы, ветераннар урамы, Красницкий мәгълүмат щиты поселогы, Тынычлык урамы, 3 нче йорт, Дубровка поселогы Дружба ур., 1, Яңа Чуваш мәгълүмат щиты, Зеленая ур., 1.1.
6. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Новопольский Башлыгы
авыл жирлеге башлыгы

Якупов Н.Ю.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗЕЛЕНОДОЛЬСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
НОВОПОЛЬСКИЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ
КАРАР

_____ 2019 ел.

№ _____

Территорияне төзекләндерү
кагыйдәләрен раслау турында
муниципаль берәмлеге
Татарстан Республикасы Зеленодольск
муниципаль районының " Новопольское
авыл жирлеге»ан

Россия Федерациясе Торак кодексына, «Россия Федерациясендә жирле
үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6
октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, «Татарстан Республикасында
жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ЗРТ номерлы Татарстан
Республикасы Законына, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль
районының «Новопольск авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына
таянып, Новопольский авыл жирлеге Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының
«Новопольское авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен
төзекләндерү кагыйдәләрен, әлеге карар кушымтасы нигезендә расларга.

2. Үз көчен югалткан дип тану:

- № 138, 2014 елның 06 июне, «Татарстан Республикасы Зеленодольск
муниципаль районының «Новопольское авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге
территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында"»

- № 156 от 16 ноябрь 2017 елның «төзекләндерү кагыйдәләрен раслау
турында «РТ Зеленодольск муниципаль районы Новопольский авыл жирлеге
Советының 2014 елның 6 июнендәге 138 номерлы карарына үзгәрешләр кертү
хакында Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы
«Новопольск авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясе

- № 193 от 2018 елның 13 июлендә «Татарстан Республикасы
Зеленодольск муниципаль районының «Новопольское авыл жирлеге»

муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Новопольский авыл җирлеге Советының 2014 елның 6 июнендәге 138 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында"

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында урнаштырырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Зеленодол муниципаль районы сайты составында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук Зеленодол муниципаль районы Новопольский авыл җирлегенең информацион стендларында түбәндәге адреслар буенча барды: Новопольский поселогы, Азатлык ур., 39 йорт, үрнәк мәгълүмат калканы кибете, Үзәк ур., 53а, Новопольский мәгълүмат щиты поселогы. Ирек, 24, Грузинский бистәсе ветераннар урамы мәгълүмат калканы, Красницкий Тынычлык урамы, 3, Дубровка бистәсе Дружба урамы мәгълүмат калканы, 1, Яңа Чуваш мәгълүмат щиты поселогы, Зеленая урамы, 1.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тоту үземдә

Новопольский авыл җирлеге башлыгы,
Совет рәисе

Якупов Н.Ю.

ТЕРРИТОРИЯНЕ ТӨЗЕКЛЭНДЕРҮ КАГЫЙДЭЛЭРЕ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ»
НОВОПОЛЬСКИЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ "МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕГЕ ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДӘҮЛӘТ
СОВЕТЫ

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының "Новопольское авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдэләре (алга таба – кагыйдэләр) Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Новопольское авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорияләрен карап тоту һәм жыештыру тәртибен һәм таләпләрен билгели (алга таба-кагыйдэләрне) – муниципаль берәмлек), шул исәптән ел сезоннары буенча, яшел үсентеләрне, кече архитектура формаларын, стационар булмаган сәүдә объектларын, стационар булмаган хезмәт күрсәтү объектларын, төзекләндерү элементларын тоту тәртибен, биналарның фасадларын ремонтлау һәм буяу эшләрен башкару тәртибен, каты көнкүреш калдыкларын жыю һәм чыгару тәртибен, юлларны эксплуатацияләү, территорияне яктырту, Күмү һәм күмү урыннарын карап тоту, һәркем файдалана алырлык булу тәртибен билгели. яшәү тирәлегенә чисталыгын, тәртибен, югары эстетик сыйфатын һәм уңайлылыгын тәмин итү максатларында территория тирәлеге, территорияне бәйрәмчә бизәү, шулай ук әлеге кагыйдэләрне бозган өчен җаваплылык карала.

1.2. Әлеге кагыйдэләр муниципаль берәмлекнең бөтен территориясендә гамәлдә, муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан биналарны, төзелмәләрен һәм корылмаларны кулланучы яки хужа булган барлык юридик, физик һәм вазыйфалар затлар тарафыннан үтәлгә тиеш. Төзекләндерү, карап тоту һәм жыештыру муниципаль берәмлекнең бөтен территориясә һәм анда урнашкан барлык биналар (торак йортларны да кертеп), корылмалар, инженерлык коммуникацияләре һәм корылмалар (алга таба-биналар, корылмалар).

1.3 Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү һәм карап тоту өлкәсендә мөнәсәбәтләрен хокукый жайга салу Россия Федерациясә Конституциясә, Россия Федерациясә Граждан кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидәрәне оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, №131-ФЗ Федераль законы, Татарстан Республикасы Конституциясә, «Татарстан Республикасында жирле үзидәрә турында» 28.07.2004 ел, №45-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы, башка федераль законнар һәм башка Татарстан Республикасы законнары белән, Россия Федерациясә региональ үсеш министрлыгының 27.12.2011 №613 боерыгы белән расланган Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары, муниципаль берәмлек территорияләрен төзекләндерү нормаларын һәм кагыйдэләрен эшләү буенча Методик тәкъдимнәр, муниципаль берәмлек уставы белән Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының " Новопольское авыл жирлеге», Новопольский авыл жирлегенә башка муниципаль хокукый актлары һәм әлеге кагыйдэләр.

1.4 Бу кагыйдэләрдә түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

Территорияне төзекләндерү-муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдэләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру эшчәнлеге, ул гражданның яшәү шартларының уңайлылыгын тәмин итүгә һәм яхшыртуга, муниципаль берәмлек территориясен санитория һәм эстетик торышын тәмин итүгә һәм яхшыртуга, торак пунктлар территорияләрен һәм шундый территорияләрдә урнашкан территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, якин-тирә территорияләрен карап тотуга юнәлдерелгән.

Төзекләндерү чараларына түбәндәгеләр керә:

- биналарның, корылмаларның, корылмаларның, урамнарның, тротуарларның фасадларын ремонтлау, проектлау, бизәү һәм төсләр белән бизәү, шулай ук аларның тышкы ясалма яктыртылуы;
- жирлектә яшәучеләрнең күпләп ял итүе өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүне оештыру;
- вакытлы объектларны функциональ яктан нигезләнгән урнаштыру;
- муниципаль берәмлекне бәйрәмчә бизәү;
- муниципаль берәмлек территориясен яшелләндерү;
- коммуналь һәм башка калдыкларны жыюны, туплауны, саклауны, чыгаруны, транспортлауны оештыру һ. б.;
- жирле эһәмияттәге автомобиль юлларын карап тоту, эксплуатацияләү (алга таба-автомобиль юллары);
- инженерлык, коммуникация челтәрләрен, биналарны, корылмаларны, техник конструкцияләрен һәм элементларны, шул исәптән су белән тәмин итү, канализация, энергия белән тәмин итү, жылылык белән тәмин итү һәм башкаларны урнаштыру, төзү, карап тоту, эксплуатацияләү.

Территорияне төзекләндерү элементлары - декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлар һәм бизәкләр, шул исәптән биналарның, корылмаларның фасадлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмат калканны һәм территорияләрен төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган күрсәткечләр, шул исәптән:

- йортларның, биналарның, корылмаларның фасадлары, шулай ук аркалы йөрү порталлары, түбәләр, козыреклар, саклагыч рәшәткәләр, тәрәзәләр, тәрәзәләр, керү төркемнәре, керү ишекләре, балконнар, тышкы баскычлар, эркерлар, лоджия, кәрнизләр, столлар эшләмәләр, ставнилар, суүткәргечләр, фасадларның өстәмә жиһазлары, йорт яны территорияләре;
- коймалар (коймалар), коймалар, капкалар;
- бәйрәм бизәлеше предметлары;
- капитал булмаган стационар булмаган корылмалар, вакытлыча объектлар, конструкцияләр;

- жаяузелер коммуникацияләре;
- транспорт, инженерлык коммуникацияләренең техник зоналары, инженерлык коммуникацияләре, су саклау зоналары;
- балалар, спорт майданчылары һ. б.;
- төзелеш майданчылары, ремонт, реконструкция объектлары һәм башкалар;
- контейнер майданчылары, саклау урыннары, калдыклар туплануы;
- хайваннарны йөртү һәм өйрөтү өчен корылмалар;
- автостоянкалар майданчылары, муниципаль берәмлек территориясендә транспорт чараларын урнаштыру һәм саклау;
- яктырту элементлары (ачык ясалма яктырту);
- тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары, реклама конструкцияләре;
- капитал төзелеш объектлары элементлары;
- кече архитектура формалары;
- яшелләндерү элементлары;
- урам коммуналь-көнүреш һәм техник жиһазлары (аерым урнашкан урам жиһазлары объектлары, тукталыш пунктлары, телефон будкалары, мәгълүмат һәм реклама урнаштыру өчен объектлар (тумбалар, стендлар, таблолар, урам сәгать жайланмалары һәм башка шундый корылмалар), жәмәгать бәдрәфләре, чүп савытлары һәм чүп жыючылар);
- су жайланмалары;
- инженерлык һәм территорияне саклау элементлары;
- йөгертмә;
- һәм башкалар.

Нормалаштырыла торган төзекләндерү элементлары комплексы - муниципаль берәмлек территориясендә куркынычсыз, уңайлы һәм кызыклы мохит булдыру өчен төзекләндерү элементларының кирәкле минималь катнашмасы.

Нормалаштырыла торган төзекләндерү элементлары комплексы жирле нормалар һәм территорияне төзекләндерү кагыйдәләре составында жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә.

Территорияне төзекләндерү объектлары - төзекләндерү буенча эшчәнлек алып барыла торган муниципаль берәмлек территорияләре: майданнар, ишегаллары, кварталлар, функциональ-планлаштыру белемнәре, административ округлар һәм шәһәр округлары районнары территорияләре, шулай ук бердәм шәһәр төзелеш регламентациясе (саклау зоналары) яки визуаль-пространство сиземлеге принцибы буенча бүлеп бирелә торган территорияләр (төзелеш белән майдан, якындагы территория һәм төзелеш белән урам), башка муниципаль берәмлек территорияләре, шул исәптән:

- күп катлы йортларны урнаштыру, индивидуаль торак төзелеше, төзелеш өчен бирелгән биналарны, корылмаларны эксплуатацияләү һәм хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән жир участкалары, шулай ук административ һәм офис биналарын, мәгариф, фән, сәламәтлек саклау һәм социаль тәминат объектларын, физик культура, спорт, мәдәният, сәнгать һәм мәдәният, гараж, бакчачылык һәм башка объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре;
- майданнар, урамнар, юллар, автомобиль юллары, яр буйлары, скверлар, бульварлар, бакчалар, парклар, урман парклары, пляжлар; балалар, спорт һәм спорт - уен майданчылары һәм башка шундый объектлар;
- аеруча саклаулы табигать территорияләре һәм тарихи-мәдәни әһәмияттәге жирләр;
- күмү урыннары;
- яшел урыннар, Яшел урыннар белән мәшгуль территорияләр;
- ясалма юл корылмалары;
- барлык төр транспорт, Корылмалар һәм транспорт чараларына техник хезмәт күрсәтү һәм саклау урыннары вокзал станцияләренең территорияләре һәм капитал корылмалары, юл сервисы объектлары;
- причаллар, дебаркадерлар, кечкенә суднолар кую урыннары, Яр корылмалары, Корылмалар, көймә станцияләре;
- житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм чыгару өчен урыннар, жиһазлар һәм корылмалар;
- житештерү объектлары һәм зоналарын, инженер инфраструктурасы зоналарын, махсус билгеләнештәге зоналарны төзекләндерү объектлары, шул исәптән чүплекләр, житештерү һәм куллану калдыкларын күмү өчен полигоннар, шул исәптән аларны күмү өчен, ассенизация һәм компостлаштыру кырлары, үлөт базлары, шулай ук тиешле санитар-саклау зоналары.

Территорияне төзекләндерүне нормалаштыру объектлары - территорияләрне төзекләндерү нормаларында һәм кагыйдәләрендә түбәндәгеләр билгеләнә: төзекләндерү элементларының нормалаштырыла торган комплексы, әлеге территориядә аларны урнаштыру нормалары һәм кагыйдәләре. Мондый территорияләр төрле функциональ билгеләнештәге майданчылар, жаяузелер коммуникацияләре, йөрү юллары, жәмәгать киңлекләре, жәмәгать төзелеш участкалары һәм зоналары, производство төзелеш санитар-саклау зоналары, рекреация объектлары, торак пунктның урам-юл челтәре, инженерлык коммуникацияләренең техник (саклау-эксплуатация) зоналары булырга мөмкин.

Территорияләрне чистарту - житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны махсус билгеләнгән урыннарга жыю, чыгару белән бәйлә эшчәнлек төре, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлтелгән башка чаралар. Жир кишәрлекләренең кадастр планнары, аренда шартнамәләре яки башка килешүләр, карарлар белән билгеләнгән чикләрдәге территорияләрне карап тоту һәм жыештыру өчен беркетелгән.

Яшелләндерү - территорияне төзекләндерү һәм растшафт оешмасы элементы, ул үсемлек компонентларын актив файдаланып, муниципаль берәмлек мохитен формалаштыруны тәмин итә, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә элек барлыкка килгән яки башта гамәлдәге табигый мохитне саклай.

Гомуми кулланылыштагы территорияләрне яшелләндерү - уртак территорияләрдә урнашкан скверлар, парклар, бакчалар һәм бульварлар;

Чикләнгән куллану территорияләрен яшелләндерү - предприятие, оешма, учреждение территорияләрен яшелләндерү;

Махсус максатларда яшелләндерелгән территорияләр - санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндерү, үсентеләр питомниклары;

Хужалык майданчыгы – торак зонада кер юу өчен киптерү майданчыгы, чүп жыю майданчыгы, келәм чистарту һәм өй әйберләрен киптерү майданы;

Яшел урыннар - агач, агач һәм куак, куак һәм үләнле үсемлекләр ясалма һәм табигый.

Газон – махсус сайланган үлэн орлыгы чөчөлгөн үлэн каплавы угыртуу һәм парк корылмалары өчен фон һәм ландшафт композициясенен үзгөчлөк элементы.

Каты көнкүрөш калдыклары (каты калдыклар) - физик затлар куллану процессында торақ урыннарында барлыкка килгән торақ урыннарында куллану процессында үз Куллану үзлекләрнен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр эшчәнлеген процессында барлыкка килгән һәм физик затлар куллану процессында торақ урыннарында барлыкка килгән калдыклар составы буенча охшаш калдыклар керә.

Зур калдыклар - каты коммуналь калдыклар (жиһаз, көнкүрөш техникасы, торақ биналарны агымдагы ремонттан калдыклар һ. б.), аларның күләме аларны контейнерларда тупларга мөмкинлек бирми

Каты көнкүрөш калдыкларын чыгару графигы - каты көнкүрөш калдыкларын чыгаруға урын (адреслар), каты көнкүрөш калдыклары күләме һәм чыгару вакыты күрсәтелгән Шартнамәнен состав өлеше.

Каты көнкүрөш калдыкларын чыгару графигын бозу - 2 дән артык маршрут, сәгәтлек каты көнкүрөш калдыкларын чыгару графигын үтәмәү сәгәт.

Контейнер майданы - каты коммуналь калдыклар жыелу урыны халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итү өлкәсендә әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә Россия Федерациясе законнары һәм Россия Федерациясе законнары таләпләре белән контейнерлар һәм бункерлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

Саклау - каты коммуналь калдыкларны туплау өчен эшләнгән чүп-чар жыелмасы, зур калдыклардан кала.

Бункер - зур калдыкларны туплау өчен эшләнгән чүп-чар жыючы.

Житештерү һәм куллану калдыклары (алга таба-калдыклар) - производство, эш башкару, хезмәт күрсәтү яки куллану процессында барлыкка килгән матдәләр яки әйберләр бетерелә, закон таләпләре буенча бетерү яки бетерелергә тиеш

Калдыкларны сортлау - кайбер критерийлар буенча житештерү һәм куллану калдыкларын бүлү һәм (яки) катнаштыру сыйфатлы төрле компонентлар.

Каты көнкүрөш калдыкларын жыю (КГМ) - эш чүп-чарларын чистарту, контейнерлар тутыру һәм контейнер майданчыкларын чистарту белән бәйлә чаралар комплексы. КГМ жыю-контейнер майданчыгы территориясендә КГМ складлау буенча чаралар (бункер булмаган очракта) йә ишегалларын жыештыручылар яки КГМ территориясеннән жыелган бункерларны комплекслы жыештыручылар тарафыннан йөкләү.

Каты коммуналь калдыкларын чыгару - каты коммуналь калдыкларын алар тупланган урыннардан эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, каты коммуналь калдыкларын күмү өчен кулланыла торақ объектларга кадәр ташу.

Каты көнкүрөш калдыкларын чыгаруға килешү (КГМ) - каты көнкүрөш калдыкларын чыгаруға заказ бирүче һәм подрядчы оешма (КГМ) арасында төзелгән юридик көчкә ия язма килешү.

Каты көнкүрөш калдыкларын чыгару графигы - каты көнкүрөш калдыкларын чыгаруға (КГМ) урынын (адресын), каты көнкүрөш калдыклары күләмен (КГМ) һәм чыгару вакытын күрсәтеп Шартнамәнен состав өлеше;

Чүп-чар - житештерү һәм куллану калдыклары жыелмасы, аларны рөхсәтсез ташлау (урнаштыру) яки складлау нәтижәсендә барлыкка килгән, күләме 1 куб метрдан артмый.

Санкцияләнгән чүплек - 50 кв. метрдан артык майданда һәм 30 куб. метрдан артык майданда көнкүрөш калдыкларын, КГМ, житештерү һәм төзелеш калдыкларын, юридик яки физик затлар эшчәнлегенә барышында барлыкка килгән башка чүп-чарны рөхсәтсез ташлау (урнаштыру) яки складлау.

Калдыкларны эшкәртү - калдыкларны товарлар (продукция) житештерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү өчен куллану, шул исәптән калдыкларны турыдан-туры куллану (рециклинг), аларны тиешле эзерлектән соң житештерү циклына кире кайтару (яңарту), шулай ук аларны кабат куллану өчен файдалы компонентлар чыгару (рекуперация).

Калдыкларны зарарсызлау - калдыклар массасын киметү, аларның составын үзгәртү, физик һәм химик үзлекләр (шул исәптән яндыру һәм (яки) махсус корылмаларда зарарсызландыру), калдыкларның кеше сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын киметү максатыннан.

Йорт хужасы - аның янәшәсендәге жир участогы булган индивидуаль торақ йорт.

Төзелеш объекты паспорты - объект атамасын, төзүче (заказчы), эшләрне башкаручы (подрядчы, генподрядчы), объект буенча эшләрне жаваплы житештерүче фамилияләрен, вазыйфаларын һәм телефон номерларын, эшләрне башлау һәм тәмамлау сроklarын, төзелеш объектында билгеләнгән объект схемасын күрсәтеп, мәгълүмат шиты.

Хокук ияләре жир кишәрлек (алга таба-хокук ияләре) милек рәвешләренә, ведомство карамагына карамастан, милеккә жир участогы, даими (сроксыз), түләүсез сроклы файдалануға, гомерлек мирас итеп алынган милек, аренда, билгеләнгән тәртиптә субарендага ия булган теләсә нинди юридик һәм физик затлар санала.

Тирә-юнь территориясе - мондый жир участогы барлыкка килгән һәм Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракта (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 1 статьясындагы 37 пункты).

Беркетелгән территория – милек рәвешләренә, ведомство карамагына карамастан, юридик яки физик затка әлегә Кагыйдәләр белән билгеләнгән тәртиптә беркетелгән жир кишәрлегенә.

Беркетелгән территория тора:

- хокукка ия булучылар өчен-жирдән файдалану территориясеннән һәм аның тирәсендәге территориядән;
- биналарның һәм корылмаларның хужалары һәм арендаторлары йә аларның өлешләре, шулай ук биналарының тирә-юньдәге территорияләреннән.

Ишегалды территориясе - торак бина янындагы һәм гомуми кулланылышта булган территория, шул исәптән анда яшәүче затлар, периметр буенча торак биналар, корылмалар яки коймалар белән чикләнган. Ишегалды территориясендә балалар мәйданчыклары, ял итү урыннары, автомобильләр кую урыннары, яшел урыннар һәм башка жәмәгать кулланылышы объектлары урнашкан.

Уен мәйданчыгы – ГОСТ Р 53102 - 2008 таләпләренә туры китерелгән " балалар уен мәйданчыклары жиһазлары. Терминнар һәм төшенчәләр»

Территорияне санитар чистарту – үз эченә алган чаралар комплексы:

- беркетелгән һәм якын-тирә территорияне даими, вакытында жыештыру;
- чүп-чар, каты, сыек һәм азык житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм чыгару;
- кардан һәм боздан вакытында чистарту һәм чистарту;
- биналарны, корылмаларны һәм кече архитектура формаларын чиста тоту.

Биналар, корылмалар эчтәлеге – корылмалар белән яисә максатчан объектларда үткәрелә торган планы-кисәтү чаралары комплексы:

- төзек хәлдә тору;
- вакытыннан алда тузу, картлык, юк итү, үлем турында кисәтүләр;
- хезмәт күрсәтү срогын арттыру;
- зыянны, ватылуларны, житешсезлекләргә һәм ачыкланган житешсезлекләргә бетерү;
- бирелгән техник шартлар яисә билгеләнгән тәртиптә күрсәтмәләр нигезендә тышкы кыяфәтне торгызу һәм яхшырту.

Карап тоту һәм санитар чистарту объектлары булып тора:

- проспектлар, урамнар һәм тыкрыклар, киселешләр аша йөрү өлеше һәм жәяүлеләр тротуарлары;
- мәйданнар, күперләр, юлүткәргечләр, баскычлар, кичүләр;
- парклар, урман парклары, скверлар, бакчалар, аллеялар, газоннар, агачлар, куаклар;
- спорт һәм балалар мәйданчыклары, аттракционнар мәйданчыклары (урыннар), стадионнар, жәйге эстрада мәйданчыклары, пляжлар, бәдрәфләр, вокзаллар, көймә һәм коткару станцияләре;
- фасадлар, биналар һәм корылмалар стеналары, коймалар, коймалар, капкалар;
- төзелеш мәйданнары;

- кече архитектура формалары һәм конструкцияләре (беседкалар, күлэгәле тишекләр, Пергола, чәчәк түгәлләр, чәчәк түгәлләр, эскәмияләр, фонтаннар, чүп савытлары, реклама стендлары, декоратив һәм чәчү бассейннары, коймалар, телефон будкалары (түбәләр), автотранспортны көтү өчен павильоннар);

- инженер коммуналь инфраструктура объектлары (котельныйлар, чистарту корылмалары, насос станцияләре, трансформатор подстанцияләре корылмалары, кайнар һәм салкын су, газ бирү өчен торбаүткәргечләр, канализация агымнарын, яңгыр һәм эретелгән суны аеру өчен, кабул итүчеләр һәм күзәтү коелары, су үткәргеч (дренаж) канавлар һәм чокырлар, баганалар (терәкләр) урам яктырту, калдыклар ТБ жыю контейнерлары һәм аларны урнаштыру өчен мәйданчыклар һ. б.);

- монументаль декоратив сәнгать эсәрләре, тарихи һәм архитектура кыйммәтгән күрсәтүче һәйкәлләр, объектлар;

- су чыганакалары, чишмәләр һәм су объектлары;

- үзәкләштерелгән хужалык-эчәргә яраклы су белән тәмин итү чыганакаларын санитар саклау зоналары барлыкка килү (арт. скважиналар, каптажларны, чишмәләрне һәм коеларны төзекләндерү һәм ремонтлау);

- зират;

- базарлар, кишетләр, сәүдә павильоннары, киосклар, чатырлар, подшиппниклар;

- жәмәгать транспортының утырту мәйданчыклары;

- торак йортлар, административ һәм сәнәгать биналары;

- сәүдә, жәмәгать туклануы һәм мәдәни-көнкүреш объектлары;

- торак төзелеше зонасында урнашкан шәхси гаражлар, шулай ук гараж-төзелеш кооперативлары территорияләре һәм гаражлар, күмәк һәм түләүле автостоянкалар күпләп жыела торган территорияләр;

- бакча, дача, яшелчә бакчасы берләшмәләре.

Беркетелгән территорияләргә карап тоту һәм жыештыру өчен жаваплы затлар (алга таба - жаваплы затлар) - жир кишәрлекләре, биналар, корылмалар һәм ясалма корылмалар, жир асты инженерлык коммуникацияләре хокукында булган физик затлар һәм юридик затлар, шулай ук төзелгән шартнамәләр нигезендә территорияләргә карап тоту һәм жыештыру эшләрен башкаручы физик затлар һәм юридик затлар.

Жаваплы кешеләр – юридик, вазыйфай һәм физик затлар әлеге Кагыйдәләр нигезендә территорияне карап тоту һәм санитар чистарту өчен беркетелә.

Жаваплы затлар:

- хокук ияләре, йорт хужалары;

- биналар, корылмалар һәм корылмалар хужалары (арендаторлар, кулланучылар) һәм милекчеләре, яисә аларның өлешләре, шулай ук биналарда, төзелмәләрдә һәм корылмаларда урнашкан биналар;

- жир мөнәсәбәтләрендә катнашучылар.

Башкаручы – муниципаль берәмлек территорияләргә жыештыруны, житештерү һәм куллану калдыкларын шуның өчен билгеләнгән урыннарга жыюны һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы юридик, вазыйфай һәм физик затлар, объектларны һәм территорияләргә чиста һәм тәртиптә тоту һәм төзекләндерү буенча башка эшләр һәм хезмәтләр.

Буш урын – табигый булмаган территория (гранит асылмалы дивар, су объектлары яры) яки ясалма (коймалар һәм башка киртәләр, бина стенасы, биналар һәм корылмалар) чикләүләр юк.

Тротуар - 1,5 метрдан да ким булмаган урамнар һәм юллар буенда асфальт-бетон яки башка өслекле жәяүлеләр зонасы бар.

Ашыгыч эш - инженерлык коммуникацияләрендә, башка объектларда ремонт-торгызу эшләре, аларга зыян китергәндә, кешеләрнең иминлегенә, аларның хокукларына, шулай ук закон белән саклана торган мәнфәгатьләренә куркынычлы бетерү өчен жир эшләрен кичектергесез житештерүне таләп итә;

Заказын бетерү – объектта эш башкару хокукынан мэхрүм итү;

Ташланган транспорт – милекче тарафыннан алты ай яки аннан да күбрәк вакытка калдырылган транспорт чарасы (ишеклар, тән пыяла элементлары, тәннен башка элементлары, бикләnmөгән ишеклар, ишекларне бикли алмау һ. б. аркасында), шулай ук билгеләнеше буенча файдалана алмау билгеләре булган (төшерелгән тэгәрмәчләр, тэгәрмәчләр яки башка конструктив детальләр булмау һәм башкалар) һәм башка затлардан ирекле файдалана алмаучы хәлдә. шул ук вакытта гомуми файдаланудагы (йорт яны территорияләрендә), транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән булмаган (транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус билгеләнгән урыннардан читтә) яки транспорт чараларын урнаштыру өчен билгеләнгән озак вакыт (алты ай яки аннан да күбрәк) булган (машина кую урыннары, машина кую урыннары, түләүле автостоянкаларда, гаражлардан яки техниканы саклау өчен билгеләнгән башка биналардан кала) һәм йөрүгә, жәяүлеләр узуга, территорияне жыештыруга, автомашиналар йөрүгә комачаулый торган) ашыгыч ярдәм хезмәтләре, башка махсус транспорт, чүп жыю машиналары подъездларга, жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен бозып урнаштырылган һәм (яки) чүп контейнерларына урнаштырылган. Ташландык транспорт чарасы автомобильләр йөрү, жәяүлеләр узу, территорияне жыештыру, ашыгыч ярдәм машиналары, башка махсус транспорт, чүп жыю машиналары подъездларга, чүп контейнерларына керү, шулай ук потенциалы Террорчылык Куркынычын бетерү максатларында билгеләнгән тәртиптә эвакуацияләнергә тиеш.

Транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус урыннар – Россия Федерациясе Хөкүмәтенә «юл хәрәкәте кагыйдәләре турында» 23.10.1993 ел, № 1090 карары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән законнар нигезендә оештырылган автомобиль стоянкалары, гаражлар, ремонт остаханәләре һәм башка биналар, парковка урыннары (парковка урыннары).

Төзекләндерүне торгызу - бозылган төзекләндерүне норматив актларның техник таләпләренә туры килә торган хәлгә китерү; елның салкын вакытында объектның эшләве мөмкинлеген күздә тоткан өлешчә төзекләндерү рөхсәт ителә;

Юл - жиһазландырылган яки жайлаштырылган һәм транспорт хәрәкәте өчен кулланыла торган жир полосасы яки ясалма структура өслеге. Roadл бер яки берничә юлны, шулай ук трамвай юлларын, тротуарларны, юл кырларын һәм алар булганда аеру полосаларын үз эченә ала;

Юлчы киём - юлның каплаудан, нигездән һәм өстәмә катламнардан торган конструктив элементы (суыткыч, жылылык изоляциясе, дренаж һ. б.);

Техник клиент - төзүче тарафыннан вәкаләтле һәм төзүче исемнен инженерлык эзләнүләрен үтәү турында, проект документларын эзерләү, капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау турында шартнамәләр төзи торган юридик зат әлеге эш төрләрен башкаруга заданиеләр эзерли, инженерлык эзләнүләрен башкаручы һәм (яки) проект документларын эзерләүне, төзелешне, реконструкцияләүне, капитал ремонтны гамәлгә ашыручы затларга биремнәр бирә, капитал төзелеш объектларын жимерү, күрсәтелгән эш төрләрен башкару өчен кирәкле материаллар һәм документлар, проект документациясен раслый, капитал төзелеш объекттын файдалануга тапшыруга рөхсәт алу өчен кирәкле документларны имзалай, шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнарда каралган башка функцияләргә гамәлгә ашыра (алга таба - техник заказчы функцияләре). Техник заказ бирүче функцияләре инженер эзләнүләре, архитектура-төзелеш проектка, төзелеш, реконструкция, капитал ремонт, капитал төзелеш объектларын сүтү өлкәсендә үзеннән-үзе көйләнә торган оешма эгъзасы тарафыннан гына башкарылырга мөмкин, моннан тыш, 47 статьяның 2 өлеше, 48 статьяның 4_1 өлеше, 52 статьяның 2_1 һәм 2_2 өлешләре, 55_31 статьяның 5 һәм 6 өлешләре.

Балчык эшләре - грунтны казу (эшләү), аны күчерү һәм билгеле бер урынга (шул исәптән грунтны тигезләү һәм тыгызлау белән) урнаштыруны үз эченә алган эшләр комплексы, тормышка ашыру процессында, туфрак катламы бозыла, Жир өслегенә башка катламы һәм (яки) төзекләндерүнең башка элементлары, төзекләндерү объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал яки агымдагы ремонтлау, монтажлау һәм сүтү вакытында башкарыла һәм аларның аерым элементлары, реклама конструкцияләре, жир асты салымасы (шул исәптән күчерү өчен) кабель элемент линияләре, инженер-техник челтәрләре, электр челтәре хужалыгы объектлары, шулай ук әлеге кагыйдәләр таләпләренә туры китереп жир эшләрен башкаруга махсус язма рөхсәт нигезендә эзләнү эшләре үткәргәндә;

Эш житештерү зонасы - эшләр житештерү өчен бүленгән, шулай ук эшләргә житештерүдә кулланыла торган территория, шул исәптән материалларны, жиһазларны, механизмнарны, көнкүреш шәһәрчеләрен вакытлыча урнаштыру өчен;

Инженерлык элементләре - жир асты һәм жир өсте челтәрләре, ачык һәм ябык канализация трассалары, электр, жылылык, газ, су белән тәмин итү, элемент, электр транспортының элемент челтәрләре, шулай ук корылмалары;

Капиталь ремонт - капитал төзелеш объектларына капитал ремонт (сызыклы объектлардан тыш) - капитал төзелеш объектларының төзелеш конструкцияләрен яисә мондый конструкцияләргә элементларын алмаштыру һәм (яки) торгызу, алда торган төзелеш конструкцияләргә моннан тыш, Капиталь төзелеш объектларын инженер-техник тәмин итү системаларын һәм аларның элементларын инженер-техник тәмин итү челтәрләрен алыштыру һәм (яки) торгызу, шулай ук ташучы төзелеш конструкцияләргә аерым элементларын шундый ук яки башка камилләштерүче элементларга алыштыру һәм (яки) күрсәтелгән элементларны торгызу.

Кызыл сызыктар - гомуми файдаланудагы территориялэрнең һәм (яки) сызыклы объектлар белән мәшгуль һәм (яки) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән территориялэрнең гамәлдәге, планлаштырылган (үзгәртелә торган, яңа барлыкка килә торган) чикләрен һәм (яки) сызыклы объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән территориялэрне билгели торган линияләр.

Өченчө авырлык категориясе объектлары - вакытлыча, сезонлы яки ярдәмчө максаттагы биналар һәм корылмалар, шул исәптән жәмәгать бәдрәфләре, бәйләнешле Корылмалар булган спорт майданчыклары;

Ордер - муниципаль берәмлек башкарма комитеты тарафыннан бирелә торган жир эшләрә житештерүгә хокук бирә торган документ;

Жир асты инженер корылмаларын һәм коммуникацияләрне саклау зонасы – чикләре законнар һәм башка норматив хокукый актлар нигезендә билгеләнә торган жир асты инженерлык коммуникацияләрә буендагы территориядә, әлеге Корылмалар һәм коммуникацияләр хужалары, шулай ук жир асты инженерлыкларының торышын, эчтәлеген һәм эксплуатациясен контрольдә тотучы органнар белән килешмичә, теләсә нинди эшчәнлек төрләрән үткөрү тыела Корылмалар һәм коммуникацияләр;

Күрсәтмә-муниципаль берәмлекнең автомобиль юллары буйлап вакытлыча чикләү яки туктату өчен Башкарма комитет рөхсәте;

Капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү (сызыклы объектлардан тыш) - капитал төзелеш объектынның, аның өлешләрнен (биеклеге, катлары саны, Мәйданы, күләме) параметрларын үзгәртү, шул исәптән капитал төзелеш объектын төзү, үзгәртеп кору, шулай ук Капиталь төзелеш объектынның төп төзелеш конструкцияләрнен алыштыру һәм (яки) торгызу, мондый конструкцияләрнен аерым элементларын мондый конструкцияләрнен элементларын һәм (яки) мондый конструкцияләрнен күрсәткечләрнен яхшырта торган элементларга һәм (яки) күрсәтелгән элементларны торгызу элементларына алмаштырудан тыш;

Килештерүчө оешмалар - оешма, учреждениеләр, шулай ук кызыксынучылар - хокук ияләрә жир кишәрлек, эшләрне башкаруга үз ризалыгын бирә һәм шартлар тудыра;

Төзелеш мәйданы - төзелеш, реконструкция, капитал ремонт объектларын урнаштыру, шулай ук материаллар һәм конструкцияләр складлау, төзелеш чорына машиналар һәм механизмнар, вакытлыча биналар һәм корылмалар урнаштыру (реконструкцияләү, капитал ремонт) өчен билгеләнгән тәртиптә билгеләнгән тәртиптә бүлпә бирелгән (яки кулланыла торган) жир кишәрлеге;

Заказы туктату – ачыкланган бозуларны тулысынча бетергәнчө эшләрне житештерүне вакытлыча тыю;

Эш житештерүчө - территорияне төзекләндерүне бозу белән бәйлә Жир, төзелеш һәм ремонт эшләрнен башкаручы юридик яки физик зат (генподрядчы да, субподрядчы да);

Проект (төзелешне, эшләрне житештерүне оештыру) - билгеләнгән тәртиптә текст рәвешендә һәм карта (схема) рәвешендә материалларны үз эченә алган һәм объект һәм аның өлешләрнен төзүне һәм реконструкцияләүне тәэмин итү, шулай ук объектын ремонтлау (капиталь ремонт ясау) үткөрү өчен архитектура, конструктив һәм инженер-техник чишелешләрне билгели торган, эшләрне башкару урынында урнаштырыла торган, билгеләнгән тәртиптә текст рәвешендәге һәм карта (схема) рәвешендәге материалларны үз эченә алган һәм архитектура, конструктив һәм инженер-техник документация;

Төзүгү - объектын төзеклеген һәм эшләр торышын (шул исәптән аның эксплуатацион характеристикаларын) торгызу эшләрә кирәк булганда башкарыла, объектын конструктив һәм башка ышанычлылык һәм куркынчысызлык характеристикаларына кагылмый.

Мәгълүмат урнаштыру чаралары - мәгълүмат тарату өчен эшләнгән конструкцияләр, структуралар, техник жиһазлар, сәнгать элементлары һәм башка медиа.

Тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы - территорияне төзекләндерү элементы, оешманың урнашкан урында һәм (яки) турыдан-туры товар сату, хезмәтләр күрсәтү урынында, биналарны мәгълүмати яктан рәсмиләштерү максатларында, кулланучыларга мәгълүмат житкерү өчен билгеләнә торган, күрсәтмәсе «кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы нигезендә мәжбүри булган мәгълүмати конструкция булып тора, ә нәкъ менә - оешманың фирма исеме (атамасы), аның урнашкан урыны (адресы) һәм аның эш режимы турында, шулай ук закон үз көченә керергә тиешле яки гадәти эш әйләнеше көченә урнаштырыла торган һәм реклама белән бәйлә максатларга туры килмәгән мәгълүматлар булган мәгълүматлар бар. "Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары" һәм " тышкы мәгълүмат чарасы» төшенчәләре бер үк.

Стационар булмаган сәүдә объекты - инженер-техник тәэминат чөлтәрләрнен тоташу (технологик тоташу) булуына яки булмавына карамастан, вакытлыча корылма яки вакытлыча структура булмаган сәүдә объекты, шул исәптән күчмә корылма .

Янгыр канализациясе (янгыр канализациясе) - техника белән бәйлә инженер корылмалары комплексы (чокырлар, янгыр кабул итүчеләрә, лотоклар һәм торбалар, коелар, чокырлар) өслөк (янгыр, кар), сугару һәм дренаж суларын транспортлау өчен билгеләнгән.

Йорт билгеләрә-бинада (төзелеш, корылмасы) урнашкан аншлаг (урам, майдан, проспект атамасы), номер билгесе (йорт һәм корпус номерлары күрсәткеч), подъезд номерлары һәм фатирлар күрсәткеч, инвалидлар өчен объектын халыкара символы, флаг тотучылар, истәлек такталары, полигонометрик билге, янгыр гидранты күрсәткеч, грунт геодезия билгеләрә күрсәткеч, суүткәргеч чөлтәрнен магистраль һәм кое камералары күрсәткечләрә жирлекнен канализация күрсәткеч, жир асты газүткәргеч корылмалары күрсәткеч;

Жир - чикләре федераль законнар нигезендә билгеләнгән жир өслегенә бер өлешә;

Бинаның проект паспорты (фасадларның төслө чишелеш) - жирлек территориясендә урнашкан аерым бинаның фасадын бердәм архитектура һәм төс белән хәл итүне һәм аның тышкы бизәлешенә таләпләрне билгеләүчө килешенгән һәм билгеләнгән тәртиптә расланган документ;

Йорт яны территориясе - торак бина янындагы жир кишәрлеге, анда яшәлләндерү элементлары, керү юллары, өйгә керү юллары, майданчыклар (балалар, спорт, ял итү өчен, майданчыклар контейнерлар, эт йөртү өчен) һәм өйдә хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектлар;

Транспорт чарасын юу - транспорт чарасы өслегенән (шул исәптән тән, тәгәрмәч, төен, агрегатлардан),

салоннан, кабинадан, тузан, пычрактан, су һәм (яки) юу чараларын кулланып, башка пычраткыч матдэләрне (щетка, кыргыч, губка, ботак) һәм (яки) юу өчен билгеләнгән жайланмаларны тулысынча яки өлөшчә чыгару белән бәйлә чаралар. Транспорт чарасын юу түгел, пыяла һәм (яки) фараларны тузаннан, пычрактан, башка пычраткыч матдэләрдән, щеткалар, губка, ветоши ярдәмендә сөртү, эгәр дә ул кулланылган су һәм (яки) юу чараларының транспорт чараларынан агып китүе белән бәйлә булмаса, шулай ук машинаны кисточка һәм (яки) кар кыргыч һәм (яки) боздан чистарту;

Санитар карап тоту һәм төзекләндерү максатыннан территорияләрне беркетү тәртибе

Торак пункт территорияләрен төзекләндерү гражданның, предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр тарафыннан, нинди генә оештыру-хокукый формасына карамастан, үз жирләрен һәм якин-тирә территорияләрен кимендә биш метр чикләрендә, йә әлеге эшчәнлек төрөн үтәү йөкләнгән махсуслаштырылган предприятиеләр һәм оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жирлек территорияләренә тиешле санитар торышын тәмин итү, әйләнә-тирә мохитне пычранудан саклау һәм саклау чараларын тормышка ашыру максатыннан, жирлек территориясә аны жыештыру һәм гражданның, предприятиеләргә, учреждениеләргә, оешмаларга, оештыру-хокукый формасына бәйсез рәвештә түбәндәге тәртиптә беркетелә:

Күп катлы микрорайоннарның ишегалды территорияләре тулаем әлеге торак фондына хезмәт күрсәтүче торак предприятиеләренә беркетелә.

Торак-төзөлеш кооперативларының күп катлы торак йортлары территорияләре, торак милекчеләре ширкәтләре (ЖСК), ведомство йортлары - ЖСК, ТСЖ һәм ведомство торак фондына баланс тотучы оешмалар яисә торак фондына хезмәт күрсәтергә вәкаләтле оешмалар, шулай ук идарә компанияләре, периметр буенча (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) кимендә 5 метр ераклыктагы территория торак йортлардан (ТСЖ) автотранспорт өчен тротуарлар, машина кую урыннары, махсус транспорт өчен керү юллары, балалар майданчыклары, газоннар, подъездлар).

Социаль өлкә учреждениеләренә (мәктәпләр, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) - керү юллары, автотранспорт өчен машина кую урыннары, жир бүлеп биерү чикләрендә, шулай ук якин - тирә территорияләргә периметр буенча кимендә 5 метр киңлектә (урам ягынан-юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) беркетелә.

Төзөлгән биналарда урнашкан социаль өлкә учреждениеләре территорияләрен жыештыру һәм карап тоту өчен әлеге предприятиеләр жаваплы.

Сәнәгать, сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре, транспорт, ягулык салу станцияләре - керү юллары, автотранспорт өчен машина кую урыннары, жир бүлеп биерү чикләрендәге участоклар, шулай ук күрше жирдән файдаланучылар булмаганда периметр буенча кимендә 5 м киңлектәге территория (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) артында.

Шәхси йорт хужалары (йорт хужалары) артында - жир бүлеп биерү чикләрендәге участоклар, шулай ук күрше жирдән файдаланучылар, шулай ук подъездлар, жәяүлеләр юллары булмаганда, периметр буенча кимендә 5 м киңлектәге территория (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр).

Вахлап сату предприятиеләре (перекар, киосклар, павильоннар, жәйге кафелар һәм вакытлыча урам сәүдә объектлары) артында периметр буенча сәүдә ноктасыннан алып (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) кимендә 5 метр чамасы жир кишәрлекләре бар.

Сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре, автомагистральләрдә урнашкан заправка станцияләре - жир бүлеп биерү чикләрендәге участоклар, керү юллары, автотранспорт өчен машина кую урыннары һәм күрше жирдән файдаланучылар булмаганда периметр буенча кимендә 5 м киңлектәге (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) территория артында.

Гараж кооперативлары артында - подъезд юллары, жир бүлеп биерү чикләрендәге жир кишәрлекләре һәм периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган территория (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) бар.

Бакча ширкәтләре һәм дача кооперативлары артында - жир бүлеп биерү һәм периметр буенча кимендә 50 метрлы иреклек зонасы чикләрендәге жир кишәрлекләре. Шулай ук юлларның, керү юлларының һәм юл бие полосаларының санитар - экологик торышы өчен 250 метр радиуста жир бүлеп биерү периметры буенча да жаваплы.

Территорияләр, аерым торучы коммуналь хезмәтләр (ЦТП, ТП, ВЗУ, КНС һ.б.) житештерү корылмаларының керү юллары - алар карамагында булган оешмалар артында 5 м периметр буенча (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) участок корылмасыннан яки коймасыннан кимендә 5 м. ераклыкта урнашкан.

Зират - объектка хезмәт күрсәтүче оешма артында, жир бүлеп биерү чикләрендә һәм периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган территориядә (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр).

Контейнер майданчыклары һәм якындагы территория периметр буенча кимендә 5 метр (урам ягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) - майданчык хужалары артында яки килешү буенча каты көнкүреш калдыклары (каты көнкүреш калдыкларын)чыгаручы предприятиеләр артында.

Базарлар артында - керү юллары, автотранспорт өчен машина кую урыннары, жир бүлеп биерү чикләрендәге һәм якин - тирә территориядәге жир кишәрлекләре (урам ягынан-юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) күрше жирдән файдаланучылар булмаганда.

Урып жыю эшләрен оештыру һәм житештерү өчен жаваплылык йөкләнә:

Тротуарлар буенча:

- урамнар һәм юллар буенда урнашкан яисә юл өлешеннән газон белән аерылган һәм подъездлардан турыдан-туры чыгу юлы булмаган предприятиеләргә-машиналар йөрү өлешен жыештыру өчен жавап бирүче, аларга норматив актлар беркетелгән предприятиеләргә;

- торак биналарның подъездларыннан, шулай ук ишегалды территорияләреннән, ишегалларына керу урыннарына, йорт хужалыклары территориясендә урнашкан жәяүлеләр юлларына-әлеге йорт карамагында булган яки аның карамагында булган предприятиеләргә;

- күперләрдә, юлүткәргечләрдә, эстакадаларда, шулай ук инженер корылмаларына һәм баскыч жыеннарына янәшә торган техник тротуарларда-инженерлык корылмалары балансында булган предприятиеләргә.

Сарайлар, гаражлар, "ракушка" тибындагы металл тентлар һәм "пенал" тирәсендәге территорияне жыештыру өчен периметр буенча (урам аягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) кимендә 5 метр радиуста төзелеш хужасы жавап бирә.

Яшелләндерү объектлары буенча (парклар, скверлар, ял зоналары, юлларның йөрү өлеше буендагы газоннар, бүлү полосаларының яшел зоналары, елгалар буендагы су саклау зоналары) - әлеге яшелләндерү объектлары карамагында булган яки алар норматив-хокукый актлар белән беркетелгән яки Новополь авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан аларга хезмәт күрсәтү өчен контрактлар төзелгән махсус оешмаларга.

Реклама конструкцияләреннән кимендә 5 м радиуста (урам аягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) аерым тора торган реклама объектлары анындагы территорияләргә кул белән жыештырган өчен, реклама конструкцияләре хужаларына.

Кулланылмый торган һәм үзләштерелмәгән территорияләргә, корылмаларны сүткәннән соң территорияләргә жыештыру һәм карап тоту өчен - объектларны баланс тотучыларга яки әлеге территориядән файдаланучы оешмаларга, әлеге территория бүлүп бирелгән подрядчы оешмаларга, корылмаларны сүтү буенча эшләр башкаручы подрядчы оешмалар.

Урып - жыю, төзекләндерү, автомобиль постларының территорияләргә һәм керу юлларын чиста тоткан өчен, жир бүлүп бирү һәм периметр буенча кимендә 5 м кинлектәге автомобиль кую урыннары (урам аягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр), объектлар хужаларына.

Тротуарларда һәм яшел зоналарда урнашкан ачык яктырту баганалары тирәсендәге территорияләргә кул белән жыештырган өчен-әлеге территорияләргә карамагында булган предприятиеләргә.

Коймаларны, коймаларны үз вакытында буяу һәм игъланнар, реклама, листовкалар һәм граффитиларны чистарту өчен жаваплылык милектә булган предприятие һәм оешмаларга йөкләнә.

Шәһәр пассажир транспортының утырту мәйданнарын жыештырган өчен-алар карамагында булган предприятиеләргә.

Периметр буенча (урам аягынан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) кимендә 5 метр радиуста "ракушка" һәм "пенал" тибындагы металл тентлар тирәсендәге территорияне жыештырган өчен тент хужасы жавап бирә.

Көнкүреш чүп - чарын, кар сәүдә предприятиеләре, автостоянкалар, гаражлар, түләүле парковкалар һәм башка территорияләрдән шушы объектлардан файдаланучы баланс тотучыларга, хужаларга һәм вазыйфаи затларга чыгарган өчен.

Бер бинада кулланыучылар яки берничә кулланыучы (арендатор) булса, территорияне санитар тоту өчен жаваплылык бина милекчесенә яки аның вәкаләтле вәкиленә йөкләнә. Бу очракта жаваплылык өлкәләргә чикләү шулай ук аренда килешүе яки бинаның барлык кулланыучылары кул куйган контракт белән билгеләнергә мөмкин.

Чиктәш территорияләргә милекчеләргә ризалыгы булмаган очракта килешү яктарның вәкаләтле вәкилләргә имзалаган беркетмә белән жирлек администрациясә карары буенча ирешелә.

Вакытлыча хокукый актлар белән беркетелмәгән территорияләргә карап тоту муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен сатып алуларны үтәүгә контракт төзелгән оешмага йөкләнә.

Кисәк 2. ТЕРРИТОРИЯНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ЭЛЕМЕНТЛАРЫ

2.1 Инженерлык һәм территорияне саклау элементлары

2.1.1. Территорияне инженерлык эзерләү һәм саклау элементлары территориянең куркынычсызлыгын һәм кулланылышка уңайлы булуын, яна төзелеш яки реконструкцияләүгә бәйле рәвештә табигый һәм техноген йогынты тискәре күренешләреннән саклануын тәэмин итә. Территорияне инженерлык эзерләү һәм саклау элементларын проектлау жир өсте суларының рельефын һәм агымын оештыру чаралары составында башкарыла.

2.1.2. Төзекләндерүне проектлаганда рельефны оештыру бурычлары территориянең функциональ билгеләнешенә һәм аны үзгәртү һәм реконструкцияләү максатларына бәйле рәвештә билгеләнә. Реконструкцияләнгән торган территория рельефын оештыруны, рельефны, булган яшел үсентеләргә, булган өске су бүлү шартларын максимал саклауга, төзелеш мәйданында күчәрелә торган грунтларны файдалануга юнәлтергә.

2.1.3. Рельефны оештырганда 150-200 мм калыңлыктагы туфракның ундырышлы катламын һәм аны вакытлыча саклау өчен урын жиһазларын алуны, ә анда төрле төрләргә нормативтан артык пычрануы булмавы расланса - пычранудан саклану чаралары күрү күздә тотыла. Территориядә грунт салынган вакытта минераль грунтлар һәм туфракның өске ундырышлы катламнарын гына кулланырга рөхсәт ителә.

2.1.4. Вакытында террасирование рельеф проектировать подпорные стеналар һәм откосы. Тау почмакларының максимал рөхсәт ителгән зурлыклары туфрак төрләренә карап билгеләнә.

2.1.5. Тауларны ныгыту. Материал һәм ныгыту технологиясен сайлау тау урынына, механик йөкнең тау дәрәжәсенә, тау салкынлыгына һәм формалашкан мохиткә бәйле. Жирлек төзелешендә ачык руселларның чокырларын ныгыту сулыкларда өслек агымының тәртипсез элэгүенә һәм югары дәрәжәдә механик йөкләнеш шартларында ярларның жимерелүенә юл куймау өчен материаллар һәм алымнар кулланып алып барыла: терәк диварлар, дивар блоклары кулланып ярлар формалаштыру, плитәләр белән тышлау һәм тегүләр ОМОН белән каплау,

башкалар.

2.1.6. Терек стеналар конфигурациялэнгән террасаларның биеклеке аермасын исәпкә алып проектлау. Рельеф перепадасын 0,4 м дан кимрәк борт ташы яки табигый таш салу белән бизәргә киңәш ителә. Рельеф перепадах 0,4 м артык терек диварларны инженерлык корылымы буларак проектларга киңәш ителә, өске террасаның гравитацион (моноклит, массив кладкадан) яки субай (нечкә анкер, өем ростверклары) терек диварлар төрләре белән тәэмин итә.

2.1.7. ГОСТ Р 52289, ГОСТ 26804 буенча транспорт коммуникацияләрен урнаштырган вакытта терек диварларны һәм өске бровкаларны коймалауны күздә тотарга. Шулай ук әлеге корылымы буенда урнаштырыла торган жәяүлеләр юлларының киртәләрен, терек дивар биеклегенә 1,0 м, ә тау биеклегенә 2 метрдан артып китүне күздә тотып, коймаларның биеклеген 0,9 м нан да ким булмаган күләмдә билгеләргә.

2.1.8. Ясалма рельеф элементлары (терек стеналар, жир биеклекләре, чокырлар), магистраль урамнар буйлап урнашкан, шау-шу экраннары буларак кулланылырга мөмкин.

2.1.9. Өске сулар агымын проектлаганда СНиП 2.04.03. Агымны оештырганда рельефны оештыру һәм су үткәреу жайланмаларының ачык яки ябык системасын урнаштыру мәсьәләләрен комплекслы чишүне тәэмин итәргә: суүткәргеч торбалар (суүткәргечләр), лотоклар, кювет, тиз агым, яңгыр кабул итү коелары. Жир өсте суларын проектлау жир эшләренен минималь күләмә белән башкарыла һәм туфрак эрозиясе мөмкинлеген булдырмый торган тизлек белән су агызуны күздә тотып.

2.1.10. Ачык ташландык суларны агызу жайланмаларын Парклар һәм урман парк территорияләре чикләрендә куллану рөхсәт ителә. Ачык подшипниклар (чокырлар, кюветлар) төбе буенча яки бөтен периметр буенча ныгытырга (одерновка, таш асфальт, моноклит бетон, жыелма тимер-бетон, керамика һ. б.), откосов кюветов почмагын грунт төрләренә карап кабул итәргә.

2.1.11. Суның эреми торган тизлеген исәпкә алып, минималь һәм максималь чигенүләр билгеләргә кирәк, алар су үткәргеч элементларның каплау төренә карап кабул ителә. Яңгыр сулары агымы тизлегенә максималь рөхсәт ителгәннән югарырак булган рельеф участкаларында тиз агымнар жайланмасын тәэмин итәргә.

2.1.12. Рекреация объектлары территорияләрендә су бүлү подшипниклары жәяүлеләр коммуникациясен газон белән тоташтыруны тәэмин итә ала, аларны асфальт элементларынан (яксы ташкүмер, колот яки пилен брусчатка, таш плитка һ. б.) башкарырга киңәш ителә, буыннары югары сыйфатлы балчык эремәсе белән алыштырырга рөхсәт ителә.

2.1.13. Яңгыр кабул итү коелары яңгыр (яңгыр) канализациясенә ябык системасы элементлары булып тора, проект рельефының төшү урыннарында урнаштырыла: су агымы ягыннан жәяүлеләр кичү зонасына кадәр, юлларның йөрү өлешләре лоткаларында һәм урамнарның озынайтылуына бәйле рәвештә юлларның йөрү өлешләре лоткаларында (әлеге кагыйдәләргә карата 2 нче кушымтаның 1 нче таблицасы). Новополюский авыл жирлегенә территориясендә кое һәм парга әйләнүче майданчыклар урнаштыру киңәш ителми.

2.1.14. Жәяүлеләр коммуникацияләрендә ташландык суларны агызу лотокларны тоташтыручы рәшәткәләрен урнаштырганда, рәшәткә кабыргаларында жәяүлеләр хәрәкәте юнәлеше буенда урнашмакка, ә кабыргалар арасындагы тишекләренә киңлеген 15 мм артык кабул итәргә ярамый.

2.1.15. Кызыл линияләрдә урам киңлегенә 30 метрдан артык булганда һәм 30 промилле дан артканда (3 процент) яңгыр кабул итү коелары арасын 60 м дан артмаган очракта, әлеге ара шактый киңлек киңлегенә рәшәткәлә яңгыр кабул итү коелары коруны тәэмин итәргә. Урамнар, квартал эчендәге юллар, юллар, бульварлар, сулыкларда трассаланучы скверлар өчен яңгыр кабул итү коелары арасын ике тапкыр арттырырга мөмкин. Квартал эчендәге территорияләр чикләрендә агымның шактый күләмен формалаштырганда яңгыр канализациясен аның чикләренә күртүне күздә тотарга, бу исәп-хисапны нигезләргә кирәк.

2.2 Яшелләндерү

2.2.1. Төп үсентеләр һәм яшелләндерү төрләре: массивлар, төркөмнәр, солитерлар, кирпечләр, сәхнә, боскетлар, шпалерлар, газоннар, чәчәк түтәлләре, төрле утырту төрләре (аллея, рядовой, чәчәк түтәлләре һ.б.) булырга мөмкин. Үсентеләр төрләрен сайлауга карап, үсентеләрен күләм-пространство структурасы билгеләнә һәм Яшел территория участкаларының үзара һәм торак пункт төзелешен белән визуаль-композицион һәм функциональ элементлар тәэмин ителә.

2.2.2. Муниципаль берәмлек территориясендә ике төрле яшелләндерү кулланылырга мөмкин: стационар семлекләрен туфракка һәм мобильгә утырту-үсемлекләрен махсус күчмә савытларга утырту (контейнерлар, вазоннар һ.б.). Стационар һәм мобиль яшелләндерү рельефның табигый һәм ясалма элементларында архитектура -андшафт объектларын (газоннар, бакчалар, чәчәкләр, куаклар һәм агачлар белән майданчыклар һ. б.) булдыру өчен файдаланыла.

2.2.3. Яшелләндерү, төзекләндерү объектының милек рәвешенә карамастан, яшелләндерү объектын төзекләндерү эшләре муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән мәжбүри рәвештә киештерелгән проект буенча гына алып барыла. Яшелләндерүне проектлаганда исәпкә алырга: инженерлык челтәрләренә, биналарга һәм корылымларга кадәр минималь агач һәм куак утырту аралары, комнар, чокырлар һәм утырту өчен траншеялар зурлыклары (әлеге кагыйдәләргә карата 2 нче кушымтаның 2 нче таблицасы). Торак пунктның төрле территорияләрендә үсентеләрен максималь санын (әлеге кагыйдәләргә карата 2 нче кушымтаның 3 нче таблицасы), төрле функциональ билгеләнештәге участкаларда яшелләндерелә торган территорияләрнең якынча проценты, утырту материалын сортлау өчен параметрлар һәм таләпләр (2 нче кушымтаның 4 - 9 таблицалары) үтәргә чын кагыйдәләр).

2.2.4. Жирлекнең экосистемаларының үзрегуляциягә сәләтен югалту (теге яки бу дәрәжәдә) факторларын исәпкә алып, муниципаль берәмлек территориясендә яшел үсентеләр системасын проектлау һәм формалаштыру. Торак пунктта үсентеләр һәм яшелләндерелә торган территорияләрнең яшәшен тәэмин итү өчен кирәк:

- хужалык эшчәнлегенә билгеләнгән режимнары һәм норматив рөхсәт ителә торган рекреацион йөкләнеш күләмә нигезендә жирле эһәмияттәге аеруча саклаулы табигый территорияләре зоналарында территорияләрне төзекләндерүне (әлеге кагыйдәләргә карата 10 нчы, 11 нче кушымталар)житештерергә;

- якин-тирэ территориялардэн техноген йөклөнеш дәрәжәсен исәпкә алырга;
- утырту өчен жайлаштырылган утырту материалы токымнарын сайлап алу, аларның антропоген факторларга каршы тору характеристикаларын исәпкә алып.

2.2.5. Торак пунктның төрле территорияләрендә уңайсыз техноген һәм климат факторлары булганда, саклагыч үсентеләр формалаштырырга; берничә фактор тәэсирендә территориянең функциональ билгеләнеше өчен интенсивлыгы буенча алып баручыны һәм (яки) иң әһәмиятлесе сайларга.

2.2.1.1. Жилдән саклау өчен 60-70% идәннең вертикаль ябыклығы булган ачык структуралы яшел майданнарны куллануырга киңәш ителә.

2.2.1.2. Тавыштан саклаучы үсентеләрне бер рәт яки күп рәт рәтле 7 м утырту рәвешендә проектларга тәкъдим ителә, зур агач кәүсәләре арасында 8-10 м (киң таж белән), 5-6 м (урта таж белән), 3-4 м (тар таж белән), подкрановое пространство куак рәтләре белән тутырырга. Тавышның көтелгән кимү дәрәжәсе бу Кагыйдәләргә 2 нче кушымтаның 7 нче таблицасында күрсәтелгән.

2.2.1.3. Наваның пычрануы югары булган шартларда күп рәт агач-куак утыртмаларын формалаштырырга киңәш ителә: Яхшы жилләтү режимында - ябык типта (кроннарны юдыру), Начар жилләтү режимында-Ачык, фильтр тибындагы (кроннарны сүндерү).

2.3. Каплау төрләре

2.3.1. Муниципаль берәмлек территориясендә өслекләргә каплау куркынычсыз һәм уңайлы хәрәкәт итү шартларын тәэмин итә, шулай ук тирәлекнең архитектур-сәнгать йөзен формалаштыра. Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү максатларында түбәндәге төр өслекләр билгеләнә:

- каты (капитал) - асфальтобетон, цементобетон, табигий таш һ. б. материаллардан ясалган монолит яки жыелма командалар;

- йомшак (капитал булмаган) - табигий яисә ясалма төссез материаллардан ясалган (ком, вак таш, гранит чөчү, керамзит, резин ватык һ. б.), табигий хәлдә булган, коры катнашмалар кысылган яки бәйләүчеләр белән ныгытылган;

- үлән каплавын эзерләү һәм утырту буенча махсус технологияләр буенча башкарыла торган газоннар;

- югарыда күрсәтелгән капламаларны тәкъдим итүче комбинацияләр (мәсәлән, газонга баткан плитка һ. б.).

2.3.2. Проектта кулланыла торган каплау төрен ныклы, ремонтка яраклы, экологик, слайдка юл куймый торган итеп билгеләргә киңәш ителә. Өслек төрләрен түбәндәге максатларга туры китереп сайлап алырга: мөмкин булган иң чик йөкләнешләрен, хәрәкәт характерын һәм составын, проектлау вакытында гамәлдә булган янгынга каршы таләпләрен исәпкә алып, каты катламнарны, аерым территорияләрен (балалар, спорт майданчыкларын, эт йөрү өчен майданчыкларны, жәяү йөрү юлларын һ.б. объектларны); газон һәм комбинацияле объектларны тотрыклы.

2.3.3. Каты каплау төрләре тупас өслек белән коры хәлдә ким дигәндә 0,6, дымда ким дигәндә 0,4 куярга киңәш ителә. Жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә ясалма һәм табигий таштан ясалган кафель, метлах плиткалары, ясалма һәм бизәлгән плитәләр, жир өсте һәм жир асты кичүләре, баскыч баскычлары баскычларында, биналарның керү төркемнәре баскычлары майданчыкларында куллану рөхсәт ителми.

2.3.4. Өслек суларын агызуны тәэмин итә торган каты өслек төрләренең Өслеге кырыс булырга тиеш - сулыкларда яңгыр канализациясе системасы булганда, аны 4 промилледан да ким булмаган санда билгеләргә кирәк; яңгыр канализациясе системасы булмаган очракта - 5 промилледан да ким булмашка тиеш. Транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте шартларына карап максималь чигенүләрен билгеләргә кирәк.

2.3.5. Муниципаль берәмлекнең ижтимагый киңлекләре территориясендә барлык киртәләрен (баскычлар, баскычлар, пандуслар, агачлар, яктырту, мәгълүмати һәм урам техник жиһазлары, шулай ук жәмәгать транспорты тукталышлары һәм урам аркылы чыгу урыннарында тротуар читен) тактиль катламнар белән бүлеп бирергә кирәк. Тактиль өслеген киртә, урам чите, куркыныч участок башлану, хәрәкәт юнәлеше үзгәрү һ. б. кадәр кимендә 0,8 м ераклыкта башларга киңәш ителә. Әгәр дә тактиль өслегендә 15 мм киңлектә һәм 6 мм дан артык тирәнлектә озын юллар булса, аларны хәрәкәт юнәлеше буенча урнаштырырга киңәш ителми.

2.3.6. Асфальтта урнашкан агачлар өчен, башка төр яклау (пристоль рәшәткәләре, бордюрлар, периметраль эскәмияләр һ.б. булмаган очракта) радиуста саклану төрләрен газон чөчкән вак ташлы, ташлы, «кәрәзле» радиустан кимендә 1,5 метр ераклыкта үтәргә киңәш ителә. Саклагыч каплау бер дәрәжәдә яки жәяүлеләр өчен каплаудан югарырак булырга мөмкин.

2.3.7. Кулланыла торган катлам төренең колористик чишелешен формалаша торган мохитнең төс чишелешен исәпкә алып, э торак пунктның ижтимагый киңлекләре территорияләрендә - әлеге территорияләренң төс карарының тиешле концепциясен башкарырга киңәш ителә.

2.4. Жир өслегенен үзара тээсир итешүе

2.4.1. Өслеклэрне парлаштыру элементларына борттагы ташларның төрле төрлөрө керә, пандуслар, адымнар, баскычлар.

Бортлы ташлар

2.4.2. Тротуар һәм юл өлеше тоташкан урында, кагыйдә буларак, юлдагы борт ташлары урнаштырыла. Борт ташлары өслекләр ремонтланган очракта да сакланырга тиеш булган кимендә 150 мм юл өлеше дәрәжәсеннән норматив артып билгеләнә. Машина транспортын газ белән тоташтыру урыннарындагы газ белән бәрүне булдырмау өчен гомумшәһәр һәм район урамнарында, шулай ук зур хезмәт күрсәтү объектлары каршындагы автостоянка майданчыкларында югары бортлы таш куллану тәкъдим ителә.

2.4.3. Жәяүлеләр коммуникацияләрен газон белән тоташтырганда, кимендә 0,5 м ераклыкта газон дәрәжәсеннән 50 мм артыграк бирә торган бакча борты урнаштырырга мөмкин, бу газонны саклый һәм пычрак һәм үсемлек чүп-чарының өскә элэгүен булдырмый, аның хезмәт итү вакытын арттыра. Жәяүлеләр зоналары территориясендә табигый материалларны (кирпеч, агач, ташлар, керамика борт һ. б.) куллану мөмкин.

Баскычлар, баскычлар, пандуслар

2.4.4. Жәяүлеләр коммуникацияләре Тайпылганда 60 промилледан артык баскычлар урнаштырырга кирәк. Төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка күпләп килү объектлары урнашкан урыннарда, инвалидлар һәм өлкәннәр йортлары һәм баскычлары, һичшиксез, 50 промилле Тайпылганда, аларны пандус белән озатып йөрүне күздә тотарга кирәк. Юллар белән яки проектка биремдә билгеләнгән башка очрактарда төп жәяүлеләр коммуникацияләрен кичкәндә, тротуарны каплаудан юл катламы дәрәжәсенә төшүне тәмин итү өчен чик пандусын карарга кирәк.

2.4.5. Рельеф перепадаларында ачык баскычларны проекткада баскычларның биеклеген 120 мм, киңлеген 400 мм - дан да ким булмаган күләмдә билгеләргә киңәш ителә. Һәр 10-12 баскычтан соң кимендә 1,5 м озынлыктагы майданчыклар оештырырга киңәш ителә. Тышкы баскычларның барлык адымнарын бер маршта баскычларның киңлеге һәм биекlege буенча тигез урнаштырырга кирәк. Баскычларны проекткада, торак пунктның урнашкан территорияләрен реконструкцияләү шартларында баскычларның биекlege 150 мм га кадәр артырга мөмкин, ә баскычларның киңлеге һәм майданның озынлыгы - 300 мм һәм 1,0 м га кадәр киметелгән.

2.4.6. Пандус мәжбүри рәвештә горизонталь трюкларсыз өслекнең тупас текстурасы булган тайгак булмаган материалдан эшләнәргә тиеш. Пандусны коймалаучы конструкцияләр булмаганда, 75 мм биеклектәге койма һәм тоткычны мәжбүри рәвештә күздә тотарга кирәк. Пандусның күтәрелеш биекlegenә бәйлеләген әлеге кагыйдәләргә карата 12 нче кушымтаның 12 нче таблицасы буенча кабул итәргә киңәш ителә. Чик пандусының кырын кагыйдә буларак 1:12 кабул итәргә кирәк.

2.4.7. Пандусны яисә аның озынлыгы 9 метрдан артыграк булганда, һәр 9 метрдан кимрәк булмаган саен, 1,5 x 1,5 м зурлыктагы горизонталь майданчыкларны күздә тотарга төшү тәмамлангач, горизонталь майданчыкларда дренаж жайланмаларын проекткаларга. Юлның горизонталь участкаларын пандус башында һәм ахырында тирә-юньдәге өслекләрдән текстурасы һәм төсе белән аерылып торучы итеп башкарырга.

2.4.8. Баскычның яки пандусның ике ягы буенча мәжбүри рәвештә 800 - 920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы бүлек биекlegenдә кул белән каплау өчен уңайлы һәм дивардан 40 мм ераклыктагы 40 мм биеклектәге тоткычларны күздә тотарга кирәк. Тоткычларның озынлыгы һәр ягында пандус яки баскыч озынлыгынан ким дигәндә 0,3 м, тоткычларның түгәрәк һәм шома очлары белән. Проекткада кулның металл белән кагылуын булдырмый торган тоткыч конструкцияләрен карарга кирәк.

2.4.9. Подъезд, подъезд, баскыч яки баскыч пандусын төзү, эксплуатацияләү, карап тоту муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән килештерелгән проект буенча гына гамәлгә ашырыла.

2.4.10. Жир кишәрлекләрен (шул исәптән үлән катламы белән) бәйләү зоналарында баскычлар, пандуслар, терәк диварлар, башка техник инженер корылмалары белән чараларны 2.1.5 пункты буенча башкарырга чын кагыйдәләр.

2.5. Коймалар

2.5.1. Муниципаль берәмлек территориясендә төзекләндерү максатларында төрле коймалар куллануны күздә тотарга, алар түбәндәгеләрне билгеләр буенча (декоратив, саклагыч, аларны яраштыру), биекlege (Түбән - 0,3 - 1,0 м, урта - 1,1 - 1,7 м, югары - 1,8 - 3,0 м), материал төре (металл, тимер-бетон һ. б.), күрү өчен үткәрүчәнлек дәрәжәләре (үтә күренмәле, саңгырау) буенча, стационарлык дәрәжәләре (даими, вакытлыча, күчмә).

2.5.2. Коймаларны проекткалауны, аларның урнашу урыннарына һәм билгеләнешенә карап, ГОСТлар, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталоглары, индивидуаль проекткалау проекткалары нигезендә башкарырга кирәк.

2.5.2.1. Авыл жирлегенең магистральләрен һәм транспорт корылмаларын коймаларны ГОСТ Р 52289, ГОСТ 26804, өске бровок отосов һәм террасалар буенча проектларга кирәк – 2.1.7 пункты нигезендә. чын кагыйдәләр.

2.5.2.2. Тарихи-мәдәни мирас һәйкәлләре территорияләрен киртәләү әлеге территорияләр өчен билгеләнгән регламентлар нигезендә башкарылырга тиеш.

2.5.2.3. Ижтимагый, торақ, рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә саңгырау һәм тимер-бетон коймаларны тыл проектлау. Декоратив фехтовкалау такъдим ите металл.

2.5.3. Авто-мотоциклларны газонга, яшел үсентеләр белән участкаларга, балалар, спорт мәйданчыкларына бәрәп төшерү һәм юлларны газон аша таптатмау максатыннан, юлга, автотранспорт тукталышларына кушылган урыннарда кимендә 0,5 м биекләктәге саклагыч металл коймалар урнаштыру зарур. Киртәләрне газон территориясендә якынча 0,2 - 0,3 М тоташу чигеннән чигенә чик белән урнаштырырга кирәк. Саклагыч Коймалар төзү, карап тоту, эксплуатацияләү өчен милекчеләр, баланс тотучылар, идарәче (хезмәт күрсәтүче) оешмалар, жир участкаларыннан, газоннардан, Яшел үсентеләрле участкалардан, балалар, спорт мәйданчыкларыныннан һәм башкалардан файдаланучылар жаваплы.

2.5.4. Жир асты корылмалары белән кисешкән урыннарда Урта һәм югары коймаларны проекткаганда ремонт яки төзелеш эшләрен башкарырга мөмкинлек бирүче койма конструкцияләрен күздә тотарга кирәк.

2.5.5. Агачлар интенсив жәяүлеләр хәрәкәте зоналарында яисә төзелеш һәм реконструктив эшләренә житештерү зоналарында, башка төр яклау булмаганда, 0,9 м һәм аннан күбрәк биекләктәге, 0,8 м һәм аннан күбрәк диаметрлы, агач тоқымы һәм башка характеристикаларга карап саклагыч пристав коймаларны күздә тотарга кирәк.

2.5.6. Ишегалды территориясен законсыз урнаштырылган коймалардан (баганалар, чылбырлар, коймалар һ.б.) чистарту торақ фондка хезмәт күрсәтүче оешмалар житештерергә тиеш.

2.5.7. Барлык очрақларда да билгеләнгән тәртиптә киештерелгән проект документлары белән башкача каралмаган булса, куллану калдыклары элементларын (автомобиль шиннары, шиннары, пластик һәм пыяла шешәләр һ. б.) урнаштыру тыела;

2.6. Кече архитектура формалары

2.6.1. Кече архитектура формаларына (МАФ) түбәндәгеләр керә: монументаль-декоратив бизәлеш элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен жайланмалар, су жайланмалары, жирлек жиһазлары, муниципаль берәмлек территориясендә коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар. Кече архитектура формаларын проекткаганда һәм сайлаганда сертификатланган эйберләр каталогыннан файдаланырга киңәш ителә. Тарихи үсеш зоналары, шәһәрнең күп функцияле үзәкләре һәм кече архитектура формалары өчен индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проекткау такъдим ителә.

Яшелләндерү өчен жайланмалар

2.6.2. Мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен түбәндәге төр жайланмаларны кулланырга: треляжлар, треляжлар, шпалерлар, перголар, чәчәкләр, вазоннар. Треллиж һәм треллис-бөдрә яки таянган үсемлекләр өчен яшелләндерү треллисы рәвешендәге жиңел агач яки металл корылмалар, тыныч ял итү почмакларын оештыру, Кояштан каплау, Корылмалар, техник жайланмалар һәм корылмалар өчен кулланылырга мөмкин. Пергола-Агач Яки Металлдан газебо, галерея яки түбә рәвешендәге жиңел треллис структурасы, «Яшел тоннель», корылмалар яки архитектура объектлары арасында күчү буларак кулланыла. Чәчәкчеләр, вазоннар-үсемлек туфрагы булган кечкенә савытлар, аларда чәчәкле үсемлекләр утыртыла.

Су жайланмалары

2.6.2.1. Су жайланмаларына фонтаннар, эчә торган фонтанчыклар, бюетлар, чишмәләр, декоратив сулыклар керә. Су жайланмалары декоратив-эстетик функциягә ия, микроклиматны, һаваны һәм акустик мохитне яхшырта. Барлык төрдәге су жайланмаларын дренаж челтәренә һәм буран дренажына артык су жиберүче дренаж торбалары белән тәэмин итәргә кирәк.

2.6.2.2. Фонтаннар индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектларына киңәш ителә.

2.6.2.3. Эчәргә яраклы фонтанчыклар типик һәм махсус эшләнгән проект буенча башкарылырга мөмкин, аларны ял итү зоналарында урнаштырырга һәм спорт мәйданчыкларында урнаштырырга киңәш ителә. Эчәргә яраклы фонтанны урнаштыру урыны һәм аңа якын килү каты каплау белән жиһазландырылырга тиеш, биеклегә олылар өчен 90 см дан да, балалар өчен 70 см дан да артмаска тиеш.

2.6.2.4. Декоратив сулыкларны рельеф кулланып яисә яссы өсләктә газон, плитка каплавы, чәчәк түтәлләре, агач-куак утыртмалары белән берлектә төзәргә кирәк.

Муниципаль берәмлек жиһазлары

2.6.3. Муниципаль берәмлек жиһазларына түбәндәгеләр керә: жәмәгать пространстволары, рекреация һәм ишегаллары территориясендә урнаштырыла торган төрле ял эскәмияләре; эскәмияләр һәм өстәлләр - өстәл уеннары мәйданчыкларында, жәйге кафеларда һ. б..

2.6.3.1. Урнаштыру скамей предусматривать бу каты төрләрен катлам яки нигезе. Ял итү зоналарында, урман паркларында, балалар мәйданчыкларында йомшак катламга эскәмияләр кую рөхсәт ителә. Нигез булганда аның өлешләре жир өстендә күренми. Өлкән кешенең ял итү эскәмиясенең биеклеген каплау дәрәжәсеннән алып утыру яссылыгына кадәр 420-480 мм. ял итү өчен эскәмия өсләген агачтан, төрле суга чыдам эшкәртү (өстенлекле - пропитка)белән башкарырга.

2.6.3.2. Жирле эһемияттәге аеруча саклаулы табигать территорияләрендә агач чүп-чардан ясалган эскәмияләр һәм өстәлләр-буралар, бүрәнәләр һәм чабу, кискен почмаклары булмаган плах ясарга мөмкин.

2.6.3.3. Муниципаль берәмлекнең урнаштырыла торган мебель саны әлеге территориянең функциональ билгеләнешенә һәм килүчеләр санына карап билгеләнә.

Урам коммуналь жиһазлары

2.6.4. Урам коммуналь-көнкүреш жиһазларына чүп жычылар - контейнерлар һәм чүп савытлары керә. Коммуналь-көнкүреш жиһазларының теге яки бу төрен сайлаганда төп таләпләр түбәндәгеләр булырга мөмкин: экологик яктан чисталык, куркынычсызлык (кискен почмаклар булмау), куллануда уңайлылык, чистарту җиңеллеге, тышкы кыяфәт.

2.6.4.1. Муниципаль берәмлек территориясендәге көнкүреш калдыкларын жыю өчен урамнар, майданнар, рекреация объектларында кече (кече) контейнерлар (0,5 куб.м. дан кимрәк) һәм (яки) чүп савытлары куярга, аларны ишек төбөндә: сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектларына, башка ижтимагый билгеләнештәге учреждениеләргә, жир асты кичүләренә, торак йортларга һәм транспорт корылмаларына (вокзаллар, шәһәр яны электр станцияләренә) урнаштырырга кирәк. Кече контейнерлар һәм чүп савытлары (югарыда санап үтелгән объектларның мәжбүри урнаштырылуын исәпкә алмыйча) урнаштырылган интервалны тәшкит итәргә мөмкин: төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә - 60 м артык түгел, муниципаль берәмлекнең башка территорияләрендә - 100 м. рекреация объектлары территориясендә кече контейнерлар һәм чүп савытлары урнаштыруны эскәмияләрдә, капитал булмаган стационар булмаган корылмаларда һәм урам техник жиһазларында карарга кирәк, сатуга юнәлтелгән азык-төлек продуктлары. Шулай ук мичләргә жәмәгать транспорты тукталышларында урнаштырырга кирәк. Барлык очрактарда да жәяүлеләрнең хәрәкәтенә комачауламый торган аранжировка, инвалид һәм балалар коляскалары йөрүне күздә тотарга кирәк. Чүп-чар жыю өчен әлеге максатлар өчен каралмаган савытларны һәм савытларны (пластик һәм металл көнкүреш чиләкләр, банкалар, тартмалар, баррельләр һ. б.) жыйрга рөхсәт ителми.

2.6.4.2. Көнкүреш калдыкларын жыю жиһазландырылган майданчыкта урнаштырылган төрле төрдәге һәм күләмдәге контейнерларга, калдыкларны чыгаруны тәмин итә торган машиналар һәм механизмнар булудан чыгып билгеләнә. Майданны, аның тирәсендәге территорияне пычрату, тыгылу рөхсәт ителми. Контейнерлар хужа территориясендә, махсус жиһазландырылган майданда саклана ала.

Урам техник жиһазлары

2.6.5. Урам техник жиһазларына түбәндәгеләр керә: таксофон каплаулары, почта тартмалары, су сату буенча автоматлар һ.б., сәүдә палаткалары, инженерлык жиһазлары элементлары (инвалид коляскалары өчен күтәрү майданчыклары, күзәтү люклары, яңгыр кабул итү коелары рәшәткәләре, жир асты коммуникацияләренә вентиляция шахталары, телефон элементсе шкафлары һ. б.).

2.6.5.1. Урам техник жиһазларын урнаштыру жиһазларга уңайлы караш бирергә һәм 3 бүлеккә туры килергә тиеш СНиП 35-01.

2.6.5.2. Жәмәгать, торак, рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә таксофоннар урнаштырганда аларны электр белән яктыртуны күздә тотарга кирәк. Таксофоннарны урнаштыру урыннарын электр яктырту өчен канал (торба) телефон канализациясе һәм канал (торба) заклад жайланмаларын тоташтыру урыннарыннан максималь рәвештә якынрак проектларга.

2.6.6. Инженерлык жиһазлары элементларын бизәү, карап тоту, эксплуатацияләү формалаша торган мохитне төзекләндерү дәрәжәсен бозмый торган, техник шартларга каршы килә торган хәрәкәт шартларын начарайта торган башкарылырга тиеш, шул исәптән:

- жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә урнашкан күзәтү коеларының (шул исәптән урам аркылы чыгу урыннарында) капкачларын проектларга, монтажларга, тирә-юнь өслеге белән бер дәрәжәдә тотарга кирәк, югыйсә билгеләрнең 20 мм дан артмавы, Люк кыры белән тротуар каплавы арасындагы бушлыклар 15 мм дан артмаска тиеш;
- вентиляция шахталарын треллис белән жиһазларга.

2.7. Уен һәм спорт жиһазлары

2.7.1. Муниципаль берәмлек территориясендә уен, физкультура-сәламәтләндерү жайланмалары, Корылмалар һәм (яки) аларның комплекслары бар. Балалар һәм яшүсмерләр өчен уен һәм спорт жиһазлары составын сайлаганда, жиһазларның төрле яшь төркемнәренә анатомо-физиологик үзенчәлекләренә туры килүен тәмин итәргә кирәк (әлеге кагыйдәләргә карата N 2 кушымтасының 13 таблицасы).

Уен жиһазлары

2.7.2. Уен жиһазлары санитар-гигиена нормалары, баланың тормышын һәм сәламәтлеген саклау таләпләренә туры килергә, техник эксплуатациядә уңайлы һәм куркынычсыз булырга, эстетик яктан жәлеп итүчән булырга, кар һәм боздан да чистартырга тиеш. Уен һәм спорт жиһазларын ремонтлауны таләп итүче төзек булмаган жайланмаларны эксплуатацияләү тыела. Уен һәм спорт жиһазлары белән мәшгуль территориядә урнаштыру, туплау, төзелеш материаллары, калдыклар, кар, боз тыела.

Элемент комбинацияларенең вариантын тээмин итүче модульле жиһазларны куллану тэкьдим ителә.

2.7.3. Уен жиһазлары материалына һәм аны эшкәртү шартларына таләпләр:

- черүдән, кипүдән, янгыннан, чиплардан, черүдән саклый торган махсус эшкәртү белән каты агач жиһазлар; бизәлгән, үткен почмаклар түгәрәкләнгән;
- металлны, нигездә, жиһаз ташучы конструкцияләр өчен кулланырга, ышанычлы тоташтыргычларга һәм тиешле эшкәртүгә ия булырга кирәк (дымга чыдам буяу, коррозиягә каршы каплау); металлопластиканы кулланырга киңәш ителә (травматик, Датка каршы түгел, Аязга чыдам);
- бетон һәм тимер-бетон жиһаз элементлары маркалы бетоннан 300дән дә ким булмаган, салкынга чыдам 150дән дә ким булмаган, шома өсләкләргә ия булырга тиеш;
- пластик һәм полимер жиһазлар шома өслек һәм климат факторлары тээсиреннән сүнмәгән ачык, чиста Төс схемасы белән эшләнәргә тиеш.

2.7.4. Уен жиһазлары конструкцияләренә таләпләрдә баланың кискен почмакларын, тән өлешләрен тыгылдыруны, аларның хәрәкәт хәлендә жиһаз элементларына элөгүен булдырмаска; жиһазлар тоткычлары тулысынча бала кулы белән тулысынча капланырга тиеш; эчке киңлек тирәнлегә 2 м дан артык булганда балаларга уен жиһазлары комплексларына ашыгыч ярдәм күрсәтү өчен 500 ммнан ким булмаган диаметрлы (икедән ким) тишекләр рәвешендә керү мөмкинлеген күздә тотарга кирәк.

2.7.5. Уен жиһазларын балалар уен майданчыкларына урнаштырганда, бу Кагыйдәләргә N 2 кушымтасының 15 таблицасы нигезендә минималь куркынчысызлык араларын сакларга. Күрсәтелгән ераклыктар чикләрендә майданчык территориясе участкаларында уен жиһазларының башка төрләрен, эскәмияләрне, чүп савытларын, борт ташларын һәм каты өслек төрләрен, шулай ук ботакларны, кәүсәләрне, агач тамырларын урнаштыру рөхсәт ителми. Уен жиһазлары параметрларына һәм аның аерым өлешләренә таләпләренә әлегә кагыйдәләргә N 2 кушымтасының 14 таблицасы буенча кабул итәргә.

Спорт жиһазлары

2.7.6. Спорт жиһазлары халыкның барлык яшь төркемнәре өчен билгеләнгән, спорт, физкультура майданчыкларында, яисә ял итү составында махсус жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары заводта житештерелгән, бүрәнә һәм брусълардан махсус эшкәртелгән өслеге булган (ярыктар, чиплар булмау һ.б.) ясалган булырга мөмкин. Урнаштыру вакытында сертификатланган жиһаз каталогларына таяныгыз.

2.7.7. Стационар булмаган уен, спорт, күнел ачу жиһазлары (батутлар, шешә торган конструкцияләр, уен аттракционнары һ. б.) файдаланганда, мәжбүри рәвештә куркынчысыз файдалану кагыйдәләре үтәләргә тиеш, шул исәптән ышанычлы беркетү һәм башкалар.

2.7.8. Уен, спорт, күнел ачу жиһазларын (батутлар, шешә торган конструкцияләр, уен аттракционнары һ.б.) урнаштыру һәм сезонлы файдалану муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән рөхсәт (Килештерү) булганда, срокларын күрсәтеп рөхсәт ителә. Жиһазларны эксплуатацияләү мәжбүри тәртиптә (танышу өчен уңайлы һәм аңлаешлы) жиһазлардан файдалану һәм файдалану кагыйдәләре урнаштырылырга тиеш.

2.8. Яктырту һәм яктырту жиһазлары

2.8.1. Төрле шәһәр төзелеше шартларында утилитар, яктылык планлаштыру һәм яктылык композициясе бурычларын хәл итү максатында функциональ, архитектура һәм мәгълүмати яктырту, шул исәптән муниципаль берәмлек территорияләрен яктырту һәм яктылык пространствосы ансамбльләре системасын формалаштыру максатында күздә тотыла.

2.8.2. Яктырту корылмаларының өч төп төркеменң һәрберсен проектлаганда (функциональ, архитектур яктырту, яктылык мәгълүматлары) тээмин ителәргә тиеш:

- селитеб территорияләрен ясалма яктырту һәм тышкы архитектур яктырту нормалары белән каралган Сан һәм сыйфат күрсәткечләре (СНиП 23-05);
- жайланмалар эшенең ышанычлылыгы электр жайланмалары урнаштыру кагыйдәләре нигезендә, халыкның хезмәт күрсәтүче персоналның куркынчысызлыгы һәм, кирәкле очракларда, вандализмнан саклану;
- кулланыла торган жайланмаларның экономияләгә һәм энергия нәтижәләгә, электр энергиясен рациональ бүлү һәм куллану;
- яктырту жайланмалары эстетикасы, аларның дизайны, көндез һәм төнлә кабул итүне исәпкә алып материаллар һәм эшләнмәләр сыйфаты;
- төрле урнаштыру эш режимында хезмәт күрсәтү һәм идарә итү.

Функциональ яктырту

2.8.3. Функциональ яктырту (ФО) Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарында юл өсләкләрен һәм урыннарны яктырту стационар жайланмалары белән башкарыла. ФО жайланмалары, кагыйдә буларак, гадәти, високомачт, парпет, газон һәм урнаштырылган жайланмаларга бүленә.

2.8.3.1. Гадәти жайланмаларда яктырткычларны 3-15 метр биеклектәгә таянычларда (таж, консоль), асылмаларда яки фасадларда (бра, плафоннарда) урнаштырырга кирәк. аларны транспорт һәм жәяүлеләр зоналарында иң традицион буларак кулланырга киңәш ителә.

2.8.3.2. Югары манаралы жайланмаларда яктырту приборларын (прожекторларны яки яктырткычларны) 20 һәм аннан да күбрәк метр биеклектәге терәкләргә урнаштырырга кирәк. Бу корылмалар киң урыннарны, транспорт чишелешләрен, ачык паркингларны яктырту өчен кулланылырга киңеш ителә.

2.8.3.3. Парапет жайланмаларында яктырткычларны 1,2 метрга кадәр биеклектәге парпетка линия яки пункт белән урнаштырырга, юлүткәргечләрнең, күперләрнең, күперләрнең, пандусларның, чишелешләрнең, шулай ук тротуар һәм майданчыкларның йөрү өлешен коймаларга. Аларны куллануны техник-икътисади һәм (яки) сәнгать дәлилләре белән аklarга кирәк.

2.8.3.4. Газон утлары гадәттә газоннарны, чәчәкләрне, жәяүле юлларны һәм корылмаларны яктырту өчен хезмәт итә. Алар минималь вандализм зоналарында жәмәгать урыннары һәм рекреация объектлары территорияләрендә карала ала.

2.8.3.5. Баскычларга салынган яктырткычларны, терәк диварларны, коймаларны, биналар һәм корылмаларның нигезләрен, МАФНЫ жәмәгать урыннарындагы жәяүлеләр зоналарын яктырту өчен кулланырга киңеш ителә.

Архитектура яктырту

2.8.4. Архитектура яктырту (АО) кичке жирлектә сәнгать экспрессив визуаль мохит формалаштыру, архитектура, тарих һәм мәдәният ядкярләрен, инженер һәм монументаль сәнгатьне, МАФ, доминант һәм истәлекле объектларны, лшафт композицияләрен, яктылык ансамбльләрен барлыкка китерүне караңгылыктан һәм образлы аңлатудан ачыклау өчен кулланыла. Бу гадәттә объектларны стационар яки вакытлыча яктырту жайланмалары белән башкарыла, нигездә, аларның тышкы өслекләрен яктырту.

2.8.4.1. АО вакытлы жайланмаларга бәйрәм иллюминациясе керә: якты гирляндлар, сеткалар, контурлы киёмнәр, светографик элементлар, утлы лампалардан панно һәм күләмле композицияләр, светодиодлар, яктырткычлар, яктылык проекцияләре, лазер рәсемнәре һ. б.

2.8.5. Архитектур яктырту максатларында, ФО - прожекторларны монтажлау өчен, биналар, корылмалар, яшел урыннар өчен, яктырту, яктылык мәгълүматы һәм реклама өчен ФО-монтажлау жайланмалары кулланылырга мөмкин, аларның элементлары урам утлары баганаларына беркетелергә мөмкин.

Яктылык турында мәгълүмат

2.8.6. Яктылык мәгълүматы (СИ), шул исәптән яктылык рекламасы, жирлек киндегендә жәяүлеләр һәм автотранспорт йөртүчеләрнең юнәлешенә ярдәм итәргә һәм яктылык-композиция бурычларын хәл итүдә катнашырга тиеш. Исәп-хисап дистанцияләреннән кабул итүнең төгәллеген һәм юл хәрәкәте кагыйдәләренә каршы килми торган, халыкның яшәү уңайлылыгын бозмый торган яктылык ансамбленә гармониялелеген тәмин итә торган мондый мәгълүмат элементларының урнаштырылуын, габаритларын, формаларын һәм яктылык төс параметрларын исәпкә алырга.

Яктылык чыганаклары

2.8.7. ФО һәм АОның стационар жайланмаларында энергияне сак тотучы яктылык чыганакларын, нәтижәле яктырту приборларын һәм системаларын, эшләнмәләренәң дизайны һәм эксплуатацион характеристикалары буенча сыйфатлы материалларны: терәкләрне, кронштейннарны, саклагыч рәшәткәләрен, экраннарны һәм конструктив элементларны кулланырга, гамәлдәге милли стандартлар таләпләренә туры килә.

2.8.8. ФО жайланмаларында яктылык чыганакларын, таләпләрне исәпкә алып, ориентацияне яхшыртуны, уңай күрү шартларын формалаштыруны, шулай ук, кирәк булган очракта, яктылык төсләрен зоналаштыруны сайларга.

2.8.9. АО һәм СИ жайланмаларында, формалаша торган яктылык һәм төс адаптациясе шартларын исәпкә алып, ак яки төсле яктылык чыганакларын һәм барлык төркемнәрнең яктырткыч жайланмаларының уртак эффекты белән барлыкка килә торган гомуми күрү эффекттын кулланырга киңеш ителә, аеруча хроматик яктылык белән, торак пунктның билгеле бер киндегендә яки яктылык ансамблендә эшли.

Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарын яктырту

2.8.10. Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарының ФО жайланмаларында турыдан-туры, таралган яки чагылдырылган яктылыкның аскы ярымшарына юнәлтелгән яктырту приборларын кулланырга. Чикләнмәгән яктылык таратучы лампаларны (үтә күренмәле яки яктылык таратучы материалдан шарлар тибындагы) газон жайланмаларында, фасадларда (бра һәм плафоннар тибындагы) һәм таякларда куллану рөхсәт ителә.

2.8.11. Урамнарның йөрү өлешен һәм аларга бәйле тротуарларны интенсификацияләү жәяүлеләр хәрәкәте зоналарында яктырту өчен төрле биеклектәге яктырткычлар, төрле спектраль яктылык чыганаклары белән тәмин ителгән ике консоль терәкләрне кулланырга.

2.8.12. Транспорт һәм жәяүлеләр зоналары ФО яктырткычларының формалаша торган масштабын исәпкә алып Урнаштыру төрен, урнашу ысулын һәм ысулын сайлау. Жәяүлеләр зоналарында яктырткычлар урнаштыру биеклеген, кагыйдә буларак, 3,5 м һәм 5,5 м дан да ким булмаска мөмкин. Юлларны, тротуарларны һәм биналар янында урнашкан майданчыкларны яктырту өчен Яктырткычлар (бра, плафоннар) 3 м биеклектә куела.

2.8.13. Магистраль урамнарның машиналар йөрү өлешен яктырту өчен урам яктырткычларының терәкләре борт ташының йөзгә чигеннән таяныч нигезенә кадәр 0,6 м ераклыкта урнашырга мөмкин, жирле эһәмияттәге урам чөлгәрендә бу ара автобус хәрәкәте булмаган очракта 0,3 м га кадәр, шулай ук йөк машиналарының даими хәрәкәте булмаганда киметелергә мөмкин. Шуны истә тотарга кирәк: терәк янғын гидранты белән урамнарның һәм юлларның

машиналар йөрү өлеше арасында булырга тиеш түгел.

2.8.14. Баганалар магистраль урамнар һәм юллар кисешкән урыннарда тротуарлар эйләнешенә кадәр һәм төрлө керү юлларыннан 1,5 метрдан да яқынак куелырга тиеш, аларны урнаштыру линияләренен бердәм төзелешен бозмыйча.

Яктырту корылмаларының эш режимнары

2.8.15. Электр энергиясен рациональ файдалану һәм торак пункты мохитенен визуаль төрлеләгән тәэмин итү максатларында яктырткыч жайланмаларның өч төркемгә (ФО, АО, СИ) проектлаганда тәүлекнең караңгы вакытында аларның түбәндәгә эш режимнарын күздә тотарга:

- кичке көндәлек режим, бәйрәм яктырту системаларыннан тыш, ФО, АО һәм СИ стационар жайланмалары эшләп килә;
- төнгә дежур режимы, ФО, АО һәм СИ жайланмаларында яктырту нормалары һәм Новополь авыл жирлегенә башкарма комитеты боерыклары белән рөхсәт ителгән яктырту приборларының бер өлешен сүндергә мөмкин;
- Новопольский авыл жирлегенә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә торган стационар һәм вакытлыча өч группа куюлар эшләп килүче бәйрәм режимы;
- ФО һәм АО стационар һәм вакытлыча урнаштыру өчен рекреацион зоналарда каралган сезонлы режим (кыш, көз)

2.8.16. Табигый яктылык дәрәжәсе 20 лкга кадәр кимегәндә, аларның ведомствосына карамастан, яктырту жайланмаларының барлык төркемнәрен дә кертү кич белән башкарылырга мөмкин. Чыгару:

- утлар 10 лк га кадәр күтәрелгән очракта, ФО - иртән жайланмаларны сүндерү вакыты; кичтән Төнге режимга күчкәндә урам яктырткычларының бер өлешен сүндерү вакыты Новопольский авыл жирлегенә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә, көндөзгә һәм төнгә режимда жәяүле тоннельләргә яктырту күчә, шулай ук төнге якта урам утларын кабызу һәм сүндерү белән бер үк вакытта башкарылырга тиеш;
- АО жайланмалары Новопольский авыл жирлегенә башкарма комитеты карары нигезендә, кыш һәм жәйгә ыргы еллыкта күпчелек яктырту объектлары өчен төн уртасына кадәр һәм бер сәгатькә кадәр кичке режим билгели, ә кайбер объектларда (вокзаллар, шәһәр төзелешенә доминантлары, жирлеккә керү һәм башкалар) АО жайланмалары караңгыдан таңга кадәр эшли ала;
- СИ-тиешле ведомстволар яки хужалар карары буенча.

2.9. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

2.9.1. Реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру, эксплуатацияләү, карап тоту һәм демонтажлау Россия Федерациясенен Реклама турындагы законнары, Зеленодол муниципаль районы территориясендә реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру тәртибенә турындагы Нигезләмә һәм әлегә Кагыйдәләр нигезендә башкарыла. Нигезләмә белән реклама конструкцияләренә һәм тышкы мәгълүмат чараларына бердәм таләпләр билгеләнә. Урнаштыру, эксплуатацияләү, реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын карап тоту каралмаган һәм нигезләмә таләпләрен бозып рөхсәт ителми.

2.9.2. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары техник яктан яхшы һәм эстетик яктан яхшы булырга тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары аларның торышын күзәтергә, аларны вакытында ремонтларга һәм тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру урыннарын жыештырырга тиеш.

2.9.3. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын бозылган рәсем белән яисә рәсемсез куллану рөхсәт ителми.

Реклама конструкциясендәгә мәгълүматны бетергәндә, реклама кыры ачык төсле баннер тукумасы белән капланырга тиеш.

Автотранспортны газоннарда кертәп, реклама конструкцияләрендә сурәтләргә (плакатларны) алыштыру тыела.

Биналарда, корылмаларда, жир кишәрлекләрендә урнаштырылган реклама конструкцияләре һәм тышкы мәгълүмат чаралары биналарның, корылмаларның архитектурасына, корылмаларына туры килергә тиеш һәм жирлекнең, мәйданнарның, биналарның, корылмаларның бердәм архитектур-сәнгати йөзен бозмаска тиеш.

Реклама конструкцияләре, тышкы мәгълүмат чаралары, учреждение такталарыннан һәм режимлы табличкалардан тыш, урнаштырыла, саклана, вәкәләтле орган белән килештерелгән рөхсәтләр нигезендә һәм тулысынча эксплуатацияләнә.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә, аларга реклама яки мәгълүмати хәбәр урнаштырмыйча гына, мәгълүмат кырына зыян килү, шулай ук тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән ябыштыру рөхсәт ителми.

2.9.4. Реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын монтажлаганнан (демонтажлаудан) соң, реклама конструкцияләре һәм (яки) тышкы мәгълүмат чаралары хужасы бозылган төзекләндерүне, урнаштыру урыннарын, шул исәптән электр жиһазларын, өч тәүлектән дә артмаган срокта торгызырга тиеш.

2.9.5. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын тиешенчә тотмау, жир кишәрлеген чистарту һәм санитар тоту, аларны урнаштыру (монтажлау) һәм сүтү өчен тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары жавап бирә.

2.9.6. Кибетләр, жәмәгать туклануы предприятияләре, көнкүреш хезмәтә күрсәтү һәм мәдәни-тамаша предприятияләре өчен яктырткыч билгеләр һәм рекламалар кую Башкарма комитет органнары белән килештерелгән биремнәр һәм эскизлар буенча башкарыла.

2.9.7. Яктылык рекламаларыннан һәм билгеләреннән файдалана торган предприятиеләр аларны көн саен караңгылык житкәч кабызырга һәм янган газ яктылыгы торбаларын һәм электролампларын үз вакытында алыштырырга тиеш. Биналарга, коймаларга, шәһәр пассажир транспорты тукталышларына, яктырту баганаларына, нинди дә булса белдерүләр һәм башка мәгълүмати хәбәрләр ағачларына ябыштыру һәм урнаштыру тыела.

2.9.8. Аларның ведомство карамагында булуына карамастан, торак предприятиеләргә, шулай ук әлеге объектларның милекчеләренә яки арендаторларына йөкләнә.

2.9.9. Арендаторлар биналарның, корылмаларның, урнаштырылган-корылмаларның, киоскларның, павильоннарның, реклама конструкцияләренен, тышкы мәгълүмат чараларының һәм тиешле бурычлары йөкләнгән башка затларның башка хокуклары ияләре:

- тышкы мәгълүмат, реклама урнаштыру чарасын, тышкы мәгълүмат, реклама кулланылмаган очракта, зыянга ия (арендатор (субарендатор) төшеп калган).

- киләчәктә афишаларны, игъланнарны, плакатларны һәм башка мәгълүмати-басма продукцияне фасадларда, яктылык-техника жайланмаларында, тәрәзәләрдә (шул исәптән тәрәзәләренен эчке ягында), пияла ишек өслегендә (шул исәптән эчке ягында: пияла өслегендә, пияла ишек төбөндә, проекция ясаганда пияласыз ишек тышкы ягы) биналар, структуралар һәм корылмалар;

- режим табличкаларыннан, учреждение такталарыннан, дивар өслегеннән, бина элементларыннан тыш, яшерен беркетү ысулы булган каты металл каркас кулланмыйча, реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыруга, урнаштыруга, монтажлауга, эксплуатацияләүгә юл куймаска.

2.9.10. Яктылык рекламасы конструкцияләреннән һәм тышкы мәгълүмат чараларыннан файдаланучы предприятиеләр көн саен тәүлекнең караңгы вакыты житкәч аларны кабызырга һәм янган газ яктылыгы торбалары һәм электроламплары һәм башка электр-техник жайланмаларын алыштырырга тиеш.

2.9.11. Зеленодол муниципаль районы Советы карары белән расланган» Зеленодол муниципаль районы территориясендә реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру тәртибе турындагы Нигезләмә " таләпләрен бозып тышкы мәгълүмат чараларын, реклама конструкцияләрен урнаштыру, эксплуатацияләү, тоту рөхсәт ителми.

2.9.12. Объектларның тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын беркеткәндә корылмаларына һәм бизәкләренә зыян килмәскә, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклыгын һәм тотрыкылыгын киметергә ярамый.

2.9.13. Биналар фасадларында, корылмаларның һәм киоскларның тышкы диварларында, коймаларда, павильоннарда, яктырту баганаларында, реклама конструкцияләрендә һәм тышкы мәгълүмат чараларында, ағачларда һәм асфальтта, язма һәм сурәтләрне, граффити (урнаштыру ысулына бәйсез рәвештә) урнаштыру тыела. билгесез, бу максатлар өчен каралмаган урыннарда.

Реклама дизайннары һәм ачык мәгълүмат чаралары техник яктан яхшы һәм эстетик яктан яхшы булырга тиеш. Реклама конструкцияләре һәм тышкы мәгълүмат чаралары хужалары аларның торышын күзәтергә, аларны ремонтларга тиеш.

2.9.14. Реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын бозылган рәсем белән яки рәсемсез куллану рөхсәт ителми.

Реклама конструкциясендәге мәгълүматны бетергәндә, реклама кыры ачык төсле баннер тукумасы белән капланырга тиеш.

2.10. Капитал булмаган стационар корылмалар

2.10.1. Капиталь стационар булмаган корылмалар, гадәттә, күмелгән фундаментларны һәм жир асты корылмаларын урнаштыруны күздә тотмаган жиңел конструкцияләрдән ясалган Корылмалар булып тора - болар-ваклап сату, уңайлы көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм туклану объектлары, тукталыш павильоннары, жир өсте бәдрәфләре, бокс гаражлары, башка капитал булмаган объектлар. Корылмаларның бизәкләү материаллары санитар-гигиена таләпләренә, янғын куркынычсызлыгы нормаларына, жирлек дизайны һәм яктырту таләпләренә, жирлекнең барлыкка килгән мохит характерына һәм озак вакыт куллану шартларына җавап бирергә тиеш. Витриналарны пиялага салганда, шокка чыдамлы, шокка чыдам материаллар, куркынычсыз катламлы пленка катламнары, поликарбонат пиялаларны кулланырга кирәк. Мини-маркетларны, мини-базарларны, сәүдә рәтләрен проектлаганда жиңел конструкцияләрдән башкарыла торган тиз төзелә торган модульле комплексларны кулланырга кирәк.

2.10.2. Муниципаль берәмлек территориясендә капитал булмаган, стационар булмаган корылмаларны урнаштыру һәм эксплуатацияләү рөхсәт (Килештерү), төзекләндерү проекты (тышкы рәсмиләштерү эскиз проекты), муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән нигезләнеп башкарыла, һәм жәяүлеләр хәрәкәтенә комачауламаска, янғынга каршы таләпләрне, алар янәшәсендә урнашкан территорияне һәм биналарны инсоляцияләү шартларын бозмаска, визуаль эшне начарайтырга тиеш торак пункт мохитен кабул итү, территорияне һәм төзелешне төзекләндерү. Корылмаларны теркәлгән мәдәни мирас һәйкәлләренен (табигатьнең) саклау зоналары чикләрендә һәм жирле эһәмияттәге аеруча саклаулы табигать территорияләрендә урнаштырганда Корылмалар параметрлары (биекlege, Киңlege, Озынлыгы) функциональ билгеләнеше һәм аларны урнаштыруның башка шартлары һәйкәлләрне саклау, табигатьтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау вәкаләтле органнары белән килештерелергә тиеш.

2.10.2.1. Вестибюльләр козыреклары астында, биналар аркаларында, газоннарда, мәйданчыкларда (балалар, ял итү, спорт, транспорт тукталышларында), шәһәр пассажир транспортының утырту мәйданчыкларында, янғыр сулары, суүткәргеч һәм суүткәргеч саклау зонасында капитал булмаган стационар булмаган корылмалар урнаштыру рөхсәт ителми канализация челтәрләре, торбаүткәргечләр, шулай ук тукталыш павильоннарыннан 10 м, вентиляция шахталарыннан 25 м, торак биналар тәрәзәләреннән 20 м, сәүдә предприятиеләре витриналары алдында, 3 м ағач кәүсәсеннән.

2.10.2.2. 4,5 м киңлектәге (гомумшәһәр эһәмиятендәге урамнар) һәм 3 метрдан артык (район һәм жирле эһәмияттәге урамнар) тротуарларда корылмалар урнаштыру мөмкин, бу очракта жәяүлеләр хәрәкәтенен чын интенсивлыгы ике юнәлештә 700 жәяүләдән артмый./ бер полоса өчен сәгать 0,75 м.

2.10.3. Ваклап сату, көнкүрөш хезмәте күрсәтү һәм туклану предприятиеләре корылмаларын жәяүлеләр зоналары территорияләрендә, паркларда, торак пункт бакчаларында урнаштырырга киңәш ителә. Корылмалар каты өслекләргә урнаштырылырга, чүп - чар өчен яктырткычлар, чүп савытлары һәм кече контейнерлар, туклану корылмалары-бәдрәф кабиналары белән жиһазландырылган (200 м ераклыктагы территориядә жәмәгать бәдрәфләре булмаган очракта).

2.10.4. Тукталыш павильоннарын жир өсте пассажир транспорты тукталышлары урыннарында урнаштырырга кирәк. Павильонны урнаштыру өчен, 2,0 x 5,0 м яки аннан да күбрәк каты катламлы майданчык булдырырга кирәк. Юл йөрү өлешенә читеннән павильонның иң якын конструкциясенә кадәр 3,0 м, компакт тажлы агачлар өчен павильонның Ян конструкцияләреннән алып агач кәүсәсенә кадәр 2,0 м ара куярга кирәк. Тукталыш пунктларын проектлаганда һәм коймалар урнаштырганда тукталыш майданчыклары ГОСТ һәм Сникпа туры киләләр.

2.10.5. Жәмәгать бәдрәфләре үткәру урыннарында, сәүдә һәм хезмәтләренә эре объектларында, рекреация объектлары территориясендә (паркларда, бакчаларда), автостоянкаларда, шулай ук сәүдә һәм туклану стационар булмаган корылмаларында жәмәгать бәдрәфләренә актив йөри торган урыннарында бәдрәф кабиналары мәжбүри урнаштыруны күздә тотарга кирәк. Йорт яны территориясендә бәдрәф кабиналары урнаштыру рөхсәт ителми, шул ук вакытта торак һәм жәмәгать биналарына кадәр 20 метрдан да ким булмаган ара булырга тиеш. Бәдрәф кабиналары эксплуатацияләгәннән соң территорияне төзекләндерүне башлангыч хәлгә кайтарырга кирәк.

2.11. Биналар, корылмалар һәм корылмалар бизәлеше һәм жиһазлары

2.11.1. Биналарның бизәлешен проектлау һәм эксплуатацияләү муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән килештерелгән бинаның проект колер паспорты (фасадларның төсле карары) һәм корылмалары нигезендә башкарыла, үз эченә: диварларның тышкы өслекләренә колористик чишелеше, түбә бизәлеше, бинаның конструктив элементлары жиһазларының кайбер мәсьәләләре (керү төркемнәре, подъезд, цоколь һәм башкалар), антенналар, су торбалары урнаштыру бинаны, керү төркемнәре һ. б. эксплуатацияләү рөхсәт ителми.

2.11.2. Биналар һәм корылмаларның колористик чишелешен муниципаль берәмлек урамнары һәм территорияләре төзелешенә гомуми төстәге карар концепциясен исәпкә алып проектка кирәк.

2.11.2.1. Торак пунктларның тарихи үзәкләрендә лоджий һәм балконнары пыяла белән каплау, рамнары алыштыру, диварларны буяу мөмкинлеген шәһәр төзелеш регламенты составында билгеләргә кирәк.

2.11.2.2. Торак пунктның магистраль урамнары буенда урнашкан биналарда тышкы кондиционерлар һәм антенналар - " тәлинкәләр» урнаштыру өчен ишегалды фасадлары күздә тотыла.

2.11.3. Жирлек биналарында һәм корылмаларында мәжбүри тәртиптә түбәндәге йорт билгеләре, Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә таблицалар урнаштырылырга тиеш: урам, майдан, проспект исеме күрсәткече, йорт һәм корпус номерлары күрсәткече, подъезд номеры һәм фатир күрсәткече, инвалидлар өчен объектның халыкара символы, флаг тотучылар, истәлек такталары, полигонометрик билге, янгын гидранты күрсәткече, корпус һәм башка норматив хокукый актлар жирлекнең геодезик билгеләре, суүткәргеч чөлтәренә магистраль һәм кое камералары күрсәткечләре, канализация күрсәткече, groupдир асты газүткәргеч корылмалары индексы. Конкрет бинадагы йорт билгеләренә составы һәм аларны урнаштыру шартлары урам-юл чөлтәренә кагылышлы биналарның функциональ максаты һәм урнашуы белән билгеләнә.

Жирлекнең биналары, корылмалары һәм торак йортлары Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә урам күрсәткечләре белән жиһазландырылырга тиеш.

2.11.4. Өстән ташландык суларны биналардан һәм корылмалардан тәэмин итү өчен, аларның периметры буенча ышанычлы су үткәргичи торган отмокта жайланмасын тәэмин итәргә. Отмокта сөяген бинадан 10 промилледан да ким булмаган якка кабул итәргә кирәк. Биналар һәм корылмалар өчен отмокта киндәген 0,8 - 1,2 м, катлаулы геологик шартларда (карстлы грунтлар) - 1,5 - 3 м кабул итәргә.

2.11.5. Дренаж торбалары аша чатырлы түбәләрдән су агызуны оештырганда:

- бина стеналарына торбалар урнаштырганда фасадлар пластикасын бозмаска, тоташтыргычларның герметиклыгын һәм су агып чыгу күләмнәреннән чыгып, тиешле үткәру сәләтен тәэмин итәргә;
- торба чыгу тиешеннән 200 мм дан артык су буш төшмәсен;
- торбадан су агып төшкән урыннарда төп жәяүлеләр коммуникацияләренә ташландык суларны агызу кагыйдәләренә 2.1.14 пункты нигезендә төп 5 промилле юнәлешендә каты өслек булу яки подшипниклар урнаштыру каралган (әлеге Кагыйдәләренә 2.1.14 пункты нигезендә ябык яки рәшәткә белән капланган);
- торбадан торбага яки башка йомшак катламга су агып төшкән урыннарда дренаж жайланмасын күздә тотарга.

2.11.6. Торак, сәүдә һәм жәмәгать билгеләнешендәге биналарның керү төркемнәре яктырту жиһазлары, түбә (козырек), өслекләренә парлаштыру элементлары (баскычлар һ. б.), инвалидларны һәм хәрәкәте чикләнгән халык төркемнәрен (пандуслар, рельслар) күчәру жайланмалары һәм жайланмалары һәм башка кирәкле элементлар белән жиһазландырылырга тиеш.

2.11.6.1. Керү төркемнәрендә каты катламлы майданчыкларны һәм төрле төрләренә карарга кирәк

яшелләнәдерү техникасы белән. Керү урыннарын оештыру участок территориясе чикләрендә дә, керү төркемнәре янындагы жирлекнең ижтимагый территорияләрендә дә булырга мөмкин.

2.11.6.2. Керү төркемнәре вакытында керү төркемнәрендә жиңел транспортны вакытлыча парковкалау өчен майданчыкның бер өлешен кулланырга рөхсәт итегез, әгәр жәяүлеләр агымын үткәру өчен кирәкле үтеп керү киндәге тәэмин ителсә, бу исәп-хисап белән расланырга тиеш (әлеге кагыйдәләргә карата 3 нче кушымта). Бу очракта аеру элементларын (стационар яки күчәрелмә фехтовкалау), контейнер яшелләнәдерүне күздә тотарга кирәк.

2.11.6.3. Керү төркемнәрен урам-юл чөлтәре тротуарлары зонасында минималь норматив тротуар киндәге булган очракта керү төркеме элементлары (баскычлар, пандуслар, подъезд, яшелләнәдерү) яндагы тротуарга 0,5 м дан артык булмаган күләмдә чыгарыла.

2.11.7. Жәяүлеләренә һәм чыгыш ясаучы пыяла витриналарны түбә читеннән кар палубасы һәм боз сөңгеләреннән

саклау өчен, шулай ук боз сөңгеләре барлыкка килмәсен өчен, түбәнәң тышкы периметры буенча жылыту электр схемасын кулланьрга кирәк.

2.11.8. Техник жир астына керү ишекләре, подваллар, чарлактар, биналар һәм биналар түбәләре ябылырга тиеш йозакка.

2.11.9. Кибетләр, жәмәгать туклануы һәм халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү оешмалары шкафлары яктырту жайланмалары белән жиһазландырыгыз.

Освещение витрин в обязательном порядке должно производиться ежедневно с наступлением темного времени суток.

2.11.10. Керү, цоколи, биналар, корьлмалар һәм Пыяла Тәрәзәләр, витриналар, иллюминацияләр, билге, объектлар тышкы реклама һәм мәгълүмат, телевизион антенна жайланмалары, кече архитектура формалары, шулай ук киосктар, павильоннар һәм поднослар һ.б. чиста һәм төзек хәлдә булырга, чистартырга, ремонтларга, юынырга тиеш.

Яраксызга килгән, жишерелгән, шулай ук ремонт таләп итүче керү төркемнәре, баскычлар, тоткычлар, пандуслар, биналар һәм корьлмаларның витражлары, витриналар, иллюминацияләр, билге, тышкы реклама һәм мәгълүмат объектлары, телевизион антенна жайланмалары, шулай ук аларның конструктив элементлары, кече архитектура формалары, киосктар, павильоннар һәм лоткалар һ. б. операцияләр алыштырылырга яки ремонтланьрга тиеш.

2.11.11. Керү төркемнәрендә каты катламлы майданчыктарны һәм төрле яшелләндерү алымнарын карарга кирәк. Керү урыннарын оештыру участок территориясе чикләрендә дә, керү төркемнәре анындагы жирлекнең ижтимагый территорияләрендә дә булырга мөмкин.

2.11.12. Тью:

- күпфатирлы йортта биналарның милекчеләренең ризалыгын алмыйча гына күпфатирлы йортка керү төркемен урнаштыру;

- торақ урыны милекчеләренең рөхсәтен алмыйча керү төркемен урнаштыру өчен балкон куллану;

- күпфатирлы йортларда урнашкан торақ булмаган биналарның керү төркемнәрен үз белдекләре белән урнаштыру, вәкаләтле орган белән килешмичә.

2.12. Майданчык

2.12.1. Жирлек территориясендә түбәндәге майданчыктарны проектларга тәкъдим ителә: балалар уеннары, өлкәннәр ял итү, спорт белән шөгьльләнү, чүп жыештыручылар урнаштыру, эгләр йөртү һәм өйрөтү, автомобильлар тукталышлары. Теркәлгән мәдәни мирас һайкәлләре һәм жирле әһәмиятгә аеруча саклаулы табигат территорияләре зоналары чикләрендә майданчыктар урнаштыру һайкәлләрне саклау, табигаттән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау органнары белән килешенергә тиеш.

Уен майданчыктары

2.12.2. Балалар майданчыктары төрле яшьтәге балаларның уеннары һәм актив ял итү өчен билгеләнгән: мәктәпкәчә (3 яшькә кадәр), мәктәпкәчә (7 яшькә кадәр), кече һәм урта мәктәп яшендәге (7-12 яшь). Корьлмалар төрле яшь төркемнәре өчен аерым майданчыктар яисә яшь белән бәйле зоналаштыру комплекслы уен майданчыктары буларак оештырылырга мөмкин. Балалар һәм яшүсмерләр өчен (12-16 яшь) спорт - уен комплекслары (микроскалодромнар, велодромнар һ. б.) һәм самокатларда, ролик такталарда һәм тимеракта шуу өчен махсус урыннар жиһазлары оештыру тәкъдим ителә.

2.12.3. Торақ йортлар тәрәзәләреннән һәм жәмәгать биналарынан мәктәпкәчә яшьтәге балалар майданчыктары чикләренә кадәр - кимендә 10 м, кече һәм урта мәктәп яшендәге - 20 м, комплекслы уен майданчыктарын-40 м кимендә, спорт - уен комплексларын-100 м ким булмаган күләмдә кабул итәргә. Мәктәпкәчә һәм мәктәпкәчә яшьтәге балалар майданчыктарын торақ төзелеш участкасына, Кече һәм урта мәктәп яшендәге майданчыктарга урнаштырырга киңәш ителә, комплекслы уен майданчыктарын группа яки микрорайонның яшелләндерелгән территорияләренә, спорт-уен комплексларын һәм шуу урыннарын торақ район паркларына урнаштырырга киңәш ителә.

2.12.4. Торақ билгеләнешендәге территорияләрдә балалар уеннары өчен майданчыктарны 1 кешегә 0,5-0,7 кв. м исәбенән проектларга. Майданчыктарны урнаштыру күләмнәрен һәм шартларын балаларның яшь төркемнәренә һәм жирлектә торақ төзелеш урнаштыру урыннарына карап проектларга киңәш ителә.

2.12.4.1. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар майданчыктары зур булмаган зурлыктарга ия булырга мөмкин (50-75 кв. м), аерым урнашырга яки олыларның тыныч ял итү урыннары белән кушылырга мөмкин - бу очракта майданның гомуми майданы кимендә 80 кв. м куярга киңәш ителә.

2.12.4.2. Уен майданчыктарының оптималь күләмен мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен - 70-150 кв. м, мәктәп яшендәге балалар өчен - 100-300 кв. м, комплекслы уен майданчыктары өчен - 900-1600 кв. м. куярга киңәш ителә. Бу мәктәпкәчә яшьтәге майданчыктарны олыларның ял итү майданчыктары белән берләштерү мөмкин (майдан күләме - 150 кв. метрдан да ким түгел). Күрше балалар һәм олылар корьлмаларын Яшел утырту һәм (яки) декоратив стеналар белән аерырга киңәш ителә.

2.12.4.3. Тарихи яисә югары тыгыз төзелеш шартларында майданчыктарның зурлыгы булган территорияләр мөмкинлекләрдән чыгып муниципаль берәмлекнең тирә-як территорияләрендә норматив күрсәткеләрне компенсацияләп яисә әлегә Кагыйдәләренң 4.3.4 пункты нигезендә төзелеш составында кабул ителергә мөмкин.

2.12.5. Балалар майданчыктары транзит жәяүлеләр хәрәкәтеннән, юллардан, борьлыш майданчыктарыннан, кунак тукталышларыннан, чүп жыю урыннарыннан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларыннан изоляцияләнергә тиеш. Балалар майданчыктарына алымнарны юллардан һәм урамнардан оештырырга ярамый. Яшел үсентеләр (агачлар, куаклар) белән балалар майданчыктарын изоляцияләү шарты белән балалар майданчыктары чикләреннән кунак тукталышларына һәм автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларына кадәр минималь араны СанПиН, чүп жыю майданчыктары буенча – 20 м. дан 100 м. га кадәр кабул итәргә кирәк.

ким дигәндә 50 м.

2.12.6. Травматизмнан саклану өчен балалар майданчыкларын реконструкцияләгәндә, майданчыкта чыгыш ясаучы тамырлар яки асылынып торган түбән ботаклар, жир өслегендәге иске, киселгән жиһазлар (стойкалар, фундаментлар) булуы (кагыйдә буларак, турнирларда һәм таганнарда) булдырма. Якын-тирә территорияләре реконструкцияләгәндә балалар майданчыкларын эш алып бару һәм төзелеш материалларын туплау урыннарыннан аерырга кирәк.

2.12.7. Балалар майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: йомшак каплау төрләре, өслекне газон белән бәйләү элементлары, яшелләндерү, уен жиһазлары, эскәмияләр һәм чүп савытлары, яктырту жиһазлары.

2.12.7.1. Йомшак каплау төрләре (Комлы, тыгыз комлы яки шагыл ватык, йомшак каучук яки йомшак синтетик) уен жиһазлары урнашкан урыннарда һәм балаларның егылу мөмкинлеге белән бәйлә башка майданчыкларда балалар майданчыгы булдыру. Эскәмияләр урнаштыру урыннарын әлеге Кагыйдәләрнең 2.6.4.1 пункты нигезендә каты катлам яки нигез белән жиһазлау киңәш ителә. Майданчыкларны үләннәр белән каплаганда, каты, йомшак яки комбинацияле каплагыч белән жиһазларга жәяүеләр өчен юлларны күздә тотарга кирәк.

2.12.7.2. Майданы һәм газон өслекләрен парлаштыру өчен бакча борт ташларын киселгән яки түгәрәк кырлар белән кулланыгыз.

2.12.7.3. Балалар майданчыкларын агачлар һәм куаклар утыртып яшелләндерергә, алар 5 сәгать дәвамында инсоляцияләнгән исәпкә алып. Майданның Көнчыгыш һәм төньяк ягыннан агачлар көньяк һәм Көнбатыш 3 айдан да якырак утыртылырга тиеш-майдан читеннән агач күчәренә кадәр 1 метрдан да якырак түгел. Мәктәпкәчә яшьтәге майданчыкларда чөнечкеле үсемлек төрләрен куллану рөхсәт ителми. Балалар майданчыкларының барлык төрләрендә дә агулы жимешле үсемлекләр куллану рөхсәт ителми.

2.12.7.4. Уен жиһазларын урнаштыруны әлеге кагыйдәләргә карата 14 нче кушымта 14 нче таблицادا тәкъдим ителгән норматив куркынычсызлык параметрларын исәпкә алып проектларга. Спорт-уен комплекслары майданчыкларын стенд белән майданчыкта үз - үзенне тоту һәм спорт-уен жиһазларыннан файдалану кагыйдәләре белән жиһазландырырга тәкъдим ителә.

2.12.7.5. Яктырту жиһазлары майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш. 2,5 м биеклектә яктырту жиһазларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Ял итү урыннары

2.12.8. Ял майданчыклары өлкәннәрнең тыныч ял итү һәм өстәл уеннары өчен билгеләнгән, аларны торак төзелеше участкаларында, торак төркемнән һәм микрорайонның яшелләндерелгән территорияләрендә, паркларда һәм урман паркларында урнаштырырга кирәк. Ял майданчыкларын керү юллары белән урнаштырырга, юлларга, тукталышларның утырту майданчыкларына, борылу майданчыкларына тоташырга киңәш ителә-алар белән ял майданчыгы арасында яшелләндерү полосасын (куак, агачлар) кимендә 3 метрны күздә тотарга кирәк. Ял майданчыгы чигеннән автомобильләр саклау урыннарына кадәр араны СанПиН буенча 2.2.1/2.1.1.1.1.1.1200, шәһәр пассажир транспорты маршрутларының соңгы тукталышларында сукалуу-борылу майданчыкларыннан кимендә 50 м алырга кирәк. торак йорт тәрәзәләреннән алып тыныч ял итү майданчыклары чикләренә кадәр кимендә 10 м, шау - шулы өстәл уеннары майданчыкларын - кимендә 25 м.

2.12.9. Торак территорияләрдә ял итү майданчыкларын яшәүчегә 0,1-0,2 кв. м исәбеннән проектларга кирәк. Бу Кагыйдәләрнең 2.12.4.1 пункты нигезендә, 50-100 кв.м майданның оптималь күләме, ял итү майданының минималь күләме 15-20 кв. метрдан ким булмаска тиеш. Бер майданда тыныч ял итү һәм шау-шулы такта уеннарын берләштерү тәкъдим ителми. Парклар территорияләрендә үлән дә ял итү өчен лужай-майданчыклар оештыру тәкъдим ителә.

2.12.10. Ял майданчыгында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге, гадәттә, түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты катлам төрләре, майданчык өслеген газон белән бәйләү элементлары, яшелләндерү, ял итү өчен эскәмияләр, эскәмияләр һәм өстәлләр, чүп савытлары(ким дигәндә, һәр эскәмиядә берәр), яктырту жиһазлары.

2.12.10.1. Майданчыкны плитка асфальтлау рөхсәтендә проектлаштырырга кирәк. Ял майданчыклары һәм балалар майданчыклары кушылганда балалар уеннары зонасында каты өслек төрләрен урнаштырырга рөхсәт ителми.

2.12.10.2. Периметраль яшелләндерү, бер агач һәм куак утырту, чөчәк түтәлләре, вертикаль һәм мобиль яшелләндерү кулланырга кирәк. Газон корылмалары агач төркемнәре белән уратып алынырга тиеш һәм куаклар, каплау-таптатуга чыдам үлән төрләреннән. Ял майданчыкларын инсоляцияләүне һәм күлгәләүне әлеге Кагыйдәләрнең 2.12.7.3 пункты нигезендә тәэмин итәргә киңәш ителә. Агулы жимешле үсемлекләрен куллану рөхсәт ителми. Яктырту жиһазларының эшләвен майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында тәэмин итәргә кирәк.

2.12.10.3. Өстәл уеннары өчен эскәмияләр белән бер өстәл кую белән минималь майдан күләмен 12-15 кв. м чикләрендә урнаштырырга киңәш ителә.

Спорт майданчыклары

2.12.11. Халыкның барлык яшь төркемнәрендә физкультура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән спорт майданчыкларын торак һәм рекреацион билгеләнештәге территорияләр, спорт корылмалары участкалары, гомуми белем бирү мәктәпләре участкалары составында проектларга кирәк. Спорт майданчыкларын проектлаштыруны майданчыкның специализация төренә карап алып барырга киңәш ителә. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1.1200 нигезендә майдан чигеннән жинел автомобильләр саклау урыннарына кадәр араны алырга кирәк.

2.12.12. Гомуми белем бирү мәктәпләре территорияләрендә спорт ядрәсен урнаштыру һәм төзекләндерүне проектлау, халыкка якындагы торак төзелешенә хезмәт күрсәтүне исәпкә алып, алып барырга киңәш ителә. Спорт

мәйданчыклары чикләреннән торак йортлар тәрәзәләренә кадәр минималь араны, мәйданның шау-шу характеристикасына бәйле рәвештә, 20-40 м араны кабул итәргә киңәш ителә. Мәктәпкәчә яшәтәге балалар өчен комплекслы физкультура-спорт мәйданчыкларын (75 балага) - киңдә 150 кв. м, мәктәп яшен (100 бала) 250 кв. метрдан ким булмаган мәйданда билгеләргә киңәш ителә.

2.12.13. Кагыйдә буларак, спорт мәйданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: йомшак яки газон катламы, спорт жиһазлары. Мәйданчыкны яшелләндерү һәм коймалау тәкъдим ителә.

2.12.13.1. Яшелләндерү мәйданчыкның периметры буенча урнаштырылырга тиеш, мәйданчык читеннән киңдә 2 м ераклыкта тиз үсә торган агачлар утыртып. күп санлы очучы, мул жимеш бирә торган һәм яфракларын иртә ташлы торган ялтыравыклы яфраклары булган агачларны һәм куакларны кулланырга киңәш ителми. Мәйданчык коймасы өчен вертикаль яшелләндерү кулланырга мөмкин.

2.12.13.2. Мәйданчыкларны 2,5 - 3 м биеклектәгә чөлтәрле койма белән жиһазландырырга кирәк, ә спорт мәйданчыклары янәшәсендәгә урыннарда-1,2 м биеклектә.

Чүп жыючылар урнаштыру мәйданчыклары

2.12.14. Чүп жыю урыннары-каты көнкүреш калдыкларын (ТБО), зур габаритлы калдыкларны һәм башка төр калдыкларны жыю өчен махсус жиһазландырылган урыннар. Мондый мәйданчыкларның булуы теләсә кайсы функциональ билгеләнештәгә территорияләр һәм участоклар составында каты көнкүреш калдыклары һәм башка калдыклар жыела ала.

2.12.14.1. Жирлек территориясендә эшчәнлек алып баручы юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, шәхси йорт хужалары, бакча ширкәтләре һәм башка хужалык итүче субъектлар тәэмин ителәр:

- каты көнкүреш калдыкларын каты көнкүреш калдыкларын махсус жиһазландырылган каты көнкүреш калдыклары мәйданчыкларында урнаштырылган контейнерларга жыеп алырга. Территориядә каты көнкүреш калдыклары контейнер мәйданчыгы (ТКО) булмаганда, хокукка ия кеше контейнер мәйданчыгы һәм каты көнкүреш калдыклары контейнеры (ТКО) бирүгә, жыештыруга, техник карап торуга, башкаручыга (контейнер мәйданчыгы булган яки хезмәт күрсәтүче) белән килешү төзәргә киңәш ителә;

- контейнер мәйданчыгын һәм каты көнкүреш калдыклары контейнерын техник яктан төзек хәлдә тоту, хужаның, каты көнкүреш калдыкларын чыгаручы подрядчы оешманың реквизиитларын күрсәтеп буяу һәм маркировкалау, шулай ук чүп чыгару графигын куллану;

- контейнерлы мәйданчыкларга бушлай йөрүне тәэмин итү.

Торак йортлардан, сәүдә һәм жәмәгать туклануы оешмаларынан, Мәдәният, балалар һәм дөвалау, оешмалар, предприятиеләр, төзелеш мәйданчыклары, дача, гараж жәмгыятьләреннән һәм башка оешмалардан сыяк, коммуналь, төзелеш, житештерү һәм куллану калдыкларын чыгаруны элге оешмаларга һәм йорт хужаларына, шулай ук махсус оешмалар яки хосусый эшмәкәрләр белән килешүләр нигезендә житештерү һәм куллану калдыкларын башка житештерүчеләргә башкаручыга киңәш ителә.

2.12.14.2. Калдыкларны чыгаручы затлар бурычлы:

- торак фонды территорияләреннән, оешмалардан, учреждениеләрдән, предприятиеләрдән, берләшмәләрдән һәм муниципаль берәмлекнең башка территорияләреннән калдыклар һәм хужалык-фекаль юынтыкларны вакытында чыгарырга (шартнамә нигезендә);

- һәр махсус машинага хәрәкәт һәм тукталыш схемасы булган маршрут графигын төзәргә;

- -аказчы белән килештерелгән расланган маршрут графикаларының мәжбүри үтәлешен тәэмин итү;

- житештерүнең һәм куллануның каты коммуналь калдыкларын махсус полигоннарда (санкцияләнган чүпләкләргә), ә юынты суларны чистарту станцияләренә чыгарырга. Житештерү һәм куллану калдыкларын ташу түбәндәгә ысуллар белән башкарыла: аварияле хәлләр тудыруны, әйләнә-тирә мохиткә һәм кешеләрнең сәламәтлегенә зыян китерүне кисәтә торган ташу процессында аларны югалту мөмкинлеген искәртә торган юллар; махсус жиһазландырылган яки жайлаштырылган (тәнне яба торган түбәле) транспорт чаралары белән;

- киләчәктә технологик эшкәртеп булмый торган сәнәгый агулы булмаган калдыкларны сәнәгать калдыклары полигоннарына яисә контроль һәм күзәтчелек органнары рөхсәте белән чүпләкләргә яки каты көнкүреш калдыклары полигоннарына чыгару;

- орак фонды территорияләреннән көнкүреш калдыкларын иртәнге 7дән 22 сәгатькә кадәр чыгару.

2.12.14.3. Ишегалды чүп жыючыларында (контейнерларда) калдыктарны вакытлыча саклау вакытында аларны черетү һәм черетү мөмкинлеге төшереп калдырылырга тиеш. Елның салкын вакытында (температура -5 һәм аннан түбән булса) саклану вакыты контейнерлар ташып тормаган очракта өч тәүлектән дә артмаска тиеш, жылы вакытта (плюс температурасы +5 булганда) бер тәүлектән дә артмаска тиеш (көндөлек алып чыгу).

2.12.14.4. Канализацияләнмәгән йортларда сыек калдыктар жыю өчен, ишегалды чүплеге урнаштырыла, алар су үткәри торган скрабка һәм каты фракцияләр бүлгеге өчен капка һәм чыгарыла торган тормоз белән жир өсте булырга тиеш. Чүп үләннәренең һәм ишегалдының жир өлеше кимерүчеләр өчен үтеп кермәскә тиеш. Жир өслегенә кадәр 0,35 метрдан артык пычраклык туплануырга ярамай.

Ишегалды бәдрәфләре торақ биналардан, балалар учреждениеләреннән, ял итү урыннарыннан кимендә 20 метр һәм 100 метрдан артмаска тиеш, коелардан кимендә 50 метр ераклыкта. Су үткәри торган диапазон тугырылганда чистартылырга тиеш, ләкин ким дигәндә алты айда бер тапкыр. Ишегалды бүлмәләре чиста булырга тиеш. Аларны көн саен чистартырга кирәк. Атнага ким дигәндә бер тапкыр бүлмә кайнар су һәм дезинфекцияләү белән юылырга тиеш.

2.12.14.5. Азык калдыктарын моның өчен махсус билгеләнгән «азык калдыктары» дип язылган жыентыктарга, махсулаштырылган терлек азыгы хужалыктары белән килешүләр белән беркетелгән көн саен алып китү шарты белән жыеп алырга рөхсәт ителә. Махсулаштырылган терлек азыгы хужалыктары белән килешүләр булмаган очракта каты көнкүреш калдыктары белән бергә азык калдыктары жыю рөхсәт ителә. Азык төлек калдыктарын сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектларында милек рәвешләренә карамастан вакытлыча саклау бары тик суыгыла торган биналарда гына башкарылырга тиеш.

2.12.14.6. Металл калдыктар жыентыктарын (контейнерлар) жәйге чорда юарга кирәк (10 көнгә ким дигәндә бер тапкыр алыштырылмый торган система,» смена «вакытында — бушаганнан соң), агач жыентыктарны дезинфекцияләргә (һәр бушатудан соң).

2.12.14.7. Контейнерлар, контейнер майданчыктары, чүп-чар үткәргечләр, чүп-чар кабул итү камералары, чокырлар чокырлары, аларның хужалары чисталык һәм тәртип өчен җавап бирәләр.

Контейнер майданчыктарын, күп катлы, йорт яны территорияләрендә тупланма бункерлар урнаштыру урыннарын һәм шәхси торақ төзелешен урнаштыру, карап тоту, эксплуатацияләү өчен җаваплылык милекнең теләсә кайсы формасын, оештыру-хокукый формасын оештыруга йөкләнә, әлегә торақ фондына хезмәт күрсәтүче шәхси эшмәкәр.

Контейнер майданчыктарын һәм башка территорияләрдә, шул исәптән милек, милек һәм файдалану хокукында булган, әлегә территория беркетелгән яки милек, милек һәм файдалану хокукында булган затларга бункер-туплагычларны урнаштыру урыннарын тоту өчен җаваплылык йөкләнә.

2.12.15. Майданчыктарны торақ биналар тәрәзәләреннән, балалар учреждениеләре участкаларыннан, ял итү урыннарыннан кимендә 20 м ераклыкта, торақ төзелеше участкаларыннан ерак түгел, ерак подъезддан җәяүлеләр юллары буенча исәпләп, 100 м ераклыкта урнаштырырга кирәк, шул ук вакытта майдан территориясе юлларга тоташырга тиеш, эмма транспорт үтүгә комачауламаска тиеш. Майданчыкны аерым урнаштырганда (юллардан ерак торганда) контейнерларны чистарту һәм борылыш майданчыктары булу өчен транспортка уңайлы керү мөмкинлеген күздә тотып (12 м х 12 м). Биналарның урам фасадларыннан читтә транзит Транспорт һәм җәяүлеләр коммуникацияләреннән күрәнми торган зонадан тыш майданчыктар урнаштыруны проектлау тәкъдим ителә. Майданчык территориясен күлгәләү зонасында (якындагы төзелеш, түбә яисә яшел үсентеләр утырту) урнаштырырга кинәш ителә.

Контейнер майданчыктары, контейнерлар һәм саклау бункерларын урнаштыру урыннары көнкүреш һәм зур чүп-чардан даими чистартылырга, чиста һәм тәртиптә булырга, буялырга һәм ремонтланырга тиеш. Контейнерлар һәм саклагычлар реставратор ремонт ясалырга тиеш түгел, монтаж урыннарыннан чыгарылырга тиеш.

Предприятие, оешма, торақ төзелеше һ. б территорияләрендәге контейнерлар һәм бункерлар техник яктан төзек хәлдә булырга тиеш, көнкүреш каты калдыктарын чыгара торган подрядчы оешма, калдыктарны чыгару вакыты күрсәтелгән буялган һәм маркировкаланган булырга тиеш.

2.12.16. Бер контейнерга майдан күләмен кабул итәргә - 2-3 кв. м. контейнер белән майдан крае арасында проход күләмен кимендә 1,0 м, контейнерлар арасында 0,35 м. торақ билгеләнешендәге территориядә майданны 1 кешегә 0,03 кв. м исәбеннән яки чүп үткәргечләре булган торақ йортларның 6-8 подъездына 1 майданчык исәбеннән проектларга; әгәр подъездлар чүп - чар үткәргечләре булган торақ йортларның бер подъездыннан кимрәк булса - һәр йортның.

2.12.17. Чүп жыючылар урнаштыру майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәҗбүри исемлеге түбәндәгеләренә үз эченә ала: каты өслек төрләре, тирә-юнь территорияләр белән парлаштыру элементлары, каты көнкүреш калдыктарын жыю контейнерлары, яктырту жиһазлары. Сайт яшелләндерүне проектлау яхшы идея. Контейнер майданчыгында оешманың чүп чар чыгаручы атамасы һәм контакт телефоннары күрсәтелгән чүп чыгару графигы урнаштырылырга тиеш.

2.12.17.1. Корылма каплавы транспорт юлларын охшаш каплауга урнаштырылырга тиеш. Майдан өслегенә түбәсен 5-10% тәшкил итә торган итеп, контейнерның тукталуына һәм әйләндерүенә юл куймас өчен, машина юлы ягына куярга.

2.12.17.2. Майданчыкны якын-тирә юл белән тоташтыру, кагыйдә буларак, бер дәрәҗәдә, бордюр ташын салмыйча, газон-бакча борты яки 1,0 - 1,2 м биеклектәге декоратив дивар белән башкарыла.

2.12.17.3. Яктырту жиһазларының эшләвен терәк биеклегә 3 метрдан да ким булмаган тирә-юньне яктырту режимында билгеләргә.

2.12.17.4. Яшелләндерү югары фитонцидлы, калын һәм тыгыз таҗлы агачлар житештерергә кинәш ителә. Майданның өслек дәрәҗәсеннән таҗга кадәр биеклегә 3,0 м дан да ким булмаска тиеш. майданнарны визуаль изоляцияләү өчен декоратив диварлар, трельяжлар яки периметраль тере киртәләренә жиләк-жимеш булмаган югары куаклар рәвешендә куллану рөхсәт ителә.

Эт йөртү өчен корылмалар

2.12.18. Эт йөртү өчен майданчыктарны микрорайонның һәм Яшел майданнардан буш торган торак районның гомуми файдалану территорияләрендә, 1 класслы магистральләренң техник зоналарында, 110 кВт көчәнешле электр линияләре астында, беренче һәм икенче билбау су белән тәмин итү чыганакларының санитар зонасыннан читтә урнаштырырга киңәш ителә. Табигать комплексы территорияләрендә майданчык урнаштыруны табигатьтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау органнары белән киештерергә киңәш ителә.

2.12.19. Торак билгеләнешендәге территорияләрдә урнаштырыла торган этләргә йөртү өчен майданчыктар күләмен - 400-600 кв.м, башка территорияләрдә 800 кв. м га кадәр кабул итәргә киңәш ителә, булган төзелеш шартларында, булган территорияль мөмкинлекләрдән чыгып, майданчыктарның кимүен күрергә мөмкин. Майданчыктарның үтмеләген 400 м. тыгыз торак төзелеше булган территорияләрдә һәм микрорайоннарда - 600 м. дан артык булмаган күләмдә тәмин итәргә киңәш ителә. Майдан чигеннән торак һәм жәмәгать биналары тәрәзәләренә кадәр кимендә 25 м, ә балалар учреждениеләре, мәктәпләр, балалар, спорт майданчыктары, ял майданчыктары участкаларына кадәр 40 м, ким дигәндә.

2.12.20. Этләргә йөртү өчен майданчык территориясендәге төзекләндерү элементлары исемлегә түбәндәгеләргә үз эченә ала: төрле каплау, койма, эскәмия (ким дигәндә), чүп савыты (ким дигәндә), яктырту һәм мәгълүмати жиһазлар. Периметраль яшелләндерүне тәмин итү тәкъдим ителә.

2.12.20.1. Эт йөртү өчен билгеләнгән майданның бер өлешен каплау өчен, тигезләнгән өслекне тәмин итү, яхшы дренаж тәмин итү, хайваннарның аякларын травматик булмаган (газон, Комлы, комлы-жир), шулай ук даими чистарту һәм яңарту өчен уңайлыктар булдыру тәкъдим ителә. Эт хужалары өчен билгеләнгән майданның бер өлеш өслеген каты яки комбинацияле каплау төре белән (газонга баткан плитка һ.б.) проектларга киңәш ителә. Майданга якин килү каты каплау белән жиһазландырылырга киңәш ителә.

2.12.20.2. Майданчыкны киртәләү, кагыйдә буларак, 1,5 м биеклектәге жиңел металл челтәрдән башкарылырга тиеш. шул ук вакытта койма элементлары һәм секцияләре арасы, аның аскы кырые һәм жире хайванга майданнан китәргә яки үзенә зыян китерергә тиеш түгеллеген истә тотарга киңәш ителә.

2.12.20.3. Майданчык территориясендә майданчыктан файдалану кагыйдәләре булган мәгълүмат стендын күздә тотарга киңәш ителә.

2.12.20.4. Яшелләндерү тере кирпеч яки вертикаль яшелләндерү рәвешендә югары куакның периметрик тыгыз утыртмаларыннан эшләнергә киңәш ителә.

Эт күнегүләре өчен корылмалар

2.12.21. Этләргә өйрәтү өчен майданчыктарны торак һәм жәмәгать билгеләнешендәге төзелештән кимендә 50 метр ераклыкта урнаштырырга киңәш ителә..

2.12.21.1. Этләргә өйрәтү майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегә түбәндәгеләргә үз эченә ала: йомшак яки газон катламы, койма, эскәмия һәм чүп савытлары (майданда 2дән дә ким булмаган), мәгълүмати стенд, яктырту жиһазлары, махсус күнегүләр жиһазлары.

2.12.21.2. Майданны яхшы дренаж тәмин итә торган, шулай ук даими чистарту һәм яңарту өчен уңайлы булган өслекләргә (газон, Комлы, Комлы) өслекләргә жеза бирергә киңәш ителә.

2.12.21.3. Койма, кагыйдә буларак, 2,0 м биеклектәге койма (металл челтәр) белән күрсәтелергә тиеш.

2.12.21.4. Этләргә өйрәтү майданчыктарын укуыту, тренировкалар, спорт снарядлары һәм корылмалары, яңгыр түбәсе, инвентарь, жиһазлар һәм ял итү өчен жылытылган көнкүреш бүлмәсе белән жиһазландырырга киңәш ителә.

Автостоянка майданчыктары

2.12.22. Муниципаль берәмлек территориясендә автостоянкаларның түбәндәге төрләрен күздә тотарга кирәк: кыска вакытлы һәм озак вакытлы автомобильләр, урам (машина йөрү өлешендә тукталышлар рәвешендә, тамгалау белән билгеләнгән), урамнан тыш («кесәләр» һәм машина йөрү өлешеннән чигенү рәвешендә), кунак (торак төзелеш участкасында), халык автомобильләрен (микрорайон, район), объект (объект яки объектлар төркеменен) саклау өчен башка (йөк машиналары, перехватывающие һ. б.).

2.12.23. Шуны истә тотарга кирәк: автостоянка чикләреннән торак һәм жәмәгать биремнәре тәрәзәләренә кадәр ара СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200 нигезендә кабул ителә. Объект автостоянкалары майданчыктарында инвалидлар автомобильләре өчен урыннар өлешен СНиП 35-01 буенча проектларга, күләмле бүлүчеләрдән башка ике яки күбрәк урынны блоктарга, ә бары тик ачык сары тамга ярдәмендә узу чикләрен билгеләүгә генә.

2.12.24. Автостоянка майданчыктарын шәһәр пассажир транспорты тукталышлары зонасында урнаштыру рөхсәт ителми, автостоянкаларга керү урыннарын утырту майданчыгы ахырыннан яки башыннан 15 метрдан да якынарак оештырмаса кирәк.

2.12.25. Кирәкле урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен автостоянка майданчыктарында территорияне төзекләндерү элементларының исемлегә түбәндәгеләргә үз эченә ала: каты каплау төрләре, өслекләргә парлаштыру элементлары, бүлү элементлары, яктырту һәм мәгълүмат жиһазлары. Автомобильләргә озак вакыт саклау өчен майданчыктар түбә, жиңел бокс явым-төшемнәре, күзәтү эстакадалары белән жиһазландырылырга мөмкин.

- 2.12.25.1. Корылмаларны каплау транспорт юлларын охшаш каплауга проектлаштырырга киңеш ителә.
- 2.12.25.2. Элеге Кагыйдәләренең 2.4.3 пункты нигезендә, майданчыкны борт ташы салынмыйча, бер дәрәжәдә, газон белән тоташтырырга.
- 2.12.25.3. Майданчыклардагы бүлү элементлары тамгалау (ак полосалар), яшелләнделгән полосалар (газоннар), контейнер яшелләнделгән рәвшендә башкарылырга мөмкин.

2.13. Жәяүле яналыклар

2.13.1. Жәяүлеләр коммуникацияләре муниципаль берәмлек территориясендә жәяүлеләр элементларын һәм хәрәкәтләр тәэмин итә. Жәяүлеләр коммуникацияләренә түбәндәгеләр керә: тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар. Торак пункт территориясендә жәяүлеләр коммуникацияләрен проектлаганда транспорт коммуникацияләре белән минималь кисешүләр санын, жәяүлеләр коммуникация системасының өзлексез булуын, инвалидларны һәм халыкның аз хәрәкәт итүче төркемнәрен кертәп, кешеләргә куркынычсыз, каршылыксыз һәм уңайлы йөртү мөмкинлеген тәэмин итәргә. Жәяүлеләр коммуникация системасында төп һәм икенчел жәяүлеләр элементларын аерып күрсәтәргә.

2.13.2. Жәяүлеләр коммуникацияләрен проектлаганда озынча чокырны 60 промилледан да артмаска, аркылы тау (бер яклы яки ике катлы) - оптималь 20 промилле, минималь - 5 промилле, максималь - 30 промилле алырга киңеш ителә. Инвалид коляскаларының хәрәкәтен тәэмин итүне исәпкә алып, жәяүлеләр коммуникацияләреннән качып йөрүне озын - 50 промилле, аркылы - 20 промилле күздә тотарга киңеш ителә. 30-60 промилле жәяүлеләр коммуникацияләрендә 100 метрдан да ким булмаган 5 метрлы горизонталь участкалар оештырырга киңеш ителә. Рельеф шартлары буенча югарыда күрсәтелгән качып йөрүләргә тәэмин итеп булмаганда, баскычлар һәм пандуслар урнаштыруны күздә тотарга киңеш ителә.

2.13.3. Тротуарларны киңәйтәргә кирәк булган очракта якындагы төзелеш составында жәяүлеләр галереяләре оештырырга мөмкин.

Төп аралашу

2.13.4. Жәяүлеләргә төп коммуникацияләре торак, жәмәгать, житештерү һәм башка биналарның жәмәгать транспорты тукталышлары, мәдәни-көнүреш хезмәте күрсәтү учреждениеләре, рекреацион территорияләр, шулай ук жәмәгать зоналары һәм рекреация объектлары составындагы төп тарту пунктлары арасындагы элемент белән бәйләнешен тәэмин итә.

2.13.5. Урамнар һәм юллар (тротуарлар) яисә нинди юлларга карамастан, жәяүлеләр өчен төп элемент трассасы булырга мөмкин. Төп жәяүлеләр коммуникацияләренә киңлеген, «пик» сәгәтләрендә жәяүлеләр хәрәкәтенә интенсивлыгына һәм элеге кагыйдәләргә карата 3 нче кушымта нигезендә бер хәрәкәтнең үткәргү сәләтенә бәйле рәвшәтә исәпләргә. Жәяүлеләр коммуникацияләрен тарту пунктлары арасында яисә бу юнәлешкә 30°тирәсе почмакта кыска юнәлешләр буенча (рекреация юллардан тыш) юлларга.

2.13.6. Төп жәяүлеләр коммуникацияләренә транспорт юллары белән кисешкән барлык очрактарда да чик пандусларын урнаштыру тәкъдим ителә. Жәяүлеләр коммуникацияләрендә баскычлар, пандуслар, күперләр жайланмасында бу элементларның тигез киңлек киңлеген булдыруны тәэмин итәргә киңеш ителә. Автотранспорт чараларын туктату һәм туктату өчен булган коммуникацияләргә һәм алар янындагы газоннарны куллану рөхсәт ителми.

2.13.7. Төп жәяүлеләр коммуникацияләре буенда урнашкан үсентеләр, биналар, чыгыш ясаучы биналар элементлары һәм техник жайланмалар юлларның киңлеген, шулай ук юлның өслек дәрәжәсеннән 2 метрга кадәр минималь бииклекке киметергә тиеш түгеллеген күздә тотарга кирәк. Төп жәяүлеләр коммуникацияләренә киңлеген 1,5 м булганда һәр 30 м аша хәрәкәтне тәэмин итү өчен киңәйтүләр (разъезд майданчыклары) күздә тотарга киңеш ителә инвалидлар коляскалы утыргычларда каршы юнәлештә.

2.13.8. Капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар урнаштырылган очракта жәяүлеләр коммуникациясенә гомуми киңлеген, кагыйдә буларак, жәяүлеләр өлеше киңлегеннән, корылманы урнаштыру өчен бүлгән бирелгән участканың киңлегеннән һәм килүчеләр һәм сатып алуучылар өчен билгеләнгән буфер зонаның киңлегеннән (ким дигәндә 0,75 м) тора. Инвалидларның кресло-коляскаларда каршы алырлык хәрәкәте участкаларында жәяүлеләр коммуникацияләренә киңлеген 1,8 метрдан да кимрәк билгеләргә киңеш ителми.

2.13.9. Рекреация йөкләнеше 100 кеше/га артык булган рекреация объектлары составында жәяүлеләр өчен төп коммуникацияләргә эскәмияләр һәм чүп савытлары урнаштыру өчен майданчыклар белән жиһазлау киңеш ителә, аларны һәр 100 метрдан да кимрәк булмаган күләмдә урнаштырырга кирәк. Майданның озынлыгын, ким дигәндә, бер эскәмия, ике чүп савыты (кече чүп контейнерлары), шулай ук коляскадагы инвалид өчен урыннар (эскәмия янында кимендә 85 см киңлектәге буш урын) урнаштырырга тәкъдим ителә.

2.13.10. Кагыйдә буларак, төп жәяүлеләр коммуникацияләре территорияләрен төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләргә парлаштыру элементлары, чүп савытлары яки кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, эскәмияләр (рекреация территориясендә).

2.13.10.1. Жәяүлеләргә төп коммуникацияләрен каплауга һәм конструкцияләргә карата таләпләргә сезон дәвамында эксплуатацияләү мөмкинлеген белән, ә киңлеген 2,25 м һәм аннан күбрәк булганда махсус транспорт чараларын эпизодик йөртү мөмкинлеген белән билгеләргә киңеш ителә. Плитка белән асфальтны тәэмин итү тәкъдим ителә. Югары бровкаларда һәм террасаларда урнашкан жәяүлеләр коммуникацияләре коймаларын проектлау элеге Кагыйдәләргә 2.1.7 пункты нигезендә башкарыла.

2.13.10.2. Капитал булмаган стационар булмаган корылмалар урнаштыру мөмкин.

Икенчел жәяүлеләр элементәсе

2.13.11. Икенчел жәяүлеләр коммуникацияләре, кагыйдә буларак, территория чикләрендә төзелеш һәм төзекләндерү элементлары (мәйданчыклар) белән шулай ук рекреация объектлары территориясендә (сквер, бульвар, парк, урман паркы) арасында элемент тәэмин итә. Икенчел жәяүлеләр коммуникацияләренә киңлегә гадәттә 1,0 - 1,5 м тирәсе кабул ителә.

2.13.12. Икенчел жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге гадәттә төрле каплауларны үз эченә ала.

2.13.12.1. Сквер, бульвар, торақ пункт бакчалары юлларында парлаштыру элементлары булган каты катламнарны күздә тотарга киңәш ителә. Плитка белән асфальтлау тәкъдим ителә.

2.13.12.2. Зур рекреацион объектлар (парклар, урман парклары) юлларында төрле йомшак яки комбинацияле капламалар, табигый пычрак белән капланган жәяүле юллар булырга тиеш.

2.14. Транспорт юллары

2.14.1. Транспорт юллары-квартал территорияләре эчендәге биналар һәм участоклар, рекреациянең эре объектлары, житештерү һәм ижтимагый зоналар арасында транспорт элементәсе, шулай ук торақ пунктның урам-юл челтәре белән элемент тәэмин итүче транспорт коммуникацияләре системасы элементлары.

2.14.2. 2.05.02 СНИПны исәпкә алып, транспорт юлларын проектлаштыруны алып барырга. Юлларны проектлаганда якин-тирә территорияләренә ландшафтын һәм экологик торышын саклауны яки яхшыртуны тәэмин итәргә.

2.14.3. Велосипед юлларын комплекслы төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төре, велоюл өслеген якин-тирә территорияләр белән бәйләү элементлары.

2.14.3.1. Урамнар һәм юллар буенда урнашкан велосипед юлларында яктыртуны күздә тотарга кирәк, рекреацион территорияләрдә - велосипед юллары буйлап яшелләндерү.

2.14.3.2. Юл буйларындагы үсентеләр юлның габаритлары кимүгә китермәскә тиеш, юлның өслек дәрәжәсеннән буш мәйданның биеклегә 2,5 метрдан да ким булмаска тиеш. зур рекреацияләр составында велоюллар трассаларында техник хезмәт күрсәтү пункттын урнаштыру киңәш ителә.

Кисәк 3. ИЖТИМАГЫЙ МАКСАТЛЫ ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

3.1. Гомуми нигезләмәләр

3.1.1. Жәмәгать билгеләнешендәге территорияләрдә төзекләндерүне нормалаштыручы объектлар булып түбәндәгеләр тора: торақ пунктның ижтимагый киңлекләре, жәмәгать төзелеше участкалары һәм зоналары, алар төрле берләшмәләрдә муниципаль берәмлекнең ижтимагый территорияләренә барлык төрләр формалаштыралар: гомумшәһәр һәм жирле әһәмияттәге үзәкләр, муниципаль берәмлекнең күп функцияле, магистраль һәм махсуслаштырылган ижтимагый зоналары.

3.1.2. Төзекләндерелгәндә жәмәгать билгеләнешендәге территорияләре визуаль кабул итү өчен территорияләренә ачык һәм үтеп керә алуын (коймаларның булмавы), халыкның тоткарлыксыз йөрү шартлары (хәрәкәтсез төркемнәре дә кертеп), тарихи барлыкка килгән планлаштыру структурасына һәм төзелешнең масштабына ярдәм кабул итүләрен, торақ пунктның әйләнә-тирәсеннән төзекләндерү элементларының стиль бердәмлегенә ирешүне тәэмин итәргә киңәш ителә.

3.2. Ижтимагый урыннар

3.2.1. Муниципаль берәмлекнең ижтимагый киңлекләренә жәяүлеләр коммуникацияләре, жәяүлеләр зоналары, актив рәвештә йөри торган ижтимагый төзелеш участкалары, торақ пункт составында урнашкан яшелләндерү участкалары, магистраль һәм күп функцияле зоналар, гомумшәһәр һәм жирле әһәмияттәге үзәкләр керә.

3.2.1.1. Жәяүлеләр коммуникацияләре һәм жәяүлеләр зоналары торақ пункт территориясе буенча жәяүлеләр элементларын һәм хәрәкәтне тәэмин итә (әлеге Кагыйдәләренә 2.13, 7.2 һәм 7.3 пунктлары).

3.2.1.2. Шәһәр әһәмиятендәге объектлар; алар объектлар территориясен бүлеп яисә аннан башка гына оештырыла ала, бу очракта участок чикләрен биналар һәм корылмалар төзелешенә тышкы контурына туры килә торган итеп билгели ала.

3.2.1.3. Муниципаль берәмлекнең жәмәгать киңлекләре территориясендәге яшелләндерү участкаларын чәчәк түтәлләре, газоннар, ялгыз, төркемле, гади утырту, вертикаль, күпкатлы, мобил яшелләндерү формалары рәвешендә проектлау.

3.2.2. Кагыйдә буларак, муниципаль берәмлекнең жәмәгать пространстволары территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: плитка асфальтның каты төрләрен, өслекләрен тоташтыру элементларын, яшелләндерү, эскәмияләр, чүп савытлары һәм кече контейнерларны, урам техник жиһазларын, яктырту жиһазларын, архитектура-декоратив яктырту жайланмаларын, йөртүчеләр

жирлек мәгълүматы, яшелләндерү участкаларын саклау элементлары (металл коймалар, махсус каплау төрләре һ.б.).

3.2.2.1. Ижтимагый киңлекләрдә декоратив - гамәли сәнгать эсәрләрен, декоратив су жайланмаларын урнаштыру тәкъдим ителә.

3.2.2.3. Балки жәяүлеләр зоналары һәм коммуникацияләр территориясендә тышкы реклама чаралары,

накапитель булмаган стационар булмаган корылмалар, көнкүрөш хезмөтө күрсөтү һәм туклану, тукталыш павильоннары, бәдрәф кабиналары урнаштыру мөмкин.

3.2.2.4. Жәмәгать төзөлөшө участкалары территориясендә (объект территорияләре булганда) киртэләрне һәм тышкы реклама чараларын урнаштыру мөмкин. Тарихи, барлыкка килгән төзөлөш участкаларын, муниципаль берәмлекнең ижтимагый үзәкләрен урнаштырганда стационар яшеллөндөрү булмау ихтимал.

3.3. Ижтимагый төзөлөш участкалары һәм махсус зоналар

3.3.1. Ижтимагый төзөлөш участкалары (өлөгә Кагыйдәләренң 3.2.1.2 пунктнда каралганнардан тыш)

- бу-ижтимагый учреждениеләрнең чикләнгән яки ябык режимлы участкалары: хакимият һәм идарә органнары, хастаханәләр һ.б. объектлар. Алар объект территориясен бүлөп яисә аннан башка оештырылырга мөмкин-бу очракта участок чикләре биналар һәм корылмалар төзөлөшөнөң тышкы контурына туры килә. Жәмәгать төзөлөшөнөң махсус зоналары (хастаханә, студентлар шәһәрчәкләре һ. б.) участкалар Төркеме рәвешендә формалаша.

3.3.1.1. Жәмәгать төзөлөшөнөң участкаларын һәм махсус зоналарын төзөклөндөрүне проектлау һәм тармак белгечләгә йөкләмәсә нигезендә проектларга.

3.3.2. Ижтимагый төзөлөш участкаларында (объектлы территорияләр булганда) һәм жәмәгать төзөлөшөнөң махсус зоналары территорияләрендә территорияләрне төзөклөндөрү элементларының мәжбүри исемлегә түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләренә үрчөтү элементлары, яшеллөндөрү, чүп савытлары яки контейнерлар, яктырту жиһазлары, учреждениеләрнең мәгълүмати бизәлешен йөртүчеләр. Килүчеләрне кабул итү белән бәйлә булган учреждениеләр өчен эскәмияләренә мәжбүри урнаштыруны тәмин итү.

3.3.2.1. Киртэләрне, тышкы реклама чараларын урнаштыру мөмкин; тарихи, барлыкка килгән биналар составына участкалар урнаштырганда, торақ пунктның ижтимагый үзәкләре стационар яшеллөндөрү булмау рөхсәт ителә.

4 бүлек. ТОРАК БИЛГЕЛӘНЭШЕНДӘГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ТӨЗӨКЛӨНДӨРҮ

4.1. Гомуми нигезләмәләр

4.1.1. Торақ билгеләнешендәге территорияләрдә төзөклөндөрүне нормалаштыру объектлары гадәттә: жәмәгать киңлекләре, торақ төзөлөшө, балалар бакчалары, мәктәпләр, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау, алар төрлө берләшмәләрдә торақ төркемнәрен, микрорайоннарны, торақ районнарны формалаштыралар.

4.2. Ижтимагый урыннар

4.2.1. Торақ билгеләнешендәге территорияләрдә ижтимагый киңлекләренә жәяүлеләр коммуникацияләре, торақ төркемнәргә хезмәт күрсөтү учреждениеләре участкалары, микрорайоннар, торақ районнар һәм гомуми файдаланудагы яшеллөндөрелгән территорияләр системасы белән формалаштырырга киңәш ителә.

4.2.2. Торақ группаларга, микрорайоннарга, торақ районнарга хезмәт күрсөтү учреждениеләрен керү мәйданчыклары белән жиһазлау киңәш ителә. Килүчеләр күп булган хезмәт күрсөтү учреждениеләре өчен (сәүдә үзәкләре, базарлар, сырхауханәләр, полиция бүлекләре) объектлар өчен автостоянкалар урнаштыру каралган. Полиция бүлегә, янғын депосы, ашыгыч ярдәм подстанцияләре, базарлар, шәһәр эһәмиятендәге торақ территорияләрендә урнашкан объектлар участкаларында биеклегә буенча төрлө металл коймалар күздә тотылырга мөмкин.

4.2.3. Жәяүлеләр коммуникацияләре территорияләрендә һәм хезмәт күрсөтү учреждениеләре участкаларында төзөклөндөрү элементларының мәжбүри исемлегә түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләренә парлаштыру элементлары, чүп савытлары, кече чүп контейнерлары, яктырту жиһазлары, мәгълүмат йөртүчеләр.

4.2.3.1. Плитка асфальтының каты төрләрен, шулай ук мобиль яшеллөндөрү, урам техник жиһазлары, эскәмияләр урнаштыруны күздә тотарга киңәш ителә.

4.2.3.2. Тышкы реклама, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар урнаштыру мөмкин.

4.2.4. Гомуми файдаланудагы яшеллөндөрелгән территорияләр, гадәттә, торақ төркемнәрен, микрорайоннарны, торақ районнарны яшеллөндөрүнең бердәм системасы рәвешендә формалаша. Яшеллөндөрү системасына жәяүлеләр һәм транспорт коммуникацияләре буендагы яшел урыннар (газоннар, агачлар һәм куяклар утырту), торақ төзөлөшө участкаларынан читтә урнашкан мәйданнар (спорт, спорт-уен, эт йөртү өчен һ. б.), рекреация объектлары (скверлар, бульварлар, микрорайон бакчалары, торақ районы парклары) керә.

4.3. Торақ төзөлөшө участкалары

4.3.1. Торак төзелеше участкаларын төзөклөндөрү объектларын проектлау, карап тоту йорт яны территориясеннән файдалануның коллектив яки индивидуаль характерын исәпкә алып башкарылырга тиеш. Моннан тыш, тарихи төзелеш составында, Югары тыгызлыктагы территорияләрдә, магистраль буенда, реконструкцияләнгән торган территорияләрдә торак төзелеше участкаларын төзөклөндөрү үзенчәлекләрен дә исәпкә алырга кирәк.

4.3.2. Йорт яны территориясеннән коллектив файдаланучы торак төзелеше участогы территориясендә (күпфатирлы төзелеш) мәжбүри тәртиптә транспорт юлын (йөрү), жәяүлеләр коммуникацияләрен (төп, икенчел), майданчыкларны (мәктәпкәчә яшътәге балалар уеннары, олылар ял итү өчен, чүп жыючылар, кунак автостоянкалары урнаштыру өчен, керү төркөмнәре вакытында), яңгыр канализацияләрен урнаштыруны, яшеллөндөрүне күздә тотарга кирәк территорияләр. Өгәр участок территориясә күләме мөмкинлек бирсә, участок чикләрендә мәктәп яшендәге балалар өчен спорт майданчыклары һәм уен майданчыклары, эт йөртү майданчыклары тәкъдим ителә.

4.3.3. Кагыйдә буларак, күмәк файдаланудагы торак төзелеш участогы территориясендә төзөклөндөрү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: юл өслегенә каты төрләр, майданчыкларның төрле төрләр (әлеге Кагыйдәләрнең 2.12 бүлегә), өслекләренә парлаштыру элементлары, майданчык жиһазлары, яшеллөндөрү, яктырту жиһазлары, яңгыр канализациясә булу.

4.3.3.1. Торак участкакны яшеллөндөрү торак йортның отмосткалары белән йөрү (йорт яны яшеллөндөрү полосалары) арасында, йөрү һәм участкакның тышкы чикләре арасында: йорт яны полосаларында - чәчәк түтәлләр, газоннар, бөдрә үсемлекләр, куакларның компакт төркөмнәрен, аерым торучы агачларны; калган территориядә - ирекле композицияләр һәм төрле яшеллөндөрү алымнарын формалаштырырга киңәш ителә.

4.3.3.2. Әлеге Кагыйдәләрнең 4.3.4.3 пункты нигезендә, магистраль урамнар буенча торак участкаларын урнаштыру шартларына каршы килмәсә, торак төзелеше участогын коймалау мөмкин.

4.3.4. Тарихи төзелеш составында, төзелешнең тыгызлыгы югары булган территорияләрдә, магистраль буенда, реконструкцияләнгән торган территорияләрдә урнашкан торак участкаларын төзөклөндөрү шәһәр төзелеш шартларын һәм аларны урнаштыру таләпләрен исәпкә алып проектларга киңәш ителә.

4.3.4.1. Һәйкәлләрне саклау зоналары территорияләрендә төзөклөндөрү проектларын саклау зоналары режимнары һәм төзелешнең типологик характеристикалары нигезендә алып барырга киңәш ителә.

4.3.4.2. Төзелеш тыгызлыгы югары булган торак участкаларда (20 мең кв. метрдан артык) төзөклөндөрүнен компенсация алымнарын кулланырга кирәк, шул вакытта участок территориясенә норматив күрсәткечләре исәбенә тәэмин ителә:

- гадәттә торак төзелеш участогы территориясендә тормышка ашырыла торган кайбер функцияләрен (олылар ял итә, спорт һәм балалар уеннары, кунак стоянкалары) һәм төзөклөндөрү элементларын (яшеллөндөрү һ.б.) торак төзелеш составына күчерү.

- спорт, балалар майданчыклары (Кече уен жайланмалары) һәм яшеллөндөрү (газон, вак тамыр системалы куак) өчен жир асты һәм ярым жир асты корылмаларын куллану - шул ук вакытта югарыда күрсәтелгән майданчыклардан алып керү-чыгу һәм вентиляция шахталарына кадәр ара 15 метрдан да ким булмашка тиеш автотранспорт. При размещении жилых участков вдоль магистральных улиц не допускается со стороны улицы их сплошное ограждение и размещение площадок (детских, спортивных, для установки мусоросборников).

4.3.4.3. Реконструкцияләнгән торган торак төзелеш участкаларында авыру һәм зәгыйфьләнгән агачларны бетерү, сәламәт агачларны саклау һәм декоратив бизәү, планнан тыш төзелешне (складлар, сарайлар, стихияле барлыкка килгән гаражларны, шул исәптән «Ракушка» тибындагы сарайларны) бетерүне, мораль һәм физик искергән төзөклөндөрү элементларын алыштыруны күздә тотарга.

4.4. Балалар бакчалары һәм мәктәп участкалары

4.4.1. Балалар бакчалары участкалары һәм мәктәпләр территориясендә транспорт (йөрү), жәяүлеләр коммуникацияләре (төп, икенчел), керү урыннары (төп, хужалык майданчыклары), балалар уеннары өчен майданчыклар, спорт белән шөгылләнү (мәктәп участкаларында - спортядро), яшеллөндөргән һәм башка корылмаларны күздә тотарга кирәк.

4.4.2. Балалар бакчасы һәм мәктәп территориясендә төзөклөндөрү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: юлларны каплауның каты төрләр, жәяүлеләр өчен төп коммуникацияләр, майданчыклар (балалар уеннарыннан тыш), өслекләренә үрчәтү элементлары, яшеллөндөрү, койма, майданчык жиһазлары, эскәмияләр, чүп савытлары, яктырту жиһазлары, мәгълүмати бизәлеш алып баручылар, яңгыр канализациясә жайланмалары.

4.4.2.1. Сыйфатында каты төрләрен каплау кулланырга цементобетон һәм плиточное егәрлек.

4.4.2.2. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр территориясен яшеллөндөргәндә агулы жимешле үсемлекләр куллану рөхсәт ителми.

4.4.3. Инженерлык коммуникацияләрен проектлаганда, кварталны балалар бакчасы һәм мәктәп территориясә аша трассалау рөхсәт ителми, квартал территориясен реконструкцияләгәндә инде булган чөлтәлләрне күчерергә киңәш ителә. Балалар бакчасының һәм мәктәпнең үз инженерлык чөлтәлләрен алып килүче инженерлык чөлтәлләреннән бинага кадәр, уен һәм спорт майданчыклары астында үтүдән тыш (хужалык зонасы ягыннан жәю киңәш ителә) кыска ара буенча проектларга киңәш ителә. Майданчыклар, юллар, керү юллары территорияләрендә күзәтү коелары кую рөхсәт ителми. Аларны бүтән территорияләрдә участок чикләрендә урнаштыру урыннарын яшелчөләргә яисә куркыныч турында кисәтүчә билгеләр белән бүлеп бирергә киңәш ителә.

4.4.4. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр биналарының яссы түбәсә, аларны күп катлы торак төзелеш тирәләренә урнаштырганда, күзгә күренеп торган күренешне күздә тотарга киңәш ителә.

4.5. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участоклары

4.5.1. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы Саклау участогында гараж яки стоянка корылмасын, майданчыкны (тупланма), чыгу һәм керу юлларын, жәяүлеләр өчен юлларны карарга кирәк. Автотранспорт чараларын даими һәм кыска вакытлы саклау участокларына керу юлларын жәяүлеләрнең төп юнәлешләре белән кисешми торган юлларны билгеләргә. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы аша транзит жәяүлеләр юлларын оештыру рөхсәт ителми. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогын калган территориядән 3 метрдан да ким булмаган киңлектәге яшел үсентеләр полосасы белән аерырга кирәк.

4.5.2. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы Саклау участогында урнаштыру өчен кирәкле төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләренә үз эченә ала: каты каплау төрләре, өслекләренә бәйләү элементлары, коймалар, чүп савытлары яки кече чүп контейнерлары, яктырту жиһазлары, мәгълүмат жиһазлары (күрсәткечләр).

4.5.2.1. Жәяүлеләр сукмагында съездны - бордюр пандусын (участокка бердән дә ким түгел) күздә тотарга кирәк.

4.5.2.2. Сайт чикләре буенда югары фитонцидлы һәм агач утырту белән калын, югары үсә торган куак утырту формалаштырырга кирәк.

4.5.3. Күп катлы торак һәм ижтимагый төзелештә урнаштырылган яссы һәм аз канлы түбәле автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау өчен корылмаларда түбәле яшелләндерү карала ала. Түбә яшелләндерүдә түбә яшелләндерү майданының кимендә 10% составы тәшкил иткән чәчәк бизәлешен, яссы тамыр системалы агачлар һәм куаклар утыртуны күздә тотарга киңәш ителә.

4.5.4. Капиталь стационар булмаган гараж корылмаларында автомобильләренә саклау өчен билгеләнгән территория участогын төзекләндерү юлларны һәм юлларны, яктырткыч жиһазларны каты өслек белән тәэмин итәргә киңәш ителә. Гараж корылмалары яки бүлекләр яшелләндерү элементлары һәм коймалар урнаштыру белән бердәм булырга тиеш.

4.5.5. Парковка һәм тукталыш территорияләрен карап тоту. Парковканы, тукталышларны һәм алар янәшәсендәге территорияләрен карап тоту СНиП 2.05.02 нигезендә башкарыла.-85, шулай ук бу кагыйдәләр.

Парковканы һәм тукталышларны оештыру, эксплуатацияләү буенча эшчәнлек алып баручы затлар милек рәвешләренә бәйсез рәвештә бурычлы:

- парковканы һәм тукталышларны киртәләү, аларның чисталыгы, пычрак, кар, боз, шулай ук мәгълүмати-басма продукцияне вакытында чистарту һ. б. техник торышын күзәтеп барырга.;
- машина кую урыннары, машина кую урыннары һәм машина кую урыннары янындагы территориядә материаллар, төрле конструкцияләр туплауга юл куймаска;
- машина кую урыннары һәм тукталышлар территориясен СаНПиН 42-128-4690-88 таләпләренә туры килгән яктылык таратуны тәэмин итә торган тышкы яктырту белән жиһазландырырга;
- машина кую урыннары һәм парковканы территориясендә башка капитал һәм вакытлыча биналар, корылмалар, сәүдә павильоннары, киосклар, түбәләр, объект проектында каралмаган түбәләр төзелешенә юл куймаска;
- парковканы һәм тукталышлар территориясендә автомобильләренә юарга, ягулык-майлау материаллары ага торган автомобильләренә куюга юл куймаска;
- санитар нормалар һәм янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләре үтәлгән машина кую урыннары һәм тукталышлар территориясен карап тоту. Регулярно проводить санитарную обработку и очистку территории, установить мусорные контейнеры (урны), обеспечивать регулярный вывоз твердых бытовых отходов, снега, не допуская переполнения контейнеров (урн);
- тиешле территориядәге корылмаларны, корылмаларны вакытында ремонтлау һәм буяу;
- һәр тукталышта (тукталышта) транспорт чараларын, шул исәптән социаль, инженер һәм транспорт инфраструктурасы объектлары (торақ, ижтимагый һәм житештерү биналары, Корылмалар һәм корылмалар, шул исәптән физкультура-спорт оешмалары, мәдәният оешмалары һәм башка оешмалар), ял итү урыннарын I, II төркем инвалидлары, шулай ук инвалидлар белән идарә итүче транспорт чараларын бушлай калдыру өчен 10 проценттан да ким булмаган (ләкин бер урыннан да ким булмаган) бүлеп бирүне тәэмин итәргә инвалидларны һәм (яки) инвалид балаларны йөртүче транспорт чаралары. Әлеге транспорт чараларында «Инвалид» билгесе куелырга тиеш.

Кисәк 5. РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЭШТӘГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

5.1. Гомуми нигезләмәләр

5.1.1. Рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә төзекләндерүне нормалаштыру объектлары, гадәттә, рекреация объектлары булып тора - жирле эһәмияттәге аеруча саклаулы табигать территорияләре территорияләренен бер өлеше: ял итү зоналары, парклар, бакчалар, бульварлар, скверлар. Рекреация объектларын төзекләндерүне проектлау жирле эһәмияттәге аеруча саклаулы табигый территорияләр зоналары территорияләре өчен хужалык эшчәнлегенә билгеләнгән режимнары нигезендә башкарылырга тиеш.

5.1.2. Бакча-парк сәнгате, тарих һәм архитектура һәйкәлләрен төзекләндерү, гадәттә, аларның тарихи йөзен реконструкцияләү яки реставрацияләү, планлаштыру, яшелләндерү, шул исәптән яңарту үсемлекләр ассортименты. Парк территориясен төзекләндерү элементлары белән жиһазлау һәм ул урнашкан территориянең тарихи-мәдәни регламенты нигезендә проектлау (булганда).).

5.1.3. Рекреация объектларының планлаштыру структурасы, кагыйдә буларак, территориянең шәһәр

төзелеше, функциональ һәм табигый үзенчәлекләренә туры килергә тиеш. Төзекләндерүне проектлаганда табигатьне саклау факторларының өстенлеген тәэмин итәргә: зур рекреация объектлары өчен - андшафтның табигый, табигый характерын бозмау; кечкенә рекреация объектлары өчен (скверлар, бульварлар, бакчалар) - үсентеләрне актив карау; барлык рекреация объектлары өчен-торак пунктның югары техноген һәм рекреацион йөкләнешләрәнән саклау.

5.1.4. Рекреация объектларын реконструкцияләгәндә:

- урман парклары өчен: тотрыклы эшләүгә сәләтле экосистемалар булдыру, рекреацион йөкләнеше билгеләүче функционшафтларның һәм үсентеләрнең кыйммәтенә карап, территорияне функциональ зоналаштыруны уздыру, урман паркының төрле зоналары өчен төзекләндерү режимнары һәм куллану режимнары;

- Парклар һәм бакчалар өчен: планлаштыру структурасын реконструкцияләү (мәсәлән, юл - сукмак челтәренә тыгызлыгын үзгәртү), үсентеләр тыгызлыгы арткан урыннарны кисү, авыруларны, Иске, декоратив булмаган агачларны һәм аз бәяле төрдәге үсемлекләренә бетерү, аларны декоратив - яфраклы һәм матур чәчәкле агач һәм куак формаларына алыштыру, ял майданчыкларын, балалар майданчыкларын оештыру;

- бульварлар һәм скверлар өчен: катлаулы вертикаль структурасы булган төркемнәр һәм куртиннар формалаштыру, авыру, иске һәм декоратив булмаган агачларны бетерү, юл кырые белән якындагы агачлар арасын булдыру һәм арттыру, махсус утырту технологияләрен кулланып, риск зонасыннан читтә зур күләмле утырту материалын утырту.

5.1.5. Рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә инженерлык коммуникацияләрен проектлау, территориянең экологик үзенчәлекләрен исәпкә алып, күбесенчә үтеп баручы коллекторларда яисә рекреация объектын урап алып бару.

5.2. Ял итү зоналары

5.2.1. Ял зоналары-актив массакуләм ял итү, коену һәм рекреация оештыру өчен билгеләнгән һәм жиһазландырылган территорияләр.

5.2.2. Сулыкларның яр бие өлешендәге ял итү зоналарын проектлаганда Пляж майданы һәм пляжларның яр бие линиясе озынлыгы килүчеләр санын исәпләп чыгарырга.

5.2.3. Ял зонасы территориясендә түбәндәгеләрне урнаштырырга киңәш ителә: йөрү белән медицина хезмәте күрсәтү пункты, коткару станциясе, жәяүлеләр юллары, инженерлык жиһазлары (эчәргә яраклы су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу, сулыкта пычранган өслек агымы элөгүдән саклау). Медицина пункты гадәттә коткару станциясе янында урнашкан һәм «Медпункт» дип язылган яки ак фонда Кызыл Хач сурәтләнгән, шулай ук ашыгыч ярдәм машинасының туктаусыз керү мөмкинлеге булган санитар транспортны кую урыны белән жиһазландырылган. Медпункт бинасын кимендә 12 кв. м майданда табигый һәм ясалма яктырту, суүткәргеч һәм бәдрәф урнаштыру тәкъдим ителә.

5.2.4. Ял зонасы территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты юллар, катнаш юллар (газонга баткан плиткалар), яшелләндерү, эчәргә яраклы фонтанчыклар, эскәмияләр, чүп савытлары, кече контейнерлар, Пляж жиһазлары (Кояштан ясалган түбәләр, ятаклар, киенү өчен кабиналар), бәдрәф кабиналары.

5.2.4.1. Яшелләндерүне проектлаганда тәэмин итәргә:

- үлән каплавын, агач-куак һәм яр бие үсемлекләрен 80 дән ким булмаган күләмдә саклау
- ял итү зонасының гомуми майданы;
- сулык ярларын яшелләндерү һәм формалаштыру (жир тетрәү һәм эродлашу тауларында яр ныгыту билбау, су тоткарлау билбаулары - баш дренаж һ. б.);

- ял зонасы территориясен башка максатларда кулланмау (этләр йөрү, уен шөһәрчәкләре, аттракционнар урнаштыру һ. б.).

5.2.4.2. Фехтовкалау, урам техник жиһазлары ("су" сәүдә арбалары, "туңдырма").

5.3. Парклар

5.3.1. Муниципаль берәмлек территориясендә паркларның түбәндәге төрләре проектлана: күп функцияле, махсулаштырылган, торак районнар парклары. Паркны төзекләндерүне проектлау аның функциональ билгеләнешенә бәйле. Парк территориясендә 10 гектардан артык вакыт эчендә тукталыш павильоннары белән жиһазландырылган мини-транспорт системасы (янгыр түбәсе, эскәмия, чүп савыты, транспорт хәрәкәте расписаниесе) каралган).

Күп функцияле парк

5.3.2. Күп функцияле парк вакыт-вакыт массакуләм ял итү, күнел ачу, актив һәм тыныч ял итү, олылар һәм балалар өчен сәяхәт жайланмасы өчен эшләнгән.

5.3.3. Күп функцияле парк территориясендә аллеялар, юллар һәм майданчыклар системасы, парк корылмалары (аттракционнар, беседкалар, павильоннар, бәдрәфләр һ.б.) күздә тотыла. Паркның төрле зоналарында юлларның тыгызлыгы һәм төзекләндерү чаралары рөхсәт ителгән рекреацион йөкләнешкә туры килергә тиеш (таблицалар 10, 11 Бу Кагыйдәләргә No. 2 кушымталар). Элеге кагыйдәләргә 5 нче кушымтаны исәпкә алып, майданчыкларның билгеләнеше һәм күләме, парк корылмаларының сыйдырышлыгын проектлау.

5.3.4. Күп функцияле парк территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: төп юлларны һәм майданчыкларны (спорт һәм балалар бакчаларыннан кала) каты өслек төрләре (плитка егәрлеге), өслекләренә парлаштыру элементлары, яшелләндерү, декоратив-гамәли бизәү элементлары, су жайланмалары (сулыклар, фонтаннар), эскәмияләр, чүп савытлары һәм кече контейнерлар, чүп-чар өчен чүп-чар,

койма (парклар, тулаем алганда, зона аттракционнары, аерым майданчыклар яки үсентеләр), майданчыклар жиһазлары, урам техник жиһазлары («су», «тундырма» арбалары), яктырту жиһазлары, архитектура һәм декоратив яктырту жиһазлары, парк зонасы яки гомумән парк турында мәгълүмат.

5.3.4.1. Яшелләндрүнең төрлө төрләрән һәм алымнарын куллану тәкъдим ителә: вертикаль (Пергола, треляжъе, треляжи), мобиль (контейнерлар, вазоннар), агачлардан, куаклардан, чәчәкләрдән, экзотик үсемлек төрләрәннән декоратив композицияләр булдыру.

5.3.4.2. Бәлки, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар, ваклап сату һәм туклану, бәдрәф кабиналары урнаштырырга мөмкин.

Махсус парклар

5.3.5. Муниципаль берәмлекнең махсус парклары махсус ял төрләрән оештыру өчен билгеләнгән. Парк корылмаларының составы һәм саны, төзекләндерү элементлары, кагыйдә буларак, паркның тематик юнәлешенә бәйле, проектлау һәм проектлау карары белән билгеләнә.

5.3.6. Кагыйдә буларак, махсус парклар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: төп юлларны каплауның каты төрләрә, өслекләрне парлаштыру элементлары, эскәмияләр, чүп савытлары, мәгълүмат жиһазлары (парк схемасы). Киртәләр, бәдрәфләр урнаштыру рөхсәт ителә.

Торак районы паркы

5.3.7. Торак районы паркы торак районы халкының актив һәм тыныч ялын оештыру өчен билгеләнгән. Парк территориясендә аллея һәм юллар системасын, майданчыкларны (балалар, тыныч һәм актив ял итү, спорт майданчыкларын) булдыру күздә тотыла. Парк территориясе янында яки аның составында торак районның спорт комплексы, балалар өчен спорт-уен комплекслары, роликларда йөрер өчен урыннар булырга мөмкин.

5.3.8. Торак район паркы территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: төп юлларны каплауның каты төрләрә, өслекләрне үрчәтү элементлары, яшелләндрү, эскәмияләр, чүп савытлары һәм кече контейнерлар, майданчыклар жиһазлары, яктырту жиһазлары.

5.3.8.1. Торак район паркын яшелләндрүгәндә әлегә климат зонасы өчен хас булган үсемлек төрләрән кулланып чәчәк бизәлешен күздә тотарга кирәк.

5.3.8.2. Парк территориясен коймалау, урам техник жиһазларын («су», «тундырма» сәүдә арбалары) һәм стационар булмаган туклану корылмаларын (жәйге кафелар) урнаштыруны күздә тотарга мөмкин.

5.4. Бакча

5.4.1. Торак пункт территориясендә түбәндәге төр бакчаларны формалаштырырга киңәш ителә: ял һәм йөрү бакчалары, Корылмалар каршындагы бакчалар, күргәзмәләр бакчалары.

Ял итү һәм йөрү бакчасы

5.4.2. Ял итү һәм йөрү бакчасы халыкның кыска вакытлы ял итүен оештыру өчен эшләнгән. Бакча территориясендә транзит жәяүлеләр хәрәкәте рөхсәт ителә.

5.4.3. Ял итү һәм йөрү бакчасы территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: плитка асфальт юлларның каты төрләрән, өслекләрне яшелләндрү элементлары, эскәмияләр, чүп савытлары, урам техник жиһазлары («су», «тундырма» арбалары), яктырту жиһазлары.

5.4.3.1. Каплауның колористик чишелешен, су жайланмаларын, декоратив-кулланма бизәү элементларын, архитектура-декоратив яктырту жиһазларын урнаштыруны, яшелләндрүнең пейзаж характерын формалаштыруны күздә тотарга киңәш ителә.

5.4.3.2. Фехтовкалау, капитал булмаган стационар булмаган туклану корылмалары (жәйге кафелар) урнаштыруны күздә тотарга мөмкин.

Биналар һәм корылмалар өчен бакчалар

5.4.4. Биналар һәм корылмалар янындагы бакчалар гадәттә ижтимагый оешмалар, тамаша учреждениеләрә һәм башка биналар һәм ижтимагый корылмалар янында формалаша. Бакчаның планлаштыру структурасы объектка рациональ якин килүне һәм килүчеләрне тиз эвакуацияләүне тәэмин итәргә тиеш.

5.4.5. Бакчаны төзекләндерү элементларының мәжбүри, тәкъдим ителә торган һәм кабул ителә торган исемлеген әлегә Кагыйдәләрнең 5.4.3 пункты нигезендә кабул итәргә. Яшелләндрү һәм чәчәк бизәлеше алымнарын биналарның һәм корылмаларның функциональ билгеләнешенә карап кулланырга: партерные (репрезентатив, парадлы бакча), ял итү майданчыклары, сәхнә, газез, цветшафт чәчәкле (тамаша учреждениеләрә каршындагы бакча).

Бакча күргэмәсе

5.4.6. Бакча-күргэмә (скульптура, чәчәкләр, декоратив - гамәли сәнгать эсәрләре һ.б.), кагыйдә буларак, экспозиция территориясе булып тора. Бакча-күргэмәнең планлаштыру оешмасы экспозицияне файдалы күрсәтүгә һәм аны караганда уңайлы хәрәкәт булдыруга юнәлдерелгә тиеш.

5.4.7. Корылмалар вакытында бакчаны төзекләндерү элементларының мәжбүри, тәкдим ителә торган һәм рөхсәт ителә торган исемлеген әлеге Кагыйдәләрнең 5.4.3 пункты нигезендә кабул итәргә киңәш ителә. Моннан тыш, оештыру схемасы һәм экспозиция атамалары булган мәгълүмати жиһазларны урнаштырырга киңәш ителә. Яшелләндерү техникасы экспозицияне карау өчен яхшы шартлар тудыруны максат итеп куя: газон партерлары, Яшел сәхнә һәм боскетлар.

5.5. Бульварлар, скверлар

5.5.1. Бульварлар һәм скверлар кыска вакытлы ял, жәяү йөрү, транзит жәяүлеләр хәрәкәтен оештыру өчен эшләнгән.

5.5.2. Бульвар һәм скверлар территориясендәгә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: юлларны һәм мәйданчыкларны каплауның каты төрләре, өскеләрне яшелләндерү элементлары, эскәмияләр, чүп савытлары яки кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары.

5.5.2.1. Юлларны күбесенчә плитка асфальтлау рәвешендә проектларга, каплауның колористик чишелешен, декоратив-гамәли бизәү элементларын, Түбән декоратив коймаларны урнаштыруны күздә тотарга.

5.5.2.2. Бульварларны яшелләндергәндә бульварның эчке территорияләрен урамнардан аера торган полосаларны зур ижтимагый биналар каршында - фонтаннар урнаштыру һәм чәчәк түтәлләре ясау белән киң аерылышулар булдырырга, яр буендагы бульварларда су көзгесенә караган ял мәйданчыкларын оештырырга киңәш ителә. Скверларны яшелләндергәндә яшелләндерелә торган киңлекне күрү рәвешен киңәйтү алымнарын кулланырга.

5.5.2.3. Техник жиһазлар («су», «тундырма»арбалары) урнаштырырга мөмкин).

6 бүлек. ПРОИЗВОДСТВО БИЛГЕЛӘНЭШЕНДӘГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

6.1. Гомуми нигезләмәләр

6.1.1. Производство билгеләнешендәгә территорияләрдә төзекләндерүне проектлауга карата таләпләр ведомство нормативлары белән билгеләнә. Житештерү билгеләнешендәгә территорияләрдә, кагыйдә буларак, производство төзелеше зоналарындагы жәмәгать пространстволары һәм санитар-саклау зоналарының яшелләндерелгән территорияләре төзекләндерүне нормалаштыру объектлары булып тора. Житештерүнең тармак юнәлешенә карап төзекләндерү һәм яшелләндерү алымнарын әлеге кагыйдәләргә 6 нчы кушымта нигезендә кулланырга.

6.2. Санитар-саклау зоналарының яшелләндерелгән территорияләре

6.2.1. Производство билгеләнешендәгә территорияләрнең санитар-саклау зоналарын яшелләндерү мәйданы СанПиН таләпләре нигезендә проект карары белән билгеләнергә тиеш 2.2.1/2.1.1.1200.

6.2.2. СЗЗ территорияләрен төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: тирә территорияләр белән яшелләндерелгән участокны парлаштыру элементлары (борт ташы, терәк диварлар, башкалар), үсентеләрне һәм яшелләндерү участкаларын саклау элементлары.

6.2.2.1. Яшелләндерү монотониягә һәм монотониягә каршы торучы матур композицияләр рәвешендә формалаштырырга.

7 нче бүлек. ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ОБЪЕКТЛАРЫ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕКНЕҢ ТРАНСПОРТ ҺӘМ ИНЖЕНЕРЛЫК КОММУНИКАЦИЯЛӘРЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕНДӘ

7.1. Гомуми нигезләмәләр

7.1.1. Муниципаль берәмлекнең транспорт коммуникацияләре территорияләрендә төзекләндерү объектларын нормалаштыру, карап тоту объектлары булып тора пунктның урам-юл челтәре (УДС) тора. Төзекләндерүне проектлау билгеле бер категориядәгә урамнар челтәрендә, аерым урамда яки мәйданда, урамның яки мәйданның бер өлешендә, транспорт корылмасында житештерелгә мөмкин.

7.1.2. Инженерлык коммуникацияләре территорияләрендә төзекләндерү объектлары булып, аларны тиешенчә тоту, ремонтлау һәм имин эксплуатацияләү максатыннан, жир асты һәм жир өсте, инженерлык коммуникацияләре, аларның элементлары, конструкцияләре, шул исәптән биналар, корылмалар һ. б. тора.

Инженерлык челтэрлэре, шул исэптэн электр белэн тээмин итү, яктырту, элемтэ, телекоммуникация һ. б. проект документлары нигезендэ башкарылырга һәм кулланылырга тиеш.

7.1.3. Авыл жирлегенен Транспорт һәм инженерлык коммуникацияләре территорияләрендә комплекслы төзекләндерүне проектлау һәм эксплуатацияләүне СНиП 35-01, СНиП 2.05.02, ГОСТ Р 52289, ГОСТ Р 52290 - 2004, ГОСТ Р 51256 исэпкэ алып, халыкның иминлеген тээмин итеп һәм якын-тирә территорияләре Транспорт һәм инженерлык коммуникацияләре йогынтысыннан саклауны тээмин итеп.

7.1.4. Муниципаль берәмлек территориясендә, шулай ук урам юллары челтэре чикләрендә жир асты инженерлык челтэрлэрен урнаштыру, монтажлау, эксплуатацияләүне проект нигезендә, баланс тотучы һәм башка килештерүче оешмалар белән килештереп, узган коллекторларда алып барырга кирәк.

7.1.5. Инженер-техник тээмин итү челтэрлэре яшерен рәвештә яисә проект документлары нигезендә ревизия люклары белән жиһазландырылган ябык тартмаларда яисә жир асты вариантында урнаштырылырга һәм тиешле хәлдә кулланылырга тиеш.

7.2. Урамнар һәм юллар

7.2.1. Авыл территориясендәге урамнар һәм юллар билгеләү һәм транспорт характеристикалары буенча шәһәр һәм район эһәмиятендәге магистраль урамнарға, жирле эһәмияттәге урамнарға һәм юлларға бүленәләр.

7.2.2. Урамнар һәм юллар территорияләрендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндөгеләренә үз эченә ала: юл катламы һәм тротуарларның каты төрлэре, өслекләренә тоташтыру элементлары, урамнарны һәм юлларны яшелләндерү, куркыныч урыннарны коймалау, яктырту жиһазлары, юл хэрәкәте мәгълүматларын йөртүчелэр (юл билгелэре, тамгалау, светофор жайланмалары).

7.2.2.1. Юл катламы төрлэре һәм конструкцияләре урам категориясен исэпкэ алып һәм хэрәкәт куркынычсызлыгын тээмин итеп проектлана. Урамнарны һәм юлларны каплау материаллары элге Кагыйдэлэрнең 7 нче кушымтасында китерелгән.

7.2.2.2. Урамнарны һәм юлларны яшелләндерү өчен утыртудан алып Жир асты коммуникацияләре челтэренә һәм урам-юл челтэренен башка корылмаларына кадэр минималь аралар куярга кирәк. Бэлки асфальтка агачлар урнаштыру. Юл хэрәкәте кагыйдэлэрнең 7.4.2 пункты нигезендә почмакларда һәм тукталышларда Яшел урыннар урнаштыруны проектларға кирәк. Юл йөрү өлеше кыры белән якындагы агачлар арасында буфер зоналарны арттыруны күздә тотарға киңәш ителә - мондый объектлар өчен махсус үстерелә торган үсемлеклэр утырту куркынычы зонасыннан читтә (элге кагыйдэлэргә карата 2 нче кушымтаның 16 нчы таблицасы).

7.2.2.3. Транспорт элемтәсе территориясендәге фехтовкалау гадэттә транспорт чаралары һәм жэяүлелэр куркынычсызлыгын оештыру өчен. Урам-юл челтэрен һәм ясалма корылмаларны (эстакадалар, юл үткэргечлэр, күперлэр, башкалар) ГОСТ Р 52289, ГОСТ 26804 нигезендә проектларға.

7.2.2.4. Урам-юл челтэре һәм ясалма корылмалар (эстакадалар, юл үткэргечлэр, күперлэр) коймалар, шулай ук юл билгелэре, светофорлар, күрсэткечлэр, лап терәклэре, яктырту һ.б. тиешенчә сакланырга, Мэгълүмати-басма продукциядән, граффити, даттан арынырга, кирәк булганда буярга һәм ремонтларға тиеш. Ремонт таләп итә торган зыян булган мәгълүмат күрсэткечлэре ремонтланырга яки алыштырылырга тиеш (сүтелергә). Билгелэрдәге барлык язмалар ачык аерылып торырга һәм уку жиңел булырга тиеш.

7.2.2.5. Инженерлык коммуникацияләрен, корылмаларын, аларның конструктив элементларын куркынычсыз файдалану максатында мәжбүри тэртиптә:

- Күзэтү коелары люкалары ГОСТ 3634 таләплэрненә туры килергә тиеш.
- машина йөрү өлешендә, тротуарларда, юлларда, муниципаль берәмлек урамнарында Люк капкачының өслек дэрәжесенә карата 2,0 сантиметрдан артык тайпылуы рөхсәт ителми.
- люкларның, коеларның, рәшәткэлэрнең жимерелгән капкалары, шулай ук алар булмаганда, кичекмәстән койма белән коймаланырга һәм тиешле юл билгелэре белән билгелэнергә тиеш. Аларны алыштыру 3 сэгатьтән артык булырга тиеш түгел.
- башка территорияләрдә күрсәтелгән житешсезлеклэрне бетерү 2 тәүлек эчендә, ачыкланганнан соң, мәжбүри киртә белән, элге Кагыйдэлэрнең таләплэре нигезендә иминлекне тээмин итү максатында башкарылырга тиеш.

7.2.6. Инженерлык коммуникацияләрендә, корылмаларда, аларның конструктив элементларында ремонт, төзелеш, монтаж эшлэрен башкарганда, люклар, коелар, машина йөрү өлешендә, тротуарларда, юлларда, муниципаль берәмлек урамнарында бу Кагыйдэлэрнең таләплэре мәжбүри рәвештә үтэлергә тиеш.

7.2.7. Магистраль урамнарны кисешүлэр, күперлэр, күперлэр һәм юл үткэргечлэр арасындагы участокларда яктырту өчен, лампаларның терәклэрен ике яклы (симметрияле яки шахмат тэртибендә), бүлү полосасының күчэре буенча, шул ук вакытта кабельлэрдәге биек терәклэр арасындагы асылмалы яктырткычлар белән урнаштырырга кирәк. Терәклэр арасын яктырткычларның төренә, яктылык чыганакаларына һәм аларны урнаштыру биеклегенә карап билгелэргә, ләкин 50 м дан артык түгел. декоратив-сэнгать (бэйрэм) яктырту жиһазларын урнаштыру мөмкин.

7.3. Майдан

7.3.1. Майданның функциональ билгеләнеше буенча, гадэттә, төп (хакимият органнары биналарының, ижтимагый оешмаларның), объектлар (һэйкэллэр, музейлар, сәүдә үзэклэре, стадионнар, парклар, базарлар һәм башкалар), жэмэгать-транспорт (вокзаллар, керү урыннары), мемориаль (истәлекле объектлар яки урыннар), транспорт чилешлэре майданнарына бүленә. Төзекләндерүне проектлаганда жэяүлелэр һәм транспорт хэрәкәтен, төп һәм жирле транспорт агымнарын мөмкин кадэр бүлүнә тээмин итэргә кирәк.

7.3.2. Майданы территориясенә: машина юлы, жэяүлелэр өлеше, участоклар һәм яшелләндерү

территорияләре керә. Космосны күп катлы оештыру белән, жәяүлеләр өлеше өлешчә яки тулысынча көндөзгә өслек белән берләштерергә, ә жир асты дәрәжәсендә шәһәр массакүләм транспорт станцияләрендә тукталышлар һәм станцияләр, жинел автомобильләр кую урыннары, инженерлык жиһазлары һәм коммуникацияләр, төяү-бушату майданчыклары, бәдрәфләр, чүп жыю контейнерлары булган майданчыклар урнаштырырга.

7.3.3. Майдан территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә өлесе Кагыйдәләрнең 7.2.2 пункты нигезендә кабул итәргә. Майданның функциональ максатына карап, түбәндәге өстәмә төзекләндерү элементларын урнаштырырга киңәш ителә:

- төп, объект, мемориаль майданнарда-монументаль-декоратив сәнгать эсәрләре, су жайланмалары (фонтаннар);

- иҗтимагый - транспорт майданнарында-тукталыш павильоннары, ваклап сату, туклану, көнкүреш хезмәте күрсәтү, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары, стационар булмаган стационар булмаган корылымалар.

7.3.1.1. Майданның жәяүлеләр өчен каплау төрләре, гадәттә, махсус билгеләнештәге (янгын, авария, урып-жыю һ.б.), жинел автомобильләрне вакытлыча кую мөмкинлеген күздә тотарга тиеш.

7.3.1.2. Автомобильләрнең йөрү һәм вакытлыча парковка урыннарын майданның жәяүлеләр өлешендә төсе яки фактурасы белән каплау, мобил яшелләндерү (контейнерлар, вазоннар), күчерелмә коймалар белән бүлөп бирергә мөмкин. Өлесе кагыйдәләргә карата 3 нче кушымта нигезендә проходның кинлеген проектларга.

7.3.1.3. Майданны яшелләндергәндә периметраль яшелләндерү, майдан үзәгендәге урыннар (сквер яки куркынычсызлык утавы), шулай ук бу техниканы берләштерегез. Торак пунктның тарихи мохите яки барлыкка килгән төзелеш шартларында яшелләндерүнең компакт һәм (яки) мобил алымнарын куллану киңәш ителә. Майдан үзәгендәге куркынычсызлык утавын яшелләндерү, өлесе Кагыйдәләрнең 7.4.2 пункты буенча, машина йөртүчеләр өчен кирәкле почмакны исәпкә алып, партерлы яшелләндерү яки югары үсентеләр рәвешендә башкару.

7.4. Жәяүле күчеш. Велосипед инфраструктурасы.

Жирлекнең әйләнә-тирәлегенә аерым таләпләр.

7.4.1. Жәяүлеләр кичү урыннарын төп жәяүлеләр коммуникацияләре һәм авыл урамнары киселешендәге урыннарда урнаштырырга. Жәяүлеләр кичүләрен урамның (жир өсте) машиналар йөрү өлеше белән бер дәрәжәдә, яисә урамның машина йөрү өлеше дәрәжәсеннән тыш - урамнан тыш (жир өсте һәм жир асты) проектларга кирәк.

7.4.2. Жайга салынмый торган хәрәкәт урамнарында жәяүлеләр юлы урнаштырылган очракта, зонасында 0,5 м биеклектәге Корылымалар, стационар булмаган корылымалар, реклама калканнары, яшел үсентеләр урнаштырылмый торган күренү өчпочмагын тәмин итәргә киңәш ителә. өчпочмак ягы якларын кабул итәргә: транспорт хәрәкәтенен рөхсәт ителгән тизлеге 40 км/сәг булганда 8 x 40 м; 10 x 50 м - тизлек 60 км булганда сәг.

7.4.3. Жир өсте жәяүлеләр кичү юлын төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: юл тамгалары, тротуардан машина йөрү өлешенә кадәр төшү өчен пандуслар, яктырту жиһазлары.

7.4.4. Велосипед юллары авылның барлык өлешләрен тоташтырырга тиеш, велосипедта йөрү өчен шартлар тудырырга тиеш.

7.4.5. Велосипед инфраструктурасы объектларына түбәндәге төп таләпләр куела: куркынычсызлык, тоташу, туры һәм уңайлылык. Куркынычсызлык велосипедны интенсив транспорт һәм жәяүлеләр агымыннан изоляцияләүне һәм «велосипедчы - шофер» күренүчәнлеген тәмин итүне үз эченә ала. Элементлек һәм турылык А пункттыннан Б пунктына кыска юл белән велосипедта барып житү мөмкинлеген тәмин итә. Уңайлылык түбәндәге үзенчәлекләрен үз эченә ала: полосаның кинлеге, каплау материалы, кискен Үзгәрүләр булмау, яктырту һ. б.

7.4.6. Велосипед хәрәкәтен эффектив куллану өчен түбәндәге чаралар күрергә кирәк:

- 1) велосипед юллары бердәм ябык системага интеграцияләнгән маршрутлар;
- 2) велосипед маршрутларының уңайлы һәм куркынычсыз киселешләре жәяүлеләр һәм автомобиль хәрәкәте киселешендә (мәсәлән, интенсив юллар автомобиль киселешләре);
- 3) велосипедчылар машина юлын куркынычсыз куллана алсын өчен, районда автомобиль транспортының гомуми тизлеген киметү (бу яна велосипед юллары төзмичә велосипед маршрутлары челтәрен киңәйтәргә мөмкинлек бирәчәк);
- 4) маршрутта биеклек төшү зоналарында киртәсез мохит оештыру;
- 5) велосипед юлларын жәяүлеләр зоналарында гына түгел, ТПУ зоналарына һәм урамнан тыш транспорт тукталышларына алып баручы маршрутларда оештыру;
- 6) ТПУ һәм урамнан тыш транспорт тукталышларында, шулай ук район активлык үзәкләрендә жаваплы саклана торган куркынычсыз велопарковкалар.

7.4.7. Велосипедны ел әйләнәсендә куллану өчен түбәндәге чаралар күрергә кирәк:

- 1) машина йөртү өлешенә параллель узучы велосипед юлларын кышкы чорда кар чистарту өчен кулланылачак яшел полоса белән аерыгыз;
- 2) кышкы чорда велоюллар йөрү өлешендә хезмәт күрсәтүгә өстенлек бирергә;
- 3) кышын велосипедта хезмәт күрсәтү өчен заманча технологик чишелешләр кулланыгыз, мәсәлән, өслекне жылыту;
- 4) Барлык велосипед юллары яктыртылырга тиеш;
- 5) иң мәшәкатчәле велосипед маршрутлары яшерен булырга мөмкин;
- 6) зур сыйдырышлы велопарковкалар ябык проектлау;
- 7) кышкы чорда велосипедлар өчен шипланган каучук кулланыгыз.

7.4.8. Торак мохитне, урамнарны һәм юлларны төзекләндерү объектларын, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаганда һәм эксплуатацияләгәндә жирлекнең өлкәннәр өчен әйләнә-тирә мохитнең һәркем өчен ачык булуын күздә тотарга кирәк инвалидлар һәм затларны өлесе объектларны өлкән яшьтәге затларны һәм инвалидларны хәрәкәткә этәрә торган элементлар һәм техник чаралар белән мәжбүри рәвештә пандус, тоткыч, персонал чакыру төймәсе рәвешендәге жиһазлар урнаштыру белән тәмин итү.

7.4.9. Өлкән яшьтәге затларны һәм инвалидларны күчәрә торган техник чараларны һәм жиһазларны эксплуатацияләү, проектлау, төзү, урнаштыру расланган проект документлары нигезендә мәжбүри рәвештә яна төзелештә башкарылырга

7.5. Транспорт, инженерлык коммуникацияларенең техник зоналары, су саклау зоналары

7.5.1. Жирлек территориясендә шәһәр төзелешен жайга салу линияләре: магистраль коллекторлар һәм торбаүткәргечләр, югары һәм түбән көчәнеше кабелльәр, Түбән тоklar, югары көчәнеше тапшырулар линияләре, метрополитен, шул исәптән вак төялмә һәм башкалар белән бүлөп бирелә торган техник (саклау - эксплуатацион) зоналарның түбәндәге төрләрен күздә тоталар.

7.5.2. Магистраль коллекторларның һәм торба үткәргечләрнен бүлөп бирелгән техник (саклау) зоналары территориясендә, югары, түбән көчәнеше һәм түбән көчәнеше тоklar кабелльәре, югары көчәнеше тапшыру линияләре территориясендә, кагыйдә буларак, транспорт-жәяүлеләр өчен каты өслекле элемент линияләре сузылырга тиеш түгел, яктырту жиһазлары, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары урнаштыру, майданчыклар (балалар, ял итү, автомобильләр тукталышлары, жайланмалар урнаштыру чүп жыючылар), төрле корылмалар төзү, шул исәптән. техник зонада уза торган коммуникацияләргә хезмәт күрсәтү һәм эксплуатацияләүгә кагылышлы техниклардан тыш, капитал булмаган стационар булмаган кешеләр.

7.5.3. 110 кВтан да ким булмаган югары көчәнеше тапшыру линиясе зонасында эт йөртү һәм күнегүләр өчен корылмалар булырга мөмкин. Яшелләндрү зонаның тышкы чите буенча чәчәк һәм газон рәвешендә проектларга тәкъдим ителә, алга таба - өстән (тайзак) тамыр системасы булган куак һәм Түбән үсүче агач төркемнәрен утырту.

7.5.4. Тимер юл буйларын төзекләндерүне СНИПы исәпкә алып проектларга 32-01.

7.5.5. Су саклау зоналары территорияләрен төзекләндерүне су законнары нигезендә проектлаштырырга.

8 нче бүлек. ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ОБЪЕКТЛАРЫН ЭКСПЛУАТАЦИЯЛӘУ

8.1. Гомуми нигезләмәләр

8.1.1. Кагыйдәләрен чын бүлегендә операция кагыйдәләренен структурасы һәм эчтәлегә буенча төп принциплар һәм күрсәтмәләр бар.

8.1.2. Төзекләндерү объектларын эксплуатацияләү кагыйдәләрендә түбәндәге бүлекчәләр бар: территорияне жыештыру, төзекләндерү элементларын тоту тәртибе, территорияләрен яшелләндрү һәм яшел үсентеләрен карап тоту, юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү, территорияне яктырту, коммуникацияләрен төзү, ремонтлау һәм реконструкцияләү эшләрендә эшләр башкару, терлекләрен карап тоту, жирлекнен әйләнә-тирә мохитеннән файдалануга аерым таләпләр, жирлекне бәйрәм белән бизәү, төзекләндерү турында төп нигезләмәләр төзекләндерү объектларын эксплуатацияләү.

8.1.3. Якындагы территорияне беркетү һәм билгеләү тәртибе:

8.1.3.1. Муниципаль берәмлекнең бөтен территориясен карап тоту һәм санитар чистарту өчен җаваплы затларга беркетәләр.

8.1.3.2. Территорияне беркетү һәм аның чикләрен билгеләү территорияләрен жыештыру һәм карап тоту схематик карталарын төзү нигезендә башкарыла һәм Новопольский авыл жирлегә башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан раслана. Территорияне беркетү һәм беркетелгән территория турында җаваплы затларга мәгълүмат җиткерү процедурасын, шулай ук Новопольский авыл жирлегә башкарма комитеты җитәкчесе беркетелгән территорияне карап тоту һәм санитар чистарту системасын билгели.

8.1.4. Якын-тирә территория билгеләнә:

8.1.4.1. Жирдән файдалану территориясе, шулай ук аерым торучы биналар, корылмалар һәм корылмалар өчен:

- периметр буенча 50 метр кинлеккә (сәүдә павильоннары һәм киосклар өчен-10 метр кинлеккә периметр буенча);
- әгәр жирдән файдалану территориясендә санитар — саклау зонасы бар икән, ул санитар-саклау зонасы чикләрендә периметр буенча 50 метрдан артып китә;
- күрше ике жирдән файдалану территориясе яки аерым төзелгән биналар, корылмалар һәм корылмалар арасы 50 метрдан ким булганда, алар арасында урнашкан участок уртасына кадәр;
- күрше ике жирдән файдалану территориясе яки аерым торучы биналар, корылмалар һәм корылмалар арасында 50 метрдан артык булганда-алар арасында урнашкан участок уртасына кадәр, ләкин 55 метрдан артык түгел;
- аерым торучы биналарда, төзелмәләрдә һәм корылмаларда урнашкан биналар өчен-периметр буенча җаваплы зат биләгән бинаның озынлыгы буенча 10 метр кинлеккә.

8.1.4.2. Урамнарның машиналар йөри торган өлеше буенда урнашкан биналар, корылмалар һәм биналар өчен:

1 — ике яклы һәм бер яклы төзелеш булган урамнарда-бина буендагы җаваплы зат биләгән участокның озынлыгы буенча, тротуар һәм Яшел зонаның кинлегә машиналар йөрү өлешенә кадәр.

8.2. Территорияне чистарту

8.2.1. Физик һәм юридик затлар, аларның милке яисә башка жир кишәрлекләрендә булган оештыру - хокукий формаларына карамастан, урып-жыю эшләрен оештыру һәм башкаруны тәэмин итәргә, шулай ук гамәлдәге жир законнары, торак урыннарын тоту буенча санитар кагыйдәләр нигезендә даими чисталыкны тәэмин итә торган үз вақытында һәм сыйфатлы санитар чистартуны һәм жыештыруны тәэмин итәргә тиешләр (СанПиН 42-128-4690-88), бу кагыйдәләр.

8.2.1.1. Жирлек территориясендә үз эшчәнлеген алып баручы юридик затлар, хосусый эшмәкәрләр, шәхси йорт хужалары, бакча ширкәтләре һәм башка хужалык итүче субъектлар, жыю, саклау һәм чыгару, шулай ук КДМГА тиешле шартнамәләр төзү юлы белән ТКО белән мөрәжәгать итүне тәэмин итәргә тиешләр.

8.2.1.2. Территорияне жыештыруга, шул исәптән беркетелгән, тирә территорияне һәм калдыкларны һәм карны чыгаруга килешүләр төзөгән җаваплы затлар башкаручылардан башкарылган эшнең үз вақытында һәм сыйфатын таләп итәргә тиеш.

8.2.1.3. Муниципаль берәмлек территориясендә үз эшчәнлеген башкаручы юридик затлар, хосусый эшмәкәрләр, бакча ширкәтләре һәм башка хужалык итүче субъектлар бурычлы:

- чүп савытлары, контейнерлар булуын тәэмин итү,
- каты көнкүреш калдыкларын, контейнер майданчыкларын, э канализацияләнмәгән биналарны жыю өчен,
- Корылмалар һәм корылмалар - сыек калдыклар өчен жыентыкларны (скраблар) жиһазлау;
- контейнерларга, контейнер майданчыкларына иреккә керү юлын тәэмин итәргә;
- шулай итеп, чүп савытларын, контейнерларны төзек хәлдә тотуны тәэмин итәргә кирәк
- жирлек территорияләрен тугыру һәм пычрату;
- - айга ким дигәндә бер тапкыр чүп савытларын чистарту һәм дезинфекцияләү,
- контейнерлар, контейнер майданчыклары, сыек калдыклар жыентыклары (скандлар) ;
- житештерү һәм куллану калдыкларын чыгаруны оештыруны һәм контрольдә тотуны тәэмин итү
- аларны бетерү графигын үтәү;
- чүп савытларын, контейнерларны, контейнер майданчыкларын вақытында буяу һәм юу.

ТКО, КО жыю, саклау һәм чыгару турындагы Шартнамәне эшчәнлек башкарылган урында сакларга һәм кагыйдәләренә үтәлешен тикшереп торучы затларның беренче таләбе буенча һәм Территориясендә юридик зат яки индивидуаль эшкүар урнашкан УК, ТСЖ тарафыннан язмача гарызнамә буенча күрсәтергә кирәк.

8.2.2. Сәнәгать оешмалары Яшел саклагыч полосалар булдырырга, торак кварталларны житештерү корылмаларыннан киртәләргә, магистраль һәм урамнарда чыгып төзек һәм чиста булырга тиеш.

8.2.3. Муниципаль берәмлек территориясендә санкцияләнмәгән урыннарда житештерү һәм куллану калдыкларын туплау һәм урнаштыру, төзелеш материалларын, утын, печән, ашлама һәм башкаларны туплау тыела; новополь авыл жирлеге башкарма комитетының рөхсәтен рәсмиләштергәндә вақытылыча складлау ике айдан да артык вақытка рөхсәт ителә.

Санкцияләнмәгән урыннарда житештерү һәм куллану калдыкларын урнаштырган затлар үз хисабына әлегә территорияне жыештыру һәм чистарту бурычын үтәргә тиешләр.

Жир кишәрлекләренә хужалары, файдаланучылары яки милекчеләре үз территорияләрендә рөхсәтсез калдыклар ташлауга юл куймаска тиеш.

8.2.4. Муниципаль берәмлек территориясендә санитар тоту өчен тыела:

8.2.4.1. контейнер майданчыкларына, автотранспорт чаралары белән чүп-чарны кабул итү камераларына керү юлларын ябу.

8.2.4.2. сәнәгать, көнкүреш һәм коммуналь калдыкларны, чүп-чарны, яфрактарны, агачларны кисүне һәм башкаларны, шул исәптән контейнерларда һәм чүп савытларында, махсус жайланмалар кулланмыйча яндырырга. Муниципаль берәмлек территориясендә сәнәгать һәм көнкүреш калдыкларын күмү, моның өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш;

8.2.4.3. тугырырга контейнерлар-жыентыклар белән көнкүреш һәм коммуналь калдыклар һәм пычратырга территориясе алар тирәсендә;

8.2.4.4. муниципаль берәмлек территориясендәге калдыкларны һәм чүп-чарны контейнерлардан һәм чүп жыючылардан тыш ташларга, рөхсәтсез калдыклар һәм чүпкәләр булдырырга;

8.2.4.5. калдыкларны, чүп-чарны һәм башка пычрактарны турыдан-туры басуларга, бакчаларга, урманнарда, сазлыктарга, паркларга, газоннарда, су объектларына һәм аларның яр буе саклау полосаларына һәм башка билгеләнгән урыннарда алып ташларга һәм ташларга. Калдыкларны күчәргәндә машина йөртүче үзәндә Документлар, хәрәкәт маршруты һәм калдыкларны тапшыру урыннары күрсәтелгән булырга тиеш. Маршруттан тайпылу рөхсәт ителми.

8.2.4.6. чүп-чардан һәм чүп-чардан азык калдыкларын һәм икенчел чималны (тукумалар, шешәләр, кәгазь, пластик капчыклар һ. б.) сайларга;

8.2.4.7. бу максатлар өчен булмаган урыннарда азык калдыклары савытын юыгыз;

8.2.4.8. территорияләренә пычратучы ачык ысул белән чүп-чарны, үзгәрүчән, тузанлы һәм тузанлы материалларны ташу;

8.2.4.9. ишегалларында һәм урамнарда сыек калдыкларны түгү, шулай ук моның өчен коелар һәм яңгыр канализациясе суүткәргечләрен куллану;

8.2.4.10. бер ишегалдында берничә охшаш санитар жайланма (бәдрәфләр, чокырлар һ. б.);

8.2.4.1. канализациясез торак йортлардан һәм башка корылмалардан юынты һәм канализация суларын яңгыр канализациясенә, рельефка, кюветларга һәм су объектларына чыгаруны оештырырга. Йорт хужасы территориясә артына чокыр кую тыела.

8.2.4.2. чүп-чарны машина юлына һәм яңгыр канализациясә коеларына сөртү;

8.2.4.3. транспорт чаралары, башка механизмнар яисә кышкы урып-жыю эшләрән башка ысул белән тоткарлау.

8.2.4.4. торак фондына хезмәт күрсәтү оешмаларын тәэмин итәргә тиеш:

— хезмәт күрсәтелә торган территориядә каты калдыклар өчен жыентыклар, ә канализацияләнмәгән биналарда сыек калдыклар өчен жыентыклар (выгреблар) урнаштырыла;

— территорияне вакытында жыештыру һәм аның санитар торышын системалы күзәтү;

— калдыкларны чыгаруны оештыру һәм калдыкларны чыгару графикын үтәүне контрольдә тоту;

— контейнерлар һәм чүп жыючылар урнаштыру өчен майданчыклар янында иреккә керү һәм яктырту;

— калдыклар өчен контейнерлар һәм чүп жыючылар (башка оешмалар балансындагы контейнерлардан һәм бункерлардан тыш) территорияне тутырмыйча һәм пычратмыйча тотыла;

— территорияне жыештыруны оештыру буенча халык арасында киң аңлату эшләрә алып бару.

8.2.5. Муниципаль берәмлек территориясендә махсус жайланмалар кулланмыйча, житештерү һәм куллану калдыкларын яндыру тыела.

8.2.6. Көнкүреш калдыкларын торак йортлардан, сәүдә һәм жәмәгать туклануы оешмаларыннан, Мәдәният, балалар һәм дөвалау оешмаларыннан чыгару әлегә оешмалар һәм йорт хужалары, шулай ук каты көнкүреш калдыкларын чыгару буенча махсуслаштырылган оешма белән шартнамәләр нигезендә житештерелә.

8.2.7 ремонт вакытында барлыкка килгән калдыкларны, төзелеш калдыкларын һәм чүп-чарны чыгару буенча махсуслаштырылган оешма белән шартнамәләр нигезендә, бу кулланышны ремонтлаучы затлар тарафыннан, моның өчен махсус билгеләнгән урыннарга чыгару гамәлгә ашырыла.

Ремонт вакытында барлыкка килгән калдыкларны калдыкларны вакытлыча саклау урыннарына (каты көнкүреш калдыклары) һәм КГМ) жыю тыела.

8.2.8. Урамнарның, майданнарның, скверларның һәм башка жәмәгать урыннарының ишек төбәндә житештерү һәм куллану калдыклары, подъезд, подъезд, керү юлы янындагы чүплекләр һ.б. тыгылмасын өчен, кече зурлыктагы калдыкларны (чүп савытлары, баклар) вакытлыча саклау өчен махсус билгеләнгән урнаштырылырга тиеш.

Житештерү һәм куллану калдыкларын вакытлыча саклау өчен савытлар урнаштыруны һәм аларны үз вакытында чистартуны 8.2.1 пункты нигезендә тиешле территорияләрне жыештыру өчен җаваплы затлар башкара. чын кагыйдәләр.

Чүп савытларын (бакларны) төзек һәм пөхтә тотарга, чүп-чар жыелган саен чистартырга, ремонтларга, буярга кирәк.

Чүп савытларын карап тоту, чистарту, милекчеләр, арендаторлар үз көчләре белән яки жыештыручы оешма белән килешү буенча башкарыла. Чүп савытларын юу, ремонтлау, буяу мәжбүри рәвештә пычрану халәте буенча башкарыла.

Оәлегә Кагыйдәләрдә күрсәтелгән җаваплы затлар бурычлы:

1) әлегә кагыйдәләр таләпләренә туры китереп каты коммуналь калдыкларны, зур габаритлы, төзелеш чүп-чарын һәм башка калдыкларны жыюны, туплауны, чыгаруны оештырырга;

2) чүп савытлары, контейнер майданчыклары һәм каты коммуналь калдыклар жыю өчен контейнерлар, бункерлар-саклагычлар һ. б. тәэмин итәргә, ә канализацияләнмәгән биналарда, төзелмәләрдә һәм корылмаларда - сыек калдыклар өчен жыентыклар (выгреблар) урнаштырырга;

3) контейнерларга, саклагычларга һәм контейнер майданчыкларына иреккә керү юлын тәэмин итү;

4) Каты коммуналь калдыкларны жыю өчен контейнерларны, чүп савытларын, бункерларны төзек хәлдә тотуны тәэмин итәргә;

5) чүп савытларын, контейнерларны, бункерларны һәм контейнер майданчыкларын, сыек калдыклар жыентыкларын (выгреб) вакытында чистартуны һәм дезинфекцияләүне тәэмин итү;

6) житештерү һәм куллану калдыкларын чыгаруны оештыруны тәэмин итү һәм аларны бетерү графикын үтәлешен контрольдә тоту;

7) каты коммуналь һәм башка калдыкларны вакытында чыгаруны гамәлгә ашыру;

8) контейнерларны, бункерларны һәм контейнер майданчыкларын вакытында буяу һәм юу.

Чүп-чарны чүп-чардан тутыру рөхсәт ителми, мичтән 3 метр радиустагы территория чиста булырга тиеш.

8.2.8. Житештерү һәм куллану калдыкларын контейнер майданчыгынан, коймалардан 1(бер) метр ераклыкта, шулай ук чүп ташу контейнерларыннан ташып төшкән чүп ташу транспортына чыгаручы оешма хезмәткәрләре чыгара.

8.2.9. Калдыкларны контейнер майданчыгынан һәм территориядән чыгару һәм чыгару, шулай ук төяп жибәрелгән контейнерлардан ташып киткән калдыкларны транспортка ташучы оешма хезмәткәрләре тарафыннан башкарыла. Калдыкларны ташу аларны ташганда югалту, авария хәлән тудыру, калдыклар белән ташыла торган кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян китерү мөмкинлеген искәртеп тору ысуллары белән башкарылырга тиеш.

8.2.10. Төнге вакытта жыештырганда тавышны кисәтүче чаралар күрергә кирәк.

8.2.11. Автобус тукталышларын чистарту һәм чистарту әлегә тукталышлар урнашкан урамнарны жыештыру үз эченә алган оешмалар тарафыннан башкарыла.

8.2.11.1. Соңгы автобус тукталышларын, диспетчерлык пунктлары территорияләрән жыештыру һәм чистартуны әлегә объектлардан файдаланучы оешмалар тәэмин итә.

Сәудә, туклану, көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары урнашкан тукталышларны жыештыру һәм чистартуны әлеге объект хужалары, әгәр объектны, жир кишәрлеген арендау, жир кишәрлеген түләүсез куллану, гомерлек мирас итеп алу шартнамәләре белән башкача билгеләнмәсә, башкасы башкаралар.

8.2.12. Автотранспорт чараларын бу максатка бүлеп бирелмәгән урыннарда юу тыела.

8.2.13. Су жыю колонкаларын тиешле санитар-техник халәттә тоту һәм тоту, шул исәптән аларны чүп-чардан, боздан һәм кардан чистарту, шулай ук аларга куркынычсыз якын килүләрне колонкалар урнашкан оешмалар тәэмин итә.

8.2.14. Базарлар территориясен чистарту һәм жыештыру эшен оештыру әлеге кагыйдәләр, гамәлдәге санитар нормалар һәм базарларда сәудә кагыйдәләре нигезендә базар администрациясенә йөкләнә.

8.2.15. Скверларны һәм алар янәшәсендәге тротуарларны, юлларны һәм газоннарны тоту һәм жыю Новопольский авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан тиешле финанс елына Новопольский авыл жирлеге бюджетында каралган акчалар хисабына башкарыла.

8.2.16. Сәудә, жәмәгать туклануы объектлары, автозаправка станцияләре, автостоянкалар, автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станцияләре, коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, күпләп, вак-төяк, вещево, азык-төлек базарлары һәм складлар, объектлар, ял һәм пляжлар төзелеше чорына төзелеш майданчыклары, мәдәният һәм ял парклары администрациясе оештыручылары һ. б.:

-хезмәткәрләр өчен дә, килүчеләр өчен дә стационар бәдрәфләр (канализация булмаганда биоталетлар) булуын тәэмин итү.

-Бу объектларда чокырлар кую тыела. Бәдрәфләр (биотуалетлар) жирле үзидарә органнары белән килештереп махсус жиһазландырылган бүлмәләрдә яки бүлеп бирелгән майданчыкларда урнаштырыла.

- Биотуалетлар урнаштыру майданчыклары тигез булырга тиеш, хезмәт күрсәтү максатларында махсус транспорт өчен керү юллары булырга тиеш.

- Бәдрәфләр техник яктан төзек хәлдә булырга тиеш.

- Бәдрәфләрне чистарту тәүлегенә кимендә бер тапкыр башкарыла, биотуалетларны чистарту атнага кимендә бер тапкыр башкарыла.

8.2.17. Кардан һәм чүп-чардан күперләрне, юл үткәргечләрне, жәяүләләр кичү урыннарын чистарту һәм чистарту, шулай ук коллекторларны, яңгыр канализациясе торбаларын һәм башка инженер-техник корылмаларны тоту әлеге объектларга хезмәт күрсәтүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

8.2.18. Канализацияләре булмаган торак биналарда зур айберләрен чокырга элэгүенә комачаулый торган рәшәткәлә һәм сукбай чүп-чарны бергә жыю өчен жылытылган уылдык чокырлары каралган булырга тиеш.

Йортлар территориясе артындагы чүплекләрне, чүп чар төяү һәм пычраклыкларны урнаштыру, житештерү һәм куллану калдыкларын урамга чыгару, бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда чыгару тыела.

8.2.19. Сыек тәртипсезлекләрне килешү яки махсус транспорты булган оешмаларга бер тапкыр гаризалар буенча алып чыгу. Сыек калдыкларны, юынты суларны агызу арытаба утильләштерү өчен бары тик билгеләнгән тәртиптә жиһазландырылган чистарту станцияләренә генә чыгарыла. Чокырларны вакытында чистартмау өчен йорт хужалары һәм объект милекчеләре жаваплы.

8.2.20. Милекчеләр, биналардан, биналардан, корылмалардан файдаланучылар, шул исәптән калдыкларны вакытлыча урнаштыру урыннарыннан файдаланучылар, чүп жыючыларга һәм чокырларга керү юлларын тәэмин итәргә тиеш.

8.2.21. Ишегалларыннан, оешма, предприятие территорияләреннән өстән һәм грунт суларын чыгару өчен билгеләнгән су ага торган чокырларны, лотокларны, торбаларны, дренажларны чистарту һәм чистарту..

8.2.22. Суны, сыек калдыкларны, тротуарларга, газоннарда яңгыр суларын, юлның машиналар йөрү өлешен, жирнең рельефын агызырга рөхсәт ителми, ә авария хәлендәге эшләр башкарганда суны агызу махсус бүлекләр яки шланглар буенча якындагы коммуникацияләр хужалары белән килештереп фекаль яки яңгыр канализациясе коеларына рөхсәт ителә.

8.2.23. Житештерү һәм куллану калдыкларын санкцияләнгән саклау һәм утильләштерү урыннарын карап тотуны һәм эксплуатацияләүне билгеләнгән тәртиптә башкарырга.

Инженер-техник коммуникацияләрне эксплуатацияләгәндә, күзәтү коеларын, жир асты коммуникацияләрен грунтларны, чүп-чарны, пычраклыкны чистартканда, чистарту эшләре белән шөгыйльләнгүче оешмаларның көчләре белән тиз арада махсус тарага күчерергә кирәк.

Урамнар, тротуарлар һәм газоннар юлына пычраклык туплау тыела.

8.2.24. Новопольский авыл жирлеге чигендә чигләшү полосасы чикләрендә уза торган тимер юл юллары корылмалардан файдаланучы тимер юл оешмаларының көчләре һәм чаралары белән жыештырылырга һәм тотылырга тиеш.

8.2.25. Электр тапшырулары, газ, суүткәргеч һәм жылылык челтәрләре линияләрен урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен билгеләнгән территорияләрне жыештыру һәм чистарту әлеге челтәрләрне һәм электр тапшыру линияләрен кулланучыларның көчләре һәм чаралары белән гамәлгә ашырыла. Әлеге пунктта күрсәтелгән челтәрләр хужасыз булса, территорияләрне жыештыру һәм чистартуны хужасыз мөлкәтне саклауны һәм эксплуатацияләүне тәэмин итү турында килешү төзелгән оешма башкарырга тиеш.

8.2.26. Күзәтү коеларын, жир асты коммуникацияләрен грунтларны, чүп-чарны, пычраклыкны чистартканда, чистарту эшләре белән шөгыйльләнгүче оешмаларның көчләре белән тиз арада махсус савытка тупларга кирәк.

Урамнар, тротуарлар һәм газоннар юлына пычраклык туплау тыела.

8.2.27. Юл хэрэкэтөнө комачаулаучы урамнарда ташландык эйберлэр жыю элге объектларга хезмэт күрсэтүчө оешмаларга йөклөнө.

8.2.28. Жирле үзидарэ органнары гражданны муниципаль берэмлек территориясен чистарту, төзеклөндөрү һәм яшеллөндөрү эшләрэн башкару өчен үз теләге белән жәлеп итә алалар.

Муниципаль берэмлек территориясен жыештыру, төзеклөндөрү һәм яшеллөндөрү эшләрэн башкаруга гражданны жәлеп итү авыл _____ жирлеге башкарма комитеты карары нигезендә башкарыла.

8.2.29. Йорт яны территориясендә күп катлы торак төзелеше тыела:

- Торак пунктлар цикләрендә (газоннар, чәчәк түгәлләре һәм үләнле үсемлекләр белән шөгьльләнүчө башка территорияләренә дә кертеп), балалар һәм спорт мәйданчыкларында, хайваннарны йөртү өчен мәйданчыкларда, шулай ук йорт яны территориясендәгә хужалык мәйданчыкларында транспорт чараларын урнаштыру ; ,

- транспорт чараларын юу. Авто-мотоциклларны, тракторларны, трейлерларны һ. б. юу тыела;

- яфракны яндыру, төрле калдыклар һәм чүп;

- контейнер мәйданчыкларына керү юлларын туплау;

- Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә, Башкарма комитет белән тиешле килешсез йорт яны территорияләрен һәм элге йорт милекчеләренә гомуми жыелышы карарларын урнаштырырга;

- Башкарма комитет рөхсәтен алмыйча һәм Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә элге йорт милекчеләренә гомуми жыелышын Хәл Итмиңә, вак хужалык һәм ярдәмчә ишегалды корылмаларын (агач сарайлар, будкалар, гаражлар, күгәрченнәр, теплицалар, бәдрәфләр) үз белдеге белән төзөргә;

- йорт яны территорияләрен металл ватык, төзелеш һәм көнкүреш чүп-чары, өй кирәк-яраклары, шлак, көл һәм башка житештерү һәм куллану калдыклары белән тыгызландырырга;

- чүп-чарны түгү, калдыклар һәм чүп-чар ташлау;

- билгесез урыннарда Тара һәм башка калдыкларны туплау һәм саклау;

- ел вакытына карамастан, балалар, спорт һәм башка шундый мәйданчыкларда, газоннарда, яшел үсентеләр утыртылган территорияләрдә транспорт чараларын кую яки парковкака;

- автотранспорт чараларын тиешле хокук билгели торган документлардан башка түләүле стоянка оештыруны гамәлгә ашырырга;

- тимер-бетон блоклар, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка жайланмалар кую юлы белән квартал эчендәгә юлларның үз белдеге белән каплануын житештерү;

- ишегалды территорияләрен механик жыештыруга, житештерү һәм куллану калдыкларын чыгаруга каршылыклар тудырырга;

- эскәмияләренә пычрату.

8.2.30. Сәүдә, туклану, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм башка объектларда тыела:

- якын-тирә территориядә, газонда, түбәдә шуның өчен билгеләнмәгән урыннарда, объекттан тыш сәүдә жиһазларын саклау, туплау;

- сәүдә чөлгәренә стационар һәм стационар булмаган объектлары янында сәүдә-суыту жиһазларын һәм башкаларны урнаштырырга.

8.2.31. Муниципаль берэмлек территориясендә юлларны кардан һәм боздан чистарту һәм чистарту буенча махсус техника, 12 сәгатьтән артык автотототранспорт чараларын калдыруда чагылган чүп-чарны, шулай ук 22-6 сәгать эчендә юлларның йөрү өлешләрендә, шулай ук кар беткәннән соң 6 сәгатькә кадәр автотототранспорт чараларын калдыруда чагылган чүп-чарны тоткарлау тыела кар.

8.3. Язгы-жәйге чорда территорияне жыештыру үзенчәлекләре

8.3.1. Язгы-жәйге территория 15 апрельдән 15 октябрьгә кадәр жыештырыла һәм урамнарны, тротуарларны, мәйданнарны юу, сугару һәм чистарту күздә тотыла. Климат шартларына карап, Новополюский авыл жирлеге башкарма комитеты карары белән язгы-жәйге урып-жыю вакыты үзгәрергә мөмкин.

8.3.2. Урамнар һәм мәйданнар машинасының бөтен киңлегә юылырга тиеш.

8.3.3. Чүп-чарны комнан, тузаннан, чүп-чардан чистарту эшен иртәнгә 7гә төгәлләргә кирәк.

8.3.4. Тротуарларны һәм ишегалды территорияләрен, яшел үсентеләрен һәм газоннарны юу һәм су сибү оешмалар көчә һәм биналарның милекчеләре тарафыннан башкарыла.

8.3.5. Юл өслекләрен һәм тротуарларны юарга, шулай ук тротуарларны сөртөргә кирәк булачак тротуарларны 23 сәгатьтән 7 сәгатькә кадәр сөртөргә, ә урамнарның йөрү өлешен дымлы сөртү кирәк булганда иртәнгә 9дан 21 сәгатькә кадәр житештерергә кирәк.

8.4. Көзге-кышкы чорда территорияне жыештыру үзенчәлекләре

8.4.1. Территорияне көзге-кышкы чистарту 15 октябрьдән 15 апрельгә кадәр үткәрелә һәм чүп-чар, кар һәм боз, пычрак жыештыру, бозлавыкка каршы реагентлар белән урамнарны тудыру күздә тотыла.

Климат шартларына карап, Новополюский авыл жирлеге башкарма комитеты карары белән көзге-кышкы урып-жыю вакыты үзгәрергә мөмкин.

Кар, боз чистарту, ком сибү һәм бозлавыкка каршы махсус препаратлар белән эшкәртүне шунда ук кар яву яки бозлавык башлану белән башларга кирәк.

8.4.2. Түбэлэргэ, корылмаларга, корылмаларга, керү төркөмнөрөнө нормативтан артык йөклөнөшнө булдырмау өчен, шулай ук һәр кар яуганнан соң барлыкка килгән бозлы үсүнө булдырмау өчен хужалар, хезмэт күрсәтүчө оешмалар, бу биналар, корылмалар һәм корылмалар хужалары тиз арада жыештырырга тиеш саклык чаралары, шул исәптән, урып-жыю, чистарту эшләр башланганчы куркынычсызлык чараларын тээмин итү белән мәжбүри тертиптә: дежурларны билгеләү, тротуарларны сигнал тасмасы белән коймалау, куркынычсыз бүтән үтүнө тээмин итү, биеклектә эшләрүчә затларны иминият жиһазлары белән тээмин итү.

8.4.2.1. Түбә һәм козырекларны кардан һәм боздан үз вакытында чистартып торырга, боз, кәрниз, балкон һәм лоджиядән боз сөңгеләрен чыгарырга кирәк. Түбәне кардан арындырырга, кар катламы барлыкка килүгә юл куймаска кирәк. Боз чипсы, боз сөңгеләрен бетерү, түбәләрен кардан чистарту йорт хужалары яки идарә итү оешмалары тарафыннан башкарыла.

Биналарның түбәләрен кардан, боз сөңгеләреннән һәм боз сөңгеләреннән арындыру куркыныч участкаларны алдан коймалап башкарылырга тиеш. Кар һәм боз сөңгеләрен түгү, боз сөңгеләрен чабу, түбәгә ремонт һәм башка эшләр башкару вакытында агачлар һәм куаклар, электр белән тээмин итү һава линияләрен, яктырту һәм элементә линияләрен, юл билгеләрен, юл светофорларын, юл сакчыларын һәм житәкчә жайланмаларны, жәмәгәт транспортын көтү павильоннарын, биналарның декоратив бизәкләрен һәм инженер элементларын саклауны тээмин итүчә чаралар күреләргә тиеш. зыян күргән очракта, алар түбәне чистарткан һәм зыян китергән кеше хисабына торгызылырга тиеш.

8.4.2.2. Биналарның түбәләрен кардан, боз сөңгеләреннән һәм жәяүлеләр зоналарына чыгучы боз сөңгеләреннән арындыру куркыныч участкалар барлыкка килгәндә башкарылырга тиеш.

8.4.2.3. Биналарның түбәсен кардан, боз сөңгеләреннән һәм боз сөңгеләреннән тротуарларга агызып, урамга таба борылган түбә өстеннән, тәүлекнең якты вакытында гына чистартырга рөхсәт ителә. Калган түбә нурларынан кар, шулай ук ясы түбәләр эчкә ишегалды территорияләрендә чыгарылырга тиеш. Кар ташланыр алдыннан кешеләрнең куркынычсызлыгын һәм агачларның, куакларның, урам электр яктырту линияләренең, сузуларның, реклама конструкцияләренең, светофор объектларының, юл билгеләренең, элементә линияләренең, билгә һәм башкаларның тулы сакланышын тээмин итүчә саклау чаралары үткәрергә кирәк.

8.4.2.4. Түбәдән төшкән яки оешма территорияләреннән жыелган кар, төзелеш мәйданчыкларын һ.б. 24 сәгать эчендә алып чыгарырга кирәк. Предприятие, оешма территорияләре, автомобиль парковкалары, тукталышлар, төзелеш мәйданчыклары һ.б. артына кар чыгару тыела. Махсулаштырылган оешмалар жыйган юлларда карны түбәдән кар чыгарганчы, юл өсләкләреннән сметаланган юлга салырга һәм алар белән гомуми вал салырга кирәк.

8.4.2.5. Ишегалды территорияләреннән һәм квартал эчендәге юллардан чистартылган кар вакытлыча ишегалды территориясендә автотранспортның иреккә йөрүенә һәм жәяүлеләр хәрәкәтенә комачауламый торган урыннарда туллана. Кар складында Яшел мәйданнарга зыян китерелми.

8.4.2.6. Юлларны, тротуарларны, йорт яны территорияләрен һ.б. жыештыру кышкы чорда, һава шартларына карамастан, жәяүлеләр һәм транспорт чараларының нормаль хәрәкәтен тээмин итәргә тиеш.

8.4.2.7. Кышкы чорда жирлек юлларын жыештыру үз эченә ала:

1) машина йөрү өлешен кардан һәм боздан чистарту, шәһәр жир өсте транспортының тукталышлары һәм тукталыш платформалары, кар сөртү, валларга күчү һәм кар чыгару;

2) кар ява башлаганнан бирле һәм бозлавык күрүгәндә шәһәр жир транспортының юл өлешен, тротуарларны, тукталышларны һәм тукталыш платформаларын эшкәртү.

8.4.2.8. Юллар, тротуарлар, парковкалар (парковка кесәләре), тукталышлар һәм шәһәр жир транспортының тукталыш платформалары юлларның ике ягында урнашкан биналар (участоклар) арендаторлары, жирдән файдаланучылар белән килешүләр төзегәннән соң даими рәвештә кар катламы алынырга тиеш.

Барлык тротуарлар, ишегаллары, подъездларга якын килү, керү төркөмнәре, шул исәптән чистарту өчен беркетелгән территорияләр, урам, мәйданнар, яр буйлары, базар мәйданнары һәм башка участкалар, шул исәптән камилләштерелгән, асфальт катламы белән кар һәм бозлы накаттан скрабка астына чистартырга һәм 8.00 сәгәткә кадәр ком сибәргә кирәк, шулай ук кирәк булганда вә йөрү өчен куркынычсыз хәлдә саклагыз.

8.4.2.9. Тукталыш пунктларынан, жәяүлеләр өчен жир өсте кичүләреннән, күперләрдән һәм юл үткәргечләрдән, халык күпләп йөри торган урыннардан, хастаханәләргә һәм башка социаль-мөһим объектларга керү урыннарыннан беренчел (сайлап алу) кар яудыру кар яуганнан соң 24 сәгать эчендә башкарыла.

Урамнар, мәйданнар, күперләр, баскычлар, дамбалар, скверлар һәм бульварларны жыештыру һәм чыгару, беренчә чиратта, магистраль урамнар, автобус трассалары, күперләр, плотиналар һәм юл үткәргечләр белән өзлексез, куркынычсыз жәяүлеләр хәрәкәтен, транспорт хәрәкәтен тээмин итү өчен эшләнәргә тиеш.

8.4.2.10. Кар яву вакытында тротуарларда урнашкан шәһәр жир өсте транспортының тукталышларын һәм тукталыш платформаларын чистарту тәүлегенә ике тапкыр башкарылырга тиеш.

8.4.2.11. Тукталыш пунктлары территорияләренә хезмәт күрсәткәндә чик ташыннан 0,5 м ераклыкта машина юлын чистарту зарур. Кар юлның машиналар йөри торган өлешенә чыгарылырга тиеш түгел.

8.4.2.12. Тротуарларны һәм жәяүлеләри сукмакларын (кар күчерү һәм Кар сөртү) торақ фондын техник эксплуатацияләү кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә жыештырырга кирәк. Тротуарлар һәм юллар кардан һәм боздан асфальтка кадәр чистартылырга тиеш. Бозлавык (бозлавык) килеп чыкса, бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелә, шуннан соң боз (бозлавык) чыгарыла.

8.4.2.13. Валларга һәм өемнәргә кар салу эшләрә I һәм II класс тротуарларында кар беткәннән соң 6 сәгәттән дә соңга калмыйча, ә калган территорияләрдә – 12 сәгәттән дә соңга калмыйча тәмамланырга тиеш.

8.4.2.14. Чабу һәм чистарту ролл белән бер үк вакытта яки аннан соң ясалырга һәм кар белән бергә тулланырга тиеш. Валларга яки өемнәргә жыелган кар һәм чиплар бу максатлар өчен махсус билгеләнгән урыннарда чыгарыла.

8.4.3. Кышкы чорда чүп савытлары зонасын жыештыру күздө тотылырга тиеш:

- 1) Кар йөклөүчене узу өчен чик өстен чистарту;
- 2) кар йөклөүчедән соң чик ташына кадәр метрлы зонаны чистарту һәм Кар валын формалаштыру;
- 3) яңгыр канализациясе грильләрэн эретү вакытында эретелгән суларның даими төшүен тээмин итү өчен

тиз һәм даими чистарту.

8.4.3.1. Жирлек юлларының машиналар йөрү өлешен механикаштырылган ысул белән (урып-жыю техникасы комплекслары) жыештырганда һәм Кар валлары Барлыкка китергәндә, машина кую урыннары (парковка кесэләре), тукталышлар һәм шәһәр жир өсте транспортының тукталыш платформалары, юллар алдыннан валларны жәяүлеләр кичү урыннарында таратырга кирәк.

8.4.3.2. Юлларның машиналар йөри торган өлешеннән кар лотокларга яки бүлү полосасына жыеп алырга һәм 2,0 - 2,5 метр киңлеккә аерылып торган кар валлары рәвешендә формалаштырырга кирәк.

8.4.3.3. Кар яву вакытында юлларның машиналар йөри торган өлешеннән кар аның тәмамланганнан соң 6 сәгаттән дә соңга калмыйча кар өменә чыгарга тиеш.

8.4.3.4. Юлларны жыештырганда тышкы яктырту баганаларының, терәк калканнарның, идарә шкафларының һәм башка корылмаларның, агачларның, куакларның сакланышын, шулай ук машиналар йөрү өлеше буенда механикаштырылган кар жыештырганда яшел үсентеләрнең сакланышын тээмин итәргә кирәк.

8.4.4. Кар вакытлыча складлау урыннары ел саен Новополюский авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә;

Вакытлыча складлау, Яшел майданлы участкалар, балалар, спорт майданчыклары территорияләренә кар урнаштыру, шулай ук кар складында яшел үсентеләргә зыян китерү рөхсәт ителми. Ишегалды территорияләрендә кар эретү кар суларын агызуны күздә тотарга тиеш.

8.4.4.1. Карны вакытлыча складлау урыннары машина юллары, яктырту, көнкүреш бүлмәләре һәм карны саклау өчен кирәкле механизмнар белән жиһазландырыла.

8.4.4.2. Вакытлыча складлау урыннарына житештерү һәм куллану калдыклары белән пычранган кар кабул итү рөхсәт ителми.

8.4.4.3. Әлеге Кагыйдәләрнең 8.4.4 пунктында билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән урыннарда карны чыгару һәм туплау тыела.

8.4.4.4. Карны вакытлыча туплау урыннары чүп-чардан чистартылырга һәм төзекләндерелергә тиеш.

8.4.4.5. Законнарда каралган очраклардан тыш, тыела:

1) гомуми файдаланудагы юлларның һәм юлларның машиналар йөрү өлешенә кар, квартал эчендәге юллардан, ишегалды территорияләреннән, предприятие, оешма территорияләреннән, төзелеш майданчыкларынан, сүздә объектларынан, шулай ук юл йөрү өлешен жыештыручы оешма белән килешү булмаганда кар, боз чыгарырга яки күчерергә;

2) тротуарларда, шәһәр пассажир транспорты тукталышларында, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында һәм яшел үсентеләр белән бозлавыкка каршы реагент буларак техник тоз һәм сыек кальций хлоридлы кальцийны куллану;

3) Ротари күчерү һәм карның ком-тоз катнашмалары белән пычранган бозны, шулай ук газоннарда, чәчәк түтәлләренә, куакларга һәм башка яшел урыннарда күчерү;

4) түбәдә түбә (көрәк, скрепка, лома), төзелеш материаллары, ремонт калдыклары, кулланылмый торган механизмнар һәм башка предметларны эксплуатацияләү өчен билгеләнгән биналар, корылмалар туплау;

5) боз, кар һәм чүп биналарын түбәдән суүткәргеч торбалар функциясенә агызу.

8.4.5. Агымдагы елның 1 октябренә кадәр жирле үзидарә органнары һәм юл хезмәтләре тарафыннан Кар кабул итү өчен урыннар (кар чүплекләре, кар эретү камералары, кар чыгару һәм вакытлыча склад ясау өчен майданчыклар), урып-жыю техникасы кышкы чорда эшләргә эзер булырга тиеш.

8.4.6. Бозлавыкка каршы Материалларны саклау базалары тулысынча жиһазландырылырга һәм ремонтланырга тиеш.

8.4.7. Тиешле объектларның тиешле торышын тээмин итү бурычлары йөкләнгән затлар, аларны чиста һәм тәртиптә тоту максатларында, бу объектларның торышына мониторинг үткәргәргә тиеш.

8.4.8. Магистральләренә, юлларны, урамнарны һәм юлларны, шулай ук квартал эчендәге, ишегалды территорияләреннән, юридик һәм физик затларга караган территорияләрдән чистартыла торган тротуарларга кар чыгарырга һәм пычранган карны, шулай ук боз кисекләрен газоннарда, чәчәкләргә, куакларга һәм башка яшелләргә күчерергә рөхсәт ителми агачлар.

8.4.9. Карны кар кабул итү өчен махсус эзерләнгән урыннарда (кар бүлмәсе, кар эретү камералары, кар чыгару һәм вакытлыча склад ясау өчен майданчыклар) чыгарырга кирәк. Карны башка урыннарда чыгару тыела.

8.4.10. Кар жыю урыннары Новополюский авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

8.4.11. Кар яву урыннары кардан соң чүп-чардан чистартылырга һәм төзекләндерелергә тиеш.

8.5.Төзекләндерү элементларын тоту тәртибе

8.5.1. Гомуми төзекләндерү элементлары таләпләре.

8.5.1.1. Төзекләндерү элементларын, һәйкәлләрне, мемориалларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертеп, тоту физик һәм (яки) юридик затлар тарафыннан, милек хокукындагы тиешле төзекләндерү элементларына ия булуларына карамастан, башкарылырга тиеш,

оператив идарә итү, яки милекче яки вәкаләтле зат белән килешүләр нигезендә.

Төзекләндерүнең башка элементларын карап тотуны оештыру Новополюский авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан жирлек бюджетында каралган чаралар чикләрендә (шартнамәләр, контрактлар) килешүләр буенча гамәлгә ашырыла.

8.5.1.2. Подъездны төзү һәм урнаштыру, шул исәптән йорт яны территориясендә, павильоннарда, киоскларда, палаткаларда һәм тышкы төзекләндерү элементларында, газон киртәләрендә, сезонлы базарларда, жәйге кафеларда, коймаларда, коймаларда, транспорт тукталышларында павильоннарда, гаражларда, хужалык корылмаларында, сарайларда, тротуар коймаларында, кече спорт корылмаларында, элементларда кварталларны, бакчаларны, паркларны, пляжларны, реклама тумбаларын, стендларны, газета, афишалар һәм игъланнар өчен калканнар, яктырту рекламалары, билге, биналарны һәм һәйкәлләрне декоратив яктырту жайланмалары, урам утлары өчен утлар, терәк баганалар, шул исәптән павильоннар, киосклар, палаткалар һәм жәйге кафеларны эксплуатацияләү һәм урнаштыруга рөхсәт муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән килештерелгән проектлар буенча гына рөхсәт ителә.

8.5.1.3. Күчмә ваклап сату объектларын - лотоклар, троллейбуслар, аттракционнар, шул исәптән уен, цирклар, зоопарклар һ.б., чатырлар, өстәл, автоматлар урнаштыруга, эксплуатацияләүгә рөхсәт муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары белән килештереп бирелә.

8.5.1.4. Оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр, шәхси фирмалар һәм эшмәкәрләр павильоннарны, киоскларны, палаткаларны һәм кече архитектура формаларын үрнәк тәртиптә тотарга, аларны төзекләндерергә һәм төсләргә, колерны архитектура органнары белән килештерергә тиеш.

8.5.1.5. Киосклар, павильоннар, палаткалар, лотоклар, коймалар, газон һәм тротуар коймалар, транспортны көтү павильоннары, телефон кабиналары, кече спорт корылмалары, кварталлар, бакчалар, парклар, реклама тумбалары, стендлар, газета-шитлар, афишалар һәм игъланнар, транспорт тукталышлары күрсәткечләре, жәяүлеләр өчен эскәмияләр елына ким дигәндә бер тапкыр, шулай ук кирәк булганда житештерергә кирәк.

8.5.1.6. Таш, тимер - бетон һәм металл коймаларны, урам яктырткычларын, терәкләрне, трансформаторлы будкаларны, металл капкаларны, жәмәгать һәм сәнәгать биналарын буяуны елына ким дигәндә бер тапкыр, ә кирәк булганда төзекләндерергә кирәк.

8.5.1.7. Витриналары, элмә такталары һәм башка төр рекламалары булган барлык оешма житекчеләре Зеленодол муниципаль районы Башкарма комитетының билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән һәм архитектура-сәнәгать таләпләренә жавап бирми торган билге, витриналар яки реклама алыштыру яки алу турындагы таләпләрен үтәргә тиеш.

8.5.1.8. Дисплей шкафлары махсус яктырту жиһазлары булырга тиеш.

8.5.2. Яктылык билге, реклама һәм витриналар.

8.5.2.1. Зеленодольск муниципаль районы башкарма комитеты белән эскизлар килештерелгәннән соң гына һәртөрле билге кую рөхсәт ителергә мөмкин.

8.5.2.2. Яктылык рекламаларыннан һәм билгеләреннән файдаланучы оешмаларга аларны көн саен тәүлеккән караңгы вакыты житекч кабызырга һәм урам утларын сүндерү вакытын сүндерергә, ләкин яктылык көненнән дә соңга калмыйча сүндерергә, янган газ торбаларын һәм электролампларны үз вакытында алыштырырга кирәк. Аерым реклама яки билге эшләмәгән очракта, аларны тулысынча сүндерергә кирәк.

8.5.2.3. Дисплей шкафлары махсус яктырткычлар белән жиһазландырылырга тиеш.

8.5.2.4. Газета, афишалар, плакатлар, төрле игъланнар һәм рекламаларны урнаштыру бары тик махсус куелган стендларда гына башкарылырга мөмкин.

8.5.2.5. Электротранспорт, урам утлары, биналар нигезе, коймалар һәм башка корылмаларның игъланнарыннан әлеге объектларны эксплуатацияләүче оешмалар чистарта.

8.5.2.6. Тышкы реклама чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү билгеләнгән вакытта башкарылаядке.

8.5.3. Кечкенә архитектура формаларын төзү, урнаштыру һәм саклау.

8.5.3.1. Физик яисә юридик затлар кече архитектура формаларын тотканда аларны төзекләндерергә һәм буяп торырга, Новополюский авыл жирлеге башкарма комитеты белән төсләр гаммасын килештерергә тиеш.

8.5.3.2. Киосклар, павильоннар, чатырлар, арбалар, лотоклар, өстәл, коймалар, газон киртәләре һәм тротуарларны көтү павильоннары, транспорт, телефон кабиналары, спорт корылмалары, афишалар һәм игъланнар өчен стендлар һәм башка стендлар, реклама тумбалары, транспорт тукталышлары һәм күчү күрсәткечләрен, эскәмияләрне елына ким дигәндә бер тапкыр житештерергә кирәк.

8.5.3.3. Таш, тимер-бетон һәм металл коймаларны урам яктырту фонарьлары, терәкләр, трансформатор будкалары һәм киосклар, торақ, ижтимагый һәм сәнәгать биналарының металл капкалары буяуны ике елга бер тапкыр гына түгел, ә кирәк булганда ремонт ясарга кирәк.

8.5.4. Биналарны һәм корылмаларны ремонтлау һәм карап тоту.

8.5.4.1. Биналарны һәм корылмаларны эксплуатацияләү, аларны ремонтлау техник эксплуатациянен билгеләнгән кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә башкарылырга тиеш.

8.5.4.2. Биналарның һәм корылмаларның фасадаларын агымдагы һәм капитал ремонтлау, аларның техник торышына карап, милекчеләр белән башка затлар белән килешү буенча буярга кирәк. Биналар, структуралар һәм корылмалар эчтәлегә үз эченә ала:

- конструктив элементларны һәм бизәкләрне, шул исәптән керү ишекләрен һәм козырекларын, балкон һәм Лоджа коймаларын, кәрнизләрен, подъездларны һәм аерым баскычларны, төшү һәм баскыч коймаларын, витриналарны, декоратив детальләрен һәм башка конструктив элементларны вакытында ремонтлау һәм торгызу;

- дренажларның, суүткәргечләрен һәм сливаларның төзек торышын тәэмин итү;

- түбэлэрне һәм козырекларны кардан һәм боздан вакытында чистарту, боз түбэлэрэн, кэрнизлэрдэн, балконнардан һәм лоджиялэрдэн агач түбэлэрэн кар һәм боздан саклау чаралары белән чыгару;
- мөһөрлөү, тегү, ярык һәм чокыр;
- отмосткаларны, цоколь тэрээлэрэ приямкаларын һәм подвалларга керү урыннарын торгызу, ремонтлау һәм вакытында чистарту;
- электр яктырту фасадында урнаштырылган тэртипле хэлдә тоту һәм аны караңгылык житкәч кабызу;
- фасад өслеклэрэн, аларның торышына һәм эш шартларына карап, вакытында чистарту һәм юу;
- тэрээлэрне, витриналарны, билге һәм күрсәткечлэрне вакытында юу;
- язмаларны, рәсемнэрне, граффити, игъланнарны, плакатларны һәм башка мэгълумати-басма продукцияне чистарту.

8.5.4.3. Биналарның аерым детальлэрэн бетерү яки үзгэртү белән бэйле төрлө үзгэрешлэр, шулай ук булган тэрээ, ишек ямагын төзү һәм реконструкциялэү, подъезд, пандус, юллар урнаштыру һәм төзү, бинага төрлө техник жайланмалар, реклама конструкциялэрэ, билге урнаштыру Новополь авыл жирлегэ башкарма комитеты белән килештереп башкарыла.

8.5.4.4. Балкон, лоджияга нинди дә булса үзгэрешлэр кертү, балконнарда һәм биналарның тышкы фасады тэрээлэрэндә келәмнэр, кием-салым, эчке кием асып кую, шулай ук аларны төрлө көнкүреш эйберлэрэ белән тыгызлау тыела.

8.5.4.5. Ишегалды территориялэрэн металл сынык, төзелеш һәм көнкүреш чүп-чары, өй кирәк-яраклары һәм башка материаллар белән бутау һәм тыю тыела.

8.5.4.6. Биналарда урамның исеме һәм расланган үрнәктәге йортларның номерлары, э почмак йортларында кисешкән урамнарның исемнэрэ күрсәткеч куелырга тиеш.

Биналарда Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә урамның исеме һәм расланган үрнәктәге йортларның номерлары, э почмаклы йортларда кисешкән урамнарның исемнэрэ билгеләнэргә тиеш.

8.5.5. Балалар һәм спорт майданчыларында, паркларда, скверларда, ел вакытына карамастан, маневр ясау (йөрү, борылу), транспорт чараларын, трейлерларны һәм башка хэрәкэт чараларын кую яки кую тыела.

8.6. Территориялэрне яшеллэндэрү һәм карап тоту буенча эшлэр Яшел урыннар

8.6.1. Яшел урыннар территорияне төзеклэндэрүнең мөһүм элементы. Төзеклэндэрү эшлэрэн башкарганда яшел үсентелэрне максималь рәвештә саклап калу зарур.

яшеллэндэрү объектлары янында төзелеш майданчыларын оештырганда проектта саклана торган яшел үсентелэрнең бөтенлеген саклау чаралары күрергә, коймалау, түбән һәм киң кроннарны өлешчә кисү, агач кәүсэлэрэн саклау бэйлөү, куак тажларын бэйлөү, туфракның тыгызлыгын кисәтү максатларында юллар янәшәсендә урнашкан үсемлеклэр астындагы туфрак участокларын шагыл белән туфрак белән туфрак белән капларга кирәк;

территорияне планлаштыру, жир асты коммуникациялэрэ салу, юлларны, юлларны һәм тротуарларны төзеклэндэрү эшлэрэ яшеллэндэрү башланганчы тәмамланырга тиеш;

туфрак катламы бозылу белән бэйле ремонт, төзелеш һәм башка эшлэр башкарганда, аны киләчәктә яшел төзелештә куллану өчен туфракның уңдырышлы катламын бетерергә һәм сакларга кирәк. Югарыда күрсәтелгән эшлэр тәмамлангач, бозылган жир кишәрлеклэрэн һәм үсентелэрне торгызырга кирәк. Реставрация эш житештерү проектында булырга тиеш;

Новопольский авыл жирлегендә яшеллек урнашкан жир кишәрлеклэрэ шәхси, дәүләт һәм муниципаль милектә булырга мөмкин.

Новопольский авыл жирлегэ территориясендә, бу үсентелэр урнашкан жир участокларына милек рәвешлэрэн карамастан, барлык яшел үсентелэр сакланырга тиеш.

Жир кишәрлеклэрэ булган жир кишәрлеклэрэ (алга таба - жирдән файдаланучылар) булган юридик яки физик затлар яшел үсентелэрне сакларга һәм сакларга тиеш

Оешма һәм ведомстволарның яшеллэндэрелгән территориялэрэн карап тоту элэгэ объект карамагында булган юридик һәм физик затларга йөкләнә. Шулай ук вакытта яшеллэндэрелгән территорияне карап тоту категориясе Новопольский авыл жирлегэ башкарма комитетының вәкаләтле органы тарафыннан яшеллэндэрү объектының урнашу урынына, функциясенә һәм әһәмиятенә карап билгеләнә.

Яңа төзелә торган һәм гамәлдәге объект буларак, һәр жирдән файдаланучы Новопольский авыл жирлегэ территориясендә яшел үсентелэр булдыру, карап тоту һәм саклау кагыйдэлэрэндә күрсәтелгән форма буенча объектның төп состав элементларын һәм аны тотуның төп юнәлешлэрэн билгели торган исәп объекты паспортына ия булырга тиеш

8.6.1.1. Яшел урыннар хужалары:

шел үсентелэрне саклауны һәм квалификацияле карауны тәэмин итэлэр;

елның жэй көннэрэндә коры һавада газоннарны, чөчөк түтэллэрэн, агачларны һәм куакларны сугаруны тәэмин итэлэр; газоннарның сакланышын һәм бөтенлеген тәэмин итэлэр;

яңа агачлар һәм куаклар утырту һәм күчереп утырту, шулай ук Башкарма комитет белән килешенгән проектлар

буенча гына юллар, майданчылар, газоннар чөлтэрлэрэн планлаштыру үзгэрә;

яшеллэндэрү объектларында сулыклар булганда, аларны чисталыкта тоталар һәм 10 елга ким дигендә бер тапкыр капитал чистарталар;

8.6.1.2. Яшеллэндэрелгән территориялэрдә рөхсәт ителми:

биналарны урнаштырыгыз, аларның эшләвен һәм хезмәтен тәмин итү өчен эшлэнгән төзелешләрдән кала; агачлар һәм куаклар кисү, газоннар һәм чәчәк түтәлләрен юк итү, бакчалар, скверлар, мемориаль зоналар, бульварларда ял итү һәм уеннар өчен урын алу;

гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары булып торалар;

чаңгы һәм чана шуу өчен махсус билгелэнгән урыннардан читтә яшелләндерү объектларында;

агачларга һәм башка яшел үсентеләргә чүкчләр, чүкчләр, турниклар, керләне киптерү өчен аркан асып куярга, агачларга тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, афишалар, игьланнар, агитация материаллары, техник конструкцияләр, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати яктан тәмин итү чаралары, баганалардан, коймалардан, билбордлардан, электр щитларыннан, электр үткәргечләрдән, чәнечкеле коймалардан сузулар беркетергә;

тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын, күрсәткечләренә (рөхсәтсез, паспортсыз), агитация материалларын, техник конструкцияләренә, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмат белән тәмин итү чараларын урнаштырырга;

стационар булмаган объектлар, шулай ук юл сервисы объектларын урнаштырырга, шул исәптән ел вакытына карамастан, автостоянкалар һәм парковкалар урнаштырырга;

төзелеш һәм башка материаллар, калдыклар, чүп-чар, бозлавыкка каршы материаллар һәм башка зарарлы матдәләр, шулай ук ком һәм бозлавыкка каршы реагентлар белән пычранган кар, боз чиплары;

бакчалар өчен казу;

йорт хайваннары газоннарында һәм чәчәк түтәлләрендә йөрөгез;

Ротари кар чистарту машиналарын куллану, махсус кулланмаларсыз, трибуналарга кардан саклану өчен;

яфрактарны, үләннәренә, ботакларны яндырырга, шулай ук аларның сметаларын лотокларга һәм башка суүткәргеч жайланмаларга жибәрергә; сметаны һәм чүп-чарны газоннарда түгәргә;

ут кабызу, шул исәптән ачык ут куллануны күздә тоткан чаралар үткәргү, мангалалар һәм башка жайланмалар куллану, ачык ут белән ризыкны жылыту өчен;

сок, резин өчен агачларны кисегез, аларга башка механик зыян китергез;

житештерү һәм куллану калдыкларын, шул исәптән автомобиль покрышкаларын, территорияне төзекләндерү, жирлек территориясендә клумбалар оештыру өчен файдаланырга;

күпьялы чәчәкләр белән шөгьльләнүче жир кишәрлекләреннән кар чыгарырга, шулай ук кардан утырту белән шөгьльләнүче салкынга чыдам булмаган үсемлекләренә фаш итәргә;

жирлек территорияләрендә агач кәүсәләрен агарту, санитар таләпләре югары булган урыннардан тыш (чүп контейнерларына, жәмәгать бәдрәфләренә якынлык һ. б.);

Яшел территорияләрдә урнашкан скульптураларны, эскәмияләренә, коймаларны, чүп савытларын, балалар һәм спорт жиһазларын бозарга;

агач тамырларын кәүсәдән 1,5 м ераклыкта фаш итү һәм агач муеннарын жир яки төзелеш калдыклары белән каплау;

транспорт чараларын, шул исәптән төзекләндерелмәгән (төзекләндерелмәгән), урман парклары, парклар, бакчалар, бульварлар, урманнарны ел вакытына карамастан, урнаштырырга, тиешле эшләренә башкару очрактарыннан тыш, элеге территорияләрдә торгызу эшләрен мәжбүри башкару шарты белән;

транспорт чараларын, шул исәптән төзекләндерелмәгән (төзекләндерелмәгән), дөвалау, балалар укыту һәм фәнни учреждениеләре, сәнәгать предприятиеләре, спорт комплекслары һәм торақ кварталларының яшелләндерелгән территорияләрендә, торгызу эшләрен мәжбүри башкару шарты белән элеге территорияләрдә кирәкле эшләрен башкару очрактарыннан тыш урнаштырырга.

8.6.2. Территорияне яшелләндерү, паркларны, скверларны, яшел зоналарны карап тоту һәм торгызу эшләре Новопольский авыл жирлегенә башкарма комитеты тарафыннан муниципаль ихтияжларны тәмин итү өчен сатып алулар (контрактлар) буенча жирлек бюджетында элеге максатларга каралган акчалар чикләрендә башкарыла.

8.6.3. Юридик һәм физик затлар барлык оештыру хокукый формалары һәм милек рәвешләре карамагындагы территорияләрдә булган яшел үсентеләренә тулы сакланышын һәм агротехник кагыйдәләр нигезендә аларны квалификациялә карауны тәмин итәргә тиеш:

- санитар чистарту;
- газоннарны, чәчәкләренә һәм үсентеләренә вакытында сугару;
- чүп үләннәренә, корткычларга һәм авыруларга каршы көрәш;
- вакытында газон чабу үткәргү;
- чәчәкләр утырту, газон үләннәрен утырту;
- Новопольский авыл жирлеге башкарма комитеты раслаган проект нигезендә төзекләндерү эшләрен башкару.

- яшел үсентеләренә санитар һәм формалаштыру буенча кисү үткәргү. Яшел үсентеләренә санитар кисү Новопольский авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгәндә башкарыла.

Урамнар, майданнар, парклар, скверлар һәм күп катлы төзелеш кварталлары территорияләрендә яңа агач һәм куаклар утырту, скверлар һәм паркларның чәчәк бизәлеше, шулай ук толькочафт архитектурасы объектларын реконструкцияләүне новополь авыл жирлеге башкарма комитеты белән килештерелгән проектлар буенча гына башкарып була.

8.6.4. Йорт яны территориясә чикләндөгә яшел үсентеләр майданнарында тыела:

- ходить и лежать на газонах и в молодых лесных посадках;
- ломать деревья, кустарники, сучья и ветви, срывать листья и цветы, сбивать и собирать плоды;
- разбивать палатки и разводить костры;
- засорять газоны, цветники, дорожки и водоемы;
- портить скульптуры, скамейки, ограды;

- агачлардан сок чыгару, кисү, язулар ясау, агачларга игъланнар, номерлар, төрле күрсәткечләр, чыбыклар ясау һәм чүкчеләр, таган, аркан асып кую өчен агачларга кадаклар һәм кадаклар кертү, ботакларны киптерү;
- велосипед, мотоцикл, ат, трактор һәм автомашиналарда йөрөргә;
- автотранспорт чараларын юарга, кер юарга, шулай ук яшел үсентеләр территориясендә урнашкан сулыкларда хайваннарны юарга;
- терлек көтегез;
- боз шугалаклары һәм кар таулары оештырырга, чаңгыда, тимеракта, чанада шуарга, уеннар, биоләр оештырырга;
- аларны зыяннан саклауны гарантияли торган калканнар белән киртәләрсез төзелеш һәм ремонт эшләрен башкарырга;
- агач тамырларын кәүсәдән 1,5 метр ераклыкта фаш итү һәм агач муеннарын жир яки төзелеш чүп-чары белән каплау;
- яшел үсентеләр территориясендә материаллар туплау, шулай ук якын-тирә территорияләрдә яшел үсентеләр корткычлары таралуга ярдәм итүче материаллар складлары оештыру;
- чүп-чар, кар һәм боз чүп-чарларын оештырырга, агачлар һәм куакларның сакланышын тәмин итүче чаралар күрмичә, түбәләреннән кар ташларга;
- чыгару үсемлек жирләре, ком һәм башка казу эшләре;
- паркларда, урман паркларында, скверларда һәм башка территорияләрдә этләргә жәяү йөрөп жибәргә;
- яфракны һәм чүп-чарны яндыру.
- калдыклар жыю өчен контейнер, бункер, шул исәптән контейнер, капчык, тартма һ. б. урнаштыру.
- стационар булмаган, күчмә, күчерелмә реклама конструкцияләрен, жайланмаларны, штендер һ. б. урнаштыру һәм урнаштыру.

8.6.5. Гомуми файдаланудагы территориядә булган, чикләнмәгән яки муниципаль милектә булган агачларны һәм куакларны рөхсәтсез кисү тыела.

8.6.6. Жир асты коммуникацияләре төзү яки салу зонасына эләккән зур күләмле агачларны һәм куакларны сүтү, гомуми файдаланудагы территориядә муниципаль берәмлек чикләрендә югары вольтлы линияләр һәм башка корымалар урнаштыру, чикләнмәгән милек хокукы бары тик Новополь авыл жирлегә башкарма комитетының язма рөхсәте буенча гына башкарыла ала.

8.6.7. Зур агачларны һәм куакларны төзү яки жир асты коммуникацияләре белән бәйлә жимерү өчен торгызу бәясә түләнә.

8.6.8. Агачларны һәм куакларны жимерергә рөхсәт бирү торгызу бәясен түлөгәннән соң ясала. Эгәр күрсәтелгән үсентеләр күчереп утыртылса, рөхсәт бирү торгызу бәясен түләмичә башкарыла. Яшел үсентеләрнең торгызу бәясә күләме расланган таксалар һәм РФ табигый байлыклар һәм экология министрлыгы әйләнә-тирә мохиткә зыян күләмен исәпләү методикалары нигезендә каплана, ә алар булмаганда әйләнә-тирә мохитнең бозылган торышын торгызуга факттагы чыгымнардан чыгып, тотылган зыяннарны, шул исәптән югалтуны да исәпкә алып.

Утырту урыны Новопольский авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә. Яшел үсентеләрнең торгызу бәясә жирлек бюджетына күчерелә.

8.6.9. Барлык зыян яки яшел майданнарны үз-үзеннән кисү өчен, гаеплеләр зарарланган яки жимерелгән трибуналарның реставратор бәясә өчен түләнәләр.

8.6.10. Гражданның карамагындагы һәм торак һәм сәнәгать биналары төзү зонасына эләккән жиләк-жимеш үсентеләренә һәм бакчаларның бәясен бәяләү Новопольский авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан расланган таксалар һәм РФ табигый байлыклар һәм экология министрлыгы әйләнә-тирәлеккә зыян күләмен исәпләү методикалары нигезендә башкарыла, ә алар булмаганда әйләнә-тирә мохитнең бозылган торышын торгызу чыгымнарыннан чыгып, чыгып, әйләнә-тирә мохитнең бозылуын исәпкә алып, шул исәптән отпущенной файдасы».

8.6.11. Муниципаль берәмлек территориясендә агачларны законсыз кисгән яки зыян китергән өчен гаепле затлар Россия Федерациясә Карары белән билгеләнгән зыянны капларга тиеш.

8.6.12. Күп катлы торак йортның ишегалды территорияләрендә агачларны һәм куакларны карап тоту, жимерү, кисү, күчерү торак-эксплуатация оешмалары көчә һәм чаралары белән башкарыла.

8.6.13. Агачларга зыян китерү билгеләре ачыклангач, яшел үсентеләрнең сакланышы өчен җаваплы затлар тиешле чаралар күрү өчен шунда ук Новопольский авыл жирлегә башкарма комитетына хәбәр итәргә тиеш.

8.6.14. Новопольский авыл жирлегә башкарма комитеты коры-сарыны кисүгә рөхсәт бирә.

Агачларны жимергәннән һәм киселгәннән соң агачларны кисү калдыкларын чыгару, авария (гадәттән тыш) килеп чыгу нәтижәсендә егылып төшкән агачларны бетерү, коры, аварияле агачларны кисеп бетергәннән соң калган чүп-чарны бетерү, аварияле (гадәттән тыш) хәл килеп чыкканда егылып төшкән физик яки юридик затлар тарафыннан агачларны жимерергә һәм кисәргә, авария (гадәттән тыш) килеп чыгу нәтижәсендә егылып төшкән агачларны кисәргә, коры-сарыга чыдам агачларны кисәргә, аварияле агачлар, жиде календарь көннән артмый.

8.6.15. Кыйммәтле агачлардан һәм куаклардан тыш, агачларны сүтү шәхси төзелеш зонасында жир кишәрлекләре милекчеләренә үз акчалары хисабына мөстәкыйль башкарыла.

8.6.16. Предприятие, оешма житэкчеләре, яшел үсентеләре һәм газоннары булган шәхси торак йорт хужалары бурычлы:

- яшел майданнарны саклап калу;
- яшел майданнарны квалификацияле карау;
- төзелеш калдыкларын, Материалларны, зур габаритлы көнкүреш калдыкларын һ. б. туплауга юл куймаска.;
- корткычларга һәм авыруларга каршы көрәш чараларын күрергә, коры-коры суганны жыештырырга, яраларны кисәргә, агачларда купелны дөваларга;
- жәй көне коры һавада да газон, чөчөк түтәлләре, агач һәм куакларга су сибәргә кирәк;
- газоннарны таптатып, аларга материаллар, ком, чүп-чар, кар, боз чиплары туплауга юл куймаска һ. б.;
- юллар челтәрен үзгәртү һәм жиһазларны урнаштыру белән яңадан планлаштыру проектлар буенча гына башкарыла, билгеләнгән тәртиптә килештерелгәннәр;

8.6. Юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү

8.7.1. Муниципаль берәмлек территориясендә юл өслекләрен саклау максатыннан тыела:

- йөк ташу;
- рельс, бүрәнә, тимер Балкыш, торба, кирпич, башка авыр эйберләр урамнарында төяү-бушату эшләре вакытында ташлау һәм аларны складлау;

- каты өслекле жирлек урамнары буйлап трасса йөрешендәге машиналар арасы;
- квартал эчендәге жәяүлеләр сукмакларында, тротуарларда зур йөк транспортының хәрәкәте һәм тукталышы.

8.7.2. Оешмалар 8.2.1 пункттында күрсәтелгән затлар белән килешүләр нигезендә муниципаль берәмлек территорияләрен жыештыралар. чын кагыйдәләр.

8.7.3. Муниципаль берәмлек чикләрендә (гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан, күперләрдән, тротуарлардан һәм федераль һәм региональ әһәмияткә башка транспорт инженерлык корылымаларыннан тыш) гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын, күперләрне һәм башка транспорт инженерлык корылымаларын агымдагы һәм капитал ремонтлау, карап тоту, төзү һәм реконструкцияләү Новополюский авыл жирлеге башкарма комитеты белән капитал салу планы нигезендә килешүләр буенча оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8.7.4. Светофорларны, юл билгеләрен, урам хәрәкәте иминлеген тәмин итүнең башка объектларын эксплуатацияләү, агымдагы һәм капитал ремонтлау Новополюский авыл жирлеге башкарма комитеты белән килешүләр буенча оештырыла.

8.7.5. Жир асты челтәрләре карамагындагы оешмалар коммуникация люкларының капкалары һәрвакыт юл өслеге дәрәжәсендә торсын, даими рәвештә төзек һәм ябык булсын өчен күзәтеп торырга тиеш.

Урамнарның һәм тротуарларның машиналар йөри торган өлешендә урнашкан люкларның, коеларның капкачларын, зыян күргән яки жиимерелгән очракта, кичекмәстән бакчага салырга һәм 6 сәгать эчендә коммуникацияләр карамагында булган оешмалар тарафыннан яңадан торгызырга кирәк.

8.7. Новополюский авыл жирлеге территориясен яктырту

8.8.1. Урамнар, юллар, майданнар, яр буе, күперләр, бульварлар һәм жәяүлеләр аллеялары, жәмәгать һәм рекреация территорияләре, торак кварталлар, микрорайоннар, торак йортлар, сәнгать һәм коммуналь оешмалар территорияләре, шулай ук керү аркалары, юл билгеләре һәм күрсәткечләр, торак пунктлар турында мәгълүмат элементлары тәүлекнең карангы вакытында Новополь авыл жирлеге башкарма комитеты раслаган расписание буенча яктыртылырга тиеш.

Өлеге объектларны яктырту бурычы аларның милекчеләренә яки милекче тарафыннан вәкаләтле затларга йөкләнә.

8.8.2. Муниципаль берәмлек территориясен яктырту, билгеләнгән тәртиптә бирелгән жир кишәрлекләренә милекчеләре булган оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, физик һәм юридик затлар белән шартнамәләр буенча энергия белән тәмин итүче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жир, төзелеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм үткәру

8.9.1. Клиент бурычлары

8.9.1.1. Клиент бурычлы:

8.9.1.1.1. Эшләренә житештерә башлаганчы аларны житештерүгә рөхсәт (ордер) рәсмиләштерергә кирәк.

Эшләр башланганчы милекче, жир кишәрлегеннән файдаланучы, объектны карап тотучы һәм техник эксплуатацияләүче оешма тарафыннан жир эшләре башлану турында хәбәр итәргә кирәк.

Заказчы эш житештерүчегә эш башкаруга ордер рәсмиләштерергә хокуклы.

8.9.1.1.2. Подрядчы оешма тарафыннан эшләр башкарылган очракта, ана жир эшләре башкаруга ордерның оригиналын тапшырырга кирәк.

8.9.1.1.3. Эшләр житештерүче алмашынган очракта (башка оешма объекттын тапшыру), ордерны кичекмәстән башка хезмәткәргә яки оешмага яңадан рәсмиләштерергә.

8.9.1.1.4. Автомобиль юллары буйлап хәрәкәтне вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында Башкарма комитет күрсәтмәсен алу кирәк булганда хәрәкәтне мондый чикләү (туктату).

Автомобиль юлларында транспорт чаралары хэрэкэтен вакытлыча чикләү яки вакытлыча туктату очрагында информацийон калкан мондый хэрэкэтен чикләү (туктату) башланганчы биш көннән дә соңга калмыйча урнаштырылырга тиеш.

8.9.1.1.5. Ордерда күрсәтелгән эшләрне башкару срокларын үтәүне контрольдә тотарга. Жир эшләрэнә ордер 2 айга кадәр бирелә. Ордерда күрсәтелгән эш срогын озайту 1 айга кадәр башкарыла.

8.9.1.1.6. Ордерда күрсәтелгән срокларда эшне төгәлләргә мөмкинлек бирми торган сәбәпләр килеп туган очракта, ордерда күрсәтелгән эшләрне башкару срокларын биш календарь көннән дә соңга калмыйча озайту үтенечә белән Башкарма комитетка мөрәжәгать итәргә кирәк.

8.9.1.1.7. Бозылган юл өслеген, яшел майданнарны һәм башка төзекләндерү элементларын үз акчалары белән торгызу өчен жаваплы.

8.9.1.1.8. Асфальт-бетон өслеген торгызу сыйфатлы һәм машиналар йөрү өлешенә яки тротуарның бөтен киңлегенә һәм комплексына, шул исәптән машиналар йөрү өлешенә, борт ташына, тротуарларга, яшелләндерелгән территорияләргә башкарылырга тиеш.

8.9.1.1.9. Объектны муниципаль ихтияжлар өчен файдалануга кайтару турындагы актка кул куелганнан соң билгеләнгән вакыт эчендә (биш ел) торгызу эшләрне башкаруның гарантия срогын тәэмин итәргә.

Төзекләндерүне торгызу буенча башкарылган эшләрне һәм эшләрне кабул итү Башкарма комитет вәкилләре һәм эшләрне житештерүчә тарафыннан имзалана торган акт белән тулысынча рәсмиләштерелә. Юл катламы бозылу белән бәйле инженер-коммуникация (жир) эшләрне башкарганга башкарылган эшләрне кабул иткәндә шулай ук Россия Эчкә эшләр министрлыгының ГИБДД идарәсе һәм МВДның Зеленодольск шәһәре буенча бүлгә вәкилләре катнашында башкарыла.

8.9.1.1.10. Ордерда күрсәтелгән эш срогы чыкканнан соң өч көн эчендә объектны Тышкы төзекләндерү элементларын бозуга бәйле эшләр башкарылганнан соң башкарылган эшләрне кабул итү һәм төзекләндерүне торгызу акты белән тапшырырга.

8.9.1.1.11. Кышкы чорда (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) эшләр башкарылган очракта, ордерда күрсәтелгән эш срогы чыкканнан соң өч көн эчендә жиимерелгән төзекләндерү элементларын һәм юлларны торгызу буенча арадаш кабул итү актын рәсмиләштерергә.

Жиимерелгән төзекләндерү элементларын һәм юлларны ахыргы торгызу 8.9.8.6 пунктында билгеләнгән тәртиптә башкарыла һәм төзекләндерү элементларын һәм юлларны торгызу эшләрә тәмамланганнан соң өч көн эчендә кабул итү акты белән тапшырыла.

Элек бирелгән ордерларны ябу срокларын һәм тәртибен системалы рәвештә (ике тапкырдан артык) бозган очракта заказчыга жир эшләрне башкаруга рөхсәт алудан баш тартырга мөмкин.

8.9.1.1.12. Эш барышында проект карарларына төзәтмәләр кертелгән очракта, тиешле килештерүләр белән төзәтелгән проект документларын тапшырып, ордерга тиешле үзгәрешләр кертергә кирәк.

Гамәлдәгә ордерга үзгәрешләр һәм өстәмәләр бирү урыны буенча гына кертелә. Заказның эффектлы очракларда туктатылырга мөмкин:

- ордерны рәсмиләштерүнең билгеләнгән тәртибен бозуларны ачыклау, рөхсәтләрнең гамәлдә булуын вакытлыча туктату, килештерүләр нигезендә ул бирелгән;

- төзелеш майданы янында урнашкан биналарның һәм корылмаларның конструкцияләре һәм элементлары деформацияләре барлыкка килү.

Ордерның гамәлдә булуын туктатып тору кызыксынган затларның хәбәрләре нигезендә башкарыла. Ордерда аның гамәлдә булу срогы турында билгә куела. Ордер эшчәнлеген торгызу язмача мөрәжәгать буенча бозуларны бетерүне раслау белән башкарыла.

8.9.1.1.13. Ордерда күрсәтелгән эшләр башланганнан соң 10 көн эчендә, эш вакыты давамында башланмаган очракта, ордерны гамәлдән чыгару турында гариза белән мөрәжәгать итәргә кирәк.

Аннулирование ордера башкарыла шулай ук очракларда:

- төзелеш объекттында кешеләрнең тормышына яки сәламәтлегенә куркыныч янаулар яисә бетерү өчен башка подрядчы оешмаларны яки жирлек хезмәтләрән жәлеп итү таләп ителә торган транспорт хэрэкәте барлыкка килү;

- ордер гамәлен туктатканнан соң эш алып бару яки аны туктатуга китергән сәбәпләрне бетермәү;

- ордерны рәсмиләштерүнең, аңа нигезләнеп бирелгән рөхсәтләрнең (документларның, килештерүләрнең) гамәлдә булуын туктатуның билгеләнгән тәртибен тупас бозуларны ачыклау.

8.9.2. Эш житештерүчә бурычлары

Эшне башкару өчен күрсәтелгән рөхсәт алган оешма башкара ала. Оешма ордерда күрсәтелә.

8.9.2.1. Эш житештерүчә бурычлы:

8.9.2.2. Объектта эшләр башкарыла торган жир участогына ордер, хокук билгели торган документ оригиналларына, расланган проект документларына, ә автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хэрэкәте вакытлыча чикләнгән яки вакытлыча туктатылган очракта автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хэрэкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында ЗМР Башкарма комитетының боерыгына һәм юл хэрэкәтен оештыруның схемасына ия булу һәм аларны оешма вәкилләрэнә күрсәтү, производствоны контрольдә тотучылар, шул исәптән административ идарә хезмәткәрләрэнә-Башкарма комитетының техник инспекциясе.

8.9.2.3. Эш урынында эш төрөн, заказчы, эш житештерүчә һәм аның подрядчыларының исемнәрән (субподряд шартнамәләре булган очракта), эшләрне башлау һәм тәмамлау срокларын, транспорт чаралары хэрэкәтен вакытлыча чикләү һәм вакытлыча туктату яки вакытлыча туктату күрсәтелгән мәгълүмат щитын урнаштырырга

(хэрэкэтне шундый чиклэу (туктату) кирэк булса), эш башкару өчен жаваплы вазыйфай затларның фамилияләре, исемнәре, атасының исемнәре, эш телефоннары номерлары. Төзелеш, ремонт, жир эшләре башкару өчен жаваплы зат, эш башкару вакытында эш урынында булырга тиеш.

8.9.2.4. Юл хэрэкәтен оештыру схемасы нигезендә Куркынычсыз юл хэрэкәте шартларын тээмин итү.

8.9.2.5. Барлык вакытлы билгеләрнең, шулай ук житештерү зонасындагы юл хэрэкәтен жайга салуның техник чараларының сакланышын һәм тотылуын тээмин итэргә.

8.9.2.6. Төзелеш майданын (эшләрне житештерү зонасын) жирлек урамнары белән тоташтыручы вакытлыча керү-чыгу юлларын урнаштыру, аларны каты өслекле һәм автомойка белән жиһазлау зарур.

8.9.2.7. Эшне башкаруны тикшереп торучы органнар вәкилләрен, шул исәптән ЗМР Башкарма комитетының Административ-техник инспекция идарәсе хезмәткәрләрен төзелеш майданчыгына (эшләрне житештерү зонасына) керүне тээмин итэргә.

8.9.2.8. Транспорт һәм жәяүлеләрнең куркынычсыз хэрэкәтен тээмин итә торган эш зонасын коймалауны, эш житештерү зонасына кергән объектларның сакланышын тээмин итә, юл хэрэкәтен оештыруның килешенгән схемасы нигезендә юл хэрэкәтен оештыруның техник чараларын, койма һәм юнәлеш жайланмаларын, 1,5 м киңлектәге тимер юл тимер юллары булган жәяүлеләр күперләрен, койма почмакларындагы Кызыл фонарьларны һәм кимендә һәр 50 м сакчы буенда.

Койма почмакларында (өлешчә яки тулысынча) тротуар яки машина йөртү өлеше, гамәлдәге нормалар нигезендә вертикаль тамга ясалырга тиеш. 1 метрдан артык тирәнлектәге котлованнар (траншеялар) урнаштырылырга тиеш түгел.

Жәяүлеләр хэрэкәтен оештыру өчен урамнарның ике ягында да ким дигәндә 1,5 м киңлектәге тротуар полосалары калырга тиеш, шул ук вакытта алар тимер юлны мәжбүри урнаштыру белән бөтен киңлектә койма булырга тиеш.

8.9.2.9. Эшләр башкарганда ишегалларына (кварталларга) керүне һәм төзелешкә керүне траншея һәм жәяүлеләр күперләре аша чыгу юлларын урнаштыру юлы белән тээмин итэргә. Кыш көне алар кардан һәм боздан системалы рәвештә чистартырга, ком сибэргә тиеш.

8.9.2.10. Материаллар туплауны, техниканы вакытлыча саклауны һәм көнкүреш шәһәрчеген урнаштыруны ордерны рәсмиләштергәндә килештерелгән оешмалар тарафыннан килештерелгән проект (төзелеш, житештерү) нигезендә оештырырга, андый материалларны, техника эшләр урынына ордерда күрсәтелгән оешмаларда ордерны теркәгәннән соң гына житештерергә һәм гамәлдәге объектларның сак зоналарына кертелгәннән соң гына (кирэк булганда, булган объектларның сак зоналарында территорияне вакытлыча билэргә) алырга.

8.9.2.11. Төзелеш майданчыгын (эшләрне житештерү зонасын) тиешле хәлдә тоту. Жиһазлар, төзелеш материаллары, чүп-чар, грунт, кар, төзелеш житештерү калдыкларын туплау, шулай ук төзелеш майданчыгы территориясә артына көнкүреш вагоннары урнаштыру тыела.

8.9.2.12. Төзелеш майданчыгында каты көнкүреш калдыкларын, эре габаритлы һәм төзелеш чүп - чарын, шулай ук башка житештерү һәм куллану калдыкларын жыю өчен контейнерлар һәм (яки) бункерлар-жыючылар булуын тээмин итэргә.

8.9.2.13. Каты көнкүреш калдыкларын, эре габаритлы һәм төзелеш чүбөн, шулай ук житештерүнең һәм куллануның башка калдыкларын билгеләнгән тәртиптә төзелеш майданчыгынан чыгаруны оештыруны тээмин итэргә.

8.9.2.14. Төзелеш майданчыклары, төзелеш материаллары житештерү объектлары (ТБИ заводлары, эретелгән төеннәр һ. б.) автотранспорт тәгәрмәчләрен чистарту (юу) пунктлары белән мәжбүри рәвештә жиһазланырга тиеш.

Жирлек территориясенә автотранспортның тәгәрмәчләре белән грунт һәм пычрак чыгару тыела. Объектның чигеннән (урам ягынан-юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) 10 метрлы зона территорияләрен жыештыру һәм карап тоту өчен жаваплылык 50 метрлы төзелеш зонасы чикләрендә объекттан чыгу чигеннән төзелеш оешмаларына йөкләнә.

Биеклегә коймасыннан югарырак булган төзелеш майданчыгы территориясендә грунт туплау тыелая.

8.9.2.15. Генераль Подрядчы төзелеш оешмасы подъезд юлларын чиста тотуны, төзелеш майданчыкларын төзекләндерүне һәм карап тотуны, жәяүлеләр өчен куркынычсыз вакытлы тротуарлар урнаштыруны, тәүлекнең төнге вакытында төзелеш майданчыгы коймаларын, автотранспорт керү урыннарын һәм жәяүлеләр өчен вакытлыча тротуарларны яктыртуны тээмин итэргә, төзелеш эшләре тәмамланганнан соң төзекләндерү эшләре алып барыла торган мәгълүматка ия булырга тиеш. Төзелеш майданын киртәләу проект нигезендә билгеләнгән тәртиптә башкарылырга тиеш. Фехтовкалау каты һәм ышанычлы булырга тиеш, чит кешеләрнең төзелеш майданына кермәсен.

Эшләр тәмамлангач урманнар сүтелергә һәм бер атна эчендә чыгарылырга тиеш.

8.9.2.16. Ордер шартларын, шул исәптән топосъемкада күрсәтелгән эшләрне житештерү зонасы чикләрен үтәү буенча, шулай ук эшләрне башкару срогы буенча башкару (срогы чыккан ордер буенча эшләр ордерсыз эшләргә тинләштерелә) башкару.

8.9.2.17. Башкарма комитет карары нигезендә, автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хэрэкәтен вакытлыча чиклэу (вакытлыча туктату) тәртибен һәм срокларын үтэргә.

8.9.2.18. Юл хэрэкәтен оештыруның гамәлдәге схемасын вакытлыча бозып эшлэгәннән соң, проектта башкача каралмаган булса, юл хэрэкәтен жайга салу техник чараларының даими дислокациясен тулысынча торгызырга.

8.9.2.19. Төп эшләр тәмамлангач, бозылган төзекләндерүне торгызырга һәм ордерда күрсәтелгән срокта тергезү эшләрәннән соң Материалларны, конструкцияләрне, төзелеш чүп-чарларын, киртэләрне бетерергә.

8.9.2.20. Яңа төзелеш яки шәхси торак йортларны, дачаларны һәм башка азкатлы төзелешләрне реконструкцияләгәндә әлеге Кагыйдәләрнең 3.2 пункттында билгеләнгән территориянең санитар торышы өчен жаваплылык төзүчеләргә бирелә. Индивидуаль торак йорт төзелеше тәмамлангач, хужа төзелеш процессында бозылган подъезд юлларын үз хисабына торгызырга тиеш.

8.9.2.21. Индивидуаль төзелеш алып барганда эре габаритлы, көнкүреш чүп-чарын һәм төзелеш калдыкларын жыю һәм чыгару өчен жаваплылык төзүчегә йөкләнә. Төзелеш калдыкларын хужасы махсус оешма белән өстәмә килешү буенча үз хисабына чыгарырга тиеш. Югарыда күрсәтелгән чүп-чарны жыю өчен төзүче үз территориясендә шәхси чүп жыючы (контейнер, бункер) урнаштырырга тиеш.

8.9.3. Консервланган төзелеш объектлары

8.9.3.1. Консервланган төзелеш объектын карап тоту өчен жаваплылык заказчы-төзүчегә йөкләнә.

8.9.4. Ордерлар житештерелә торган эшләр.

Зеленодольск муниципаль районы башкарма комитеты тарафыннан бирелгән ордер нигезендә түбәндәге эшләрне башкару рөхсәт ителә:

8.9.4.1. чыгару (алу), соскрытие һәм эшләү грунта, шул исәптән аның планировка астында теләсә нинди алдагы эш төрләре;

8.9.4.2. юл киemen, тротуарларны, юл кырларын, аеру полосаларын, яшел үсентеләр зоналарын ачу;

8.9.4.3. әлеге бүлектәге 5 пунктта күрсәтелгән юл эшләренең барлык төрләре;

8.9.4.4. биналарны, төзелешләрне, корылмаларны, йорт хужаларын һәм башка инженерлык коммуникацияләрен төзү, реконструкцияләү, ремонтлау (капиталь ремонтлау) вакытында жир эшләрән житештерү, аларны салу ысулына бәйсез рәвештә, шул исәптән инженерлык коммуникацияләрен төзелеш тапларынан чыгару буенча жир эшләрә; төзелеш майданчыгы аша транзит аша үтүче инженерлык коммуникацияләрен төзү, реконструкцияләү, ремонтлау (капиталь ремонт) буенча жир эшләрә аның чикләрендә тоташу нокталары булган; капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау максатларында бирелгән жир кишәргеленнән читтә төзелеш (реконструкция, капитал ремонт) вакытлыча инженерлык коммуникацияләрен урнаштырганда жир эшләрә;

8.9.4.5. электр тапшыру, элемент линияләрен, электр транспортының контакт челтәрен, яктырту баганаларын урнаштыру (алыштыру);

8.9.4.6. шпунт сугу, субай кору (шул исәптән проект-эзләнүләр стадиясендә сынау субайлары эш);

8.9.4.7. инженерлык эзләнүләрендә казу эшләрән житештерү, геодезик билгеләр кую;

8.9.4.8. вакытлы коймалар һәм фехтовкалау, шул исәптән вакытлыча урнаштыру (алыштыру) һәм урнаштыру алмаштырыла торган койма Новопольский авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан бирелгән ордер нигезендә билгеләнгән булса, вакытлыча киртэләрне алыштырудан тыш, төзелеш майданчыкларын, эш башкару зоналарын коймалар һәм коймалар урнаштыру һәм алыштыру;

8.9.4.9. стационар юл киртэләрән һәм тимер юл жайланмаларын урнаштыру;

8.9.4.10. төзелеш урманнарын һәм стационар каланчаларны реконструкцияләгәндә, биналарның һәм корылмаларның фасадларын капитал һәм ағымдагы ремонтлаганда, шулай ук биналарның (корылмаларның) фасадларын тикшергәндә урнаштыру;

8.9.4.11. территорияләренә төзекләндергәндә һәм яшелләндергәндә жир, юл эшләрән житештерү, шул исәптән агачлар утыртканда (күчереп утыртканда), бозылган төзекләндерүне жирле һәм комплекслы торгызганда;

8.9.4.12. стационар булмаган һәм капитал булмаган вакытлы файдаланудагы объектлар, күмәк бер катлы гаражлар, ачык автостоянкалар, жәмәгать бәдрәфләре, спорт майданчыклары һәм башка корылмалар төзегәндә жир эшләрән житештерү;

8.9.4.13. 0,3 М күмелгән вакытта жирлекнең инфраструктура элементларын, шул исәптән аерым торучы реклама конструкцияләрен, шулай ук 0,3 м дан артык булган сәүдә, тукталыш һәм башка павильоннарын яисә 10 кв. метрдан артык майданлы павильоннарын урнаштыру;

8.9.4.14. Төрле материалларны, конструкцияләрне, жиһазларны складлау;

8.9.4.15. Авария эшләрә житештерү һ б.

8.9.5. Ордерсыз житештерергә рөхсәт ителгән эшләр

ЗМР башкарма комитетыннан ордер алу түбәндәге эшләрне башкару өчен кирәк түгел:

8.9.5.1. Ярыкларны ябу, юл өслегә деформация сутуралары;

8.9.5.2. theл өслеген эшкәртү;

8.9.5.3. кое, репер, газ һәм кабель келәмнәрен алыштыру һәм көйләү;

8.9.5.4. юл сулары системасын пычрактан, чүп-чардан, бу корылмаларны эшләүне кыенлаштыручы чит эйберләрдән чистарту;

8.9.5.5. юл хәрәкәтен оештыруның техник чараларын тышкы ремонтлау, аларның аерым элементларын алыштыру, тротуарларга һәм 0,3 м га кадәр күмелгән юл билгеләре өчен тимер-бетон нигезле яшел үсентеләр зонасына урнаштыру;

8.9.5.6. юл хәрәкәтен чикләмичә генә башкару шарты белән, күперләрдә, юлүткәргечләрдә, деформацион тегү элементларын, яктырту баганаларын, парпетларны, кәрниз ташларын, тротуар плитәләрен, Тау һәм конусларны ремонтлау белән бәйле тоннельләрдә эшләр;

8.9.5.7. яшел мәйданнарны карау (жимерелгәннәр өчен куаклар утырту да кертеп), парклар, бакчалар, скверлар жәяүле юллар;

8.9.5.8. 10 кв. метрга кадәр мәйданлы павильоннарны жир эшләре житештермичә урнаштыру;

8.9.6. Авария хәлендәге эшләрне башкару тәртибе

8.9.6.1. Аларга караган коммуникацияләрдә авария турында сигнал алган вакытта инженерлык коммуникацияләре хужалары кичекмәстән аварияле бригада жибәрергә тиеш, ул җаваплы зат житәкчеләгендә аварияне бетерергә, юл хәрәкәте иминлеген һәм якын-тирдә урнашкан инженерлык коммуникацияләренә һәм башка объектларның сакланышын тәмин итәргә тиеш.

8.9.6.2. Аларны эксплуатацияләү яки төзелеш эшләрен башкарганда булган аварияләрне бетерү максатыннан инженерлык коммуникацияләрендә һәм корылмаларында авария-торгызу эшләрен (шул исәптән аерылышуларны) житештерү, объектның хужасы тарафыннан Башкарма комитетка тапшырыла торган эшләрне жентекләп географик (адреслы) бәйләп, авария телефонограммалары (факсограммалар) нигезендә хәл ителә.

Авария хәлендәге телефонограмма (факсограмма) жибәру белән бер үк вакытта аварияне бетерә торган оешма тәүлек дөвамында Башкарма комитетта авария хәлендәге эшләр башкаруга ордер рәсмиләштерергә тиеш.

Кичке һәм төнге вакытларда, ял көннәрендә һәм бәйрәм көннәрендә башкарма комитетта ордер рәсмиләштерелгән очракта авария хәлендәге эшләрне башкаруга рөхсәт ителә.

8.9.6.3. Авария зонасында жир асты коммуникацияләре булган оешмаларга, телефонограмма алганда, авария булган урынга, башкарма рәсемнәр белән вәкилле жибәрергә, ведомство карамагындагы коммуникацияләренә (корылмаларның) урнашкан урыннарын ачыкларга һәм эш ысулын килештерергә бурычлы.

Юл йөрү өлешендә авария хәлендәге эшләрне башкару тәртибе шулай ук ЗМР буенча Россия Эчке эшләр министрлыгының ОГИБДД, МВД идарәсе белән килештерелергә тиеш.

Аварияне бетерү эшләре юлны тулысынча яки өлешчә ябуны таләп итсә, Россия Эчке эшләр министрлыгының ОГИБДД, МВД идарәсе башкарма комитет белән берлектә үтүнә вакытлыча ябу, транспортны карау маршруты һәм зыянны (кызыксынган эксплуатацион оешмалар белән бергә) билгеләү турында оператив карар кабул итә.

8.9.6.4. Аварияне бетерү эшләре урынында даими рәвештә авария хәлендәге эшләрне башкаручы оешманың Башкарма комитет тарафыннан бирелгән хезмәт танкылыгы һәм ордery булган җаваплы вәкиле яки Башкарма комитетка жибәреп эшләрне жентекләп географик (адреслы) бәйләвеч белән телефон программасының (факсограмманың) күчәрмәсе булырга тиеш.

8.9.6.5. Төрле материаллар һәм жиһазлар туплаган яки авария булган урында туфрак яки төзелеш чүп-чарын чүп-чардан арындырган оешмалар, әгәр бу авария хәлендәге эшләргә комачауласа, аварияне бетерү буенча эш алып баручы оешма таләбе буенча, кичекмәстән һәм үз хисабына эш зонасын бушатырга тиешләр.

8.9.6.6. Аварияләр, нинди генә коммуникация (корылма) булуга карамастан, авария хәлендәге житешсезлекләр булган урыннарда тулысынча төзекләндерелүгә карамастан, биш тәүлек эчендә бетерелергә тиеш.

Эшне башкаручы оешма аварияләрне вакытында бетермәү һәм төзекләндерүне торгызу өчен җаваплы.

8.9.6.7. Авария бетерелгәч, траншеяны (котлованны) тутыру һәм чүп-чарны жыештыру эшен башкарган оешма объектны тулы күләмдә төзекләндерүне торгызу буенча башкарылган эшләрне кабул итү акты белән, муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкаләтле органнары тарафыннан кабул итү акты рәсмиләштереп тапшыра.

8.9.6.8. Төзекләндерү һәм яшелләндерү эшләрен махсус оешмалар башкаруга тиеш.

Шул ук вакытта юл йөрү өлешендә һәм тротуарларның каплануын торгызу эшләре ел вакытына карамастан (автотранспортның һәлакәтсез хәрәкәтен һәм механикаштырылган жыештыруны тәмин итү өчен) 24 сәгать эчендә башкарылырга тиеш.

8.9.6.9. Кышкы чорда (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) эшләр башкарганда, кече архитектура формаларын, яшел үсентеләрне торгыза алмау һәм асфальт өслеген яңадан торгызу зарурлыгы 25 апрельдән 31 майга кадәр төзекләндерүне башкаруга тиеш.

8.9.6.10. Авария-торгызу эшләре объекты төзекләндерүнең һәм юл-ремонт эшләренә фактик үтәлешен һәм аларның сыйфатын тикшергәннән соң контрольдән төшерелә, бу турыда эшләрне башкаручы оешма вәкилләре, территориянең баланс тотучысы, муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты, шулай ук муниципаль берәмлекнең башкарма комитетының вәкаләтле органнары, шулай ук ЗМР буенча Россия Эчке эшләр министрлыгының ЮХИДИ идарәсе вәкилләре катнашында акт төзелә (әгәр эшләр йөрү өлешендә башкарылган булса).

8.9.6.11. Авария хәлендәге эшләр житештерү зонасын төзекләндерү эшләрен вакытында башкарып булмаса, әлеге эшләрне башкаруга Башкарма комитетта ордер рәсмиләштерелергә тиеш. Срогы чыккан ордер буенча эшләр ордерсыз эшләргә тиңләштерелә.

8.9.6.12. Авариялә хәлдә планлы эшләр башкару тыела.

8.9.6.13. Трассаның гомуми озынлыгы (траншея) булган инженерлык коммуникацияләрендә авария эшләрен башкару зарурлыгы белән 10 метрдан артык эш башкаруга ордер план эшләренә ордер рәсмиләштерү өчен каралган тәртиптә рәсмиләштерелә.

8.9.7. Бозылган төзекләндерүне торгызу

8.9.7.1. Объектларны төзү, реконструкцияләү яки ремонтлау (капиталь ремонт) буенча эшләр башкарылганнан соң, башкарма комитет биргән ордерда күрсәтелгән вакытта төзекләндерү эшләре башкарыла.

8.9.7.2. Траншея (котлована) күмелгәннән соң, урам аркылы кисешкән урыннарда һәм рельс юллары чикләрендә юл киёмнәрен торгызу эшләре кичекмәстән башланып, 24 сәгать эчендә тәмамланырга тиеш, ә калган очракларда-өч тәүлек эчендә башкарылган.

Аны ачканнан соң юл киеме "автомобиль юллары" СНИП таләпләренә туры китереп торгызылырга тиеш 2.05.02-17.12.1985, ГОСТ Р 50597-93.

8.9.7.3. Траншея (котлована) күмү эшләрен житештерүче юл киёмнәрен яки тышкы төзекләндерү элементларын (яшел үсентеләр, кара туфрак белән каплау, үләннәр, печән юллары һәм майданчыклар, кече архитектура формалары һ. б.) түбәндәгә эшләргә башкарганнан соң торгызырга, торгызырга тиеш:

- калган материалларны, артык грунтны, төзелеш калдыклары белән эш итү буенча технологик регламент нигезендә объекттан чыгару;

- ремонт эшләре барышында юл катламы механик бозылган очракта, торгызу күләме объектны карап тотуны һәм техник эксплуатацияләүне башкаручы оешма вәкиле һәм эшләргә житештерүче катнашында зыян актын төзү белән комиссия рәвештә билгеләнә.

8.9.7.4. Траншеяларны (котлованнарны) машиналар йөрү өлешендә һәм тротуарларда торгызу срокларын үтәүне ЗМР Башкарма комитетының Административ-техник инспекция идарәсе контрольдә тотала.

8.9.7.5. Асфальт-бетон катнашмаларын урнаштырганчы чиктәш полосаларны тоташтыруның төгәллеген тәмин итү өчен эш житештерүче аларны түбәндәгә таләпләргә иштә тотып башкарырга тиеш:

а) хәзерге асфальт кырлары горизонталь һәм Вертикаль сызыкларсыз булырга тиеш;

б) асфальт бетон өслеге астына нигез коры һәм пычрактан чистартылырга тиеш;

в) нигезләре нечкә яки сыек битум яки 0,5 л/кв исәбәннән битум эмульсиясе белән эшкәртелгә тиеш.

Шулай итеп эзерләнгән урынга кайнар асфальт-бетон катнашмасы куела.

Яңа тезелгән һәм иске асфальтның парлаштыру урыннары жентекләп тикшерелә. Каплау өслеге тигез булырга тиеш, агым һәм ачык тегүләр юк.

Асфальт өслеген торгызу юлның һәм тротуарның бөтен киңлегенә буенча башкарыла. Юл катламын торгызу ел әйләнәсендә башкарыла.

Кышкы чорда (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) эшләр башкарылган очракта кардан һәм боздан кар чүплекләренә алып чыгу юлы белән тулысынча чистартылырга, эш урыннарын грунт белән капларга, юл киёмнәре конструкциясенә туры китереп тиешле коэффициентка кадәр коэффициент белән ком һәм вак таштан нигезләргә эзерләргә, алга таба тыгызланып, кар белән тышлауны, кар ташын салдырырга кирәк бер үк меткадагы сыек асфальтобетон яки бетон катнашмасы булган асфальт бетон белән капланган.

8.9.7.6. Төзекләндерүне тулысынча торгызу 25 апрельдән 31 майга кадәр бара.

Технологик эзлеклелектә асфальт-бетон капламаларны торгызу тышкы һава температурасы 10° тан түбән булмаган көз һәм 5° тан ким булмаса тиеш.

8.9.7.7. Яшел зонаны торгызу үсемлек туфрагы белән генә (кар һәм бозсыз) өске катламны торгызу белән эшләнәргә тиеш. Үсемлек туфрагы катламының калыңлыгы аның таралган урыннарында ким дигәндә 30 см булырга тиеш. тикшерү шурфларны өзеп ясала. Яшел зонаның урнашуы нәкъ горизонталь һәм вертикаль булырга тиеш.

8.9.7.8. Эш урынында утырту эшләре тәмамланганнан соң биш ел эчендә барлыкка килгән очракта, заказчы аларны бетерүне тәмин итәргә тиеш.

8.9.7.9 оешма житәкчеләре, прораблар, осталар һәм башка вазыйфай затлар эшне сыйфатсыз башкару, юл һәм тротуарларны, яшел үсентеләргә, газоннарны, торак пунктларны төзекләндерү элементларын торгызу өчен жаваплы.

8.9.8. Ожир, биек катлы эшләр башкарганда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү

8.9.8.1. Эшләргә житештерүче килешенгән тәртипне, эшләргә башкаруның чиратын тәмин итәргә, аларны үтәү вакытын үтәргә, юл хәрәкәте иминлеген оештырырга тиеш.

8.9.8.2. Юл йөрү өлешендә, тротуарларда, юл кырларында, бүлү полосаларында, урам газоннарында(яшел үсентеләр булган территорияләрдә) эш тәртибе һәм вакыты өслеге эшләр чорында юл хәрәкәтен оештыру схемасы белән билгеләнә.

8.9.8.3. Юл хәрәкәтен оештыру схемасы проект документлары составында эшләнәргә тиеш.

8.9.8.4. Эш урыны билгеләнгән үрнәктәгә калкан-заставкалар (вакытлыча юл бүлү су блоклары).

Урамнарның (магистральләргә) юл өлешендә коймалардан тыш Кызыл габаритлы фонарьлар, юл билгеләре, транспорт, жәяүлеләр йөрү юллары күрсәткечләре һ. б. урнаштырыла.

Тышкы яктырткычлар булмаган очракта жәяүлеләр хәрәкәте зоналарында эш урыннары яктырткычлар белән жиһазландырылачак.

8.9.8.5. Эш башкарыла торган вазыйфай затлар коймаларның булуы һәм торышы, яктырту һәм габаритлы фонарьларның эшләве, юл билгеләренә һәм күрсәткечләргә эш тәмамланганчы сакланышы өчен жаваплы.

8.9.8.6. Эшләргә башкарганда биналарга керү юллары, траншеялар (эшләргә житештерү зонасы) аша тоткычлы жәяүле күперләр кую юлы белән тәмин ителәргә тиеш, шулай ук ирекле

янгынга каршы хезмэт органнары, ЗМР буенча Россия МВД, ОГИБДД идарәсе белән килештерелгән эш тәртибе нигезендә ишегалларына керү.

8.9.8.7. Расланган проект (төзелеш, эшләрне оештыру) нигезендә эш зонасын тулысынча төзекләндергәнче эшне башлау, объектта механизмнар, техника, материаллар, инвентарь, көнкүреш вагоннары урнаштыру тыела.

8.9.8.8. Урамның ике ягында да куркынычсыз жәяүлеләр хәрәкәтен тәмин итү өчен ким дигәндә 1,5 м киңлектә үтү каралган булырга тиеш. аерым очракларда тротуар тулысынча ябылырга мөмкин, ләкин шул ук вакытта жәяүлеләргә каршы тротуар буенча хәрәкәткә мәжбүри рәвештә сакланырга тиеш.

8.9.8.9. Биналар һәм корылмалар фасадлары өчен коймалар бу максатлар өчен махсус каралган, декоратив, чыдам һәм янғын куркынычсызлыгы буенча, төзелеш чорында төп үзлекләрен саклап калган Материаллардан башкарыла. Шул ук вакытта урамнарغا чыга торган фасадларның түбән баскычлары мәжбүри рәвештә ачык булмаган киёмгә чыдам материаллардан эшләнәргә тиеш.

8.9.8.10. Эш житештерү зонасы жәяүлеләргә куркынычсызлыгын тәмин итү максатыннан, койма өстендә саклагыч кузырек, ә тротуарда транспорт хәрәкәткә ягыннан тоткычлар белән жиһазландырылган жәяүлеләр өчен бизәү урнаштырыла.

8.9.8.11. Инвентаризация хәзергә дүләт стандартлары таләпләренә туры килергә тиеш.

8.9.8.12. рамнарның машиналар йөрү өлешендә койма сыйфатында монның өчен махсус эшләнгән полимер материаллардан ясалган блоклар кулланылырга мөмкин. Бетон блокларны һәм тимер-бетон өемнәргә эш башкару зонасын койма итеп куллану тыела.

8.9.8.13. Эшләр житештерү зонасын койма белән тәмин иткәндә (урнаштырганда) эш житештерүче ГОСТ 23407-78 "төзелеш-монтаж эшләре башкару участкаларын һәм инвентарь төзелеш мәйданчыкларын коймалау" таләпләрен үтәргә тиеш. Аның өчен кирәк булган техник шартлар". Эш зонасы коймалары пөхтә кыяфәткә ия булырга тиеш: буялган, пычрактан чистартылган, юылган, тишекләр, зыян күргән участкалар, вертикальдән тайпылышлар, чит стикерлар, игъланнар, язучулар булырга тиеш түгел.

8.9.8.14. Фехтовкалау һәм аларның элементлары рефектив материаллар белән эшләнәргә һәм начар һава торышына чыдам буяучулар белән буялырга тиеш.

8.9.8.15. Эш житештерүче траншеялар аша жәяүлеләр корылмаларын тиешенчә тотуны тәмин итәргә тиеш.

8.9.8.16. Урамнарның машина йөрү өлешендә һәм тротуарларда эшләр башкаручы эш житештерүче юл хәрәкәткә куркынычсызлыгының кирәкле техник чаралары белән жиһазландырылырга тиеш: яхшыртылган яктылык-техник характеристикалары, импульс сигнал уклары, фонарьлар, юл эшчеләре өчен чагылдыргыч кыстыргычлары булган махсус форма һәм юл техникасы өчен кызгылт сары төсле ялтыравыклы маяклар. Юл хәрәкәткә иминлегенә техник чараларын урнаштыру ведомство төзелеш нормалары (ВСН 37-84) һәм ГОСТ Р 52289-2004 таләпләре нигезендә башкарыла. Күрсәтелгән акчалар булмаса машина юлында эшләр башлау тыела.

Юл билгеләрен урнаштыру урыннары һәм саны Юл хәрәкәтен оештыруның расланган схемасына туры килергә тиеш. Стандарт булмаган һәм өйдә ясалган юл билгеләрен һәм фехтовкалау үзгәрткән кулланмыйча куллану тыела. Пульс атуучылары көн вакытына карамастан кертелергә тиеш. Техник чаралар юл хәрәкәтен оештыру һәм башка куркынычсызлык чаралары хәзергә дүләт стандартлары һәм бу продукт житештерүченә техник шартлары буенча эшләнәргә тиеш.

8.9.8.17. Автомобиль транспорты һәм жәяүлеләр хәрәкәткә булган урыннарда кое капкаларын ачу зарурлыгы белән люклар сигнализация чаралары белән һәм юл хәрәкәтен оештыруның типик схемалары нигезендә әйләнәп чыгу юнәлешен билгеләүче МВД, ОГИБДД вакытлыча кисәтү билгеләре белән жиһазландырыла.

8.10. Жирлеккән әйләнә-тирәлегенә аерым таләпләр

8.10.1. Торак мохитне, урамнарны һәм юлларны төзекләндерү объектларын, мәдәни - көнкүреш хезмәткә күрсәтү объектларын проекткаганда әлегә объектларны картлар һәм инвалидлар хәрәкәтенә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән тәмин итүне күздә тотарга кирәк.

8.10.2. Өлкән яшьтәге затларның һәм инвалидларның хәрәкәтенә ярдәм итә торган техник чараларны һәм жиһазларны проекткаштыру, төзү, урнаштыру заказчы тарафыннан расланган проект документлары нигезендә яңа төзелештә гамәлгә ашырыла.

8.11. Территорияне бәйрәм белән бизәү

8.11.1. Муниципаль берәмлек территориясен бәйрәмчә бизәү Новополюский авыл жирлегенә башкарма комитеты карары белән жирлеккән дүләт һәм бәйрәмнәрен үткөрү чорына, истәлекле вакыйгаларга бәйле чаралар чорына башкарыла.

Биналарны, корылмаларны рәсмиләштерү аларның хужалары тарафыннан муниципаль берәмлек территориясен бәйрәмчә рәсмиләштерү концепциясе кысаларында гамәлгә ашырыла.

8.11.2. Тантаналы һәм бәйрәм чараларын уздыруга бәйле эшләр оешмалар тарафыннан үз акчалары исәбеннән мөстәкыйль башкарыла, шулай ук Башкарма комитет белән килешүләр буенча

Новопольский авыл жирлеге бюджетында каралган чаралар циклендө.

8.11.3. Бэйрэм бизэлеше түбэндәгеләрне үз эченә ала: флаглар, лозунглар, гирляндлар, панно, декоратив элементлар һәм композицияләр, стендлар, киосклар, трибуналар, эстрада урнаштыру, шулай ук бэйрэм иллюминациясе жайланмасы.

8.11.4. Бэйрэм бизэлеше концепциясе Новопольский авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан расланган чаралар программасы һәм объектларны һәм бэйрэм бизэлеше элементларын урнаштыру схемасы белән билгеләнә.

8.11.5. Бэйрэм бизэлеше элементларын эзерләгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен жайга салуның техник чараларын төшерү, зыян китерү һәм күрү сәләтен киметү тыела.

8.12. Якындагы территорияләрне төзекләндерүдә биналар (биналар), корылмалар һәм корылмалар милекчеләренең катнашу тәртибе

8.12.1. Биналарның (биналарның), корылмаларның һәм корылмаларның милекчеләре әлеге кагыйдәләрне үтәүне, төзекләндерү эшләре исемлеген системалы рәвештә үтәүне тәэмин итәргә тиеш.

8.12.2 беркетелгән территориядә биналарның (биналарның), корылмаларның һәм корылмаларның берничә милекчесе урнашкан очракта, аны төзекләндерү буенча йөкләмәләр ике як килешүләре арасында бүленергә мөмкин.

8.12.3. Күпфатирлы йортлар урнашкан беркетелгән территорияләрдә төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру буенча чаралар комплексын үтәүче оешмалар Новопольский авыл жирлегендә яшәүчеләренең уңайлы яшәү мөхитен булдыру, Новопольский авыл жирлеге территориясенең санитар һәм эстетик торышын саклау һәм яхшырту максатларында тиешле территорияләрдә территориаль ижтимагый үзидарә органнары белән хезмәттәшлек итәләр.

9 бүлек. Инженер коммуналь челтәрләренең эчтәлеге

9.1.1. Жир асты һәм жир өсте инженерлык коммуникацияләре (жылылык, су, газ -, телекоммуникация һәм канализация челтәрләре) хужалары-оешмалар:

9.1.2. 9Биналарны һәм корылмаларны, күпфатирлы торак йортларны гомуми файдаланудагы элемент челтәренә асылмалы элемент линияләрен кулланмыйча Тоташтырырга;

9.1.3. Милекчеләр, шулай ук кызыксынган оешмалар белән килештереп, торак йортлар, биналар һәм корылмалар эчендә элементнең абонент челтәрләрен төзәргә.

9.2. Жир асты һәм жир өсте инженерлык коммуникацияләре (жылылык, су, газ -, телекоммуникация һәм канализация челтәрләре) булган оешма-хужаларга тыеглан:

9.2.1. Элемент кабелен, биналарның фасадаларын, диварларын, шулай ук башка корылмаларны һәм конструкцияләрне (мичләр, вентиляция конструкцияләре, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр, күмәк тән - һәм радиоприем антенналары, элемент системалары антенналары, биналарга урнаштырылган антенналар урнаштыру өчен мастлар) беркетү сыйфатында файдалану, моннан тыш 2 катлы һәм кимрәк булган һәм шәхси торак фондына кагылышлы.

9.2.2. Элемент кабелен терәкләрне һәм электр линияләрен асылмалау элементларын, урам утлары һәм конструкцияләрен багана һәм электр белән тәэмин ителгән транспортның контакт челтәрләрен, реклама калканнарын һәм башка реклама корылмаларын асып кую элементларын куллану.

9.2.3. Юл билгеләрен, светофорларны, мәгълүмат панельләрен урнаштыру өчен билгеләнгән корылмаларны һәм конструкцияләрне кабель урнаштыру өчен кулланыла, светофор һәм мәгълүмат панельләрен юллар киселешендә идарә итү өчен билгеләнгән элемент кабельләреннән кала.

9.2.4. Автомобиль транспорты өчен ике полосадан артык киңлектәге машина юлы белән урам элемент кабеленен биеклегенә һәм кабельне асып кую ысулына карамастан, һава юлы белән кисешүе.

9.2.5. Элемент кабельләрен һава юлы белән урнаштыру кабель биеклегенә һәм автомобиль транспорты хәрәкәте өчен машина юлы белән урамнарны асып кую ысулына карамастан.

10 нчы бүлек. Бу кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тоту һәм аларны бозу өчен җаваплылык

10.1. Әлеге кагыйдәләрне үтәмәгән өчен җаваплылык муниципаль берәмлек территориясендә даими яки вакытлыча яшәүче яки үз эшчәнлеген башкаручы барлык юридик, физик һәм вазыйфай затларга йөкләнә.

10.2. Гражданның һәм вазыйфай затларны әлеге кагыйдәләрне бозган өчен җаваплылыкка тарту Россия Федерациясе Административ хокук бозулар кодексы, административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының башка закон һәм норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

10.3. Бу кагыйдәләрне бозган өчен административ хокук бозулар турында беркетмәләрне рәсмиләштерү хокукыннан Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Административ хокук бозулар турындагы кодекслар нигезендә дәүләт инспекцияләүче, контрольлек итүче, күзәтчелек һәм башка органнарның хезмәткәрләре файдалана.

10.4. Административ хокук бозу турындагы беркетмәләр нигезендә әлеге кагыйдәләрне бозучыларны административ җаваплылыкка тарту турындагы карарны административ комиссия кабул итә, шулай ук

РФ һәм РТ Административ хокук бозулар кодексы белән билгеләнгән компетенция чикләрендә органнар һәм вазыйфаи затлар.

Муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү өлкәсендә транспорт чарасыннан йә милекче яки башка хужа тарафыннан йә жир кишәрлегенә йә башка күчемсез милек объекттын файдаланып башкарыла торган, фото һәм кино төшерү, видеоязма функцияләренә ия булган махсус техник чараларны кулланып теркәлгән, Административ хокук бозу ачыкланган очракта яки фото чаралары- кино төшерү, видеоязма, административ хокук бозу турындагы беркетмә төзелми, ә административ хокук бозу турындагы эш буенча карар административ хокук бозу турындагы зат катнашыннан башка чыгарыла.

10.5. Административ жәза бирү затны үтәмәгән өчен административ жәза билгеләнгән вазыйфаны үтәүдән азат итми, шулай ук ул китергән матди зыянны каплау бурычлары да бар.

11. БИНАЛАРНЫҢ, КОРЫЛМАЛАРНЫҢ ФАСАДЛАРЫН КАРАП ТОТУ

11.1 биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту үз эченә ала:

11.1.1 конструктив элементларны һәм фасадларны, шул исәптән керү ишекләрен һәм козырекларын, балкон һәм Лоджа коймаларын, кәрнизләрне, подъездларны һәм аерым баскычларны, төшү һәм баскыч коймаларын, витриналарны, декоратив детальләрне һәм башка конструктив элементларны һәм аларның буяуларын вакытында ремонтлау һәм торгызу;

11.1.2. Дренажларның, сүүткәргечләрнең һәм сливаларның төзек хәлдә булуы һәм тотылуын тәмин итү;

11.1.3 Буыннарны, ярыкларны һәм чокырларны мөһерләү, ябыштыру һәм тегү;

11.1.4. Отмосткаларны, подвал тәрәзәләрен һәм подвал подвалларын торгызу, ремонтлау һәм вакытында чистарту;

11.1.5. Электр яктырту фасадында урнаштырылган тәртипле хәлдә тоту һәм аны караңгылык жиктәч кабызу;

11.1.6. Аларның торышына һәм эш шартларына карап фасад өслекләрен вакытында чистарту һәм юу;

11.1.7. Тәрәзәләрне һәм тәрәзәләрне, билгеләрне һәм күрсәткечләрне вакытында юу;

11.1.8. Язмалардан, рәсемнәрдән, игъланнардан, плакатлардан һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук граффитидан чистартылды.

11.2. Фасад элементлары составына биналар, корылмалар һәм корылмалар керә:

1) приямкалар, подвал бүлмәләренә керү һәм чүп-чар камералары;

2) керү төркемнәре (баскычлар, майданнар, тимер юллар, подъезд өстендә козыреклар, диварлар, ишекләр һ. б.);

3) подвал һәм отмостка;

4) дивар самолетлары;

5) фасадларның чыгыш элементлары (балконнар, лоджия, эркерлар, карнизлар һ. б.);

6) түбәләр, шул исәптән вентиляция һәм төтен торбалары, треллистар, түбәгә чыгу һ. б.);

7) архитектура детальләре һәм тышлау (баганалар, пиластерлар, розеткалар, капительләр, фризалар, билбаулар һ. б.);

8) функция кертеп, дренаж торбалары;

9) парапет һәм тәрәзә фехтовкалау, треллис;

10) Тәрәзәләр, балконнар, билбаулар, цоколь чыгышлары, кырлар һ. б. металл бизәкләү эшләре.;

11) асылмалы металл корылмалар (флаг тоткычлар, якорлар, янгын баскычлары, вентиляция жиһазлары һ. б.);

12) панельләр һәм блоklar арасындагы горизонталь һәм Вертикаль тегүләр (зур панель һәм зур блоклы биналарның фасадлары);

13) пыяла, рамнар, балкон ишекләре;

14) биналар янындагы стационар коймалар.

11.3. Милекчеләр, биналарның, корылмаларның башка хокуклы ияләре һәм тиешле бурычлары йөкләнгән башка затлар:

11.3.1. Кирәк булганда, ләкин елына ким дигәндә бер тапкыр, махсус техника һәм юу ысулы буенча фасадларны чистартырга һәм юарга;

11.3.2. Кирәк булганда, елына ким дигәндә ике тапкыр, яз (жылыту системалары ябылганнан соң) һәм көз (жылыту сезоны башланганчы), чистарту һәм юу, кагыйдә буларак, химик чаралар, тәрәзә, балкон һәм лоджи ишекләре, подъездлардагы керү ишекләре;

11.3.3. Фасадның торышын исәпкә алып, 5-6 ел дәвамында агымдагы ремонт үткәргә, шул исәптән фасадны буяп торырга;

11.3.4. Фасадның аерым элементларына (нигез, подъезд, баскыч, баскыч, приямка, керү ишекләре, капка, цоколь тәрәзәләре, балкон һәм лоджий, су агып төшү, сызыклы ачышлар һәм башка конструктив элементлар) ярдәмче ремонт ясагыз.

Ярдәмче ремонт ким дигәндә өч елга бер тапкыр башкарылырга тиеш. Конструкция элементлары һәм фасад бизәлеше нормаль тузган саен яисә аларның кинәт зыян күргән (авария, табигый бәла-казалар, янгын һ. б.) әлегә хәлләр туктатылган көннән ике ай эчендә торгызылырга тиеш;

11.3.5. Чыгыш ясаучы конструкцияләр жимерелү куркынычы булган очракта сакчылык-кисәтү чараларын (киртәләрне, челтәrlәрне урнаштыру, элементның жимерелә торган өлешен сүтү һ. б.) башкарырга.

11.4. Фасадларны эксплуатацияләгәндә рөхсәт ителми:

11.4.1. Биналарның һәм корылмаларның фасадлары диварларының өслекләренә зыян (пычрану): су басу, буяу су басу, ярыкларның булуы, Аерылган штукатурка, тышлау, кирпич кладкасына зыян салу, тимер-бетон конструкцияләренң саклагыч катламы отряды һ. б.;

11.4.2. Биналарның һәм корылмаларның архитектур һәм сәнгать-скульптура детальләре: капительләр, фризлар, тартгалар, барельефлар, сукыр бизәнү әйберләре, орнаментлар, мозаика, сәнгать картиналары һ. б. зыян (аларның булуы проект документлары белән каралган очракларда).;

11.4.3. Панельара буыннарның мөһерләнүен бозу;

11.4.4. Штукатурка, штукатурка, подвал өлешенә төсле катламы, фасадлар, биналар яки корылмалар, шул исәптән тәрәзә, Керү эремчекләре дизайнының эшләмәве;

11.4.5. Балкон, лоджий, эркер, тамбур, кәрниз, козырек һ. б. фасадларның чыгыш элементларына зыян китерү (пычрату);

11.4.6. Балкон, лоджий, парапет һ. б. коймаларны жимерү (булмау, пычрату);

11.4.7. Фасадны һәм аның элементларын төсә белән аерылып торган материаллар белән бизәү һәм буяу әлегә бина өчен билгеләнгән проект колер паспорты белән корылма;

11.4.8. Проспект, урам, тыкрык, майдан атамаларын, бина номерларын, корылма номерларын, корпус яки корылма номерларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, вәкаләтле орган белән килешмичә;

11.4.9. Фасадта һәм (яки) бинаның түбәсендә, флаг тотучыларның корылмаларында, вәкаләтле орган белән килешенгән проект булмаса, флаштокларны урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

11.4.10. Яңа архитектура детальләрен бетерү, алыштыру яки урнаштыру, яңа ачышларны урнаштыру яки ябу, тәрәзә формаларын үзгәртү, яңа балконнар һәм лоджалар, эркерлар, балконнар арасында төзелеш, билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алмыйча, төзелеш;

11.4.11. Гомуми файдаланудагы территорияләрдә (шул исәптән майданда, урамнарда, юлларда, яр буйларында, яр буйларында, гомуми файдаланудагы су объектларының фасадларын, корылмаларын (житештерү, склад, индивидуаль торак төзелешеннән кала) каплау өчен, территорияләргә коймалау өчен профнастил, сайдинг, металлопрофильләргә, металл битләргә һәм башка шундый материалларны куллану, мәдәни мирас объектларынан кала, скверлар, бульварлар) ;

11.4.12. Буяу фасадлары кадәр торгызу разрушенных яки поврежденных архитектура детальләрен;

11.4.13. Фасадларның өлешчә төсә (биналарның беренче катларында тулы төс);

11.4.14. Төсләр чишелешенә, рәсемнә, бәйләүче калыпчыкның һәм фасад жиһазларының башка элементларының, шул исәптән тәрәзә һәм витриналар, ишекләр, балконнар һәм лоджияләргә гомуми архитектур чишелешенә туры килми торган үзгәчлеккә үзгәреш;

11.4.15. Декоратив чишелешләрен һәм тышкы кыяфәтен бозган бина һәм корылмаларның өстәмә элементлары һәм фасадлары белән булган визорларны һәм абзарларны жиһазлау;

11.4.16. Гомуми файдаланудагы территорияләрдән чыга торган һәм карала торган фасадлар булган биналарга һәм корылмаларга сукыр металл сөлгеләр урнаштыру, фасадның архитектура карары, фасадтагы башка подъездларның характеры һәм төс карарына туры килми торган ишек тутыру урнаштыру;

11.4.17. Фасад яссылыгына карата ишек блогының урнашу урынын үзгәртү;

11.4.18. Тәрәзә белән ишек тартмасы һәм ачылу арасындагы тегүләргә Начар чишелешә фасадның тышкы кыяфәтен боза;

11.4.19. Ачылыкны очраклы үзгәртү, буяу һәм декоратив пыяла өслек пленкалары белән каплау, пыяла блоklar белән алыштыру;

11.4.20. Фасад элементларын, түбәләргә, биналар һәм корылмаларны (төтен юлларын, вентиляция, телевидение һәм радионы коллектив кабул итү системалары антенналарын, чыбык үткәргечле радиоташырулар челтәрләре стойкаларын, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр, парапетлар, янгынга каршы баскычлар, жир элементлары һ. б.) асылмалы элемент линияләрен беркетү һәм һава-кабель кичүләргә;

11.4.21. Тиешле рөхсәтсез балкон, лоджий үзгәрешләрен житештерү, балконнарның тышкы ягыннан келәмнәр, киём-салым, кер юу, лоджий һәм биналарның төп фасад тәрәзәләрен асып кую, шулай ук аларны төрле көнкүреш әйберләргә белән туплау;

11.4.22. Архитектура детальләренә, декор элементларына, кыйммәтле архитектура бизәкләргә тышкы кондиционерларны һәм антенналарны урнаштыру, шулай ук архитектура өслекләрен бозуга китерә торган беркетү;

11.4.23. Фасадның декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, керү төркемнәрен урнаштырганда яңа бизәк һәм реклама белән ябу;

11.4.24. Биналар, тышкы реклама һәм мәгълүмат корылмалары стеналарына рөхсәтсез (законсыз) беркетү;

11.4.25. Афишаларны, игъланнарны, плакатларны һәм башка мәгълүмати-басма продукцияне асып кую һәм ябыштыру, шулай ук биналар, корылмалар фасадларында граффити ясау.

11.5. Антенна урнаштыру рөхсәт ителми:

11.5.1. Төп фасадларда;

11.5.2. Урамнан каралган түбә, ишегалды фасадлары һәм брендмауэрларда;

11.5.3. Биналарның түбәсендә, биналарның һәм корылмаларның силуэтлы тәмамлануында (манараларда, гөмбәзләрдә), парапетларда, түбә коймаларында, вентиляция торбаларында.

11.6. Телевизион антенналар урнаштыру баланс тотучы, идарәче оешма (МКД) белән килештереп башкарылырга тиеш.

11.7. Тышкы күзәтү видеокамералары тиешкеләр, козыреклар, балконнар, эркерлар астында, на урнаштырыла архитектура детальләре, декор, кыйммәтле бизәк элементлары булмаган фасад участоклары.

Размещение видеокамер наружного наблюдения на колоннах, фронтонах, карнизах, пилястрах, порталах, козырьках, на цоколе балконов не допускается.

11.8. Кергү:

11.8.1. Подъездларга кергәндә мәгълүмат стендларын урнаштыру;

11.8.2. Авыл жирлегә урамнары буенда ишегалды фасадлары ягыннан урнашкан биналарга тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру.

12 нче бүлек. Индивидуаль торак төзелеш территорияләрен карап тоту

12.1. Шәхси торак төзелеш территориясен карап тоту җаваплы затлар тарафыннан гамәлдәге санитар кагыйдәләр һәм нормалар, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә башкарыла.

Шәхси торак төзелеш йортлары территорияләрен көндәлек җыештыру өчен җаваплылык территория хужаларына йөкләнә.

12.2. Индивидуаль торак йорт хужалары бурычлы:

1) индивидуаль торак йортларны һәм башка биналарны, шулай ук коймаларны, шул исәптән йорт коймаларын төзек хәлдә тотарга һәм аларның фасадларын һәм башка аерым элементларын (керү ишекларен һәм козырекларын, подъездларны һәм баскычларны) ремонтларга;

2) Новополюский авыл жирлегә башкарма комитеты белән йорт хужалыгын коймалауның биеклеген, тышкы кыяфәтен һәм төс карарын килештерергә;

3) яшел майданнарны карау өчен тәэмин итү;

4) Новополюский авыл жирлегә башкарма комитеты белән килештереп индивидуаль торак йортларның фасадларында проспект яки урам атамалары, тыкрык Татарстан Республикасының ике дүрләт телендә, шулай ук йорт номерлары урнаштырырга;

5) суүткәргеч чокырларны һәм торбаларны жиһазландырырга һәм чистартырга, язгы чорда кар көпшәләрен үткәргүне тәэмин итәргә су;

6) производство һәм куллану калдыкларын махсус билгеләнгән урыннарда (контейнер майданчык).

Шәхси торак төзелеш территорияләрендә тыела:

1) йорт хужасы чит илләрендә фехтовкалау;

2) йорт хужалыклары территорияләрендә һәм алар янындагы территорияләрдә яфракларны, калдыкларны һәм чүп-чарны яндырырга;

3) кар чыгарырга, чүп-чарны ташларга, шлак ташларга, өй территориясә өчен сыек көнкүреш калдыкларын агызырга;

4) муниципаль берәмлек Башкарма комитетының вәкәләтле органы биргән рөхсәтсез (килештермичә) йорт территориясә артында күмер, тара, утын, печән, тирес, чүп-чар һәм башкалар тупларга. Вақытлыча склад ике айдан артык рөхсәт ителми;

5) транспорт чараларын йорт территориясә артында юу;

6) йорт хужасы территориясә артында чокырны урнаштыру, төзү, эксплуатацияләү. Йорт территориясә артында урнашкан чокырларны төзү, эксплуатацияләүне гамәлгә ашырган затлар үз хисабына демонтажлау урынын алга таба да төзекләндерергә тиеш;

7) әлеге территориянең урам юлларында махсус транспорт һәм урып-жыю техникасын керүне кыенлаштыручы яисә комачаулаучы киртәләргә урнаштырырга;

8) төзекләндерү объектларын, кече архитектура формаларын, яшел үсентеләрне жиимергә һәм бозарга, территорияне житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратырга, сулыкларны чүпләргә.

13 нче бүлек. Инженер-коммуникация (Жир), төзелеш, ремонт һәм башка эшләрне оештыру, үткәргү һәм житештерү. Төзелеш, реконструкция (реставрация), капитал ремонт объектларын карап тоту.

13.1. Төзелеш майданчыкларын һәм алар янәшәсендәге территорияләргә тоту СНиП 12-04-2002, СНиП 12-03-2000, СанПиН 2.2.31384-03, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә башкарыла.

13.2. Җаваплы затлар, генераль подрядчы оешмалар, башкаручылар бурычлы:

1) төзелеш майданчыгы территориясенен бөтен периметры буенча, казу эшләре алып бару һәм ясау урыннарын койма куярга. Фехтовкалау хәзергә дүрләт стандартлары, нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә туры килергә тиеш;

2) төзелеш майданын коймалауның гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатацион куркынычсызлыгын, казу эшләре алып бару һәм житештерү урыннарын тәэмин итү;

3) төзелеш майданын коймалауның тиешле техник торышын, казу эшләре үткәргү урыннарын, аның чисталыгын, пычрактан, кар, боз, шулай ук мәгълүмати-басма продукцияне вақытында чистартуны күзәтергә;

4) СНиП таләпләренә туры китереп төзелеш майданчыгы янындагы территорияне төзекләндерергә 12-04-2002, СанПиН 2.2.31384-03;

5) төзелеш майданчыгы территориясенә кергәндә, объектның исеме, генераль подрядчы, заказчы, җаваплы эш житештерүчеләрнең фамилияләре, телефон номерлары, эшләрнең башлану һәм тәмамлану сроклары күрсәтелгән төзелеш объекты паспортын урнаштырырга һәм аны тиешле хәлдә тотарга;

6) төзелеш майданчыгына төзекләндерелгән подъездларны, майданчык эчендәге юлларны һәм транспорт чараларының көпчәкләрен юу пунктларын жиһазландырырга, алар урамнарның йөрү өлешенә пычрак һәм чүп-чар чыгарудан кала;

- 7) төзелеш майданчыгы территориясеннән махсус жиһазландырылган чүплеклэргә кар чыгарырга;
- 8) көн саен пычрактан һәм чүп-чардан, кар һәм боздан тротуарларны һәм төзелеш майданына керү юлларын жыештыру;
- 9) төзелеш майданчыгын коймалау чикләреннән биш метрлы зона чикләрендәге территорияләрне пычрактан һәм чүп-чардан, кардан һәм боздан көн саен жыештырырга (бу затларның калдыкларның милекчеләре булуы яки күрсәтелгән калдыкларның аларга мөрәжәгать итүе исбатланса);
- 10) төзекләндерү объектларында инженер-коммуникация (Жир), ремонт һәм башка эшләр башкарганда норматив-хокукый актлар таләпләрен үтәргә;
- 11) төзелеш эшләр башкарганда тышкы яктырту, яшел үсентеләр һәм кече архитектура формалары челтәрләрнен сакланышын тәмин итәргә;
- 12) төзелеш эшләр башкарганда жимерелгән һәм жимерелгән юл өслекләрен, яшел үсентеләрне, газоннарны, тротуарларны, кече архитектура формаларын торгызуны тәмин итү;
- 13) жир эшләр башкарылган очракта грунт чыгаруны тәмин итәргә;
- 14) төзелеш майданчыгы территориясендә каты коммуналь калдыкларны, эре габаритлы һәм төзелеш чүп-чарын, шулай ук башка житештерү һәм куллану калдыкларын жыю өчен контейнерлар һәм (яки) бункерлар-жыючылар, шулай ук аларны тәмин итү;
- 15) төзелеш майданчыгынан каты коммуналь калдыкларны, эре габаритлы һәм төзелеш чүбен, шулай ук башка житештерү һәм куллану калдыкларын гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә чыгаруны оештыруны тәмин итәргә.

13.3. Тыю:

- 1) торақ зона янында гражданның шәхси һәм иҗтимагый иминлеген тәмин итүгә бәйлә коткару, авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, төзелеш, ремонт, төяү һәм башка эшләрне 23.00 сәгатьтән 6.00 сәгатькә кадәр башкарырга;
- 2) жирлек урамнарының, юлларның һәм тротуарларның тиешле рөхсәтсез юл өлешен таркату яки ябу;
- 3) төзелеш майданы территориясендә грунтны койма биеклегеннән югарырак жыярга;
- 4) төзелеш материаллары, чүп-чар, грунт, кар, төзелеш житештерү калдыкларын туплау, шулай ук төзелеш майданчыгы территориясә артына көнкүреш вагоннары урнаштыру;
- 5) төзелеш житештерүндәге чүп-чарны һәм калдыкларны яндыру;
- 6) төзелеш майданчыгы территориясә артында тиешле рөхсәт алмыйча гына башкарыла торган жир асты инженерлык коммуникацияләрен чыгару эшләр башкару;
- 7) теләсә нинди чүплек һәм көнкүреш һәм төзелеш чүп-чары, кәгазь, житештерү һәм куллану калдыклары, тара, киселгән агачлар, яфрак, кар (махсус урыннардан тыш) оештырырга.
- 8) техник чаралар һәм калдыкларны зарарсызландыру һәм куркынычсыз урнаштыру технологияләре белән жиһазландырылмаган биналарны, корылмаларны һәм башка объектларны файдалануга тапшыру.

13 нче бүлек. Вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять бирү

Вәкаләтле органың яисә аларның вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү турында гариза Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән тәртиптә каралырга тиеш.

14 нче бүлек. Йомгаклау нигезләмәләре

Өлеге Кагыйдәләргә барлык үзгәрешләр һәм өстәмәләр Новополюский авыл жирлегә Советы карары белән кертелә.

ТӨП ТЕРМИННАР ҺӘМ ТӨШЕНЧӨЛӨР

Ассимиляция потенциалы (сыйдырышлыгы) - экосистеманың үз-үзен чистарту сәләте, бер берәмлек вакыт эчендә тупланырга, жиимерелергә һәм аның нормаль эшчәнлеген бозмыйча экосистемадан читкә чыгарылырга мөмкин булган пычраткыч матдәләр санының максимум сыйдырышлыгы күрсәткече.

Чик пандусы-жәяүлеләр юлыннан машина йөртү өлешенә төшкән яки баткан чик ташы аша төшүне тәэмин итүче структура.

Вертикаль яшеллөндерү-балконнар, лоджия, галереялар, терәк диварлар һ.б. кертәп, биналарның һәм корылмаларның алгы өслекләрен куллану.

Зональлек (типик зональлек) - территориянең табигый - географик шартларына карап үсемлек структурасының характеристикалары.

Түбәле яшеллөндерү-биналарның һәм корылмаларның түбәләрен куллану, аларда архитектура -андшафт объектлары (газоннар, чәчәк түтәлләре, бакчалар, агачлар һәм куаклар белән майданчыклар һ.б.) булдыру өчен.

Лшафт сәнгәте объектларының күләмле-пространство структурасы - торақ пункт тирәлеген методшафтлы оештыру ысулы яки формасы; күләмле-пространство структурасы төрләре: ябык (боскетлар, массивлар, бакчалар), ачык (аланнар, газоннар, партерлар, зур чәчәк түтәлләре, майданнар, сулыклар, ясси спорт корылмалары), ярым ачык (бакчалар, төркемнәр, шулай ук элементлар катнашмасы ябык һәм ачык структуралар).

Жәяүле зоналар-халык йөри торган һәм мәдәни-көнкүреш максатларында йөри торган торақ пункт территориясе участкалары, транзит хәрәкәт максатларында һәм билгеле бер характеристикаларга ия: тизйөрешле урамнан һәм жир өстеннән жәмәгать транспорты тукталышлары булу, хезмәт күрсәтү объектларының, тарих һәм мәдәният һәйкәлләренең, рекреацияләренең югары концентрациясе һ.б., жәяүлеләр агымының югары тыгызлыгы. Жәяүлеләр зоналары эспланадаларда, жәяүлеләр урамнарында, торақ пункт майданнарының жәяүлеләр өлешләрендә формалаша ала.

Жәяүлеләр урамнары, кагыйдә буларак, торақ пунктның төрле территорияләре һәм районнары арасында тарихи килеп чыккан элементлар, транспорт өчен ябык һәм жәяүлеләр өчен жайлаштырылган. Жәяүлеләр урамнарының оптималь озынлыгын, объектларны ике яклы кабул итүдән чыгып, 800-1200 М, киңлеген билгеләргә киңәш ителә - 10 метрдан да ким һәм 30 метрдан да ким түгел (оптималь рәвештә 12-20 м).

Майданның жәяүле өлешләре - жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән участкалар һәм майданнар майданның бөтен территориясе (вәкилле һәм мемориаль) яки аның бер өлеше (объект) белән күрсәтелергә мөмкин.

Рекреацион потенциал-территориянең билгеле сандагы ял итүчеләрне психофизиологик уңайлыклар һәм табигый тирәлекне деградацияләмичә ял итү мөмкинлеге белән тәэмин итү сәләте. Бу кешеләр саны (яки кеше көннәре) берәмлек майданына күрсәтелә.

Үсентеләрнең тыгызлыгы-горизонталь (вертикаль) проекция майданының мэгрифәтсез майданының горизонталь (вертикаль) проекция майданына мөнәсәбәте, берәмлекнең уннан бер өлешендә чагыла.

Тактиль каплау-өслек катламының текстурасын сизелерлек үзгәртү белән каплау.

Эспланадалар-магистральләр буйлап киң жәяүлеләр юлы, алар халык йөреше өчен, аеруча әһәмиятле объектларга якын килүне оештыру өчен билгеләнгән. Эспланаданың киңлеген жәяүлеләр агымын үткәрү өчен кирәк булган тротуарның 1,5 - 2 тапкыр киңлегеннән артып китәргә тиеш.

Бу Кагыйдэлэргэ 4 кушымтасына терминнар һәм төшенчэлэр

Туфракның биологик пычрануы-туфракның төре һәм дәрәжәсе, анда ул үсемлекләрнең нормаль эшлэвен югалта.

Табигий һәм антропоген минераль һәм органик матдэләрдән торган субстрат туфрагы.

Минималь туфрак чыгару - агачның тулы тормыш циклын тээмин итэ алырлык өч үлчәмле туфрак.

Ундырышлы катлам-табигий туфракта бу гумус офыкы. Урбоконструкттоземаларда-20 см. га кадәр ундырышлы грунттан торган горизонт катламы (горизонт).

Ундырышлы туфрак-минераль һәм органик материалдан ясалма формалашкан һәм физик, химик һәм биологик үзенчәлеклэргә ия булган яки табигий ГУМУС офыкларының бозылган субстратыннан торган туфрак. Ундырышлы туфракта көнкүреш һәм төзелеш чүп-чары кертелергә тиеш түгел. Физик балчыкның этчәлеге (<0,01 мм) - ким дигәндә 30-40%, гумусның этчәлеге-3-4%, рН-5,5-7,0.

Туфрак барлыкка китерүче туфрак формалаштыру процесслары белән үзгәртелә торган һәм үсемлекләрнең эшчәнлеген тээмин итү өчен оптималь үзлеклэргә ия булган туфрак.

Пычратуның өстенлекле компоненты-беренче чиратта контрольдә тотыла торган матдә яки биологик агент.

Туфракның санитар торышы-туфракның физик һәм биологик үзлекләре, эпидемия һәм гигиена өлкәсендә аның сыйфатын һәм куркынычсызлыгын билгели.

2 нче кушымта

ТӘКЪДИМ ИТЕЛГӘН ВАРИАНТЛАР

1 нче Таблица. Яңгыр кабул итү коеларын йөрү өлешләре урамнар һәм юллар подносларына урнаштыру тәкъдим ителә

Урамның машина йөртү өлеше, промилле	Яңгыр кабул итү скважиналары арасы, м
До 4	50
5 - 10	60 - 70
10 - 30	70 - 80
Югарырак 30	Артык түгел 60

Искәрмә бер горизонталь су кабул итүнең 1 сыйдырышлыгы треллис формула буенча билгеләнә: при $H \leq 1,33 W/I Q = 1/5$ ИН куб. м/с, каршындагы $H \geq 1,33 W/I Q = 2W H$ куб. м/с, кайда: Н - тулы басым, тигез $H + V/2$; Н - грильгә якынлашканда су агымы тирәнлегә, м; V - тизлек $\frac{1}{1}$ су алымы, м/с; W су алымы - барлык гриль тишәкләрнең майданы, кв. м; I - озынлык фронтынд, м, треллис периметрына тигез, ә тоташканда треллис бер ягы поднос ягына-аның өч ягы озынлыгы суммасы.

Искәрмә 2-яңгырлы климатлы торак пунктларда жирле метеорологик күзәтүләр мәгълүматлары нигезендә төгәлләштерелә ала.

2 нче Таблица. Агачлар һәм куаклар утырту өчен кисәкләр, чокырлар, окоплар

Исем утырту	Күләм кома, куб. м	Ед. изм.	Зурлык чокырларны утырту м	Күләм чокыр, куб. м	Мөйдан чокыр, кв. м	Чыгым үсемлек жир каршында алмаш	
						50%	100%
Чыршы үсентеләр юк							
чыршы кома :	-	шт.	1,0 x 1,0 x 0,8	0,63	0,79	0,25	0,565
чыршы яфраклы	-	шт.	0,7 x 0,7 x 0,6	0,27	0,38	0,11	0,241
Чыршы белән агачлар өчен төер белән:							
0,8 x 0,8 x 0,5	0,25	шт.	1,5 x 1,5 x 0,85	1,50	1,76	0,48	1,08
1,0 x 1,0 x 0,6	0,6	шт.	1,9 x 1,9 x 0,85	3,07	3,61	0,99	2,23
1,3 x 1,3 x 0,6	1,01	шт.	2,2 x 2,2 x 0,85	4,11	4,84	1,24	2,97
1,5 x 1,5 x 0,6	1,46	шт.	2,4 x 2,4 x 0,85	5,18	5,76	1,49	3,35
1,7 x 1,7 x 0,6	1,88	шт.	2,6 x 2,6 x 0,85	6,08	6,76	1,68	3,79
2,0 x 2,0 x 0,6	3,20	шт.	2,9 x 2,9 x 1,05	8,83	8,41	2,25	5,06

Куак:							
Бертөрлө исән	-	п. м.	0,5 x 0,5	0,25	0,5	0,1	0,225
кирпеч б/кома							
Ике рәт.исән		п. м.	0,7 x 0,7	0,35	0,7	0,14	0,315
кирпеч б/кома							
Куаклар б/кома	-	шт.	0,5 x 0,5	0,14	0,29	0,057	0,127
төркөмнөрдө							
Куаклар өчен							
теерле:							
Д - 0,5 Н - 0,4	0,08	шт.	1,0 x 0,65	0,51	0,79	0,17	0,39
Д - 0,8 Н - 0,5	0,25	шт.	1,5 x 0,85	1,50	1,76	0,48	1,08
Д - 1,0 Н - 0,6	0,6	шт.	1,9 x 1,9 x 0,85	3,07	3,61	0,99	2,23

Таблица 3. 1 гектар яшеллэндерелгән территориягә максималь агачлар һәм куаклар. Кисәкләр саны

Объект төрләре	Яшеллек	Куак
Гомуми кулланылыштагы территорияләрне яшеллэндерү		
Парклар шәһәр һәм район	120 - 170	800 - 1000
Скверлар	100 - 130	1000 - 1300
Бульварлар	200 - 300	1200 - 1300
Төзелеш участкаларында яшеллэндерелгән территорияләр		
Объект төрләре	Яшеллек	Куак
Торак төзелеше участкалары	100 - 120	400 - 480
Участки детских садов и яслей	160 - 200	640 - 800
Участки школ	140 - 180	560 - 720
Спортивные комплексы	100 - 130	400 - 520
Больницы и лечебные учреждения	180 - 250	720 - 1000
Участки промышленных Предприятий	150 - 180 <*>	600 - 720
Озелененные территории специального назначения		
Улицы, набережные <*>	150 - 180	600 - 720
Санитарно-защитные зоны	В зависимости от процента озеленения зоны <***>	
<*> В зависимости от профиля предприятия. <***> На 1 км при условии допустимости насаждений. <***> В соответствии с п. 2.28 СанПин 2.2.1/2.1.1.1031.		

4 нче Таблица. Рекреация объектларының
яшеллендерелгән территорияләрендә чәчәк
түгәлләре өлеше

Ял итү объектларының төрләре	Чәчәк түгәлләренең чагыштырма авырлыгы < * > майданнан объектларны яшеллендерү	Процентында
Парклар	2,0 - 2,5	
Бакча	2,5 - 3,0	
Скверлар	4,0 - 5,0	
Бульварлар	3,0 - 4,0	
<*> Шул исәптән Чәчәк бакчасының яртысыннан ким түгел күпчелеккә формалаштыру.		

Таблица 5. Жәмәгать, торак, производство төзелеше
участокларын яшеллендерүнең тәмин ителеше

Ижтимагый, торак участоклары территорияләре, производство төзелеше	Яшеллэндерү территорияләре
Ясле балалар бакчалары участкалары	Ким дигәндә 50
Мәктәп участкалары	Ким дигәндә 40
Хастаханә участкалары	50 - 65
Мәдәни-агарту участкалары учреждениеләр	20 - 30
Югары уку йортлары территорияләре	30 - 40
Техникум участкалары	Ким дигәндә 40
Һөнәри техник училище участкалары	Ким дигәндә 40
Торак төзелеше участкалары	40 - 60
Производство төзелеше участкалары	10 - 15 <*>
< * > Тармак юнәлешенә карап житештерү.	

Таблица 6. Гаваның бик дөрес пычрануы
торак пункт территориясендә Яшел урыннар өчен

Куб. метрга миллиграммалар

Ингредиент	Фитотоксик е ПДК	Тәүлеклек уртача
	Максималь бер тапкыр	
Күкерт газы	0,100	0,05
Азот газы	0,09	0,05
Аммиак	0,35	0,17
Озон	0,47	0,24
Карбс	0,65	0,14
Углерод газы	6,7	3,3
Бенз(а)пирен	0,0002	0,0001
Бензол	0,1	0,05
Авырлыктагы матдэләр (пром. тузан, цемент)	0,2	0,05
Водород сульфиды	0,008	0,008
Формальдегид	0,02	0,003
Хлор	0,025	0,015

7 нче Таблица. Тавышның көтелгән дәрәжәсе

Яшел майдан полосасы	Полосаны ң киңлеге, м	Кимү тавыш дәрәжәсе L Азел в дБА
Бер рәт яки шахмат утырту	10 - 15	4 - 5
Да	16 - 20	5 - 8
3 рәтләр арасы булганда ике рәт - 5 м; рәтләр бер рәт утыртуга охшаш	21 - 25	8 - 10
3 м рәтләр арасындагы ераклыкта Ике яки өч рәт; рәтләр бер рәт белән охшаш утырту	26 - 30	10 - 12
Искәрмә-шау-шу саклагычларында тәкъдим ителә сайлау түбәндәге агачлар һәм куаклар комбинациясе: Карлыгач, эльм гади, юкә нечкә яфраклы, терәк бальзамик, Карлыгач татар, калинолистик спира, татар бал кортлары, ак дерен, сары акация, Себер боярышники		

8 нче Таблица. Төрле утырту категорияләрендә үсемлек төрләре

Исем үсемлек	Тәкъди м итәм ендаци и яи к куллану чакыры лган ию эз яшьтәге ләр категор ияләре рия үсентел эр дений				
	бакча, парклар	скверлар, бульвар	урамнар һәм юл	эчендә- квартал	махсус

1	2	3	4	5	6
Яшеллек					
Чыршы	+	+	-	-	+
Карагай рус хатыны	+	+	-	+	+
Туя көнбатыш	+	+	+ огр белән генә.	+	+
Ак акация	+	+	-	+	+
Асылынып торган каен	+	+	+ огр белән генә	+	+
Даурия баярышник ы	+	+	+	+	-
Дүләнә чәчле	+	+	+	+	+
Дүләнә канлы-Кызыл	+	+	+	-	-
Максимович Баярышник	+	+	-	-	-
Дүләнә йомшак	+	+	+	+	+
Дүләнә прекречный	+	+	+	+	+
Чия гади	+	+	-	+	-
карама шома	+	+	+	+	+
карама нигезле	+	+	-	+	+
Энже гади	+	+	+ тылсымчы, белән огр.	+	+
уссурийская Энже	+	+	-	+	+
Кызыл имән (төньяк)	+	+	-	+	+
Сабакчалы имән	+	+	-	+ огр белән	+
Ишәк йомшарткыч	+	+	-	+	+
Тал ак	+	+ бульв. белән огр.	+ гына ур.	+	+
Тал ватык	+	+ огр белән	-	-	-
Тал ватык (ф. шарсыман)	+	+	+	+	+
Гиннал Мапле	+	+	+ огр белән	+	+
Ачулы Карлыгач һәм аның формалары	+	+ огр белән	+ огр белән	+	+
Карлыгач көмеш	+	+ бульв. белән огр.	-	+	+
Татар Мапле	+	+	+	+	+
Ат каштан гади	+	+ огр белән	+ огр белән	+	+
Липа Голландия	+	+	+	+	+
Юкәлек	+	+ огр белән	+ огр белән	+	+
Юкәлек зур яфраклы	+	+ огр белән	+ огр белән	+	+
Тар яфраклы	+	+ огр белән.	-	+	+
Манчур жаңыгы	+	+ бульв. белән огр.	-	+	+
Миләш гибрид	+	+ огр белән	-	+	+
Миләш гади	+	+ огр белән	+ огр белән	+	+
Миләш гади (ф. елый)	+	+ огр белән	+ (только для улиц)	+	+
Тирәк бальзамик	-	+ огр белән	+ огр белән	+	+ огр белән

Терэк Ак	+	+ бульв. белән огр.	+ огр белән генә.	+	+
Берлин тополе	+	+	+	+	+
Канада терекләре	+	+	+	+	+
Терек Кытай	+	+ огр белән бульв.	+ бары тик ур.	+	+
Совет тополы (ф. Пирамида)	+	+	+	+	+
Терек кара	+ огр белән.	-	-	+ огр белән	+ огр белән
Шомирт Маак	+	+ огр белән	-	+	+
Шомирт гади	+	+	-	+ огр белән	+ огр белән.
Алмагач өйдә	-	+ огр белән	-	-	-
Алмагач Недзведский	+	+	-	-	-
Алмагач Жиләкле	+	+	-	-	-
Корычагач Пенсильвания	+	+	+	+	+
Корычагач гади	+	+	+ огр белән	+	+
Куак					
Барбарис гади	+	+ огр белән	-	+	+
Барбарис гади (ф. кызгылт)	+	+	+ огр белән	+	+
Барбарис Тунберг	+	+	+	+	+
Бирючина гади	+	+	-	+	+
Чия	+	+	+ огр белән	+	+
Дерен Ак	+	+	-	+	+
Караган агач (сары акация)	+	-	-	+	+
Караган куак	+	+	+	+	+
Котылгычы гади	+	+		+	+
Зелпе (төрле төрләр)	+	+ огр белән.	+ огр белән	+	+
Ирга (төрле төрләр)	+	+ огр белән	-	+	+
Калина гордовина	+	+ огр белән	+ огр белән.	+	+
Балан гади	+	+ бульв. с огр.	-	+	+
Котонасте р ялтыравык лы	+	+	+	+	+
Күперчек калинолистик				+	+
Роза (төрле төр)	+	+	-	+ огр белән	+
Венгерская күкерт	+	+ огр белән	+ огр белән	+	+
Сирень гади	+	+ огр белән	+ огр белән	+	+
Карлыган альпин	+	+	+	+	+
Карлыган алтынсыман	+	+ огр белән.	-	+	+
Карлыгач ак	+	+ огр белән	+ огр белән	+	+

Спира (төрлө төр)	+	+	+ огр белән	+	+
----------------------	---	---	-------------	---	---

Форзичия	+	+ огр белән	+ огр белән	+	+
Венечный Чубушник	+	+ огр белән	-	+	+
Лианы					
Кыз йөзем	+	+	-	+	+
Искәрмәләр- кыскарту таблица: огр белән. - чикләү белән; скв. - сквер, ур. - урамнар, бульвар. - бульвар.					

9 нчы Таблица. Зур агачларны сортлау вариантлары һәм таләпләре

Исем	Таләп	Сортлау
<p>Зур агачлар <*> ике тапкыр күчерелгәннәр (2 х куч)</p>	<p>Кр. г. алдан булырга тиеш ике тапкыр күчерелгән яки булырга тиешле агроприемнар ярдәмендә бертигез хәлтә китерелгән. Чараларга карамастан, алар "ике тапкыр күчерелгән"дип билгеләнеләр. Алар бер сортка туры килергә тиеш, туры магистраль булырга тиеш ким дигәндә 180 см биеклеккә һәм выраженный таж эчендә үзәк качу(искәrmәләр: туп һәм елый рәвеш). Кр. Г. өчен үсәргә тиеш бер урында ким дигәндә дүрт аннан соң үсү сезоны соңгы кабатлау</p>	<p>Сортировка магистральне колачлау буенча башкарыла (см): 8 - 10 <***>, 10 <***> - 12 Бунчаларда транспортта үсемлекләр саны: 5тән артык түгел</p>
<p>Зур агачлар өч тапкыр күчерелгән, зур агачлар 4 тапкыр яки аннан да күбрәк күчерелгән</p>	<p>Кр. г., өч тапкыр күчерелгән, тиеш бер урында үсү ким түгел дүрт үсү сезонннан соң соңгы трансплантация. Баррель биеклеген ким дигәндә 200 см булырга тиеш. Алга таба, теймәләрне бетерү тиеш күзгә карап була, пычрак ботакларга юл куярга ярамый яисә бүленү (искәrmәләр: прививка бу штамп, шарсыман һәм елый таж формасы). Таж даими булырга тиеш киселү. Соңгы чәч кисү уздырылырга да соңга калмыйча соңгы үсү сезоны(мәсәлән, искәrmә булырга мөмкин, Робиния псевдоакация). ел билгеләнгән вакыт. Китерелә белән гамәл дәфтәрен хисаб өчен таратылган жәннәт белән металл челтәр яки контейнерларда.</p>	<p>Сортировка магистральне колачлау буенча башкарыла (см): 10 - 12, 12 - 14, 14 - 16, 16 - 18, 18 - 20, 20 - 25 һәм алга таба 5 см ара белән, 50 см - тан артыграк-10 см. Төрәнә, сортларына һәм зурлыклар күрсәтелергә мөмкин өстәмә мөгълүматлар тажның гомуми биеклеген һәм киңлеген буенча. Таж Киңлеген См: 60 - 100, 100 - 150, 150 - 200, 200 - 300, 300 - 400, 400 - 600 Гомуми биеклеген см: 300 см дан югары 100 см ара 500 см дан югары 200 см аралыкта 900 см дан югары 300 см. Трансплантацияләр саны үсемлекләр белән бирелә металлда комом Челтәр (4 х Каурый, 5 х каләм һ. б.)</p>
<p>Аллея агачлары (Кр, урамнарны яшелләндерү өчен)</p>	<p>Аллея агачлары-бу аларда биек кәүсәле агачлар барт артыннан баручы тармаклар киселә таж чикләре. Аларда булырга тиеш Туры магистраль, ә теймәләрне бетерү соңгы башланганчы үткәрелдә Үсү сезоны. Биеклек баррель: 25 см ким түгел 220 см 25 см артык түгел 250смнан да ким</p>	<p>Сортировка кебек башкарыла кр.д (3 х пер.)</p>
<p>Кр. г. шар формасындагы һәм елый торган таж формасы белән</p>	<p>Аларның тажга туры үсүе булмаганлыктан, алар төрле штамп озынлыгы белән үстерелә</p>	<p>Сортировка кебек башкарыла кр.д (3 х пер.)</p>

<*> Зур үлчәмле агачлар (Кр. г.) – баррель белән ТАЖ арасында ачык чик булган агач үсемлекләр.
 <***> Интервалның чик күләмендә утырту материалын күрсәткечләрнең түбән төркеменә кертергә кирәк (мәсәлән: кәүсәне 10 см – 8 – 10 см интервалга түгел, ә 10 – 12 см)

10 нчы Таблица. Рекреацион йөкләнешкә карап территорияне комплекслы төзекләндерү

Ял итү йөкләнеше, кеше / га	Килүчеләр территориясеннән файдалану режимы		Төзекләндерү чаралары һәм яшелләндерү
5кә кадәр	ирекле	куллану бөтен территория белән	
5 - 25	Уртача-көйләнә торган	Хәрәкәт нигездә юл-сукмак буенча ау. Бәлки аланнарны һәм газоннарны шарт белән куллану махсус алар өчен системалы кайгырту	5-8% тыгызлыктагы юл-сукмак челтәрен оештыру, экологик юллар салу
26 - 50			12-15% тыгызлыктагы юл-сукмак челтәрен оештыру, савыт экологик юллар булдыру, аланнарда буфер һәм жирдән саклау утырту, таптатуга чыдам үлән үсемлек төрләрен куллану, калынлаштырылган саклагыч полосалар булдыру бер-берсенә каршы урман паркы массивы яки чикләр буйлап йөрү
51 - 100	Кырыс-көйләнә торган	Трекларда гына хәрәкәт һәм аллеям. Махсус ял итү жиһазландырылган майданчыклар, интенсив үсентеләрне карау, шул исәптән аларны актив саклау, коймага кадәр	20-25% тыгызлыктагы юл-сукмак челтәре территориясен функциональ зоналаштыру һәм оештыру, калыңган саклагыч полосалар булдыру автомобиль чикләре буенда. Су сибү үткәргечен оештыру (шул исәптән автоматик сугару һәм сугару системалары), дренаж, яңгыр канализациясе, ачык яктырту, ә урнаштырылган очракта парк биналары һәм корылмалары-суүткәргеч һәм канализация, жылылык белән тәэмин итү, кайнар су белән тәэмин итү, телефонизация. Чүп жыючылар, бәдрәфләр, МАФ урнаштыру
артык 100			Юл-сукмак челтәрен оештыру гомуми тыгызлыгы 30-40% (юлларның тыгызлыгы керү урыннарына һәм актив ял зоналарына якынрак), дәрәжә 51-100 кеше/га йөк өчен, кыйммәтле үсентеләр белән участокларны коймалау яки с гомумән үсемлекләр декоратив коймалар
Искәрмә. Мөмкин булмаган очракта булдырмау артык йөкләр зоналарда рекреация объектын формалаштыруны күздә тотарга кирәк уңайлык (11 нче таблица).			

11 нче Таблица. Маргиналь ял итү йөгөнөң күрсәткеч дәрәжәсе

Торак пунктның ял итү объектынның төре	Рекреацион чикләнгән йөкләнеш-объект буенча уртача бер тапкыр килүчеләр саны, кеше / га	Халыкка хезмәт күрсәтү радиусы (мөмкинлек зонасы)
Урман	5тән артык түгел	-
Урман паркы	50 дән артык түгел	15-20 мин. трансп. бар
Бакча	100 дән артык түгел	400 - 600 м.
Парк күп функцияле	300 дән артык түгел	1,2 - 1,5 км.
Мәйдан, бульвар	100 яки аннан да күбрәк	300 - 400 м.

Искәрмәләр: 1. Рекреация объекты территориясендә төрле дәрәжәдәге рекреацион йөкләнеш булган зоналар бүлөп бирелергә мөмкин. 2. Чын күңел ачу йөгә үлчәү белән билгеләнә, көтелгән - $R = N_i/s_i$ формуласы буенча исәпләнә, анда R - ял итү йөгә, N_i - рекреация объектларына килүчеләр саны, s_i - ял итү территориясенәң мәйданы. Бер үк вакытта рекреация территориясендә булган кунаклар санын 10-15% кабул итәргә киңәш ителә рекреация объекты булган зонада яшәүче халык саныннан.

12 нче Таблица. Пандусның биеклеккә күтәрелүенә бәйлелек

Миллиметрларда

Пандусның кыры (нисбәт)	Көтү биеклегә
1: 8 дән 1: 10га кадәр	75
1:10,1 дән 1:12гә кадәр	150
1:12,1 дән 1:15кә кадәр	600
1: 15.1 дән 1: 20гә кадәр	760

УЕН ҺӘМ СПОРТ ЖИҺАЗЛАРЫ
13 нче Таблица. Балаларның яшенә карап уен һәм спорт
жиһазлары составы

Яшь	Жиһаз максаты	Тәкъдим ителгән уен һәм физик тәрбия жиһазлары
Мәктәпкәчә яшътәге балалар (1-3 яшь)	<p>А) тыныч уеннар өчен, Күнегү тырышлык, сабырлык, фантазияне үстерү. Б) менү, йөрү, адым ясау, сикерү, тигезлек күнегүләре өчен:</p>	<p>- сандугачлар - йортлар, Пирамида, гимнастик стеналар, бума, бүрәнәләр, слайдлар - кублар агач 20 x 40 x15см; - 15, 20, 25см киңлектәге такталар, озынлыгы 150, 200 һәм 250 см; такта агач - бер оч 10-15 см биеклеккә күтөрелә; - тоткычлар, үзәк майданчык баскычлары булган горка, озынлыгы 240 см, биеклеге 48 см (в үзәк өлешендә), киңлеге баскычлар-70см; - баскыч баскыч, биеклек 100см яки 150см, ара 10 һәм 15 см</p>
	<p>В) вестибюль тренировкасы өчен Аппараты, мускул системасын ныгыту (Арткы, карын һәм мускуллар аяк), камилләштерү тигезлек хисләре, ритмнар, юнәлешләр бушлык:</p>	<p>- селкенү һәм селкенү</p>
Мәктәпкәчә яшътәге балалар (3-7) яшь	<p>А) Өйрәнү һәм камилләштерү өчен менү:</p>	<p>- Пирамида белән вертикаль һәм горизонталь перекладинами; - төрле конфигурация баскычлары, белән встроеными обучаими, полусферы; - такта агач на биеклеге 10-15 см (билгеләнгән махсус подставках).</p>
	<p>Б) Тигезлекне, чиктән тыш, сикерүне, сикерүне өйрәнү өчен:</p>	<p>- каты өслә, нык беркетелгән, жирдә ята торган бүрәнә, озынлыгы 2,5-3,5 м, киңлеге 20-30 см; - бум "Крокодил", озынлыгы 2,5 м, киңлеге 20 см, биеклеге 20 см; - гимнастик бүрәнә, горизонталь өлешнең озынлыгы 3,5 м, авыш өлешнең озынлыгы-1,2 м, горизонталь өлешнең 30 яки 50 см, бүрәнә диаметры 27 см; - гимнастик эскәмия, озынлыгы 3 м, киңлеге 20 см, калынлыгы 3 см, биеклеге 20 см.</p>
	<p>В) Керү, ласагна, дүртесендә йөрергә, әйләнергә өйрәтү өчен:</p>	<p>- тоткычлар белән тау, озынлыгы 2 м, биеклеге 60 см; - тау, урман һәм СКАТ белән, озынлыгы 240,</p>

		<p>биекlege 80 см, Урман һәм жәя озынлығы-90 см, урман кисү һәм жәянең киңlege-70 см</p>
	Г) Көч, сыгылучылык, хәрәкәтне координацияләү үсешен укыту өчен	<p>- гимнастика стенасы, биекlege 3 м, очкычларның киңlege кимендә 1 м, перекладинаның диаметры 22 мм, перекладиннар арасы - 25 см;</p> <p>- гимнастик баганалар</p>
	Д) Күзнең үсеше, хәрәкәтнең төгәлlege, житезлек, максатка метгыту өчен	<p>- максатка метгыту өчен калькалар белән струт, биекlege 120-130 см, калфак диаметры 40-50 см;</p> <p>- "цветка", "этәч" кебек оборудгыту жайланмалары, мишень үзәге 120 см биеклектә урнашкан.- 150-200 см (мәктәп.);</p> <p>- 15 - 20см биеклектә ныгытылган кадаклар белән такта божралары горизонталь һәм омытышышы булырга мөмкин;</p> <p>- 20, 40, 60, 80 см диаметрлы дүрт концентрик түгәрәк рәвешендәге такталардагы мишеньнәр, идән яки майданчык дәрәжәсеннән 110-120 см биеклектәге мишень үзәге, түгәрәкләр кызыл (үзәк), салат, сары һәм зәңгәр төсләргә буялган;</p> <p>- баскетбол калканнары, ике агач яки металл струтка беркетелә, шуңа күрә божра идәннән яки майданчык өслегеннән 2 метр дәрәжәдә урнашкан.</p>
Мәктәп яшендәге балалар	Гомуми физик үсеш өчен	<p>- 3 метрдан да ким булмаган биеклектәге гимнастик дивар, аралар саны 4-6;</p> <p>- висада көч күнегүләрен башкару өчен разнысокие перекладины, перекладина-эспандер;</p> <p>- төрле конфигурациядә йөрергә өйрәтү өчен төрле конфигурацияләр, висам, тарту;</p> <p>- спорт - гимнастика комплекслары - төрле биеклектә ныгытылган 5-6 горизонталь перекладиналар, перекладиннарга спорт снарядлары: божралар, трапезияләр, таган, баганалар һәм башкалар беркетеләргә мөмкин.;</p> <p>- төрле биеклектәге Ранглар: 1,5 - 2,2 - 3 м, бер сызык буенча яки "Г", "Т" хәрәфләре яки елан рәвешендә урнашырга</p>

		мөмкин.
Урта мәктәп яшендәге балалар	Мускул көчән, физиканы һәм гомуми физик үсешне яхшырту өчен	- спорт комплекслары; - спорт-уен комплекслары (микроскалодромнар, велодромнар һ.б.).

14 нче Таблица. Уен жиһазлары таләпләре

Уен жиһаз	Таләп
Таган	Биеклегә нче дәрәжәдәге таган кадәр утыргычлар ял халәтендә булырга тиеш кимендә 350 мм һәм артык түгел 635 мм. рөхсәт ителә, артык ике утыргычлар бер рамке таган. Ике тапкыр селкенү кечкенә балалар өчен урындык (бишек) һәм олы балалар өчен яссы урынны бергә кулланырга тиеш түгел.
Рокерлар	Биеклегә нче Жир кадәр утыргычлар торышы булырга тиеш 550-750 мм. Артка һәм алга барганда максималь урындык 20 градустан артмый. Качалка дизайны анда утыручы баланың таяныч кисәкләре астына эләгуенә юл куймаска тиеш, кискен почмаклар булырга тиеш түгел, аларны әйләндерү радиусы булырга тиеш ким дигәндә 20 мм.
Карусель	минималь ераклык жир дәрәжәсеннән Түбән әйләнү структурасына кадәр карусель ким дигәндә 60 мм һәм 110 ммнан артык булырга тиеш түгел. Әйләнүче платформаның аскы өслеге шома булырга тиеш. Түбән карусель дәрәжәсеннән аның өске ноктасына кадәр максималь биеклек 1м.
Таулар	Слайдка керү баскыч, менү бүлеге яки башка жиһазлар аша башкарыла. Керү төренә карамастан, аерым торучы тау борынының биеклегә 2,5 метрдан артмаска тиеш. Ачык һәм туры слайдның киңлегә ким дигәндә 700 мм һәм юк 950 ммнан артык. старт майданы-ким дигәндә 300 мм озынлыкта 5 градуска кадәр, ләкин, гадәттә, майданның киңлегә слайд майданының горизонталь проекциясенә тигез булырга тиеш. Аерым басып торган тауда, старт майданында Ян койма биеклегә ким дигәндә 0,15 М булырга тиеш. слайд участогы теләсә нинди ноктада 60 градустан артмаска тиеш. Скатның соңгы өлешендә уртача омтылыш 10 градустан артмаска тиеш. Тау кыры ким дигәндә 50 мм радиус һәм бөкләнү почмагы белән жиргә таба борылырга тиеш түгел 100 градустан да ким. Горки төбеннән жиргә кадәр ара 100 мм дан артмаска тиеш. сикерү участогы озынлыгы 1,5 мм дан ким булмаган соңгы участка койма бортының биеклегә 200 мм дан да ким түгел, сикерү участогы озынлыгы 1,5 м дан артык булганда-350 дән артык түгел мм. слайд тоннеле минималь биеклеккә һәм 750 мм киңлеккә ия булырга тиеш.

15 нче Таблица. Уен жиһазларын урнаштырганда минималь куркынычсызлык дистанцияләре

Уен жиһаз	Минималь дистанцияләр
Таган	якка 1,5 метрдан да ким түгел һәм кимендә 2,0 м алга (артка) нче крайних нокталары таган торышы
Рокерлар	кимендә 1,0 м якка боковых конструкцияләр һәм кимендә 1,5 м алга нче крайних нокталар качалки в омтылыш шартлары
Карусель	Ян конструкцияләрдән 2 метрдан да ким булмаска тиеш карусельнең аскы әйләнү өслегеннән 3 мдан да азрак
Таулар	слайдның аскы читеннән ким дигәндә 1 метр һәм 2 метр алга

АГАЧ УТЫРТУ

16 нчы Таблица. Урам категориясенә карап агач утырту дистанцияләре тәкъдим ителә

Метрларда

Урам һәм юл категориясе	Юлдан ераклык баррельгә кадәр өлешләр
Гомумшәһәр әһәмиятендәге төп урамнар	5 - 7
Район әһәмиятендәге магистраль урамнар	3 - 4
Жирле әһәмияттәге урамнар һәм юллар	2 - 3
Проезды	1,5 - 2

Искәрмә. Чәчү өчен иң яраклы төрләр: юкә
 Голландия, Канада терәге, Кытай пирамидасы, терәк
 Берлин, мапле татар, мапле, ясенелистый,
 Пенсильванский ясень, ива
 ватык шар формасындагы, эльм шома, карандашлар,
 акация сары.

3 нче кушымта

Йөрүче ЭЛЕМЕНТӨ КИҢЛЕГЕН ИСӘПЛӘУ

Тротуарларның һәм башка жәяүлеләр элементләренең киңлеген исәпләү формула буенча житештерелергә тиеш:

$$B = b_l \times N \times k / p \text{ кайда}$$

B - сәяхәт аралашуның фаразланган киңлеге, м;

b_l - бер полосаның стандарт киңлеге 0,75 м. га тигез;

N - «пик» сәгатләрендә жәяүлеләр хәрәкәтенең чын интенсивлыгы, жәяүлеләр коммуникацияләре жайланмасы участогында ике юнәлеш буенча кеше/сәгать (бу табигый тикшерү мәгълүматлары нигезендә билгеләнә);

k - жәяүлеләр хәрәкәтенең интенсивлыгын перспективалы үзгәртү коэффициенты (территориянең шәһәр төзелешә үсешен анализлау нигезендә билгеләнә);

p-жәяүлеләр элементәсенә бер стандарт полосасының норматив киңлеге, кеше/сәгать, таблица буенча билгеләргә киңәш ителә:

Үткәрү сәләт жәяүле коммуникацияләр

Кеше сәгатенә

Сәяхәт элементлары	Бер полоса киңлеге
Алга киткән сәүдә чөлтәре булган Кызыл урам линиясе буенда урнашкан тротуарлар	700
Кечкенә сәүдә чөлтәре булган Кызыл урам линиясе буенда урнашкан тротуарлар	800
Яшел мөйданнар урамнар һәм юллар чикләрендәге тротуарлар чыршы (бульварлар)	800-1000
Жәяүле юллар (йөрү)	600-700
Машина юлы аша жәяүлеләр кичүләре (жир)	1200-1500
Баскыч	500-600
Пандус (тау 1:10)	700
<p><*> Максималь йөкләнешләренә билгеләгәндә кабул ителә торган чик үткәрү сәләте-1500 кеше/сәг. Искәрмә. Бер полосаның киңлеге-0,75 м</p>	

ТУФРАК КАПЛАВЫ Туфрак классификациясе

1. Муниципаль берәмлекләр шартларында туфрак катламы төрле генезиска ия. Туфрак төрөнә карап аңа яшелләнדרү системасында кулланганчы аны культуралауның төрле алымнары кулланыла.

1.1. Табигый туфрак-тиешле табигый шартларда формалашкан һәм Тулы профиле булган туфрак(аларны формалаштыру шартларына туры килгән барлык генетик офыклар).

1.2. Өстән үзгәртелгән туфрак-туфрак-профильнең өске өлешендәге (40 см га кадәр) табигый туфракның генетик горизонтларының туфраклары белән пычратылмаган туфрак.

1.3. Урбаноземалар-ясалма туфрак, алар торак пункт мохитен формалаштыру процессында булдырылган. Түбәндәге төрләр аерыла:

урбаноземалар - конструктороземалар-туфрак, катламлы вертикаль структуралы махсус туфракларда формалаша, гидрогеологик шартлардан, аларда формалашкан яшел үсентеләрнең характерыннан һәм рельефтагы урыннардан чыгып бирелә;

урбаноземалар-антропоген бозылган (читтән кертелгән, өстәлгән бозылган һ.б.) туфрак туфраклары (1,5 метрга кадәр) бөтен тирәнлеккә максатчан рекультивациягә дучар ителмәгән һәм гумуссияле горизонтка (ясалма рәвештә ясалган яки туфрак барлыкка китерүче процесслар белән формалашкан) барлыкка килә in situ).

2. Атропоген эшчәнлек белән бозылган территорияләрдә яшел үсентеләр формалаштырганда, барлык яшелләндрелә торган участка туфрак барлыкка китерүче грунтның катламлы калынлыгын булдыру тәкъдим ителә, ул үсемлекләрнең туклану, дым һәм һавага ихтыяжын канәгатьләндерә ала. Туфракның төрле дәрәжәдәге пычрануы булган очракта, яшел үсентеләрне төзү һәм реконструкцияләү эшләрен башкарганда, аны пычратуның сыйфат параметрлары һәм дәрәжәсе нигезендә рекультивацияләү гамәлгә ашырыла.

3. Агачлар һәм куаклар астында утыртканда ундырышлы туфрак белән тутырылган чокырлар ясала. Үсемлекләр өчен уңайсыз грунтлар белән катламанган территориядә туфрак барлыкка китерүче грунт катламын формалаштырганда, аны механик һәм сорпцияле геохимик барьер ролен үти торган авыр авырлыктагы 0,5 метр катлам изоляцияләргә киңәш ителә. Авыр металллар белән пычранганда грунтка авырлыгынан кимендә 6% күләмдә углекислый известь кертергә киңәш ителә.

4. Туфрак каплавы өслеге һәм туфрак барлыкка китерүче туфракның калынлыгы бөтен куәте буенча көнкүреш һәм төзелеш чүп-чарыннан чистартылырга тиеш. Туфрак барлыкка китерүче туфрак төзү өчен кулланыла торган субстрат чүп үләннәренә түбән дәрәжәсенә ия булырга тиеш (әлеге Кагыйдәләргә 4 нче кушымтаның 2 нче таблицасы).

5. Туфрак каплавын проектлаганда туфрак туфрагының химик пычрану дәрәжәсен исәпкә алырга киңәш ителә. Аның пычрану дәрәжәсе санитария һәм биологик аспектларда билгеләнә. Кеше һәм йорт хайваннары эшчәнлеге өлкәсенә кергән өслек катламы өчен санитар халәт характеристикасы бирелә. Бу катламның куәте 30 см тәшкил итә. туфрак катламы өчен үсемлекләрнең нормаль үсешен тәэмин итә һәм 2 м тәшкил итә (әлеге Кагыйдәләргә 4 нче кушымтаның 3, 5, 6 таблицалары).

6. Туфракны санитар бәяләү пычраткыч матдәләрнең фактик концентрацияләрен санитар-эпидемиологик күзәтчелек органнары тарафыннан билгеләнгән чикләнгән концентрация (ЦДК) яки якынча рөхсәт ителгән концентрация (ОДК) белән чагыштырыла. Туфракның пычрану дәрәжәсен биологик бәяләү гадәттә пычраткыч матдәләрнең концентрацияләрен фитотоксик ПДК белән чагыштырып ясала (хәзерге Кагыйдәләргә 4, 8 кушымтаның 4 таблицалары).

7. Туфракның биологик пычрану дәрәжәсе, гадәттә, минималь туфрак чыгару цикләрендә пычрануның өстенлекле компонентының уртача дәрәжәсе буенча билгеләнә.

8. Көчле филтрлаучы грунтларда (ком, грунтлар, шагыл, вак ташлар 40% тан артык) конструктороземалар арасында конструктороземалар белән алар белән конструктороземалар арасында 20 см егәрлектәге урта һәм авыр суглинкалардан су тотта торган катлам куярга киңәш ителә. 30 см авырлыктагы грунт (аллювиаль). Конструктороземаларны 5° тан артык озын тау битләрендә формалаштырганда, аларны күзәнәкләрне ундырышлы, авыр күкрәкле грунт белән тутырып, юдырту зарур. Тузган грунтның куәте-15-20 см.

9. Басусыз грунт суларының залог дәрәжәсе булган өслек белән су астында калган территорияләрдә туфрак катламы, гадәттә, капилляр күтәрү цикләрен өзә торган грунт катламын булдыру юлы белән, төрле яшел үсентеләр өчен тамырлы катламны агызу таләпләрен исәпкә алып төзелә. Аның катламының зурлыгы һәм тирәнлеге таблица буенча билгеләнә. Грунт сулары утырту тирәнлеге 2 метрдан да ким булган өслек суы белән су баскан территорияләрдә яшел үсентеләр системасын проектлаганда капилляр чигенү барлыкка китерә торган катламны конструкцияләү белән бергә даими дренаж салырга киңәш ителә.

10. Жил эрозиясенә (3 метрдан артык тизлек) дучар булган территорияләрдә яшел үсентеләр системасын проектлаганда (жилнең тизлеге 3 метрдан артык) 80-90% тыгызлыктагы торф горизонтын булдыруны күздә тотарга киңәш ителә. Спорт газоннарын урнаштыру өчен туфрак калынлыгын булдырганда, гадәттә, асты туфракның филтрлау сәләтенә карап дүрт төр конструкция кулланыла (бу Кагыйдәләргә 4 нче кушымтаның 7 таблицасы).

11. Муниципаль берәмлек шартларында газон һәм чокырларга грунтлар, кагыйдә буларак, тулы алмаштыруга мөhtaж. Газон астындагы үсемлек жирләре катламы үсемлек туфрагының механик составын мәжбүри яхшырту, өстәмәләр керту һәм кат - кат кузгату белән 20 см булырга тиеш: ком - 25%, торф - 25%, үсемлек жире-50%. Шулай ук минераль һәм органик ашламалар керту белән үсемлек туфрагының ундырышлылыгын яхшырту тәкъдим ителә. Төзекләндерүне проектлаштырганда төзекләндерелә торган газоннарның сыйфатын яхшырта торган яңа ысулларны кулланырга киңәш ителә: гидропосевом, «пикс» һ. б. жирлек шартларында газоннар корганда орлыклар чачу нормасы, шартларга туры килә торган үлән катнашмалары проектында күрсәтелеп, кимендә 40 г/кв. метр тәшкит итә.

Яшел үсентеләрне төзүне һәм реконструкцияләүне, төзелеш яки реконструкцияләүнең бөтен чорын эксплуатацияләүче оешма объекты тапшырылганчы башкарырга киңәш ителә.

1 нче Таблица. Туфрак сыйфаты таләпләре

Күрсәткечләр туфрак эшкәртү, катламнар һәм офыклар	Тирәнлек катламнары карагыз			
	0 - 20	20 - 50	50 - 150	
Физик Үзлекләр				
Физик эчтәлек балчык < 0,01 мм	30 - 40	20 - 40	30 - 40	
Кушу тыгызлыгы/см ³	0,8 - 1,1	1,0 - 1,2	1,2 - 1,3	
Химик Үзлекләр				
Гумус в/о	4 - 5	1 - 0,5	0,5	
pH	5,5 - 6,5	5,5 - 7,0	5,0 - 6,0	
Содержание ТМ отношение к ОДК	1	1	1	
Величина РВ мкр/ч	<20	<20	<20	
Мин дәрәжәсе минераль азот белән тәэмин итү мг/100 г туфрак	4,0	4,0	4,0	
P2O5 һәм K2O эчтәлеге мг/100 г туфрак (мин рөхсәт ителгән / оптим.)	10/40 и 35	10/20 и 15	10/15 и 10	
Биологик Үзлекләр				
Патогеннарның зурлыгы микроорганизмналар, кисәк/грамм туфрак				
Месофаунаның төрлелеге, кисәк төрләре	4	3	2	
Фитотоксиклык, фонга тапкырлыкмы	<1,1	1,1 - 1,3	1,1 - 1,3	

2 нче Таблица. Чүп үлененең пычрану дәрәжәсе

Кв. метрга кисәкләр саны

Пычрату дәрәжәсе	Чүп үлене саны
Көчсез	1 - 50
Урта	51 - 100
Көчле	100 дән артык

Таблица 3. Туфракның биологик күрсәткечләре һәм аларны бәяләү критерийлары

Биологик күрсәткечләр	канәгатьләнеләек хәл	чагыштырмача канәгатьләнеләек хәл	канәгатьләнеләек булмаган хәл	экологик гадәттән тыш хәл	экологик афәт
микробомассаның активлык дәрәжәсе (тиз кимү)	<5	5 - 10	10 - 50	50 - 100	>100

1 г. туфракта патогеник микроорганизмнар саны	-	2-3 10-10	3 4 10-10	5-6 10-10	6 >10
1 кг туфракта йомырка гельментин этәлге	-	10га кадәр	10-50	50-100	>100
Колититр	>1,0	1,0-0,01	0,01-0,05	0,05-0,001	<0,001
фитотоксиклык (тапкырлык)	<1,1	1,1-1,3	1,3-1,6	1,6-2,0	>2,0
генотоксиклылык (контроль белән чагыштырганда мутацияләр саны арту)	< 2	2-10	1-100	100-1000	>100

4 нче Таблица. Туфракның фитотоксиклыгы, ОДК

Килограммга миллиграммнарда						
Cr	Ni	Zn	Pb	Cu	As	CL иона
100	100	300	100	100	20	100

5 нче таблица. Туфракның фермент активлыгы кысылган туфракның пычрану дәрәжәсе

Ферментлар <*>	Туфрактагы этәлек		
	кадмий	свинец	цинк
Каталаза	3	700	300
Дегидрогеназа	5	300	700
Инвертаза	10	>1000	10000
Протеаза	50	>1000	> 10000
Уреаза	>100	>1000	> 10000
<*> Ферментлар, төрле минерализация һәм синтез процессларында катнашучылар туфрактагы матдәләр.			

6 нчы Таблица. Туган шартлар өчен туфракның пычрану дәрәжәсе

Килограммга
миллиграммнарда

Пычрату дәрәжәсе	Тоту элемент мг/кг							
	мышьяк	ртуть	свинец	цинк	кадмий	медь	никель	хром
Комлы һәм комлы туфракларда (тулаем рәвеш)								
Дәрес. <*>	1,0 - 2,0	1,0 - 2,1	16,0 - 32,0	27,1 - 55,0	0,26 - 0,5	16,1 - 33,0	10,1 - 20,0	50,0 - 100
Урта <*>	2,1 - 4,0	2,2 - 4,2	32,1 - 64,0	55,1 - 110	0,6 - 1,0	33,1 - 165	20,0 - 100	101 - 500
Югары <*>	4,1 - 6,0	4,3 - 6,2	64,1 - 96	110,1 - 165	1,1 - 1,5	165,1 - 330	100,1 - 200	501 - 1000
Бик югары. <*>	>6,0	>6,2	>96,0	>165	>1,5	>330	>200	>1000
Балчык һәм балчык туфракларда рН 5,5-тан ким (тулаем формала р)								
Дәрес	2,5 - 5,0	-	32 - 65	55 - 100	0,5 - 1,0	33 - 66	20 - 40	-
Урта	5,1 - 10,0	-	66 - 130	111 - 220	1,1 - 2,0	67 - 330	41 - 200	-
Югары	10,1 - 15,0	-	131 - 195	221 - 330	2,1 - 3,0	331 - 660	201 - 400	-
Бик югары	>15	-	>195	>330	>3,0	>660		-
Бу суглинистых һәм глинистых туфракларда, рН артык 5,5 (тулаем формалары)								
Дәрес.	5 - 10	-	65 - 130	110 - 220	1,0 - 2,0	66 - 132	40 - 80	-
Урта	11 - 20	-	131 - 260	221 - 400	2,1 - 4,0	133 - 660	81 - 400	-
Югары	21 - 30	-	261 - 390	401 - 660	4,1 - 6,0	661 - 1320	401 - 800	-
Бик югары	>30	-	>390	>660	>6,0	>1320	>800	-

Күчмә рәвеш								
Дәрес	-	-	3,0 - 6,0	10,0 - 23,0	-	1,5 - 3,0	2,0 - 4,0	3,0 - 6,0
Урта		-	6,1 - 12,0	24,0 - 46,0	-	3,1 - 15,0	4,1 - 20,0	6,1 - 30,0
Югары	-	-	12,1 - 18,0	47,0 - 69,0	-	15,1 - 30	20,1 - 40,0	31,0 - 60,0
Бик югары	-		>18,0	>69	-	>30,0	>40,0	>60,0
<*> Нормаль дәрәжә-нормаль үсеш рәпсәмләр, уртача орлык уңшының кимүе, тамырлы лезония системалары, югары-үсәмләр морфологиясен үзгәртү, Бик югары - үсәмләр үлеме.								

7 нче Таблица. Спорт газоннары ясау өчен
урбокнструктозем конструкцияләренең төрләре

Сантиметрда

Туган токым төре	Профиль буенча тирәнлек, см			
	0 - 15	16 - 30	31 - 45	46 - 60
Урта пычрак урта фильтрлау белән	Гумуссированный катлам	Туган урта пычрак	Туган токым урта пычрак	Туган урта пычрак
Комлы Яхшы фильтрлау жирләре	Гумуссированный катлам	Урта пычрак туфрак катламы	Төп ком токымы	Туган таш комлы
Тяжелосуглинистые плохо фильтрующие грунты	Гумуссированный слой	Среднесуглинистый почвообраз. слой	Дренарующий слой из щебня и песка	Коренная порода тяжелосуглинист ая

8 нче Таблица. Торак пункт туфракларында авыр металллар һәм арсеникларның рөхсәт ителгән концентрацияләре

Килограммга миллиграммнарда

Дәрәжә концентрацияләр авыр металл һәм арсеник	Т о т у				
	2 куркынычлык		1 к л а с с к у р к ы н ы ч		
	никель	медь	цинк	свинец	кадмий

Фон эчтэлөк комлы һәм комлы туфрак	5 - 10 ср. 6	5 - 12 ср. 8	25 - 30 ср. 28	4 - 9 ср. 6	0,01 - 0,1 ср. 0,05	0,9 - 1,7 ср. 1,5
Фон эчтэлөк балчык һәм балчык туфрак	15 - 25 ср. 20	12 - 30 ср. 20	30 - 60 ср. 45	12 - 30 ср. 20	0,09 - 0,3 ср. 0,22	1,2 - 3,2 ср. 2,2

Алымнар
РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛЭНЭШТӨГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

1 нче Таблица. Паркның аллеяларын һәм юлларын, урман паркын һәм башка зур рекреация объектларын оештыру

Аллея һәм юл төрләре	Иң (м)	Билгеләнеше	Төзекләндерү буенча тәкъдимнәр
Төп йөрү юллары һәм юллар *	6 - 9	Көчле жәяүлеләр хәрәкәте (сәгатенә 300 сәгатътән артык). Парк эчендәге транспорт йөрергә рөхсәт ителә. Функциональ зоналарны һәм урыннарны үзара, икесен дә төп подъездлар белән тоташтыра.	2 м киңлектәге яшел бүлү полосалары һәр 25-30 м аша-юллар рөхсәт ителә, әгәр дә су яры аллеясы булса, аның профиле төрле дәрәжәләрдә чишелергә мөмкин, алар тау, стеналар һәм баскычлар белән бәйлә, каплау: борт ташы белән каты (плитка, асфальтобетон). 2,5 м биеклеккә ботакларны кисү.
Икенчел йөрү юллары һәм юллар	3 - 4,5	Көчле жәяүлеләр хәрәкәте (сәгатенә 300 сәгатътән артык). Эксплуатация транспорты йөрү рөхсәт ителә. Икенчел керемнәрне һәм парк объектларын үзара тоташтыралар.	Матур урыннар буенча трассалар, көкрә сызыклар булырга мөмкин. каплау: каты (плитка, асфальт-бетон), вак таш, бәйләү белән эшкәртелгән. Ботакларны 2,0 - 2,5 м биеклеккә кисү. бакча борты, чәчәкләр һәм үләннәр, суүткәргеч тәлинкәләр һ. б.
Өстәмә жәяүлеләр юллары	1,5 – 2,5	Кечкенә интенсив жәяүлеләр хәрәкәте. Транспорт узарга рөхсәт ителми. Аерым парк корылмаларына китерәләр.	Ирекле эзләү, һәр борылыш объект, структура, төркем яки ялгыз утырту белән акланган һәм теркәлгән, озынлыкка 80 промилле рөхсәт ителә. Каплау: плитка, жирне яхшырту
Сукмак	0,75 – 1,0	Дополнительшафтның табигый характеры булган өстәмә жәяүле челтәр	Текә таулар буйлап, касәләр, чоқырлар, елгалар аша уза. Каплау: табигый Жир
Велосипед юллары	1,5 – 2,25	Велосипедта йөрү	Трассалар ябык (божра, циклы сигезьеллык). Техник хезмәт күрсәтү пункты тәкъдим ителә. Каплау каты. 2,5 м га ботакларны кисү.
Атка утыру өчен юллар	4,0 – 6,0	Атта, экипажларда, чанада йөрү. Эксплуатация транспорты йөрү рөхсәт ителә.	Иң зур озынлык 60 промиллга кадәр. 4 м биеклектә ботакларны кисү: жирне яхшырту
Машина юлы (парквей)	4,5 – 7,0	Автомобиль йөреше һәм парк эчендәге транспорт. Эксплуатация транспорты йөрү рөхсәт ителә.	Урман паркы перифериясе буенча жәяүлеләр коммуникацияләреннән читтә йөри. Иң зур озынлык 70 промилле, максималь тизлек сәгатенә 40 км. Радиуслар-кимендә 15 м. каплау: асфальтобетон, вак таш, шагыл, бәйләүче эшкәртү,

			бордюр таш.
<p>Искәрмәләр: 1. Жәяүлеләр йөри торган аллеяларның киңлегенә жәяүлеләр хәрәкәте зоналары, аергыч Яшел полосалар, су бүлү подшипниклары һәм эскәмияләр урнаштыру өчен майданчыклар кертелә. 6 мнан артык киңлектә яшел полоса жайланмасы кирәк.</p> <p>2. "*"Билгесе белән билгеләнгән аллея һәм юл төрләрндә ролик такталарда, тимераякта, самокатларда, махсус жиһазландырылган территорияләрдән тыш, шуу рөхсәт ителә.</p> <p>3. Урман паркларында 100 гектардан артык территория зурлыгында автомобиль юллары каралырга тиеш</p>			

2 нче Таблица. Парк майданчыкларын оештыру

Кв. метрда

Парк майданнары һәм корылмалары	Билгеләнеше	Төзекләндерү элементлары	Зурлык	килүчеләр өчен минималь норма
Төп майданнар	Паркны планлаштыру үзәкләре аллея киселешендә, паркның керү өлеше янында, корылма алдында урнашкан.	Бассейннар, фонтаннар, скульптура, партнер яшелчәләр, чөчәк түшөкләре, алгы һәм декоратив яктырту. Каплау: плитка, асфальт, борт ташы	Аллеяларның керү мөмкинлеген исәпкә алып	1,5
Массакүләм чаралар майданчыклары	Концертлар, бәйрәмнәр үткөрү, зур күләмдә. Болынлык Киңлегә яки даими план майданы буларак формалаша. Төп аллея буенча элемент	Яктырту жиһазлары (фонарьлар, светофорлар). Утырту-периметр буенча. Каплау: торф, каты (плитка), берләштерелгән	1200-5000	1,0 - 2,5
Ял итү урыннары, газоннар	Паркның төрле өлешләрендә. Корылма төрләре: - даими яшелләндерү белән регуляр планлаштыру; - бушлай үсемлек төркемнәре белән регуляр макет; - ирекле үсемлек төркемнәре белән бушлай макет.	Һәркайда: яктырту, беседкалар, Пергола, трельяжи, эскәмияләр, мичләр. Үзәктә декоратив бизәлеш (чөчәкчә, фонтан, скульптура, вазон). Каплау: плитка асфальт, борт ташы, чөчәкләр һәм үләннәр. Майданчыкларда- газон, газон	20 - 200	5 - 20
Био майданнары, Корылмалар	Төп яки Икенчел аллеялар янында урнаштырылган	Яктырту, фехтовкалау, эскәмияләр, мичләр. Каплау: махсус	150 - 500	2,0

балалар өчен уен майданчыклары: - 3 яшькә кадәр; - 4-6 яшь; - 7-14 яшь	Утырган индивидуаль, мобиль коллектив уеннар. Икенчел аллеяларда урнаштыру	Уен, физкультура-сәламәтләндрү жиһазлары, яктырту, эскәмияләр, чүп савытлары.	10 - 100 120 - 300 500 - 2000	3,0 5,0 10,0
	14 яшькә кадәрге балалар өчен уен комплекслары	Коллектив уеннар	Каплау: ком, фунт камилләштерелгән, газон	1200 - 1700 15,0
10-17 яшьлек балалар һәм яшүсмерләр өчен спорт уеннары, олылар өчен	Төрле хәрәкәтчән уеннар һәм күңел ачулар, шул исәптән велодромнар, скалодромнар, мини-рампалар, роллерлы тимераякта шуу һәм башкалар	Конкрет спорт-уен куллану өчен эшләнгән махсус жиһазлар һәм төзекләндрү	150 - 7000	10,0
Автостоянка белән парк алды майданчыклары	Паркка керү юллары янында, паркка керү юллары һәм шәһәр транспорты белән кисешкән урыннар янында	Каплау: асфальт-бетон, плиткалар, газонга баткан бал кортлары борт ташы белән жиһазландырылган	Транспорт таләпләре һәм транспорт хәрәкәте графигы белән билгеләнә	

Таблица 3. Парк корылмаларының һәм корылмаларының
мәйданнары һәм сыйдырышлыгы

Объектларның һәм корылмаларның исеме	Бер урын яки объектның киңлек киңлегенә (көнгә кеше)	Кв. метрда бер урынга яки бер объектка мәйдан нормасы
1	2	3
Сәяхәт зур <*>	250	800
Кече <*>	100	10
Йөзү бассейны: ачык <*>	50*5	25*10 50*100
Уенчык <*>	100	20
Хор жырлау мәйданы	6,0	1,0
Био өчен мәйданчык (терраса, зал)	4,0	1,5
Ачык театр	1,0	1,0
Жәйге кинотеатр (фойе юк)	5,0	1,2
Жәйге цирк	2,0	1,5
Күргәзмә павильоны	5,0	10,0
Ачык лекорий	3,0	0,5
Уку һәм тыныч уеннар өчен павильон	6,0	3,0
Кафе	6,0	2,5
Сәүдә киоскы	50,0	6,0
Киоск китапханәсе	50,0	60
Касса <*>	120,0 (сәгать 1дә)	2,0
Бәдрәф	20,0 (сәгать 1дә)	1,2
Ял итү өчен пергола	10,0	2,0
Чаңгы станциясе	6,0	4,0
Физкультура-спорт залы	10,0	3,0
Жәйге киенү бүлмәсе	20,0	2,0
Кышкы киенү бүлмәсе	10,0	3,0
Шкаф бүлмәләре белән жәйге душ	10,0	1,5
Машиналар өчен машина кую урыннары <***>	4,0 машиналар	25,0
Велосипед өчен машина кую урыннары <***>	12,0 машиналар	1,0
Биллиард (1 өстәл)	6	20
Балалар автодромы <*>	100	10
Шугалак <*>	100 x 4	51 x 24
Теннис корты (ябык) <*>	4 x 5	30 x 18
Бадминтон мәйданчыгы <*>	4 x 5	6,1 x 13,4
Баскетбол мәйданчыгы <*>	15 x 4	26 x 14
Волейбол мәйданчыгы <*>	18 x 4	19 x 9
Гимнастика өчен мәйданчык <*>	30 x 5	40 x 26
Шәһәрләр өчен мәйданчык <*>	10 x 5	30 x 15
Мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен мәйданчык	6	2
Массакуләм уеннар өчен мәйданчык	6	3
Өстәл теннисы мәйданы (1 өстәл)	5 x 4	2,7 x 1,52
Теннис мәйданчыгы <*>	4 x 5	40 x 20
Футбол кыры <*>	24 x 2	90 x 45 96 x 94
Алкалы хоккей кыры <*>	20 x 2	60 x 30
Спорт үзәге, стадион <*>	20 x 2	96 x 120
Консультация пункты	5	0,4
<*> Норма площади дана на объект. <***> Объект расположен за границами территории парка.		

Алымнар
ПРОИЗВОДСТВО БИЛГЕЛЭНЭШЕНДӨГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

Төрле тармакларда производство объектларын
төзекләндерү

Предприятиеләрнең тармаклары	Әйләнә-тирә мохитне саклау чаралары	Төзекләндерү буенча төкәдим ителгән алымнар
Приборлар төзү һәм радиоэлектроника сәнәгате	Ярдәмче, склад зоналарыннан һәм урамнардан цехлар изоляциясе: Территорияне тузаннан һәм башка зыяннан саклау, шулай ук кояш белән кызып китүдән саклау	Газонны максималь куллану, каты тузансыз материаллардан гына каты каплау. Су объектлары, фонтаннар һәм суүткәргеч жайланмасы. Массивлардан һәм төркемнәрдән саклагыч полосалар. Төп алымнар буенча туры утырту. Полен, орлык, чөч, чүп үләннәрен чүпләүче үсемлекләр рөхсәт ителми. Төкәдим ителә: жимеш агачлары, чөчөкләр, розарийлар.
Текстиль сәнәгате	Бизәү цехларын изоляцияләү; территория буенча уңайлы ял һәм хәрәкәт шартларын булдыру; тавыш яклау.	Отделка цехлары йогынты зонасыннан читтә ял итү майданчыкларын урнаштыру. Яхшы аэрация бирүче бизәү цехлары тирәсендә яшелләндерү. Чөчөк түтәлләре, фонтаннар, декоратив скульптуралар, уен жайланмалары, мәгълүмат чараларын киң куллану. Ял итү урыннарын шау-шу. Фатир түбә бакчалары, диапазонның чикләре юк: яфраклы, ойслы, матур чөчөкле куаклар, йөзем агачы һәм башкалар.
Масло сыр ясау һәм сөт сәнәгате	Житештерү цехларын инженер-транспорт коммуникацияләреннән	Тотрыклы газон булдыру. тыгыз агач-куак үсентеләре 50% ка кадәр яшелләндерелгән

	изоляцияләү; Тузаннан саклау.	территорияне били. Эреләнгән бер буынлы утырту төркемнәре территорияне бөтен яктан "бәйлеләр". Бактерицид үзлекләренә ия булган Ассортимент: имән кызыл, гади миләш, Европа карагат, ак чыршы, Сербия һәм башкалар. Юлларны каплау-монолит бетон, бетон плитә тротуарлары.
Икмәк пешерү сәнәгате	Якындагы торак пункт территориясен житештерү тавышыннан изоляцияләү; Территорияне Яхшы жилләтү.	Производство зонасы матур сузылган төркемнәр һәм ағач үсентеләре белән әйләндереп алынган (жүкә, карлыган, Канада терәге, гади миләш, Себер карагасы, чыршы ак). Завод алдындагы зонада бер декоратив ағач үрнәкләре (чәнечкеле, Сеже, көмеш, шведлер карлыганы) бар.
Ит комбинатлары	Селитеб территориясен иснең үтәп керүеннән саклау тузанны саклау; территорияне аэрацияләү	Административ корпус янында, халык күп йери торган цехларда һәм эзер продукцияне ял итү урыннарында ял итү майданчыкларын урнаштыру. Гомуми газон, ачык ағач куак утырту. Ассортименты бактерицид үзлекләренә ия. Визуаль остаханә изоляциясе өчен утырту.
Төзелеш сәнәгате	Районда тавыш, жил тизлегә һәм тузан кимү; Якындагы торак пункт территориясен изоляцияләү; Монотоник һәм төссез мохитне жанландыру.	Зур күренеш төркемнәреннән һәм массивлардан тыгыз саклагыч утырту. Ял итү майданчыклары ачык төсле чөчәкләр белән бизәлгән. Төзелешкә төс, транспорт жайланмалары, кече архитектура формалары һәм башка төзекләндерү элементлары кертелә. Ассортимент: бәрәңге, көл, жүкә, эльм һәм башкалар.

ТРАНСПОРТ ҺӘМ СӘЯХӘТ ЭЛЕМТӨЛӨРӨН КАПЛАУ ТӨРЛӨРӨ

1 нче Таблица. Транспорт элементләрөн каплау

Урам - юл чөлтгәрен комплекслы төзөкләндерү объекты	Машина кисегенең өске катлам материалы	Норматив документ
Урамнар һәм юллар Гомумшәһәр эһәмиятендәге төп урамнар: - даими хәрәкәт белән - көйләнә торган хәрәкәт белән	Асфальтобетон: - А һәм В төрләрә, 1 марка; - вак таш мастик; - II тип. Каты катлам өчен катнашмалар. Шул ук	<u>ГОСТ 9128 – 97</u> ТУ-5718-001-00011168-2000 ТУ 400-24-158-89 <*> ТУ 57-1841 То же
Район эһәмиятендәге магистраль урамнар	Б һәм В типтагы асфальтобетон, 1 маркалы.	<u>ГОСТ 9128 – 97</u>
Жирле эһәмияттәге: - торак төзелешендә	В, Г һәм Д типтагы асфальтобетон	<u>ГОСТ 9128 – 97</u>
житештерү һәм коммуналь - склад зоналарында	Б һәм В типтагы асфальтобетон	<u>ГОСТ 9218 – 97</u>
Мәйдан: вәкиллекле, объектлы, жәмәгать-транспорт Транспорт чишелешләрә	Б һәм В типтагы Асфальтобетон. Пластбетон төсле. Ясалма яки табигый таш кисәкләрә. Асфальтобетон: - А һәм В төрләрә; - вак таш мастик.	<u>ГОСТ 9128 – 97</u> ТУ 400-24-110-76 <u>ГОСТ 9128 – 97</u> ТУ 5718-001-00011168-2000
Ясалма корылмалар. Күперләр, эстакадалар, юл үткәргечләр, тоннельләр.	Асфальтобетон: - в тибы; - вак таш мастик	<u>ГОСТ 9128 – 97</u> ТУ 5718-001-00011168-2000 ТУ 400-24-158-89 <*>
	- I һәм II тип. Каты катлам өчен катнашмалар	ТУ 57-1841-02804042596-01

2 нче Таблица. Йөгертмә жәяүле коммуникацияләр

Комплекслы төзөкләндерү объекты	Каплау материаллары:			
	Тротуар	Жәяүлеләр зонасы	Техник зонаның яшелләнделергән территориясендәге юллар	Пандуслар
Гомумшәһәр һәм район эһәмиятендәге магистраль урамнар	Г һәм Д тибындагы Асфальтобетон Штучные элементлары берсе ясалма яки табигый таш	-	Ясалма яки табигый таш кисәкләрә. күпчелек материаллар катнашмасы, бәйләнгән яки ныгытылган	
Производство һәм коммуналь - склад зоналарында торак төзелешендә жирле урамнар	Шул ук Г һәм Д типтагы Асфальтобетон. Цементобетон	- -	- -	В, Г һәм Д типтагы асфальтобетон. Цементобетон
Жәяүлеләр урамы	Ясалма яки табигый таш кисәкләрә. Пластбетон төсле.	Ясалма яки табигый таш кисәкләрә. Пластбетон төсле.	-	
Мәйданнар вәкиллекле, объектлы,	Ясалма яки табигый таш кисәкләрә.	Ясалма яки табигый таш кисәкләрә.		

жэмэгать- транспорт	Г һәм Д типтагы Асфальтобетон. Пластбетон төслө.	Г һәм Д типтагы Асфальтобетон. Пластбетон төслө.		
Транспорт чишелешлэре	Ясалма яки табигый таш кисэклэре Г һәм Д типтагы асфальтобетон.			
Кроссовкалар жир өстө, жир асты һәм жир өстө		Машиналар йөрү өлөшөндө дә шул ук хэл. Ясалма яки табигый таш кисэклэре Асфальтобетон: төрлөре В, Г, Д. Ясалма яки табигый таш кисэклэре.		Асфальтобетон: төрлөре В, Г, Д.
Күперлэр, эстакадалар, юл үткэргечлэр, тоннельлэр	Ясалма яки табигый таш кисэклэре. Г һәм Д типтагы Асфальтобетон.	-	-	Шул ук

Ачык тыңлауларны әзерләү һәм үткәрү буенча оештыру комитеты

№ п/п	Ф.И.О.	Вазифа
1.	Якупов Н.Ю.	- Новопольский авыл җирлеге башлыгы
2.	Благодарова Т.В.	- Новопольский авыл җирлегенең 36 нчы филиалы китапханәчесе, депутат
3.	Карлаш Х.Б.	- Новопольский авыл җирлеге депутаты
4.	Напойкина Е.В.	- Новопольский авыл җирлеге Башкарма комитетының әйдәп баручы белгече
5.	Поселенова Г.М.	- Новопольский авыл җирлеге башкарма комитетының баш хисапчысы